

Bibliotheca

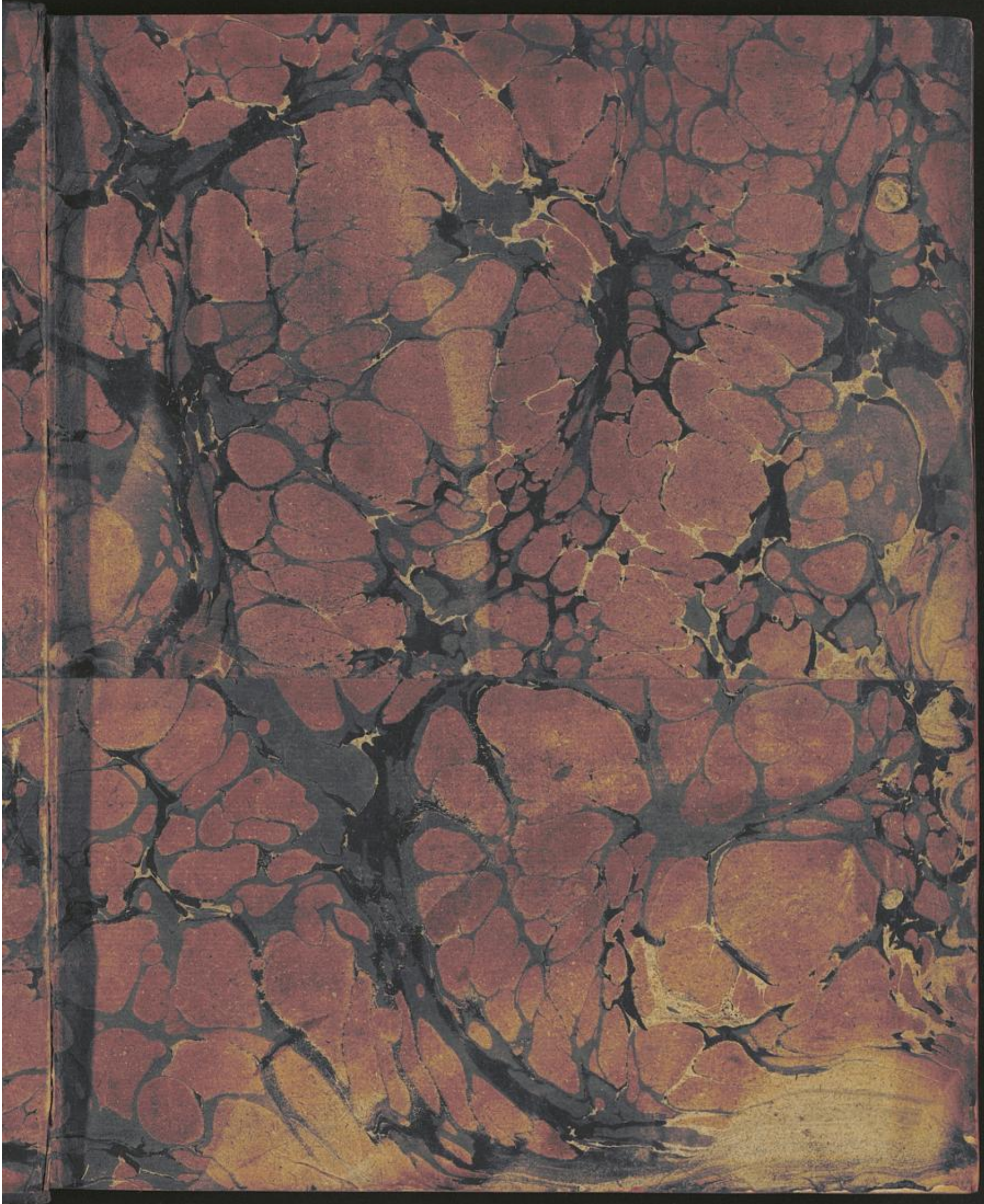

*Palatino
Düsseldorfensis.*

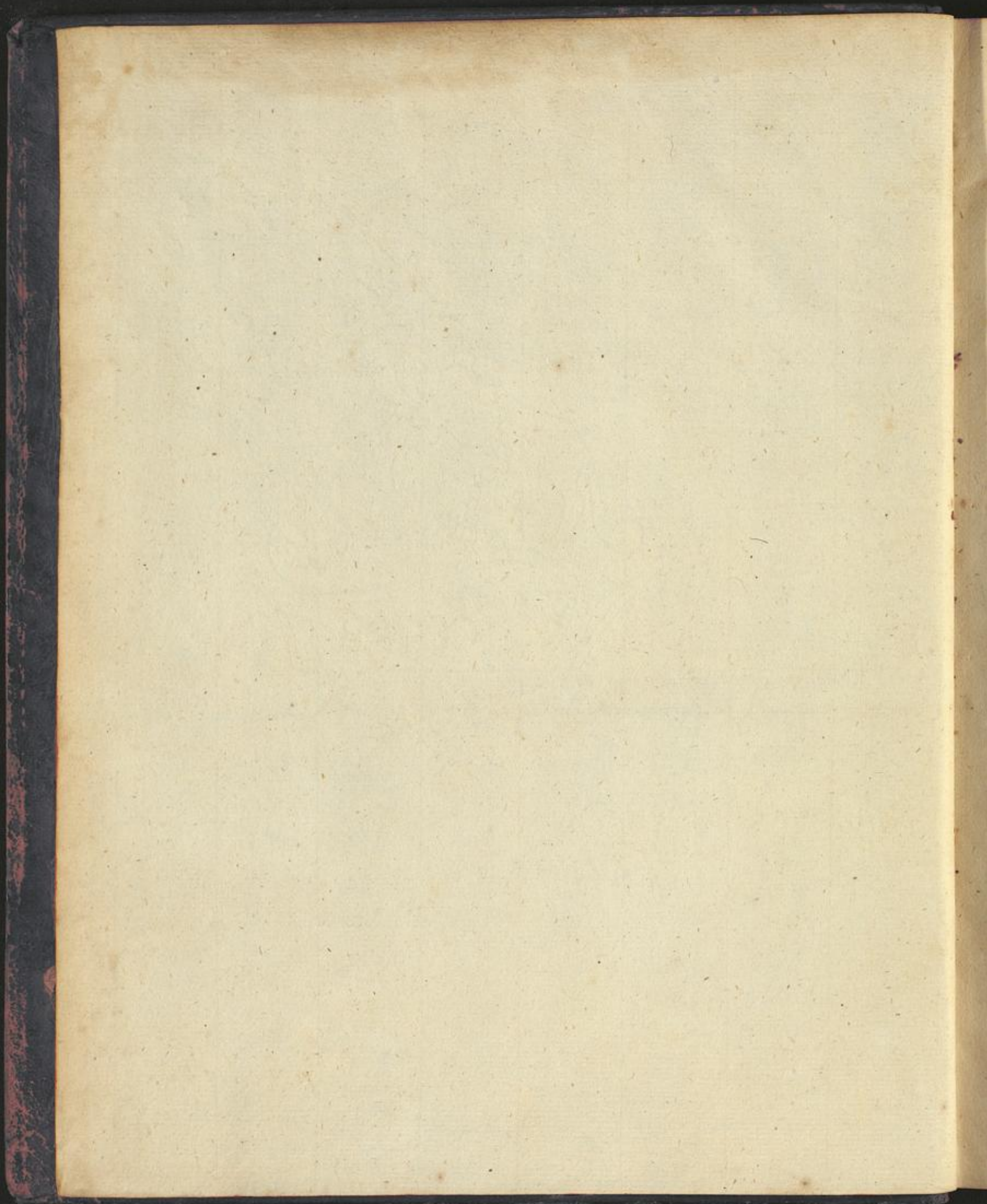
Nicht ausleihbar

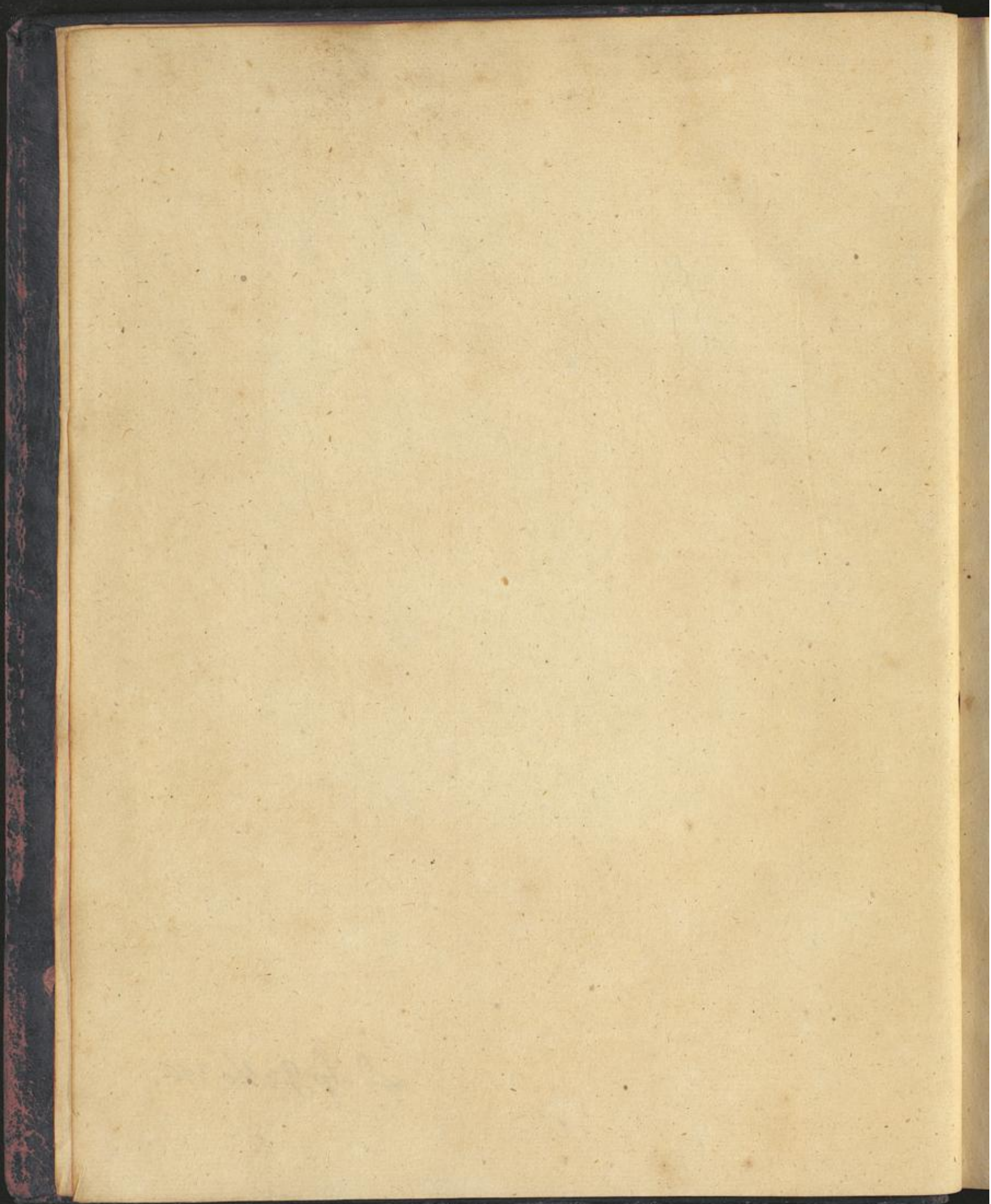

D. Sp. G. No 310.

R

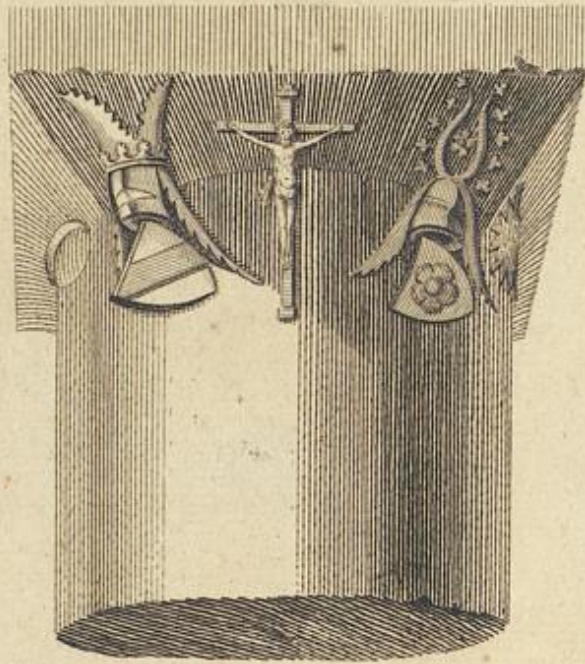

Bickesheim.

Fani Fenestrae.

Bickesheim. Columna.

Wein. sc.

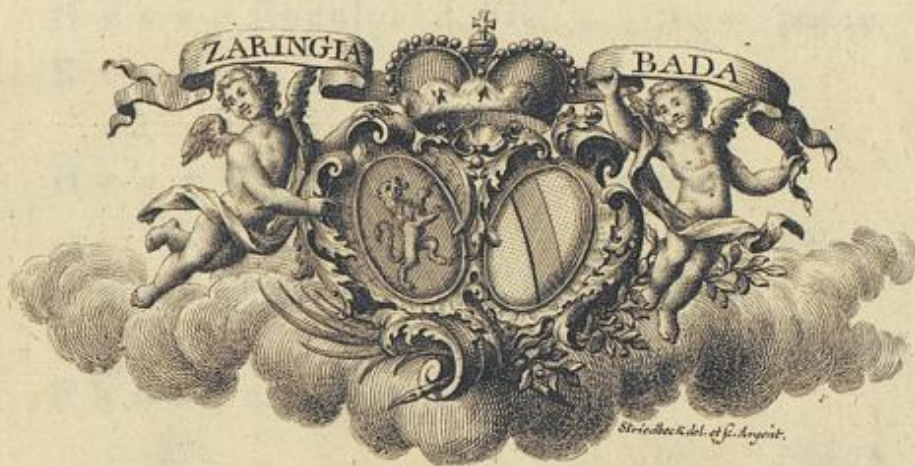
HISTORIA
ZARINGO
BADENSIS

AUCTOR
IO. DANIEL SCHOEPFLINUS
HISTORIOGRAPHUS FRANCIAE

TOMUS SECUNDUS

CAROLSRUHAE
EX OFFICINA MACKLOTIANA

MDCCLXIV.

HISTORIA
ZARINGO
BADENSIS

1749. 2/10

IO. DANIEL SCHEFFLINUS

Mus HISTORIA

TOMUS SECUNDUS

C O N S P E C T U S
T O M I I I.

LIBER IV. BADENSIS.

III. PERIODUS RUDOLPHINA.

R U D O L P H U S I. Hermanni V. Fil.

C A P. I. - - - pag. 1.

H E R M A N N U S VII. Rudolphi I. Fil.

C A P. II. - - pag. 13.

R U D O L P H U S II. Rudolphi I. Fil.

pag. 16

H E S S O Rudolphi I. Fil. - - - pag. 19.

R U D O L P H U S H E S S O

E T

H E R M A N N U S VIII. Hefsonis

Filii - - - pag. 23.

R U D O L P H U S III. Rudolphi Fil.

pag. 26.

F R I D E R I C U S II. Hermanni VII.

Fil. - - - pag. 33.

H E R M A N N U S IX. Friderici II.

Fil. - - - pag. 39.

(*)

RUDOLPHUS IV. Hermanni VII.	
Fil. CAP. III.	pag. 43.
RUDOLPHUS V. WECKER Ru	
dolphi I V. Fil.	pag. 48.
FRIDERICUS III. Rudolphi IV.	
Fil. CAP. IV.	pag. 53.
RUDOLPHUS VI. LONGUS	
Friderici III. Fil. CAP. V.	pag. 57.

IV. PERIODUS BERNHARDIANA.

BERNHARDUS I. Rudolphi VI.	
Fil. CAP. I.	pag. 65.
RUDOLPHUS VII. Rudolphi VI.	
Fil.	pag. 126.
JACOBUS Bernhardi I. Fil.	
CAP. II.	pag. 131.
CAROLUS I. Jacobi Fil.	
CAP. III.	pag. 151.
BERNHARDUS II. Jacobi Fil.	
CAP. IV.	pag. 189.
JOHANNES TREVIRENSIS ELECTOR	
Jacobi Fil. CAP. V.	pag. 195.
GEORG. METENSIS EPISCOPUS	
Jacobi Fil. CAP. VI.	pag. 217.
MARCUS LEODIENS. EPISC. POSTULATUS,	
Jacobi Fil. CAP. VII.	pag. 225.

V. PERIODUS CHRISTOPHORIANA.

CHRISTOPORUS I. Caroli I.

Fil. CAP. I. - - - pag. 237.

CHRISTOPHORI Fratres

ALBERTUS CAP. II. pag. 289.

FRIDERICUS ULTRA-
JECT. EPISC. CAP. III. pag. 293.

CHRISTOPHORI Filii.

JACOBUS II. TREVIR.

ELECTOR. CAP. IV. pag. 311.

PHILIPPUS I. CAP. V. pag. 323.

O R D O

TABULARUM GENEALOGICARUM.

TAB. I.

PROSAPIA RUDOLPHINA pag. 1.

TAB. II.

PROSAPIA BERNHARDIANA pag. 65.

TAB. III.

PROSAPIA CHRISTOPHORIANA
pag. 237.

(*) 2

ORDO
TABULARUM AERI INCISARUM.

T A B. I.

Bickesheimenia Monumenta - - - - - pag. 5.

T A B. I I.

Badæ Castrum vetus, incunabula gentis,
pars aduersa Num. I. - - - - - pag. 278.

T A B. I I I.

Idem Castrum, pars auersa Num. II. - - pag. 278.

T A B. I V.

Ejusdem Castri latus meridionale Num. III. pag. 278.

T A B. V.

Castrum novum Badense cum oppido Bada
Num. IV. - - pag. 278.

T A B. V I.

Christophori Marchionis Familia - - - pag. 287.

HISTO-

INDEX

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1793 bis 1806

1. Die Zeit von 1793 bis 1806
2. Die Zeit von 1806 bis 1815
3. Die Zeit von 1815 bis 1848
4. Die Zeit von 1848 bis 1871
5. Die Zeit von 1871 bis 1918
6. Die Zeit von 1918 bis 1945
7. Die Zeit von 1945 bis 1989
8. Die Zeit von 1989 bis heute

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1793 bis 1806

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1806 bis 1815

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1815 bis 1848

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1848 bis 1871

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1871 bis 1918

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1918 bis 1945

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1945 bis 1989

Die Geschichte der Stadt Düsseldorf von 1989 bis heute

Tom. II. ad pag. 1.

T A B U L A I.
P R O S A P I A R U D O L P H I N A.

R U D O L P H U S I.

plura Sveviæ loca durante interregno occupat, quæ RUDOLPHUS I. Imperator ei eripit. Otto Comes de Eberstein vendit ei quartam partem Castri veteris Eberstein pro 375. marcis argenti A. 1283. † d. XIX. Nov. A. 1288. Ux. Kunigunda Comitissa de Eberstein, per quam primum jus in Comitatum ad Badenses pervenit.

ADELHEID Abbatissa in Lichten- thal, † A. 1295.	HERMANNUS VII. A. 1246. interfuit ludo Episc. Spir. Bellum cum Co- mite Bipontino & cum Comite E- bersteinii gessit. † Ann. 1291. Ux. Agnes.	RUDOLPHUS II. † A. 1295 Ux. Adelhei- dis Ochfensteinia, Ru- dolphi I. Imp. sororis fi- lia, Comiti de Strasberg antea nupta, ex quo Gertrudem suscepit, Rudolphi III. March. affinis sui uxorem.	HESSO † ante A. 1318. Ux. Clara a Klingen.	RUDOLPHUS III. Stollhovam, Se- lingam, Hügels- hemium emittens An. 1309. com- parat, † A. 1332. Ux. Gertrudis, Comitissa de Strasberg.	IRMENGARDIS, nupta Eberhardo Comiti de Wir- temberg.
			HERMANNUS VIII Clericus.	RUDOLPHUS HESSO, Domi- nus in Baden, † 1335. Ux. Jo- hanna, Reginaldi Comitis Mon- tibeliardæ filia, Ulrici Comitis Pfirretensis vidua.	
			MARGARETHA, Ux. Friderici III. March.	ADELHEIDIS, Ux. Rudolphi V. March.	

FRIDERICUS II. Castra Remchingen & Oberwöfingen emit. Titulum sumit Domi-
ni in Eberstein, † A. 1333. Ux. Adelheid. Comitissa in Beuchlingen, quæ deinceps
Abbatissa in Lichtenthal, † 1348.

RUDOLPHUS IV. Pforzheimium in divisione obtinet. Ludovicus Bavarus
Imp. ei oppignerat Ortenaviam A. 1334. † A. 1348. Ux. 1) Lucarda, Comi-
tissa in Löwenstein A. 1323. 2) Maria, Comitissa in Oettingen, † 1369.

HERMANNUS
adolescens
† A. 1300.

HERMANNUS IX. Dominus de Eberstein, a Caro- lo IV. Imp. investitur A. 1350. de Comitatu Yberg & de Winsperg. Emit vicum Elmendingen, † A. 1353. Ux. Mechtild. Comitissa in Vayhingen.	AGNES, Abbatissa in Lichtenthal † A. 1361.	IRMENGARDIS, Monialis in Lichtenthal.	MARIA, Monialis in Lichtenthal.	FRIDERICUS III. † A. 1353. Ux. Margaretha, Rudolphi Hessonis, Marchionis Ba- densis filia.	RUDOLPHUS V. dictus der Wecker, † A. 1361. Ux. Adel- heidis, Rudolphi Hessonis, Marchionis Badensis filia.
--	---	--	--	---	---

FRIDERICUS & RUDOLPHUS
in pueritia mortui.

RUDOLPHUS VI. Longus, a Carolo IV. Imp. investitur de Comitatu Löwenstein, de Roten-
fels & Reichenbach. Pactum confraternitatis cum Ruperto Palatino Electore init, vi cujus
Heidelsheim & Wiberg ad eum redituri, si sine masculino herede Elector decederet. † 1372.
Ux. Mechtild. Comitissa in Spanheim A. 1346. Origo juris Marchionum in hunc Comitatum.

MARGARETHA A. 1361. nupta
I. Comiti Ruxing. Schafrido, filio
Frizmanni, Comitis Leining. II. Hen-
rico, Comiti de Lützelstein.

BERNHARDUS
vid. Tab. II.

RUDOLPHUS VII. emit dimidiam partem Comitatus Eberstein
a Wolfio Comite pro 8000 flor. A. 1387.

MECHTILDIS, nupta Comiti Henrico XIII.
de Henneberg A. 1384. † A. 1421.

P R O S A

plura Sveviæ loca durante interregno occupat, quæ R uein pro 375.
marcis argenti A. 1283. † d. XIX. Nov. A

<p>ADELHEID Abbatissa in Lichten- thal, † A. 1295.</p>	<p>HERMANNUS VII. A. 1246. interfuit laudo Episc. Spir. Bellum cum Co- mite Bipontino & cum Comite E- bersteinii gefsit. † Ann. 1291. Ux. Agnes.</p>	<p>RUDOLPHUNGARDIS, † A. 1295 Ux. A Eberhardo dis Ochsensteinia de Wir- dolphi I. Imp. foranberg. lia, Comiti de Str antea nupta, e Gertrudem fusce Rudolphi III. M affinis fui uxor</p>
--	--	--

FRIDERICUS II. Castra Remchingen & Oberwöfingen **HERMANNUS**
ni in Eberstein, † A. 1333. Ux. Adelheid. Comitissa in Beadolescens
Abbatissa in Lichtenthal, † 1348 A. 1300.

<p>HERMANNUS IX. Dominus de Eberstein, a Caro- lo IV. Imp. investitur A. 1350. de Comitatu Yberg & de Winsperg. Emit vicum Elmendingen, † A. 1353. Ux. Mechtild. Comitissa in Vayhingen.</p>	<p>A. dictus der Alr. Ux. Adel- Lii Hessonis, † densis filia.</p>
--	---

<p>FRIDERICUS & RUDOLPHUS in pueritia mortui.</p>	<p>RUDOLPH. 1361. nupta fels & Ichafrido, filio Heidelsining. II. Hen- Ux. MeLützelstein.</p>
---	---

<p>BERNHARDUS vid. Tab. II.</p>	<p>RUDOLPH Henrico XIII. A. 1421.</p>
-------------------------------------	---

HISTORIAE
 ZARINGO-BADENSIS
 LIBER QUARTUS.
 PERIODUS TERTIA
 RUDOLPHINA.

CAPUT I.
 RUDOLPHUS I. AB A. 1242. ---- 1288.

§. I.
 Univerſam Domus Zaringo - Badenſis Historiam Nexus.
 in ſeptem Periodos majores diviſimus; qua-
 rum quatuor priores, Alſato - Briſgovicam,
 Zaringicam, Hermannianam & Hachbergi-
 cam Tomus primus expoſuit.

Tom. II.

A

Rudolphina, Bernhardiana & Christophoriana exponendæ supersunt.

Rudolphina, quam aggredimur, sex constat Rudolphis; quorum primus & sextus Marchiam omnem, reliqui in partes divisam, possederunt, quibus Principis dignitas fere fuit onerosa.

Sex Hermannis ergo, quos supra enarravimus, sex succedunt Rudolphi; centum & viginti circiter annorum explentes spatium, suo sine memorabile; quod Rudolphus VI. dispersas in corpus recollegerat partes; cui novum vigorem & pristinum robur conciliavit successor, novæ epochæ conditor, Marchio Bernhardus.

§. II.

Rudolphus I.

Rudolphus Badenses inter Marchiones hujus nominis primus; Hermanni V. ex Irmengarde Palatina filius; Hermanni VI. qui genus suum in Austria propagaturus credebatur, natu junior frater; stirpem Badensem propagavit in Marchia.

Hermannus perpetuas inter turbas rexerat Austriam. Rudolphus in diuturno illo Germaniæ interregno, quod vocant, Marchiam regens, illi parti adhæsit, quæ Hohenstauffis adversa, Henricum Rasponem, Thuringiæ Landgravium, atque deinceps Richardum, Regis Angliæ fratrem, Germanorum Reges agnovit.

§. III.

Munificus & liberalis in ecclesias, more gentis suæ & fe-
tuli, fuit noster Rudolphus. Mani-
centia in
ecclesias.

Junctis enim cum fratre Hermanno consiliis jura patrona-
tus in Ettlingen & Baden, decimas in Iffitsheim, villas Winden Parthen.
Lucidæ
Vallis.
& Buere, curias in Offe & Eberstein aliaque bona A. 1245.
matri suæ donavit; quæ, condito a se prope Badam Lucidæ Vallis *Lichtenthal*
Cisterciensium parthenio, quod ingressa est, bona illa tradidit.

Tria post lustra curiam quoque in superiori parte villæ
Summesheim (a) Rudolphus eidem claustro concessit, ut in pa-
rentum suorum & Hermanni fratris sui, Austriæ Ducis, anniver-
sariis lautius viverent moniales. (b)

A. 1277. dimidiam partem decimarum oppidi Etthe-
ningen (Ettlingen) eidem Lucidæ Vallis cœnobio donavit Ru-
dolphus. (c)

§. IV.

Marianum Bickesheimense Fanum, bihorio ab Ettlinga Fanum
Bickes-
heim.
distans, si non primum, certe primarium conditorem Rudolphum

Tom. II.

A 2

(a) Sunnesheim, hodie *Sinsheim* prope Badam & Lucidam Vallem.

(b) GAMANSIUS *Genealog. Bad.* pag. 185.

(c) Cod. Diplom. Badenf.

RUD. I.

nostrum agnoscit. Ædes hæc, sacris peregrinationibus inclyta, Rhenum inter & Martianæ silvæ montes, in fertili & amœna planitie sita, ad hunc usque diem conditoris sui & Cunigundæ Ebersteinæ, uxoris ejus, insignia primæ columnæ insculpta, conservat, quæ suo loco exhibemus lectori. (d)

Rosa quinque foliorum Ebersteinæ gentis fuit primævum insigne. Hæc non modo in columna, sed & in fenestris, retro altare minoris ecclesiæ nunc flavo, nunc rubro colore picta variis modis reperitur.

Fenestræ ædificio coætaneæ, adeoque quingentorum annorum sunt opus. Ædificatio circa A. 1250. facta censetur. (e)

§. V.

Monaster. in Alba.

A. 1251. Rudolphus confirmavit ea, quæ parentes fraterque Hermannus monachis in Alba concesserant. (f)

Ejusdem Albani monasterii Charta anni sequentis oppidi *Etheningen* munita sigillo, mentionem facit *Illustris Dom. R. Marchionis de Baden & Advocati ejus Monasterii in villa Malsch.*

A. 1155. monialibus in Steinheim suam curiam ibidem cum pacto reuisionis vendidit Rudolphus. (g)

(d) Inter figilla domus Badensis.

(e) Germanica hujus fani descriptio A. 1747. impressa Moguntiae.

(f) Alba Dominorum monasterium A. 1148. fundatum.

(g) PETRI *Suevia Ecclesiastica* pag. 756. seq. BESOLD. in monaster. virg.

A. 1256. festo b. Jacobi Erlewinus scultetus Pforzheimensis expedit literas, quibus monachi in Alba coëmerunt partem decimarum in Dietenhausen, iisque appendit sigillum civitatis, quod gentilitia Badensium insignia exhibet, manifesto indicio, Pforzhemium jam tum sub Marchionum fuisse ditione. Idem apparet ex literis A. 1257. quibus Rudolphus Marchio & uxor ejus Cunigundis, Erlewino Libeneccio bona sua in veteri juxta Pforzhemium civitate (*in der alten Stadt*) Pforzheimensibus monialibus testamento legandi facultatem concesserunt.

Oppidum hoc ab Hermanni V. temporibus uxorio jure ad Marchiones Badenses devolutum publicisque tabulis ab Imperatore Friderico II. confirmatum fuisse asserit MAJUS. (*h*)

Idem Rudolphus Abbati Schœnaugiensi Benedictino Diocesis Wormatiensis A. 1260. permittit, ut bona, quæ a proavo ejus in Opphouen dono accepit, venderet. (*i*)

Schœnaug.

§. VI.

Idem Marchio cum Godesaviensibus Benedictinæ Cluniacensium regulæ monachis, haud procul Durlaco, super plantatione villæ prope Eckenstein, A. 1260. transegit per arbitros. (*k*)

Godesaug.

A 3

(*h*) *In vita REUGHLINI* p.6. & 119. ubi Hermannum hunc appellat sextum.

(*i*) GUDENI *Sylloge Diplom.* num.121. *Oppau* vicus inter Manhemium & Franckenthal.

(*k*) *Cod. Diplom. Zaringo - Badenf.*

RUD. I.

Eidem cœnobio duo talenta Hallensia ex villa sua *Neureuth* annuatim percipienda, nec non decimas minutas villæ *Linskenheim* A. 1272. adscripsit, & biennio post, una cum conjugē duas curias in Burthen, (*Beyerten*) quas *Wezelo Comes* & *Henricus miles* ei dederant, in castro suo *Grezingen* confirmavit. (l)

Schwarzach.

Schwarzacum, aliud Ordinis S. Bened. Cœnobium, per literas, A. 1288. *Ebersteinii* datas, vineam in *Alswiler* ab eo quoque accepit in donum. (m)

Backnang.

Backnangæ ecclesiam, ab hostibus vastatam, *Rudolphus* cum fratre suo *Hermanno* restauravit. (n) Eorundem fratrum *Hermanni* & *Rudolphi*, *Marchionum de Baden*, precibus inductus *Innocentius IV.* Pontifex Maximus *Magistro Bertoldo*, rectori ecclesiæ de *Acher*, *Argentinenfis diœcesis*, privilegium præter beneficia ecclesiastica, quæ jam tum habuit, aliud quoque beneficium seu dignitatem recipiendi concessit. (o)

§. VII.

Res gestæ.

Rudolphus noster in ecclesias liberalis *Marchiæ* tamen suæ non parum prospexit.

(l) GAMANSIUS pag. 188.

(m) Tabularium Schwarzac.

(n) SATTLER Württemberg. Part. I. pag. 135.

(o) Codex-Diplom. Badenf.

Steinbaco, Marchionatus sui oppido, jus nundinarum eo modo, quo Friburgum Brisgoviae illud exercebat, a Richardo Rege Romanorum A. 1258. obtinuit. (p)

A. 1263. quarto Kal. Sept. Bertoldus Advocatus & Belreimus fratres de *Wizenstein* (q), omne jus suum in castro Liebenecke & in villa Wirme, in illustrem Dominum suum, Rudolphum Marchionem de Baden, transtulerunt; vasallis suis potestatem concedentes, ut villam *Huochevelt* eidem resignent. (r)

Ex castro illo Liebenecke Rudolphus literas Argentinensibus scripsit anno, uti videtur, 1269. (s)

Eidem Rudolpho Ulricus, Comes Palatinus in Tübingen bona sua in Forch & Niederbiel A. 1264. superadditis 200. marcis argenti concessit. (t)

Belli A. 1266. a Palatino & Rudolpho Marchione de Baden cum Episcopo Spirensi Henrico Comite de Leiningen gesti, mentionem facit LEHMANNUS. (u)

§. VIII.

Conradinus ultimus stirpis Hohenstaufficae furculus, cum Friderico, Rudolphi nostri ex fratre nepote A. 1268. Neapoli

Acta post
A. 1268.

(p) IOH. GAMANSIUS loc. cit. pag. 194.

(q) *Weisenstein*.

(r) Codex Diplomat. Bad.

(s) WENCKER in *Apparatu Archiv.* pag. 179.

(t) GAMANSIUS.

(u) Lib. V. cap. 101. pag. 547.

RUD. I.

capite quum fuisset truncatus, (x) patrum ex Suevica Conradini hereditate aliquid occupasse tradunt, sed occupata vel silent, vel male designant. (y) Rudolphus I. Cæsar bona illa vindicaturus coronæ, Rudolpho Badensi indixerat bellum, Marchionem, pluresque Sueviæ, Franconiæ & Alfatæ nobiles terrarum Imperii usurpationis accusans.

Extat Rudolphi Marchionis scriptum A. 1274. quo diferte testatur, cum omnibus munitio-*rum* suarum *Sels & Seldenowe* devastatoribus, Leiningæ nimirum ac Biponti Comitibus, Fleckensteinii Dynastis, civibusque Argentinensibus se rediisse in gratiam, die Dominica post Sancti Jacobi. (z)

Ludovici Palatini aliorumque auxilio in bello hoc usus est Cæsar. (a)

Addunt

(x) Vide supra Tom. I. pag. 330. sq.

(y) HISTORIA AUSTRALIS ad A. 1276. IRENICUS *Exeg. Germ.* Lib. VI. c. 108. HEDIO in *Paralip.* ad *Chron. Ursperg.* CRUSIUS *Annal. Suev.* Part. III. Lib. III. cap. 20. Pforzhemium huc refert; quod tamen Marchicæ ditionis jam antea fuerat, ut supra §. V. ostensum, & ex charta ejusdem Rudolphi A. 1258. Maulbronnenfi cœnobio data, apparet. Adde THOM. CANTIPRATAN. *de Miraculis* Lib. II. Male quoque Cellam (*Liebenzell*) huc refert IRENICUS.

(z) Ap. WENCKER *Appar. Archiv.* pag. 180. NAUCLERUS in *Chron.* Vol. 2. Gen. 43. fol. 966. add. Alfat. illustr. Tom. II. pag. 181.

(a) HISTORIA AUSTRALIS *plenior* ab initio, ap. FREHER. *Script. rer. Germ.* Tom. I. pag. 470.

Addunt nonnulli, Durlacum & Mülbergam tum fuisse occupatas & Grezingæ castrum eversum. (b)

Finito bello Rudolphus noster pacem religiose servavit, ipsumque Imperatorem Hagenoam est secutus; ubi cum civitate quoque Argentinensi Cæsar in gratiam rediit; (c) intercedente Marchione Rudolpho, qui centum & octoginta marcas argenti pro damnis illatis præstandas ei pollicitus est; cujus promissi Henricus, Comes de Fürstenberg, Henricus Marchio Hachbergicus, Sigismundus Comes Bipontinus junior, & Hermannus Marchio, Rudolphi filius, dati sponsores. (d)

§. IX.

Biennio post Argentinensis Episcopus Rudolpho nostro intulit bellum.

Bellum
cum
Episcopo
Argent.

ANNALES COLMARIENSES ad A. 1279. rem ita referunt: „ Conradus de Lichtenberck, Episcopus Argentinensis castellum Turlac per ignem destruxit, & quæ in eo reperit deportavit. „ Bellum hoc, ut iidem nos docent Annales

Tom. II.

B

(b) KOENIGSHOV. *Chron. Argent.* p. 118. *Paralipom.* pag. 258. FUGGER. *Oesterreich. Ehrensp.* Lib. I. pag. 92.

(c) *Alsat. Illustr.* Tom. II.

(d) Instrumentum datum Hagenoæ an dem Zinsdage nach S. Johannes Mefs 1276. ap. WENCKER. *Collect. Archivi & Cancellar.* pag. 59.

RUD. I.

usque ad A. 1281. continuatum: „ Quo Episcopus Argen-
 „ tinenfis congregata militum multitudine Domino de Badin
 „ quoddam oppidum noscitur obsedisse. Episcopus vero Basi-
 „ lienfis sibi quinquaginta milites in auxilium trans mittebat.
 „ Plures autem ex eis à Marggravio capiuntur, propter quod
 „ pax eorum pristina reformatur.

§. X.

Matrimo-
nium.

Felicioꝛibus Rudolphi fatis accensendum est matrimonium
 cum Cunigunda, Ottonis senioris, Domini in Eberstein, filia,
 ex qua non tantum numerosa proles, sed & primum in terras
 Ebersteinenses jus Badenſibus natum est.

Pertinet hæc charta A. 1277. qua Rudolphus, Marchio
 Veronenſis, Hermannum, Rudolphum, Heſſonem & Rudolphum
 filios & heredes suos, ut & focerum suum Dominum Ottonem
 senioreꝛem de Eberstein, qui sigillum chartæ appendit, ipse memorat.

Socero defuncto, cum filio ejus Ottone juniore affine suo,
 A. 1283. die VIII. post Sanctæ Walpurgis de hereditate uxoris
 tranſegit, partem illam veteris caſtri Eberstein naſtus, quam Bi-
 pontinus Comes, Simon antea poſſederat. (e) Præter hæc quar-
 tam partem ejusdem caſtri pro 375. marcis argenti Rudolphus

(e) *Carlsruher Sammlungen* pag. 366. Ebersteinensia ibi egregie & solide
 dilucidavit Ill. PREUSCHEN. Vid. p. 337. fqq.

coëmit, atque Ebersteinii deinceps sedit frequenter. (f) Sed & quandoque sedit Pforzhemii. (g)

Super Altensteiga litem aluit cum Burcardo, Hohenbergico Comite, quæ A. 1288. Rudolpho I. Rege Romanorum iubente terminata per arbitros. (h) Ceterum durante longa illa anarchia Germaniæ inductus est noster Rudolphus Marchio, ut Veronenſis quoque Marchiæ, ab avo & proavo poſſeſſiæ, renovaret memoriam. In ſigillo enim chartæ A. 1260. *Marchio de Verona*, in ipſa autem charta tantum *Marchio de Baden* vocatur. In alia A. 1277. *Rudolphus Dei gratia Marchio Veronenſis Dominus de Baden.*

§. XI.

Exceſſit e vita die 19. Novembris A. 1288. (i) poſtquam Monafterio Lucidæ Vallis, in quo mox ſepeliendus erat, præter ea, quæ jam dederat, centum marcas argenti donaffet; quod ipſi ejus filii ſuis literis firmarunt. (k)

Cunigunda uxor idem Monafterium ingreſſa, quo anno exceſſerit vita, non conſtat. Necrologium Lucidæ Vallis diem tantum obitus ejus notat, X. Kalendas Maji. (l)

Tom. II.

B 2

(f) Charta in Codice Diplomatico Badenſi.

(g) GAMANſTUS.

(h) Charta Archivi Bada-Durlac.

(i) Lapis ſepulchralis in choro eccleſiæ Lucidæ Vallis: *Anno Domini MCCXII obiit Rudolphus Marchio ſenior de Baden in die S. Eliſabeth.*

(k) Die Veneris ante S. Luciæ 1288. apud GAMANſTUM loc. cit. p. 202, ſq.

(l) SCHANNAT *Vindem. Lit. Coll.* 1. pag. 166.

RUD. I.

Liberi.

Rudolphus I. præter quatuor filios jam antea memoratos, Hermannum VII. Rudolphum II. Hessonem & Rudolphum III. filias quoque duas reliquit, ut patris & filiorum chartæ plures testantur. Adelheidis ultra 30. annos Abbatissa Lucidæ Vallis monasterio præfuit, atque die XVII. Calendas Septembris A. 1295. decessit. (m)

Irmengardis Eberhardo, Comiti Wirtembergico, nupsit. (n)

(m) GAMANSIUS pag. 197.

Sexta Adelheidis adest, oriunda ex stemmate celso,

Heroum Bada quos suscipit alma Duces,

Triginta cum casta duos præfedit in annos

Sacris virginibus, mens pia juncta Deo est.

Rexit ab A. 1263. ad A. 1295.

(n) SATTLER Part. I. pag. 135. PREGIZER in libro, cui tit. *Wirtemberg. Cedernbaum* pag. 7. nuptias has anno 1297. celebratas fuisse scribit. At in literis jam A. 1296. datis feria quinta ante festum B. Johannis Baptistæ, quibus Eberhardus juri suo in villas Langensteinbach, Utelsbur (*Ittersbach*) & Wolmarsbur in gratiam monachorum in Alba renuntiat, id facere se ait pro se, *collaterali sua, Irmengarde, uxore legitima, suisque liberis.*

CAPUT II.
HERMANNUS VII.

AB ANNO 1288 --- 1291.

§. I.

Hermannus hic, Rudolphi I. filius natu maximus fuit, stirpisque propagator. Conradi Episcopi Spirensis laudo A. 1246. subscripsit *Hermannus filius Marchionis*; & quidem post Comites; adolescens patria sub potestate constitutus. (a)

Hermannus VII.

§. II.

In literis Conradini, Sueviæ Ducis postremi, quibus Bavariæ Duci A. 1266. Donawerdam legavit, (b) testis quoque hic comparet Hermannus.

Res gestæ.

B 3

(a) Vide supra Tom. I. cap. VI. §. I. pag. 322.

(b) *Bayrische Deduction contra Oesterreich.*

HERM.
IX.

A. 1277. Hermannus, Rudolphus & Hesso, Marchiones de Baden, castrum Lindenfels cum hominibus ei adscriptis, quod a patre suo (Rudolpho) vivo adhuc, cum aliis terris acceperant, Comiti Palatino ad Rhenum *secundum jus & consuetudinem terræ* tradiderunt. (c)

A. 1278. in documento, quo Comes Fridericus de Truhendingen domui ordinis Teutonici in Oettingen bona quædam in Pffeffingen dono dedit, (d) idem Hermannus post Conradum Ducem de Tekke inter illustres & principes memoratur in Rudolphi I. Imperatoris diplomate A. 1282. quo filios de Ducatu Auftriæ investivit. Sequitur eum Henricus Marchio de Hochperg. (e)

Ad patris exemplum usus est titulo *Marchionis Veronensis, Domini de Baden, Dominique in Eberstein.*

A. 1281. patre adhuc vivo cum Biponti Comitibus propter Liutolsheim (Lidolsheim) & Ruchesheim (Rusheim) bellum gessit, quod certis deinceps conditionibus compositum; ita, ut simul occasio acquirendorum vicorum Spielberg & Dür-

---

(c) *Reichsfländische Archival-Urkunden* in causa equestri Tom. I. Sect. III. cap. IV. membr. II. num. I. pag. 449. Pretium in fragmento haud expressum, sed referunt Excerpta Actorum Compromissi Aurelianensis, & TOLNER in *Historia Palatina* pag. 42. solutas fuisse 2300. marcas.

(d) MEICHSNERUS *Decif. Cam.* Tom. II. pag. 272.

(e) *Deduction de la maison de Baviere* Tom. II. p. 428.

renwetterspach (hodie Hohenwetterspach) ad Marchionem transfiret, filia autem Marchionis, Comiti Henrico, completo anno XII. collocanda desponderetur. (f)

HERM.
VII.

Eodem anno Hermannus & Rudolphus fratres, Marchiones Badenses, oppidum suum Selse Conrado Episcopo & Ecclesiae Argentinensi in feudum femininum obtulerunt. (g)

A. 1283. Hermannus junior Marchio Badensis redditus suos in *Knodelingen* & *Nuwerute* (h) civi cuidam Argentinensi pro XXVI. marcis argenti oppigneravit, unde Praefecturam Mülbergensem, quae vicus eos complectitur, vivo patre possedisse Hermannum haud immerito colligimus. Rudolphum I. filiis suis terrarum partem vivum tradidisse paullo ante ostensum. Ipse cum filiis suis A. 1287. & sex mille armatis contra Burcardum, Hohenbergæ Comitem, prope castrum Altinstia-ge, quod Burcardi fuerat, pugnavit. (i)

§. III.

Obiit A. 1291. Hermannus noster, in Capella Marchionum Monasterii Lucidæ vallis sepultus. Sepulchralis ejus lapis

Mors &
sepultura.

(f) GAMANSIUS. III. PREUSCHEN. in *Carlsruher Sammlungen* p. 366.

CROLLIUS de Comitibus Bipont.

(g) *Alfatia Illustr.* Tom. II. pag. 181.

(h) Hodie *Knielingen* & *Neureuth*.

(i) CRUSII *Annal. Suev.* Tom. II. Part. 3. Lib. 3. pag. 162.

HERM.
VII.

adhuc cum inscriptione hæc habet: „Anno Domini MCCXCI.
„ obiit Hermannus Marchio de Baden in divisione Apostolo-
„ rum. (k) „ Festum hoc in diem XV. Julii tum incidit.

§. IV.

Uxor.

Uxor ejus Agnes, Henrici & Conradi, Comitum de Vaihingen soror fuit. (l) Vidua Friderico, filio suo, literas dedit A. 1296. quibus villam *Langensteinbach* ut venderet confensit. In illis mentio quoque fit Rudolphi & Hermanni filiorum, Friderici fratrum, qui annos discretionis nondum attigerant. (m) Neque Hermannus eos unquam attigisse videtur, quod nulla deinceps ejus memoria extat.

RUDOLPHUS II.

§. V.

Rudolphus II.

Septem annis modo patri superstes, Rudolphi fratris junioris respectu *senior* dicebatur; vivo patre nuncupatus *junior*.
„ Rudolphus Marchio de Baden *junior* nobili femine Adelheydi, sue uxori legitime, dedit & donavit mille marcas argenti
in

(k) SCHANNAT *Vindem. Lit.* pag. 168.(l) RITTERHUSIUS *Genealog.* Tab. 127. GAMANSIUS pag. 200. aliique.

Sunt, qui eam Geutfam, ex Anhaltinis ortam, male appellunt.

(m) Codex Diplomaticus Badensis.

„ in dotem five donacionem propter nuptias. „ Ita Rudolphus I. Imperator in Charta A. 1237. Heilbronnæ data, qua pro 1000 marcarum dote castrum *Mülenberg*, feudum Imperiale, Adelheidi huic, ex forore nepti, oppignerari permisit. (n)

A. 1289. tertio Kalendas Maji Rudolphus *Dei gratia Marchio senior de Baden* Abbatiam Schwarzacensem protectionis suæ specialis & salvi conductus diplomate per omnem Marchionatum liberaliter munivit. (o)

Tom. II.

C

(n) Male itaque in Chron. Alberti Argent. pag. 111. Albertus Rex Romanorum Adelheidem hanc Rudolpho March. de Baden uxorem dedisse legitur, quum Alberti pater Rudolphus I. Imperator hoc jam matrimonium viderit. Autographum Bongarsianum istius Chronici, quod in Bibliotheca Bernensi servatur, errorem hunc egregie corrigit hoc modo: „ Relictam Comitis de Strasberg, fororem Ottonis de Ochsenstein, consobrinam Regis (Alberti), ipse Rex (Rudolphus) Marchioni de Baden - - - copulavit.

Notus huc usque nomine Alberti Argentinensis scriptor, emendatior & auctior sub veri auctoris *Matthiæ Neoburgensis* nomine, inter Scriptores Rerum Alfaticarum, quos ad prelum paratos propediem editurus sum, comparebit.

(o) Verba Chartæ Monasterio Schwarzac. A. 1289. datæ, hæc sunt: „ Cum „ antecessores nostri felicis recordationis magna & speciali dilectione „ ecclesiam beati Petri in Schwarzach semper fuerint complexi nos „ ipsorum vestigia in hoc imitari volentes - - - ecclesiam beati Petri

RUD. II.

Abbatiae Gottfaviensi sex modios filiginis, ex decima villae *Burten* quotannis percipiendos, eodem anno legavit.

A. 1291. mens. Aug. Rudolphus *senior* & Fridericus, Marchiones Badenses, cum Abbatiae Monachorum in Alba Advocati fuissent electi, de pristinis ei caverunt juribus novaque privilegia addiderunt. (p) Advocatia hæc eis propterea collata fuit, quoniam ex Ebersteinii Comitibus, monasterii fundatoribus, sanguinem per matrem aviamque Cunigundam ducebant. (q) Eidem Abbatiae de redditibus suis in *Malsche* XV. malteras filiginis anno sequenti Rudolphus donavit. (r) Qui cum patre sepultus est in Sacello Lucidæ Vallis A. 1295. (s)

§. VI.

Uxor.

Adelheidem, absque sobole ex se suscepta, viduam relinquit, quæ Lucidæ Valli quoque XXX. malteras filiginis dedit in

„ in Schwarzach antedictam & nuntios ejusdem per totam terram nostram sub nostra recipimus protectione & conductu, volentes ipsos sub alis nostræ protectionis & defensionis existere securos, ipsisque omnia jura sua capitalia, quæ vulgariter dicuntur *Fælle*, & census suos ab omnibus hominibus *terræ nostræ incolis* dari & persolvi præcipimus.

(p) Codex Diplomaticus Badensis.

(q) Vid. cap. I. §. 10. pag. 10.

(r) Cod. Dipl. Bad.

(s) Epitaphium in Parthenio Lucidæ Vallis his legitur verbis: Anno Domini MCCXCV. obiit *Marggrave Rudolph der alte an Sant Valentinstag.*

Curia Willre (t). Hæc ex priore cum Comite Strasbergæ matrimonio duas filias habuit, quarum unam Rudolphus III. Marchio Badensis, ut infra videbimus, alteram Waltherus de Horburg uxorem duxit.

Cognitionem Adelheidis cum Rudolpho I. & Alberto I. Imperatoribus schema sequens ostendit:

Albertus Sapiens, Comes Habsburg.

Rudolphus I. Imperator,

† 1291.

|

Albertus I. Imperator,

† 1308.

Cunigunda, uxor

Ottonis Domini in Ochfenstein.

|

Adelheidis, uxor

1) Comitis de Strasberg.

2) Rudolphi II. March. Bad.

1287.

H E S S O.

§. VII.

Hesso, tertius Rudolphi I. Marchionis filius, cum Rudol- HESSE.
pho I. Romanorum Rege Germershemii, vivo patre, versatus,
privilegium civitatis Wormatiensis post ducem Austriae, ante
Henricum Hachbergensem Marchionem & Conradum Ducem

Tom. II.

C 2

(t) GAMANSIUS.

HESSO.

Teccensem A. 1284. testis signavit, *Hesso Marchio de Baden.* (u)

Idem triennio post in ejusdem Cæsaris diplomate, Heilbronnæ scripto, reperimus, quo Hessonis frater, Rudolphus II. castrum Mülenberg uxori suæ in dotem adscribendi potestatem accepit, uti supra ostensum.

§. VIII.

Gesta
cum Co-
mite
Wirtenb.

Eberhardus Illustris, Wirtembergæ Comes, qui sub quinque Imperatoribus sæpe iniquis vixerat, Henricum VII. Imperatorem cum agnoscere recusasset, a Conrado Weinspergenfi Comite, Cæsaris per Sueviam Vicario, ejectus est terris; & ab Hefione nostro receptus, Besighemii, ad mortem usque vixit Henrici; a successore ejus, Ludovico Bavaro, suis terris restitutus. (x)

Eberhardus, beneficii memor, Hessonis, dein mortui, debita solvenda suscepit, atque cum filio Hessonis Hermanno transegit, qui castrum Reichenberg cum bonis inde pendentibus, Eberhardo dedit in pignus; ita quidem ut intra decennium libera filii relutio esset; sed pecunia propria, non accepta in mutuum.

(u) MORITZ vom Ursprung der Reichsflätte in Append. pag. 179. & LUDWIG Reliquiæ MSS. Diplomatum Tom. II. p. 240.

(x) ALBERTUS Argent. Chron. pag. 115. Edit. Urstis.

Præter Reichenbergam, Bachnanga quoque oppidum & Beilstein tradita fuere Eberhardo. (y)

§. IX.

Annus mortis ejus certo non constat. GAMANSIUS Mors. eum ad A. 1317. ponit, & quidem recte, ut videtur; cum post hunc annum nulla ejus vivi mentio recurrat.

In Ludovici enim Imperatoris diplomate A. 1322. de quo infra sub Friderico II. vitium sine dubio irrepsit; cum Hessonem, Friderici II. Marchionis patrum A. 1322. inter vivos referat, Hesso in literis filii sui Rudolphi Hessonis, datis *an Sancti Thomastag* 1319. & in aliis ejusdem Rudolphi Hessonis *an der Mittewochen vor Sante Walpurgetag* 1321. jam refertur inter beatos vel mortuos; his verbis: *Wir Marcgrave Rudolf, Marcgrave Hezzen seligen Son von Baden.* Item: *Wir Rudolf von Gotz Gnaden ein Marcgrave von Baden, Marcgrave Hessen seligen Son.* (z)

Imo cum Fridericus II. Marchio A. 1318. villam Malsch cum castro Waldenfels Monachis Albenfibus venderet, venditionis literæ datæ die Sabbati post festum Ascensionis Domini firma-

C 3

(y) SATTLER pag. 140. qui anno 1296. Hessonem ad plures jam abiisse scribit pag. 135.

(z) Vide Codex Diplom. ad annum 1319. & 1321.

Hesso.

tæ fuerunt agnatorum tunc temporis superstitem sigillis, Heinrici de Eberstein avunculi ejus, Rudolphi Marchionis senioris de Baden patruus ejus, Rudolphi Marchionis fratris ejus & Rudolphi Hessonis Marchionis de Baden. Nulla inter hos Hessonis mentio, cujus tamen consensus non fuisset neglectus, nisi eo jam tempore inter vivos esse defuisset.

Quin & in ipso, quod citatum est, Ludovici Imperatoris diplomate, non Hesso noster, sed filius ejus Rudolphus Hesso intelligendus esse videtur. Postponitur enim Rudolpho III. non postponendus, si per Hessonem frater natu major Rudolpho III. indigitaretur. Erratum ergo à Secretario Imperatoris in vocibus *patruis suis*, cum alter tantum patruus, alter patruelis Frederici II. Marchionis fuerit.

§. X.

Uxor.

Irmengardim, Eberhardi, Comitis Wirtenbergensis sororem, Hessonis nostro conjugem juniores quidam tribuunt scriptores; A. 1317. defunctam esse statuentes. (a) At monumentum sepulchrale, quod in monasterio Basileæ minoris, *Klingen* dicitur, superest, Claram custodit, quam ex Klingæ Dynastis prognatam ei tribuo uxorem. Annus mortis in lapide ejus sepulchrali deletus est. (b)

(a) RITTERSHUSIUS *Genealog.* Tab. 127. & reliqui.

(b) Legitur ibi: *Vrouua Clara Marggravinne von Badin.* Waltheri Domini à

RUDOLPHUS II.

HESSONIS FILIUS.

AB A. 1317 --- 1335.

§. XI.

Hessoni duo filii, Hermannus & Rudolphus Hesso, tri-
buuntur; quorum ille clericus, hic vixit secularis.

Rudolphi
Hessonis
gesta.

Henricus VII. Imperator oppidi Imperialis *Heydolfesheim*
oppignerationem, Conrado Comiti de Vehingen pro octingentis
libris & *Marchioni de Baden clerico* pro mille libris Hallensibus ab
Advocato provinciali, Cunrado de Winsperg, factam, A. 1311.
ratam habuit.

Friderici Marchionis Badensis Chartæ venditionis vici
Malsch & castri Waldenfels A. 1318. sigillum appensum est *Ru-*
dolphi Hessonis Marchionis de Baden. (c)

Iter sacrum ad sepulcrum Dominicum cum vovisset Rudol-
phus Hesso, Johannes XXII. Papa A. 1326. Episcopo Spi-

Klingen, qui A. 1295. decessit filia fuit. TONIOLA *Basilea Sepulta* p. 325.
URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 136. Filias Waltheri hujus referunt Tabulæ
venditionis apud HERRG. *Genealog. Habsburg.* Tom. III. pag. 421.

(c) Codex Diplomaticus Badensis.

RUDOL.
HESSO.

rensi potestatem concessit, ut Rudolphum ab hoc voto absolvet; si legitimam causam absolvendi repererit. (*d*)

Rudolpho Marchioni Badensi dicto Hesso ter mille & centum libras Hallenses se debere professus est Ludovicus Imperator A. 1333. quæ ex redditibus Hagenoënsis foresti & civitatum Alfatia Imperialium tributis ei erant solvendæ. (*e*)

§. XII.

Lites
cum Fri-
burg.

Eodem anno inter Marchionem Rudolphum, qui dictus Hesso, Dominum de Baden, & uxorem ejus, Johannam, Reginaldi Comitis de Montebeliardo filiam, ex una, ac inter civitatem Friburgi ex altera parte, propter cives quosdam Friburgi bonis suis spoliatos, lis intercessit; decisa per arbitros; quos inter ex parte Badensium erant Johannes de Eptingen, dictus Spengel, & Hartmannus de Mafonis Monasterio, milites. Hujus rei superarbitrium penes tres civitatis Argentinensis Magistros, Swarberum, Twingerum & Judenbreterum erat. (*f*) Dominus *de Baden* in Chartis his dicitur Rudolphus Hesso; unde *Badam*, Marchionatus caput, eum tenuisse colligimus; id quod & alia monumenta nos docent.

A. 1305.

(*d*) Idem.

(*e*) Idem.

(*f*) Cod. Membr. Argent. de anno 1370.

A. 1335. Hannemannus de Heidweiler, Præfecturam Traubaci in Sundgovia ipsi & conjugi Johannæ Montisbeliardensi resignavit. (h)

RUDOLPH.
HESSO.

§. XIII.

Obiit illustris Rudolphus Hesso, Marchio de Baden, in Mors. octava b. Laurentii martyris A. 1335. ut lapis sepulcralis Lucidæ Vallis declarat. (i)

Johanna uxor primitus nupta fuerat Ulricho, Comitum Phirretensium postremo, qui A. 1324. vita excessit. (k) Uxor & liberi.

Ad filias, quas ex illo suscepit, Johannam & Ursulam, Comitatus Phirretensis transit, & per Johannam, natu majorem, ad Albertum Sapientem, maritum ejus, Austriæ Ducem (l). Ex secundo cum Rudolpho Hessone Johannæ connubio, quod horum conjugum literæ A. 1333. probant, (m) duæ filiæ prodierunt, *Margaretha & Adelheidis*, Marchionibus Badensibus, agnatis suis, ut infra videbimus, matrimonio jungendæ, quas ex Ul-

Tom. II.

D

(h) Tabular. Oenipont.

(i) Apud SCHANNAT. *Vindem. Lit. Coll.* I. p. 165. mors hæc ad mensem Febr. anno 1333. vitiose ponitur.

(k) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 610.

(l) Ibidem pag. 503.

(m) STEYERER *Hist. Alberti II. Austr.* pag. 236.

RUD. III.

rico Phirretensi natus GUILLIMANNUS, (n) atque HERGOTTUS (o) male existimarunt.

In hereditatis maternæ divisione, A. 1347. instituta Altkirchæ, viva matre Johanna, quæ tertias cum Cattimelibocensi Comite GUILIELMO iniverat nuptias, Margaretha Dynastiam Hericurtensem, Adelheidis Belfortensis partem forte obtinuit. (p)

RUDOLPHUS III.

§. XIV.

Rudolphus III.
dictus
Senior.

Rudolphi I. filiorum natus minimus fuit Rudolphus III. qui patre & fratre seniore Rudolpho II. mortuis, ut a juniore Rudolpho, fratris ejus Hermanni VII. filio, & Rudolpho Hessone distingueretur, *senior* quoque appellatus est. Venditionem hic vici *Langensteinbach*, a fratrele Friderico monachis de Alba factam A. 1296. roboravit. (q)

A. 1306. Rudolphus senior censum vici *Malsch* monasterio Albæ Dominorum conferens, patrem suum Rudolphum, fratrem Rudolphum, uxorem Gutam, fratricam Adelheidem de Ochsenstein, ut & Fridericum ac Rudolphum juniorem, Mar-

(n) STEYERER loc. cit. 202.

(o) *Genealog. Habsb.* Tom. I. pag. 60. & 219.

(p) *Alfatia Illustr.* Tom. II. pag. 610. not. (q).

(q) Chart. in Cod. Diplom.

chiones Badenses, suos ex fratre Hermanno nepotes, commemorat. (r)

A. 1327. responforias literas, Avenione datas, mittit Johannes XXII. Pontifex Maximus, *Rudolpho Marchioni de Baden seniori*, qui Papæ Fridericum de Zolre, ad Papæ & Ecclesiæ obsequia obtulerat. Vocatur hic Fridericus in iisdem litteris *nobilis vir nepos Marchionis*. (s)

§. XV.

Stollhovam oppidum cum vicis *Selingen & Hugelsheim* Res gestæ.
A. 1300. ab Eberlino de Windeck, mille trecentis & quinquaginta marcis argenti valoris Argentinensis coëmit. (t) Prædes solutionis magno numero dati.

Partem vici Graben à Dieterico de Ubstatt libris Hallensium septingentis A. 1310. Rudolphus comparavit. Quadrienio ante, Dieterici frater, Suuikerus, Marchioni promiserat, se suam istius vici partem nec oppigneraturum nec venditurum, nisi prius illam Marchioni ejusve heredibus obtulerit.

Tom. II.

D 2

(r) Codex Diplomaticus Badensis.

(s) Idem Codex.

(t) Chartam* emptionis memorabilem Codex Diplom. ad annum 1309. exhibet.

Rud. III.

A. 1327. donat Rudolphus Marchio de Baden partem
vici Möglingen in Præfectura Grœningen Ulrico Comiti Würt-
tembergensi. (u)

§. XVI.

Bella
cum Ar-
gentin.

Cum Argentinensi civitate alternis vicibus per aliquot
annos bellum pacemque inivit.

Libertas navigandi per Rhenum, immunitas a vectigali-
bus, per Marchiam omnem, frequens bellorum, deprædationum,
querelarumque materia fuit.

Primum.

Bello primo Johannes Argentinensium Episcopus, Ulricus
Landgravius, Jofridus Leiningæ Comes, Otto Dominus de Och-
fenstein aliique Argentinensium secuti sunt partes.

Cum his omnibus in gratiam rediit Rudolphus senior (x)
festo Sancti Jacobi A. 1313. Universis civibus ac subditis eorum
plenam a vectigalibus suis & a naufragorum bonorum occupatio-
ne immunitatem, quamdiu ipse viveret, concessit, partesque
Friderici Marchionis, ex fratre nepotis, bellum continuantis,
deseruit. (y)

(u) SATTLER. l. c. P. I. p. 199.

(x) Marggrafe Rudolf der elter von Baden.

(y) Cod. Dipl. Argent. Membr. de anno 1370. p. 150.

§. XVII.

Sed pacem hanc, parum fidam, novæ mox inimicitiae fecutæ sunt. Damna illata, mille marcis argenti æstimavit Rudolphus. Secundum. Judicium rei delatum ad arbitros.

Bruno de Windecke, & Henricus de Selbach, milites, ex parte Marchionis, Nicolaus de Kageneck, & Reinboldus Hüffelius, milites, ex parte civitatis constituti sunt. Superarbiter additus est Præful Argentinensis. Ita conventum Lichtenaviae die Lunæ ante Sancti Bonifacii A. 1315, Johanne, Dynasta Lichtenbergenfi præfente. (z)

Germania tam omnis novi Cæsaris electione fuit scissa in partes. Marchiones Badenses Fridericum Auftriacum fecuti sunt; qui pacem inter partes reducere laboravit.

Hujus denique & Johannis Episcopi Argentinensis opera mense Martii A. 1317. pax coaluit inter Rudolphum & Fridericum Marchiones, mercatoresque & nautas Alsatiaë. Conventum Offenburgi, ut suspensis Marchionum in terra Rhenoque vectigalibus, pro salvo conductu nonnihil æris penderent mercatores. (a)

D 3

(z) Ibid. pag. 152. ubi Rudolphus dicitur: *Rudolf von Gottes Gnaden der elter, Herre und Marggrafe zu Baden.*

(a) Instrum. in WENCKERI Apparatu Archiv. p. 197.

§. XVIII.

Tertium.

Verum anno sequenti recrudit bellum. Civium Argentinensium prædia in Willstetten & alibi vastavit Rudolphus. Argentinenses ex hostibus nonnullos Stauffenbergæ ceperunt. Damnis utrimque compensatis, falvisque singulorum juribus, perpetuæ tandem pacis formula signata est, die Veneris ante Sancti Urbani A. 1318. (b)

Quadriennio post, mense Augusto, Rudolphus & Fridericus Marchiones (c) novam de ratione salvi conductus & vectigalium per terram suam & aquas præstandorum pactioem ad proximum usque festum Sancti Georgii valituram, cum Argentinensibus inierunt. (d)

§. XIX.

Quartum.

Stauffenbergæ castrum, quod modo memoravimus, Ganerbiale fuit, pluribusque adeo militibus commune. Hos inter Reinboldus miles de Stauffenberg, Albertum de Owe, militem, Episcopi Argentinensis ministerialem, castro illo excludere voluerat.

(b) Cod. Diplom. Argent. Tabularii de anno 1370. p. 152.

(c) Marggrafe Rudolf der elter und Marggrave Friderich, sins Bruder sun, Herren von Baden.

(d) Cod. Dipl. Argent. fol. 150.

Novum inde bellum A. 1329. surrexit, funestum Badensibus. Bertoldus Episcopus enim & civitas Argentinensis junctis viribus, castrum illud, obsidione captum, solo æquarunt. Vim Reinboldo illatam Rudolphus IV. Marchio, dictus Pforzheimensis, & Comes Wirtembergensis vindicaturi, ductis per Rudolphi nostri senioris terras militibus, ditiones invadunt Episcopi, eo magis commoti, quod Rudolphum seniore, propter affinitatis vinculum, a libero transitu hostes suos prohibitorum speraverat. Rudolphus Episcopo, id exprobranti, terrarum ejus se non esse custodem, respondit. Episcopus Marchionatum Badensem cum sociis suis ingressus, aperta ubivis loca misere foedavit incendiis, a qua calamitate Stollhovium tantum & Badam oppida mœnibus cincta, perstiterunt immunia. Flammam hanc extinxit Otto, Dux Austriæ, qui Bischoffshemii ad Rhenum, data Reinboldo pecunia, ut Stauffenbergam reædificaret, omnia ad pacem reduxit. (e)

§. XX.

Postquam Friderici Austriaci æmulus in Imperio prævaluisset, Ludovicus Bavarie Dux, ab hujus quoque partibus Ru-

Lud. Bav.
adhæret.

(e) Testis hujus belli est ALBERTUS ARGENT. in *vita Bertoldi Episc. Argent.* apud URSTIS. *Rer. Germ.* Part. II. pag. 170. Badam mœnibus cinctam esse A. 1330. refert KOENIGSHOVEN *Chron. Alsat.* pag. 387. ubi & belli hujus mentio fit.

RUD. III.

dolphus noster, viriliter stetit. Septingentas marcas argenti ei promisit Cæsar, Selsam (*f*) & Hagenbacum, civitates Imperii, literis A. 1330. Hanoviæ datis, in pignus concedens.

§. XXI.

UXOR.

Rudolphi hujus senioris uxor fuit Gutta, sive Gertrudis; ex primo Adelheidis de Ochsenstein cum Strasbergio Comite matrimonio, ut supra (*g*) jam diximus, nata, adeoque Rudolphus noster Adelheidis & affinis fuit & gener.

Adelheidis pro se & marito suo posteriore, Rudolpho II. Marchione, pridem defuncto, anniversarium in claustro Lucidæ Vallis A. 1311. instituens, consensu Rudolphi Marchionis senioris de Baden, *filiastri* sui, id se fecisse, & Rudolphus ad petitionem Adelheidis, *socrus* suæ, foundationis hujus Chartæ sigillum suum appendisse, memorant.

Gertrudis frater erat Bertoldus Comes de Strasberg, qui cum A. 1316. decessisset improles, (*h*) tertiam hereditatis ejus partem sibi vindicavit Gertrudis. Hereditatem hanc, in qua castrum *Strasberg* & oppidum Helvetiæ *Buren* erant, Rudolphus & Ger-

(*f*) Hoc oppidum jam A. 1268. Rudolphus oppidum suum nominavit. Alf. III. Tom. II.

(*g*) Cap. II. pag. 19.

(*h*) Sepultus in Ecclesia Lucidæ Vallis cum inscriptione: *A. Dom. MCCCXVI. in vigilia S. Ioh. Bapt. O. Bertholdus Comes de Strasberg.* GAMANS. p. 270.

& Gertrudis conjuges A. 1319. Ecclesiæ Basiliensi & Ulrico, Phirretensi Comiti, pro ducentis marcis argenti vendiderunt. (i)

§. XXII.

Obiit denique Rudolphus III. improlis IV. Non. Februarii A. 1332. postquam monasterio Lucidæ Vallis, in quo sepultus est, (k) centum marcas legasset. (l) Præcesserat eum Gertrudis uxor VI. Kalendas Aprilis A. 1327. ut ex epitaphio ejus in eodem monasterio constat. (m)

FRIDERICUS II.

§. XXIII.

Mortuo patre Hermanno, cum patruo suo Rudolpho II. monasterii Dominorum in Alba advocatiam, ut supra (n) retulimus, A. 1291. in se suscepit, eidemque villam *Langensteinbach* pro DL. libris Hallensibus A. 1296. vendidit, Marchio de Baden simpliciter dictus.

A. 1304. ipse cum fratre suo Rudolpho IV. ab Alberto de *Remichingen*, quidquid ille juris in castro sui nominis habuerat,

Tom. II.

E

(i) Charta venditionis ap. HERRGOTT. *Geneal. Habsb.* Cod. Dipl. num. 725.

(k) SCHANNAT. *Vindem. Lit. Collect.* 1. p. 165. male habet A. 1331.

(l) Ita Epitaphium ibi loquitur: Anno Dni MCCCXXXII. O. Rudolph Senior Marchio de Baden in die purificationis Btæ Vgis Mariæ.

(m) Ao. Domini MCCCXXVII. ob. Gutha, Marchionissa VI. Cal. Aprilis.

(n) §. 5.

FRID. II.

nonaginta libris Hallensibus emit. Alteram partem A. 1310. a Dieterico & Ludovico fratribus de Remchingen eodem pretio comparavit. Decimas in villa Remchingen, monasterio Maulbrunnensi olim dono traditas, Fridericus injuste se usurpasse, pœnitentia ductus, A. 1324. pridie festi Pasch. ipse confessus est. (o)

A. 1308. Fridericus & Rudolphus germani Marchiones de Baden jus patronatus ecclesiæ in Mensheim Mahtolfo militi de Mensheim ejusque heredibus in feudum contulerunt.

§. XXIV.

Acta ab
A. 1312.

A. 1312. desiderio Engelhardi a Weinspurg satisfactus testis signat confirmationem privilegiorum monasterii Lichtenstern ejusque donationis, fitque simul cum Engelhardo ejusdem monasterii atque Abbatissæ illius advocatus & defensor. (p)

Partem castri *Oberwesingen* & bonorum ejus a Reinhardo milite, dicto de *Nuwenburg*, A. 1314. acquisivit.

Sunshemium, Imperii oppidum, cum monasterio vicino, mille marcis ab Imperatore deinceps redimendum, pro officiis præstitis, Fridericus Auftriacus Rex Romanorum Selsæ A. 1315. Friderico Marchioni & Rudolpho oppigneravit.

(o) Charta ap. GAMANS. pag. 210. Authentica in Tabular. B. Durlac.

(p) BESOLD. *monast. virg.* Tit. Lichtenstern n. VII. p. 74. & PETRI *Suev. eccles.* pag. 516. seq.

Bella inter Marchiones & civitatem Argentinensem de navigatione Rheni & commerciorum libertate exorta, in rebus Rudolphi III. patruī ejus exposui. (q)

§. XXV.

Fridericus noster præter vicum Langensteinbach, supra Acta ab A. 1318. memoratum, totum quoque vicum *Malsch* & castrum *Waldenfels*, iisdem Monachis pro trecentis & mille libris Hallensibus A. 1318. sub pacto de retrovendendo (r) vendidit; accedente Heinrici de Eberstein, Rudolphi senioris patruī, Rudolphi fratris & Rudolphi Hessonis, Marchionum Badensium, consensu. (s)

Priusquam hoc fieret, Abbatiae Weisenburgensi, cujus Dominio directo vicus *Malsch* obnoxius erat, oblato ei vicissim in feudum oppido Cuppenheim, Fridericus satisfecit. (t)

Tom. II.

E 2

(q) Vide supra §. 16. sqq.

(r) Literas reversales Abbatis & Conventus Albenfis de retrovendendi jure in villam *Malsch* Marchioni servato A. 1318. vid. in Deductione Badenfi contra Würtemberg sub rubro: *In der Wahrheit gegründete Vorstellung.* num. I. pag. 52.(s) Vide MEICHSNER. *Decif. Cameral.* Tom. IV. Decif. 35. ubi Charta hæc nonnihil mutila extat. Authentica Charta servatur in Tabulario Bada-Durlacensi.

(t) Charta apud MEICHSNER. l. c.

FRID. II.

A. 1321. Fridericus & Rudolphus fratres Marchiones de Baden partem castri & oppidi Enzeberg, (u) quæ jam decennio ante oppignerata ipsis fuerat, a Gerardo milite de Enzeberg ejusque filiis Gerardo, Alberto, Conrado & Geroldo, pro 460. libris Hallensibus coëmerunt.

§. XXVI.

Castrum
Ochsen-
berg.

Eodem anno Castrum Ohzsenberg cum villis *Lenbrunne Michelbach, Zabernvelt, Ober-Ramspach & Damp*, ut & curiam in *Flehingen*, pro bis mille & ducentis libris Hallensibus à Zeifolfo de Magenheim emit. Rudolphus frater & Conradus, Urfelingæ Dux, emtionis literas suis sigillis firmarunt. (x)

Quinquennio post idem Marchio cum filio Hermanno perpetuum jus aperturæ in castro hoc *Ochsenberg* contra quemvis, præter Marchiones Badenses reliquos, Rudolphum nempe patrum, Rudolphum fratrem & Rudolphum Hessonem patrualem, civitati Spirensi concessit. (y) Memorati Marchiones biennio post idem castrum Alberto de Gemmingen, Armigero, dicto de Enzeberg, oppignerantes, idem quoque jus servarunt Spirensibus, (z) solenni juramento præfinito, absque Spirensium con-

(u) Ad Enzam amnem, inter Pforzhemium & Vaihingen.

(x) Dat. die Lunæ post S. Galli A. 1321. Tabular. Bada-Durlac.

(y) LEHMANN. *Chron. Spir.* pag. 676.

(z) LÜNIG *Archiv. Imp. Part. Spec. Contin. IV. Tom. II. pag. 483.*

ienſu arcem nulli ſe deinceps eſſe vendituros vel oppigneratu-
ros. (a)

§. XXVII.

Vix victus fuerat & captus Fridericus Auſtriacus Anticæ-
far, quum Ludovicus Bavarus Marchionem Fridericum, Auſtria-
co deditum, ad ſuas partes pertraxit, largiens ei jure feudali, ut
„ tredecim denarios Argentinenſis monete de quolibet plau-
„ ſtro vini, cum quatuor denariis de navi, in qua plauſtra hu-
„ juſmodi in Reni alveo veherentur per loca diſtriſtus terre „
acciperet; ea lege, ut *juxta nobilitatem & magnitudinem* ſuam ad
ſingulas partes Rheni, Sueviæ, Franconiæ & Bavariæ, contra
quemvis, Rudolpho fratre & Rudolpho ac Heſſone patruis tan-
tum exceptis, pugnaret pro Cæſare; qui feudi hujus confirmatio-
nem a Principibus Imperii ſe impetraturum recepit. Acta ſunt
hæc Monaci XIV. Kal. Jan. A. 1322.

Ad
Lud. Bav.
tranſii.

E 3

(a) Caſtrum hoc Ochſenberg cum adjacentibus locis paulo poſt in Wirtember-
genſium Comitum manus pervenit. A. 1391. Albertus de Enzberg Se-
nior dimidiam Ochſenbergæ, quam poſſederat, partem Wirtembergico Co-
miti tradidit, qui eam Wolfio de Urbach dedit in feudum. A Wolfio
Ochſenberga ad Sternfelſiorum familiam tranſiit. Eberhardus Comes
Wirtemb. A. 1392. Henelio de Sternfels oppidum & Caſtrum Ochſenberg
villasque Zabernfeld, Michelbach, Ramsbach & Lehenbrunn in feudum
dedit Gœppingæ. Sternfelſii denique anno ſeculi hujus XLIX Wir-
tembergienſia hæc feuda domino directo refutarunt. Conf. *Reichsſtändiſche
Archival-Urkunden in-cauſa Equeſtri* Sect. 1. Cap. I. n. 12. p. 12. ſqq.

FRID. II.

§. XXVIII.

Fœdus
cum civi-
tatibus.

Moguntia, Argentina, Wormatia, Spira & Oppenheimium civitates, pacis publicæ ad Rhenum tuendæ causa, fœdus ad aliquod tempus cum inivissent, Fridericus Marchio eidem fœderi contra quemvis seditiosum, agnatis iterum exceptis, A. 1325. accessit. (b)

A. 1326. idem Marchio vicum Münzesheim, Ebersteinensis Comitatus feudum hoc anno sibi apertum, (c) Alberto Hoffwart, militi, contulit. (d) Hujus posterius Münzesheimium tenuerunt usque ad A. 1675. quo ad Fridericum VI. rediit Marchionem.

A. 1330. Fridericus & Hermannus Marchiones Chartam venditionis castri Beringersweiler testes signarunt. (e)

§. XXIX.

Obitus
ejus &
Uxor

Obiit Fridericus X. Kal. Jul. 1333. ut sepulchralis indicat lapis. (f) Uxorem ejus Adelheidem Comitem de Beuchlingen,

(b) Cod. Diplom. Argent. de A. 1370. pag. 152. ubi Charta incipit: *Wir Margrave Friderich, Herre von Baden.*

(c) De eo Illustr. PREUSCHENIUS in *Carlsruher nützlichen Sammlungen* P. I. pag. 348.

(d) Charta extat in Archivo Bada-Durlac.

(e) HANSELMANN. *Landeshoheit des Hauses Hohenlohe vor dem Interregno.* Fol. inter Diplom. pag. 440.

(f) Apud SCHANNAT. loc. cit. male XI. Kal. Jul. 1332.

appellant; quæ vidua cum tribus filiabus, Agnete, Irmengarde & Maria, in Lucidæ Vallis claustrum secesserit, eique per XII. annos Abbatissa præfuerit. Defunctæ XV. Kal. Sept. 1348. successit Agnes filia, ad A. 1361. usque superstes. (g) Friderico filium successisse Hermannum, omni dubio caret.

HERM.
IX.

HERMANNUS IX.

DOMINUS DE EBERSTEIN.

§. XXX.

Venditio vici Malsch & castri Waldenfels, per patrem A. 1318. facta, firmior ut esset, Hermannus quadriennio post, major annis factus, eandem literis suis firmavit.

Hermannus IX.

A. 1329. Engelhardi de Winsperg senioris, sine prole legitima utriusque sexus demortui, institutus est heres (h) Fridericus pater & Rudolphus patruus testes suis hoc corroborarunt sigillis. Ab hereditate autem hac dimidiam partem bonorum ac hominum in *Eberstat*, *Gelmerspach* & *Stein*, vici at-

Acta
Weinspergen-
sua.

(g) Jo. GAMA NS. pag. 211. sq.

Hinc Adelheidis adit decimum prælustri honorem

E Beuchling Comitum sœmina stirpe fata.

Ante Badensis erat Friderici Principis uxor,

Annos bis senos rexit, & astra subit.

Agnes officium viduæ post funera matris

Suscepit haud tali filia matre minor.

Provida, larga fuit, mitis, placida atque benigna,

Post annos tredecim scandit ad astra Poli.

(h) Codex Diplomat. Badensis.

HERM.
IX.

que castrum, fecernendam, eamque relinquendam esse Engelhardo & Cunrado de Winsperg fratribus, contra Hermannum Marchionem & Engelhardum seniore de Winsperg ipse Hermannus pater Fridericus & Engelhardus de Ebertsperg A. 1331. suis literis declararunt.

A. 1333. Hermannus oppidulum Klein-Gartach cum vicino castro Lünenberg seu Leimberg Alberto Bruzen vendidit. (i)

§. XXXI.

Acta cum
Lud. Bav.
Imp.

Eundem Hermannum, parentis extincti loco, Ludovicus Imperator sibi obstricturus, mense Octobri A. 1333. illi Stutgardiae concessit, ut de omni plauastro vini transvecto per Rhenum ad Merfeldam, ultra solitum vectigal, posceret Schillingum Hallensem; donec bis mille & centum librarum Hallensium perceperit summam. Privilegium hoc Carolus IV. Imperator A. 1350. renovavit.

Proscri-
ptio Cæ-
saris,

Abbatia Monachorum ad Albam querelæ de Hermannō frequentes Cæsarem moverunt, ut, quem amicum paulo ante habuerat, Imperii hostem pronuntiaret; eique compescendo Ulrichum Wirtenbergiæ Comitem A. 1338. & sequenti liberam quosdam Sueviæ civitates ad bellum proficisci juberet. (k)

In angustiis his Hermannus æs alienum contraxit. (l)

Octo

(i) SATTLER. loc. cit. P. I. pag. 181.

(k) Mandata Cæsarea edidit BESOLDUS in *Documentis rediivivis Monast. Wirtenberg.* p. 153. & 157.(l) Extant literæ ejus ad Elifabetham de Rotenstein scriptæ A. 1340. ut Chartas quasdam Rudolpho March. redimendas traderet, in GUDENI *Cod. Diplom.* Mogunt. Tom. III. p. 312.

Octo per annos protractum est bellum, firmissimæ mentis in hoc Principe documentum haud leve. A. 1346. denique, mense Febr. Hermannus armis & iudicio publico Heidelbergæ coactus, advocatiam Albensem dimisit e manibus.

Judicio & actui huic solenni Ruperti duo, senior & junior, Comites Palatini, Gerlacus Nassoviæ, Eberhardus Werdenbergæ Comites interfuerunt. (m)

Paucis post diebus Ludovicus Imperator Hermannum plenariam in gratiam se recepisse, alio diplomate Francofurti testatus est. (n)

A. 1339. Nicolaus & Wolfgangus Rœderi fratres, Elifabeta & Wilburgis, eorum sorores, partem suam castri Hohenrod Hermanno Marchioni Badensi, Domino in Eberstein, pro 25. libris denariorum Argentin. vendiderunt. Bis mille & viginti quinque libras Hallenf. ab Engelhardo de Winsperg, oppignerata ei sua Domini Winspergensis portione, A. 1341. accepit.

A. 1346. consentientibus agnatis oppidum & castrum Laufen Alberto Hoffwart juniori, qui in dicto oppido sedit, pro 3000. libris Hallenf. (o) & Maulbronnensi monasterio dimidiam partem vici Unterœwisheim cum jure patronatus vendidit. (p)

Tom. II.

F

(m) Ludovici Cæsaris & Hermanni Marchionis hac de re literæ extant apud BESOLD. loc. cit. pag. 160. & 162. & in PETRI *Suev. Eccl.* pag. 25. sq.

(n) GAMANS. *Annal. Badenf.* p. 238.

(o) SATTLER. loc. cit. P. II. p. 67.

(p) SATTLER. l. c. p. 189. Vicus Niederöwisheim Episcopatus Basiliensis

HERM.
IX.

§. XXXII.

Acta sub
Carolo
Imp.

Carolus IV. dein rerum summa potitus, in Hermannum nostrum non tantum eandem, de qua disceptatum fuerat, Advocatiam, sed & castrum atque oppidum *Weinsberg* A. 1350. ex nova gratia Norimbergæ contulit, simulque pacta successoria, cum agnatis inita, æque ac privilegia domus Badensis confirmavit. (q) Friderici III. patruelis sui, literas A. 1349. hac formula: *Marchio Hermannus, Dominus de Eberstein*, signavit.

A. 1351. Hermanno Marchioni, pacem publicam violanti, bellum a foederatis illatum, quo victus pacem petens, Spirensibus damna refarcire coactus est A. 1353. (r)

§. XXXIII.

Mors.

Parthenio Lucidæ Vallis, ubi jacet sepultus, septingentas libras Hallenses Hermannus IX. destinavit. Idibus Aprilis A. 1353. defunctus est vita. (s)

Uxor &
filii.

Filii ejus, Fridericus & Rudolphus, ex Mechtilde Comitissa Vayhingæ suscepti, præmaturo ante patrem extincti sunt fato. (t)

Redeundum jam ad Hermannum IX. patrum, Rudolphum IV, a quo reliqua Marchionum Badensium series descendit.

fuerat feudalis. In ejus locum vicum *Ose* Hermannus substituit, & a Johanne Episcopo Basiliensi primus in feudum recepit.

(q) GAMANSIUS.

(r) LEHMANN. L. VII. c. 47. p. 710.

(s) Necrolog. Lucidæ Vall. ap. SCHANNAT. *Vindem. Lit. Collect.* I. p. 166.

(t) GAMANS. loc. cit. pag. 239.

CAPUT III.

RUDOLPHUS I. V.

DOMINUS DE PFORZHEIM.

A. 1300 — 1348.

§. I.

In divisione terrarum, cum Friderico II. RUD. IV. fratre suscepta, Principatus sui sedem Rudolphus IV. accepit Pforzheimium; Pforzheimensis hinc dictus.

A. 1300. quo sui juris est factus, venditionem vici Langensteinbach, de qua superius actum, suis literis probavit, in quibus *Rudolphus Dei gratia junior Marchio de Baden* nuncupatur.

Ecclesiasticæ vitæ eum ab initio destinatum & Canonicum Spirensis factum fuisse, ex sigillo cognoscimus, quod adjectum est literis, quibus cum fratre suo lites inter Abbatiam monachorum in Alba & rusticos suos in Malsche compositas refert A. 1307.

RUD. IV.

ubi legitur: *Rudolphus Marchio de Baden, Canonicus Ecclesiae Spirensis.*

§. II.

Res ge-
ftæ ab
A. 1322.

Præter ea, quæ superius in Friderici II. fratris ejus vita memoravimus, observamus porro, quod Rudolphus A. 1322. dimidiam partem loci Bürckenfeld, ad præfecturam Neuenbürgensem pertinentis, pro centum libris Hallerorum oppigneraverit Würtembergico Comiti, intra biennium redimendam, ita tamen, ut, si non fiat relucio intra hoc tempus, jus redimendi amissum fit. Arbitri de pretio, quod hoc casu addendum, statuunt. (a)

A. 1323. Leopoldo Austriæ Duci, Spirensis civitatem obsidenti, auxilium tulit Rudolphus. At eodem anno pax inita & de damno, Spirensibus dato, electis ab utraque parte arbitris, transactum. (b). Idem Marchio cum uxore sua Lutgarda suburbii Pforzheimensis Hospitale Sancti Spiritus, nuper ab eo restitutum, A. 1323. donis ornavit. (c)

Eodem anno Conradus Abbas & Conventus Monasterii in Sunnensheim Ordinis Sancti Benedicti Rudolpho nostro jus patronatus parochialis Ecclesiae in Nyffern, ob præstitam defensionem, consensu Episcopi Basiliensis, pleno jure tradiderunt.

(a) SÄTTLER. *Beschreibung des Hertzogth. Würtemb.* P. I. cap. 17. §. 2.

(b) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 23. & 26.

(c) GAMANS. *Hist. Bad.* pag. 213.

A. 1329. Nicolaus Comes de Lewenstain venditionem oppidi Bünnekain & castri Obern Magenhain, durante minore ipsius ætate, Rudolpho Marchioni & Marchionissæ Lutgardæ factam, confirmavit, eorumque dominum directum, Archiepiscopum Moguntinum, facta refutatione, de investiendo Marchione rogavit.

A. 1330. Stempferi nobiles pacem cum civitate Spirensi inierunt, cujus servandæ sponsonem in se suscepit Rudolphus. (d)

Iidem cum Rudolpho Hessone Spirensibus damna intulit, quæ septem arbitrorum iudicio refarcire coactus est, Bertoldo Ebersteinensi & aliis obstagium in se recipientibus. (e).

§. III.

De Ludovico IV. Imperatore optime meritis, Imperialem Ortenaviæ Præfecturam omnem, ejusque castra, civitates, vicos, villas & bona reliqua, pro nongentis marcis argenti & quater mille libris Hallensium, quas Cæsar ei se debere professus est, A. 1334. pignoris loco obtinuit. Præterea Mülbergam aliaque feuda Imperii, morte Rudolphi Hessonis, Marchionis nostri patruelis vacantia, eidem contulit Cæsar.

Privilegia Ludovic. IV. Imp.

F 3

(d) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 28. & LÜNIG. *Archiv. Imp.* Part. Spec. Continuat. IV. Tom. II. p. 485.

(e) FUCHS in *Annotationibus ad Lehmann.* Lib. VII. cap. 30.

RUD. IV.

Noribergæ Imp. A. 1335. brevique post universis Germaniæ civitatibus, ne homines Marchionis proprios in collegia sua reciperent, solenni diplomate ibidem interdixit. In literis his omnibus Rudolphus noster, Marchio *Pforzheimensis* appellatur, vel *Badensis*, *dictus de Pforzheim*.

§. IV.

Wirtembergica.

A. 1339. Rudolphus dimidiam partem vici Mensheim, quæ ad ipsum pertinuerat, in Ulricum, Wirtembergiæ Comitem, transtulit. (*f*)

Palatina.

Eodem anno Brettam oppidum ab Ebersteiniis Comitibus titulo revocabili acquisivit. Acquisitum ipse Comitibus Palatinis, Ebersteinsium consensu, oppigneravit. (*g*) Palatini denique oppidum hoc emtione penitus sui juris fecerunt. (*h*) Iisdem Comitibus Palatinis oppidum Heildolsheim, quod pignus Imperii tenebat Marchio, intra sexennium (*i*) bis oppigneravit, (*k*) bis quoque redemptum. A. 1347. portorium in Murgio fluvio acquisivit.

(*f*) Conf. SATTLER. loc. cit. P. I. p. 101.

(*g*) *Acta Compromissi Aurelian.* p. 157. & TOLNER. in *Additionibus ad Hist. Palat.* p. 78.

(*h*) *Acta* cit. pag. 64. 148. 159. & CHYTRÆUS de *Greichgæa* in Ill. JOH. JAC. REINHARDI *Script. rer. Palat.* Vol. I. p. 497.

(*i*) A. 1340. & 1346.

(*k*) *Acta Compr. Aurel.* pag. 157. & TOLNER. pag. 48. & 97.

§. IV.

Post Lutgardam, Alberti Comitis de Lœwenstein uxores, vi-
duam, quam Rudolphus noster A. 1323. thori sui sociam junxit,
secundis nuptiis duxit Mariam, Ludovici & Friderici Comitum
ab Oetingen, Alfatiae infer. Landgraviorum, sororem; cum
qua Pforzheimensi Hospitali Sancti Spiritus annuos viginti quin-
que librarum Hallensium redditus A. 1336. donavit.

Denique septimo Kal. Jul. A. 1348. (l) in Lucidæ Val-
lis monasterio decessit. Sepulcrum ejus Marchica inter monumen-
ta comparebit. Mors &
sepult.

Maria die 10. Jun. 1369. extincta, in Godesaugiensi Ab-
batia, cui annuos redditus XV. librarum Hallensium & VI. quar-
taliū avenæ adscripserat, (m) sepulta.

Par filiorum Rudolphus noster reliquit, Fridericum III. Filii.
& Rudolphum V. dictum *Wecker*, ut ex sequentibus patebit. De
natu juniore improle primum, dein de majore, qui genus propa-
gavit, agemus.

(l) SCHANNAT. loc. cit. p. 168.

(m) GAMANS. *Hist. Bad.* p. 216.

RUD. V.

R U D O L P H U S V.

COGNOMINE WECKER

D O M I N U S D E P F O R Z H E I M.

A. 1348 — 1361.

§. V.

RUD. V.

Filius, ut distingueretur à patre, nomini paterno Rudolphi Marchionis Badensis, dicti de Pforzheim, adjectum est Weckeri cognomen. (n)

§. VI.

Acta sub
Carol. IV.
Imp.

Carolus IV. Imperator Spiræ commoratus A. 1349. die Martis ante Palmarum non modo de Imperialibus feudis eum investivit, sed & confirmavit ei Ortenaviæ pignus; quod quinque millibus aureorum minorum adauxit. Præterea Rudolphum & subditos ejus ab omni omnium Judæorum, Argentinensium præfertim, actione mutui liberos pronuntiavit.

Per

(n) In literis investituræ Caroli IV. Imperatoris vocatur: *Rudolph Marggraf zu Baaden, Herr zu Pforzheim, der genannt ist der Wecker.* Idem nomen ipsi in aliis ejusdem Imperatoris litteris A. 1362. datis, adscribitur apud SCHILTER. *de simultanea investitura princip. imperii cap. II. §. 4. in Comment. ad Jus feudale Alem. p. 338.*

Per investituram Cæsari, extra Marchionatum Badensem bellum gesturo, quinquaginta milites galeatos se debere Rudolphus professus est. (o)

Biennio post tamen ejusdem Cæsaris auctoritate, non refragantibus Friderico & Rudolpho Marchionibus, Ortenaviæ Advocatia in Bertoldi II. Episcopi Argentinensis manus legitima relictione transivit.

Carolus IV. de pace publica Rhenensi sollicitus, A. 1353. triennale fœdus Procerum ac Civitatum stabilivit Hagenoæ.
 „ Receffit autem Weckerus Marchio de Baden, nolens esse in
 „ Liga., cujus frater Fridericus & Hermannus patruus
 „ (patruelis) in brevi sunt ante defuncti, ut scribit ALBER-
 „ TUS „ (p)

§. VII.

Hagenbacum (q) & Selsa, Alsatia oppida, oppignerata Baden-
 sibus, tumultui bellico A. 1357. occasionem dederunt. Bellum
Alfati-
cum,

Tom. II.

G

(o) Literæ Rudolphi March. Domini Pforzh. dicti Wecker, in SOMMERBERGII *Script. Rer. Siles.* Tom. III. p. 70.

(p) Chron. p. 160.

(q) ALSATIA ILLUSTR. Tom. II. p. 179. sq.

Frequentes enim ex illis in mercatores. præsertim, qui præteribant, direptiones cum fierent, Cæsar Civitates Imperiales, ad Rhenum & in Suevia fitas, induxit, ut Advocatum suum provincialem Alfatix sequerentur. (r)

Civitates imperata fecerunt, at immutata mox sententia Cæsar utrique parti per Rupertum seniore, Comitem Palatinum, & Johannem Episcopum Argentinensem pacis inspiravit consilia atque Marchionem porro debellari prohibuit. (s) Dirutum oppidum Selsam hoc bello, & mox a Carolo IV. restauratum esse, docet KOENIGSHOVIVS. (t)

Triennio post protectionis peculiaris diploma (u) Rudolpho seniori ac juniore, Marchionibus Badensibus (x) concessit; & mille marcas ex vectigali Selsensi, (y) totidemque seniori soli,

---

(r) WENCKER. in *Collect. Archivi & Cancellar. Jur.* pag. 378. Plura de Selsa vid. in *ALSAT. ILLUSTR.* Tom. II. p. 181. sqq.

(s) *Ibid.* pag. 379.

(t) *Chron. Alfat.* pag. 314.

(u) GLAFEX *Anecd.* num. 156.

(x) *Rudolph den eltern, den man den Wecker nennet, und Rudolph den jungen, Herrn zu Pforzheim, Marggrafen zu Baden.*

(y) GLAFEX *loc. cit.* num. 155.

pro damnis Selfæ & Hagenbaci acceptis, Noribergæ cum versaretur, adscripsit.

Eodem anno cum utrisque Marchionibus mutui auxilii fœdus Elector Palatinus Rupertus inivit.

§. VIII.

Rudolphi Weckeri, Advocati & instauratoris sui, memoriam, Abbatia Gottsaugienfis Annalibus suis grata mandavit. (z)

§. IX.

Obiit quinto Kal. Sept. A. 1361. sepultus ante altare Sanctæ Catharinæ Lucidæ Vallis. (a) Obitus.

Viduam reliquit Adelheidem, Marchionis Rudolphi Hessonis filiam, (b) quæ per matrem Johannam Montisbeliardi Co-

Tom. II.

G 2

(z) Ibidem num. 158.

(a) GAMANS. *Hist. Bad.* p. 240.

(b) In Charta A. 1347. HERRGOTT. num. 792. pag. 674. legitur: *Adelheit Margræfin zu Baden und Rudolph genant Wecker ihr ehlicher Mann.* Adde STEYERER in *Addit. ad Hist. Alberti Sap.* p. 244.

RUD. A.

---

mitissam, heres fuit Dynastiæ Belfortensis ex parte, (c) marito superstes.

(c) Unde in literis A. 1362. quibus undecim Dynastiæ Belfort vicis à tributo manus mortuæ liberat, *Noble & puissante Dame Alix, Marquise de Bade & Dame de Belfort*, appellatur. Literas has Judex Curie Archiepisc. Vefont, exaravit. Cod. Diplom.

CAPUT IV.
FRIDERICUS III.
DOMINUS DE BADEN.

A. 1348 — 1353.

§. I.

adae Fridericus, Pforzhemii frater Rudol-
phus VI, Ebersteinii patruelis Herman-
nus IX. suas sedes habuerunt.

Frideri-
cus III.

A. 1348. Friderico huic ejusque fratri Rudolpho Wecke-
rio (a) homagium & fidelitatis jusjurandum præstiterunt cives
Pforzheimenses.

G 3

(a) Verba literarum sunt : „ Den Hochgeedelten Marggrave Friderichen und
„ Marggrave Rudolfen genant dem Wecker, Gebrüderu von Baden und
„ Herrn zu Pforzheim.

§. II.

Res ge-
ftæ.

Literis A. 1349. quibus coronam, a Ruperto Palatino Judæis Argentinensibus pro Rudolpho patre olim oppigneratam, sibi in manus traditam Fridericus testatur, Hermannus Marchio, Dominus de Eberstein, & Marchio Rudolphus, dictus Wecker, Friderici frater, sua quoque appenderunt figilla. (b)

Rupertus ille Fridericum nostrum focerum suum vocat in Charta, qua super corona ista Argentinenses absolvit. (c)

Fridericum & Rudolphum *fratres*, Marchiones de Baden, Carolus IV. Imperator in diplomate A. 1351. commemorat, quo Bertoldo Episcopo Argentinensi Advocatiæ Ortenaviæ relaxationem permittit.

§. III.

Mors.

Obiit *Illustris Fridericus Marchio de Baden* IV. Non.

(b) Codex Diplomat. Argent. Membr. de A. 1370. pag. 150. ubi: *Wir Marggrave Friederich Herr zu Baden. In fine: Wir och Marggrave Herman von Baden, Herre zu Eberstein, und Marggrave Rudolf genant Wecker, des vorgeanten Marggrafe Friderichs Bruder.*

(c) Ibidem: *Unserm lieben Sweher, Marggrafe Frideriche von Baden.*

Sept. A. 1353. teste Necrologio Lucidæ Vallis, (*d*) cui monasterio jus patronatus in Hauen Eberstein A. 1348. una cum fratre Rudolpho dederat dono. (*e*)

Fridericus noster duxit uxorem Margaretham, Rudolphi Uxor. Hessonis, patruī sui, & Johannæ Montisbeliardensis filiam natu majorem, (*f*) quæ per matrem Dynastiæ Hericurtensis fuerat heres, quam Dynastiam A. 1366. condito testamento, filiæ suæ Margarethæ, primum Godofredo Comiti Leininga - Rixingensi, dein Henrico Comiti Lucelsteinensi (*g*) nuptæ, & hac sine legitima prole moritura, filio suo Rudolpho Marchioni Badensi, adscripsit. (*h*)

Præterea Margarethæ mille & quingenti floreni ex Dynastia Florimontana ab Austriæ debebantur Ducibus, unde & Florimontii nomen suis titulis adjecit.

(*d*) SCHANNAT. *Vind. Lit. Collect.* I. p. 169.

(*e*) GAMANSIUS p. 239.

(*f*) In charta divisionis hereditatis maternæ inter quatuor filias A. 1347. institutæ, *Grede Margrafen ze Baden, Margrafen Friderich ihr ehlicher Mann*, leguntur apud HERRGOTT. *Cod. Dipl.* num. 792. p. 674.

(*g*) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 619. ubi corrigendus est error in nomine Patris; pro Rudolpho enim Fridericus ponendus.

(*h*) Testamentum idiomate Gall. scriptum. Margaretha hoc utitur titulo: *Je Marguerite Marquise de Baade, Dame d'Ericourt & de Florimont.*

FRID. III.

Fridericus III. ergo par liberorum reliquit, Margaretham Godefridi, vulgo Schaffridi, Comitis Leiningensis & postea Henrici Comitis Lüzelsteinensis uxorem, & Rudolphum familiæ Badensis statorem, de quo jam instituendus est sermo.

CAPUT

CAPUT V.
RUDOLPHUS VI.
COGNOMINE LONGUS.
A. 1353 — 1372.

§. I.

corporis proceritate *Longum*, non RUD. VI.
Magnum appello; quamvis elogio
hoc eum censeam dignum; fuerat
enim animo non minus, quam cor-
pore valens. (a)

§. II.

Marchiæ Badensis partes, tam diu divisæ, in unum de-
nique corpus sub hoc Rudolpho redierunt. Quamdiu cognominis Mar-
chiam
conjun-
git.
patruus vixit Weckerus, Rudolphus noster dictus est *junior*.

Tom. II.

H

(a) Staturam ejus ad XII. pedes scriptores juniores fabulose extendunt.

Hic cum patruo A. 1356. pactum familiæ condidit; omnium Domus Badensis pactorum basis & fundamentum. (b)

Placuit, ut alteri, sine mascula sobole morituro, alter in universis succederet terris & bonis. Placuit, ut filiabus pro omni suo jure mille marcæ argenti, cum nubent, solverentur. Terras & subditos alienare ne liceat. Oppignerare liceat, sed caute. In difficilioribus rebus, in tuendo potissimum jure salvi conductus, mutua præstentur auxilia. Domesticæ lites, si quæ oriantur, per arbitros, quos dicunt Austrægas, componantur amice. Pacti hujus virtute patruo suo, A. 1361. ut vidimus, extincto, heres successit noster Rudolphus.

§. III.

Investi-
tur a Cæ-
re.

Idem a Carolo IV. Imperatore, in cujus aula fuerat educatus, veniam eodem anno obtinuit gabellam seu vectigal (*Umgeld*) imponendi vino omnique frumentorum generi, in civitate Pforzheim, secundum jus & consuetudinem terræ.

A. 1362. ab eodem Imperatore totius Principatus seu Marchiæ Badensis investituram Noribergæ accepit.

Cæsar limites ejus ita definit: „ A Graba usque ad Mül-
lenberg ad Albam, ab Alba usque ad Schwarzacum & Hardtam
interjacentem, cum Ettelinga oppido, cum jure forestali, condu-

---

(b) Conditum est Ettlingæ die Lunæ post S. Michaelis A. 1356.

ctus per terram & flumina, cum moneta, judiciis & aliis juribus, quibus majores ejus sunt usi. (c)

Primæ hæc sunt literæ feudales, quas novimus, Marchionibus Badensibus super Marchiam a Cæsare datæ; in quibus hoc singulare, quod ad simultaneam Marchiæ investituram admittus est Rupertus I. Palatinus Elector. Occasionem rei dedit liberalitas Rudolphi, qui Ludovicum, Comitem Oetingensem, quem impense amaverat, Marchiæ suæ instituerat heredem. Factum hoc damnavit Cæsar, non quod res acta sine Cæsaris, ut domini directi consensu, sed quod peracta sine patris consensu, quodque minor fuerit ætate Marchio; quasi de allodio, non de feudo Imperii ageretur.

Crederes Marchiam Badensem antea fuisse allodiam, quoad fundum, & Marchiones nonnisi de regalibus investitos a Cæsare; cujus generis feudorum & alia hodie prostant exempla. Marchiones profecto passim in Chartis *Domini in Bada* vocantur, quæ nunquam vera Marchia fuit, sed Dynastia a Principibus, qui Marchiones vocabantur, possessa.

Quicquid hujus rei sit, prima hæc si non fuit Marchiæ investitura Cæsarea, aliam antiquiorem indicaverit nemo. De

Tom. II.

H 2

(c) Extant in TOLNERI *Hist. Palat.* Cod. Dipl. n. 158. SCHILTERI *Cod. Feud. Aleman.* pag. 338. & LÜNIG *Reichs-Archiv* Part. spec. Contin. 2. *Fortsetz.* I. pag. 939.

RUD. VI.

De tota scilicet Marchia Badensi, non de partibus quibusdam, ut Mühlenbergæ Castro &c. quæstio est. Marchionatus Hachbergæ naturam allodii tum adhuc retinuit.

§. IV.

Pactum
succell.
cum Pa-
lat.

A. 1363. Rudolphus noster successorium cum Ruperto, Palatino Electore, pactum inivit; in quo oppida Heidesheim & Wildberg ipsi promissa, si sine masculino herede decesserit Elector, quem vicissim terrarum Badensium scripsit heredem, si absque prole mascula obierit Marchio.

Eodem anno Rudolphus Diterico a Gemmingen investituram vici Damm concessit. Ouvenshemio autem duas curias in vico Bolach dedit in feudum.

§. V.

Privile-
gia Caro-
li IV.
Imp.

Tum temporis quoque Carolus IV. vectigal Grossi Turonensis Mülbergæ, & A. 1364. duorum Turonensium Schreckæ, de omnibus mercibus Marchioni concessit.

Quin & A. 1365. Comitatum Lœwensteinensem, Alberti Comitis morte ad Imperium rediturum, eidem Spiræ contulit in feudum. Spes hæc tamen caruit effectu. (d)

(d) Primus Comes de Lœwenstein fuit Albertus, filius Rudolphi I. Imp. spurius, quem scriptoribus ignotum, charta patris A. 1283. prodit. Chartam

§. VI.

A. 1633. Ruperto I. Palatino Electori Belicheim & Bel-^{Palatina.}heim, hodie præfecturæ Germersheimensis vicus, quos pignoris jure ab Imperio tenuerat, Marchio noster oppigneravit. (e) Reluit eos aut ipse, aut filius Bernhardus, qui A. 1383. illos de-
nuo Palatino subjecit.

§. VII.

Triennio post Rudolphus auxilium præstitit Eginoni,^{Fribur-}Friburgi Comiti, in bello, quod cum civibus suis & Brisacensibus,^{genfia.} Neoburgensibus & Basiliensibus gessit. (f)

Eodem anno ab eodem Eginone omnes ejus vasallos infra Bleicham flumen in Ortenavia, Rhenum inter & Nigram silvam, biennioque post Castra Rotensels, & Reichenbach coëmit. Stollhovam vero, aliorum pignus, florenis bis mille ac ducentis redemit.

H 3

---

hanc ex serinio Elect. Palat. Codex noster Diplom. dabit. Comitatus iste Friderico Victoriolo, Electori Palatino A. 1441. venditus est; unde nova Comitum Læwensteinensium progenies surrexit.

(e) Acta compromissi Aurelian. pag. 157. TOLNER in addit. ad Histor. Palat. pag. 79. ubi error in nomine Marchionis.

(f) Histor. Bad. Tom. I. pag. 252.

RUD. VI.

§. VIII.

Bellum
cum
Eberh.
Wirtenb

Cum Eberhardo, Wirtenbergiæ Comite, congressus est bello, quod Carolus IV. Imperator, multorum Imperii Principum consilio, A. 1370. composuit, Johannem de Ofweil, Wolfg. de Steine, Bertoldum & Hermannum de Sachsenheim, Georgium de Entzberg aliosque Nobiles obstringens, ut bona quædam ex suis Marchioni nostro offerrent in feudum.

Eodem anno Leopoldus & Albertus, Austriæ Duces, Rudolphum suarum in Brisgovia terrarum, inter quas nominatim expressa sunt oppida Neoburgum, Brisacum, Friburgum, Kenzinga, quibus addita Villinga, constituerunt Advocatum provinciam & militiæ Præfectum.

§. IX.

Mors &
sepultura.

Obiit Rudolphus XIII. Kal. Aprilis A. 1372. in Abbatia Lucidæ Vallis & quidem in Capella, Marchionum Badensium sepulturæ destinata, sepultus. (g)

Ad latus Ecclesiæ Monasterii Lucidæ Vallis Capella est, quæ Principum mortuorum vocatur Capella, Sanctæ Annæ dedicata. In ea sepulti sunt plerique Badenses, Periodi Rudolphinæ Marchiones. In medio Capellæ visitur sepulchrale monumentum Rudolphi Longi, cum imagine ejus jacente, quam circumdat In-

(g) Necrolog. Lucidæ Vallis apud SCHANNAT. Vindem. Liter. Collect. I. pag. 166.

scriptio. Monumentum hoc æri incisum inter sepulcralia repræsentamus Lectori. Rudolphus Marchionum Badensium in Lichenthal sepultorum postremus.

§. X.

Uxor Rudolphi Longi fuit Mechtildis, Johannis Comitis Conjux. Spanheimensis filia, (*h*) quam vivo patre Friderico sibi despondit A. 1346. quinque millia librarum Hallensium cum ea accepturus pro dote. Ex summa hac duo millia Rupertus Palatinus, reliqua Johannes persolvit.

Rudolpho dati sunt hujus pacti sponsores, Rudolphus & Rupertus Comites Palatini, fratres, Gerlacus Nassovius, Simon Salmensis, Walramus Spanheimensis, Adolphus & Johannes fratres Nassovii, Wilhelmus & Johannes Cattimelibocenses, Fridericus & Emico fratres Leiningenses Comites, præter alios inferioris Ordinis Nobiles.

Mechtildi, præter hanc dotem, ex hereditate paterna nihil debebatur, nisi patre decedente sine mascula prole. (*i*)

Mechtildis marito suo diu superstes, A. 1378. a Gerardo de Staffort, milite, homines proprios superioris & inferioris Har-dæ sibi comparavit.

(*h*) Errant Genealogi, inter quos IMHOFFIUS in *Notitia procer. Germaniæ* Lib. IV. Cap. VIII. §. 6. quod Mechtildem hanc Johannis Comitis Spanh. sororem, Heinrici filiam constituunt. Emendatio nostra ex ipsis tabulis sponfalibus desumpta.

(*i*) *Ans Leibs-Erben.*

RUD. VI.

At alienavit eadem hæc Mechtildis plura. A. 1390. Ruperto II. Palatino Electori cessit bonis suis in Heidelberg, Wildsberg (*k*) & Eppingen. (*l*)

A. 1391. eidem Electori tradidisse arcem Befisheim scribit TOLNERUS. (*m*)

A. 1406. Ruperto Cæsari, concessit castra sua Mosbach & Obernheim. (*n*)

§. XI.

Liberi.

Mechtildis mater fuit trium liberorum; Bernhardi, novam Familiæ Badensis qui periodum condidit, Rudolphi VII. & Mechtildis, quæ Henrico XIII. Comiti Hennebergenfi nupta, A. 1421. decessit. (*o*)

(*k*) Alias Wiberg, hodie Wildberg.

(*l*) TOLNER in *addit. ad Histor. Palat.* ex Actis Comprom. Aurel. pag. 74.

(*m*) Idem l. c.

(*n*) Idem l. c.

(*o*) SPANGENBERG *Chron. Henneberg.* Lib. V. Cap. XVII. pag. 206. sq. ubi Mechtildis hujus matrem, quæ Spanheimensis genere fuit, Ebersteinensem male nominat.

CAPUT

AN DER UNIVERSITÄT

1822

1823

1824

1825

T A B U L A I I.

P R O S A P I A B E R N H A R D I A N A.

B E R N H A R D U S I.

perpetuis bellis agitatus. Hochbergicum Marchionatum acquirit A. 1415. † A. 1431.

Uxores: 1) Margaretha, Comitissa de-Hohenberg A. 1374 repudiata A. 1392. 2) Anna,

Comitissa Oeting. A. 1395.

ANNA.	BEATRIX.	MECHTILD.	MARGARETHA.	JACOBUS I.	natus A. 1407.	AGNES.	URSULA.	BERNHARD.	BRIGITA.	RUDOLPHUS.
A. 1398.	A. 1400. nu- nupta Lud. Lichtenberg. A. 1409.	nata A. 1401. † A. 1402.	nata A. 1404. desponsata A. 1412. Adolpho Naffovio.	Johanne, Com. Spanheim. ultimo mor- tuo Comes in Spanheim. † A. 1453. Uxor: Catharina, Ducis Lotharing. filia, † A. 1491.	nata A. 1408. nupta Gerharo Duci Slesvicensi A. 1432.	nata A. 1409. nupta A. 1422. Gottfrido Comiti in Ziegenhayn. A. 1424.	natus A. 1412. † A. 1424.	nata A. 1416. † A. 1424.	natus A. 1417. † A. 1424.	

CAROLUS I.	BERNHARDUS II.	JOHANNES.	GEORGIUS.	MARCUS.	MARGARETHA.
Seckenhemiana pugna infelix A. 1462. † A. 1475. Uxor: Catharina Austriaca A. 1446. † 1490. Bada- villie sepulta.	† A. 1458. inter divos relatus, sepultus in Montcaillier.	natus A. 1430. Elect. Trevir. † A. 1505.	Episcopus Metensis. † A. 1484.	Canonic. Argentinenf. & Colon. dein Episc. Leod. postul. † A. 1478.	nupta Alberto Bran- denburg. A. 1445. † A. 1457.

CHRISTOPHORUS.	ALBERTUS.	FRIDERICUS.	CATHARINA.	ZIMBURGA.	MARGARETHA.
vid. Tab. III.	natus A. 1456. † A. 1488.	Episc. Ultraject. natus A. 1458. † A. 1417.	nata A. 1449. Uxor Georgii, Com. in Werdenberg. A. 1464.	nata A. 1450. nupta Engelberto Naffov. A. 1468.	nata A. 1452. Abbatissa in Lichtenthal.

PROSAP

---

perpetuis belli

Uxores : 1) M

ANNA.	BEATRIX.	MECHTILD.	MARGARETUDOLPHUS.
A. 1398.	A. 1400. nu-	nata	nata A. 14
nupta Lud.	pta A. 1415.	A. 1401.	desponfa A. 1417.
Lichtenberg.	Emiconi Lei-	†	A. 1412. Ado †
A. 1409.	ning. Com.	A. 1402.	Naffovio A. 1424

CAROLUS I.	GARETHA.
Seckenhemiana pugna infelix A. 1462. †	A. 147 Alberto Bran-
Uxor : Catharina Aufriaca A. 1446. †	1490. Bag. A. 1445.
villæ sepulta.	A. 1457.

CHRISTOPHORUS.	AIRETHA.
vid. Tab. III.	a
	A 52.
	† Lichtenthal.

PERIODUS IV.

SIVE

BERNHARDIANA.

CAPUT I.

BERNHARDUS I.

AB A. 1372 --- 1431.

§. I.

Periodum Badensis Historiæ aggredior, multitudine Introitus.
 & gloria rerum gestarum præ ceteris claram.
 Tribus ea superbit Marchionibus, patre, filio,
 nepote, qui singuli Marchiam omnem soli rexe-
 runt potenter; nominis sui fama per orbem illu-
 stres, magnitudine mentis in Annalibus noti. Bernhardum, Ja-
 cobum, Carolum intelligo, qui 103. annorum epocham complent.

Hos inter omnium judicio primatum tenet Bernhardus, Bernhar-
 dus I.
 princeps ad ardua natus; regiminis diuturnitate & gloria avis suis

Tom. II.

I

BERNH. I.

& omnibus seculi sui Marchionibus major; dignus, qui non Marchionatum modo, sed Imperium regeret.

Regimen ejus in turbida illa tempora incidit, quibus Wenceslaus Cæsar Imperiales Civitates in Principum ordinem, Principes vicissim in Civitates commoverat. Bernardi pater distracta quædam Marchionatus Badensis membra revocavit ad corpus. Bernardus Hachbergenfem Marchiam eidem conjunxit; quin & terras novas adjecit. His nervis instructus prudens & bellicæ indolis princeps, fratre quoque sine prole defuncto, solus Marchiam regens, in Martis theatro comparere cœpit, ut contra multiplices hostes jura sua sociosque defenderet, bellaque undique illata repelleret.

§. II.

Tutela
ejus.

Bernardi & Rudolphi fratris ejus tutelam gessit Rupertus I. Palatinus Elector, qui jus torcularis Monasterio Albæ Minorum A. 1377. tutor confirmavit. Bernardus regimen adiens, Rudolphi fratris tutelam ad annum usque 1380. gessit, quo divisionis pactum inivit cum fratre, sibi que Pforzhemium atque Durlacum cum inferioribus terris retinuit; Badam cum superiori Marchia fratri relinquens; (a) qui A. 1391. extinctus, Bernhardo soli Marchiam omnem reliquit.

(a) Instrumentum divisionis non reperi. Verisimile est, divisionem eodem anno 1380. factam, quo pacta familiæ inter se fratres inierunt. Legitimam ætatem attigisse tum videtur Rudolphus, cujus tutelam adhuc gesserat frater A. 1379.

§. III.

Bernhardus Equestribus ludis A. 1374. Eslingæ adolescens interfuit. (b) Initia Bernhardi.

Quadriennio post ei & Electori Palatino Spirensis Episcopatus defensio, a Carolo IV. Imperatore, commissa est. (c)

A. 1379. Rupertus senior & junior, Otto, Stephanus, Fridericus, Johannes & Rupertus, Palatini Ducesque Bavariae & Bernardus Marchio noster, suo & tutorio Rudolphi fratris nomine, foedus mutui auxilii cum Civitatibus Sueviae Imperialibus, in quinque annos Badæ, die Sancti Ulrici iniverunt. (d) Pactum familiae cum fratre.

Unde factum, ut in magno illo VII. Rhenensium & XXXIII. Suevicarum Civitatum foedere A. 1381. Spiræ contracto, & accedente paulo post Ratisbona, in decennium renovato, Bernardus & Rudolphus, Marchiones Badenses, nominatim exciperentur; (e) nisi alteruter unam ex foederatis Civitatibus injuste petierit bello. (f)

Tom. II.

I 2

(b) CRUSIUS *Suevicor. Annal.* Part. III. Lib. V. pag. 285.

(c) SIMONIS *historische Beschreibung aller Bischöffe von Speyer*, in Adolpho Episcopo pag. 138.

(d) DATT. *de pace publica* Lib. I. Cap. 6. pag. 39.

(e) LEHMANN. *in Chronico Spirensi* Lib. VII. Cap. 66. pag. 747. & 748.

(f) DATT. l. c. Cap. 8. n. 12.

§. IV.

A. 1380. die Sancti Galli Heidelbergæ, inter Bernhardum & Rudolphum Marchiones, fratres, conditum est Familiæ Pactum in has leges:

1. Marchionatus Badensis nunquam plures, quam duo, habeat Regentes, five maneat in statu præfenti, five ditionibus augeatur.

2. Marchiones Regentes sint compotes mentis, animo & corpore fani.

3. Jus primogenituræ in utraque linea observetur.

4. Appanagiati finguli annuos 500. florenos accipiant.

5. Dos filiæ principis fit 6000. florenorum.

6. Alienatio terrarum prohibetur.

7. Oppigneratio earum limitatur.

8. Prohibetur, ne quid ex Marchicis terris Argentinensi aut Spirensi Episcopis, nec Comiti Wirtenbergiæ vendatur; vicinorum Magnatum ne augeatur potentia.

§. V.

Acta
A. 1381.
& sq.

A. 1381. Bernhardus, cum Rudolpho fratre, Albertum de Enzberg, dictum Schuhelin, de parte sua munimenti Enzberg, reservato sibi jure aperturæ, investivit. Eodem anno Eberhardus & Ulricus filius ejus, Wirtenbergæ Comites, Bernhardo & Ru-

dolpho fratribus omnem se daturus operam promiserunt, ne munimentum Straubenhart, communi ipsorum consilio destructum, restauraretur.

A. 1382. Argentinenses una cum Lüzelsteinensibus, castrum *Chatelot* in Montisbeliardenfi Comitatu, ob frequentes rapinas, ex eo in finitimos exercitas, funditus destruxerant. Vergius, Burgundiæ Comes, ad quem Castrum pertinuerat, vindictam sumpturus, collecta magna militum manu, Dominorum de Lüzelstein & de Vinstingen terras ferro & igne delevit. Argentinenses eorumque Episcopus, Marchiones Badenses, alique Barones, Civitates & Nobiles, junctis inter se armis, in bellum adversus Comitem profecti sunt, qui, cum viribus suis diffideret, celeri fuga sibi consulere, quam dubio Marti se suorumque fortunas committere maluit. (g)

§. VI.

Eodem anno Wenceslaus Cæsar Bernhardum de Marchionatu & terris, a Graba usque ad flumen Schwarzach, investivit Francofurti. Feudalibus literis Castrum *Iberg* quoque infer-
Investitura
Wenceslai Imp.

tum. (h) Quin & mentio fit Provincialis Judiciï, vectigalium in

I 3

(g) KOENIGSHOV. Chron. Cap. 5. §. 160. aliaque Chronica Msspta Argent.

(h) *Iberg* castrum hodie dirutum est in Marchionatu Badensi, supra Steinbacum.

BERNH. I.

Sellingen ad Rhenum, in vico Raftatt, in oppido Ettlingen, in Schreck ad Rhenum, ut & aliorum jurium, quæ in terris ejus ipsi competebant. Nec omitti Judæi. (i) Posteriores hæ partes in literis feudalibus Caroli IV. omissæ fuerunt.

Biennio post Leopoldus, Austriæ Dux, Austriacarum in Brisgovia terrarum advocatum constituit Bernhardum. (k)

A. 1383. Bernhardus oppida Bellichheim & Bellheim, Imperii pignora, quæ jam a Rudolpho, Bernardi patre, Elector Palatinus ante vicennium redemerat, eidem redimenda concessit, addita quoque facultate Civitatem Elpingensem (Eppingen) reluendi; (*) quam tamen A. 1424. demum Electori dimisit.

A. 1387. Wenceslaus Imperator Marchioni privilegium de non evocando indulgit; ne ministeriales ejus vel subditi in aliis, quam Marchicis Judiciis convenirentur.

§. VII.

Bellum
cum Sue-
viæ Civi-
tatibus.

A. 1388. diuturnæ Principes inter & Suevici Fœderis Civitates discordiæ eruperunt in bellum; quo durante Badenses quoque ditones vastatæ sunt. Stephanus & Fridericus, Baviariæ

(i) Literæ hæ investituræ extant in Cod. Diplom.

(k) Tabularium Bada-Badenfe.

(*) Electa juris publici Hiftor. Palat. illustrantia pag. 160. 162.

Duces, A. 1387. Salisburgensem Archi-Præfulem Pilegrinum, memoratas ob Civitatum cum Principibus lites, captivum tenuerunt. (l) Civitatibus autem, Pilegrini sociis, cum quoque damna inferrent, foederatae per Sueviam, Bavariam & Franconiam Civitates, communicato cum Rhenensibus consilio, Bavariae Ducibus eorumque sociis bellum denuntiarunt. (m). Præcipuus barbarum auctor fuit Wenceslaus Cæsar, Principibus infensus, quod de eo deponendo consilia nuper agitaissent. (n) Unde non solum de patrocinio suo certas jussit esse Civitates, sed & ipse indicto Bavariae Ducibus bello, publice Civitatum partes amplexus est. (o) Bellum hoc in Bavaria initium ceperat, inde per Franconiam Sueviamque se extendit ad Rhenum. Rhenenses, Alfaticæ & Wetteravicæ Civitates, a Wenceslao excitatae, Ruperti Electoris Palatini terras invaserunt, ut ab auxilio Bavariae Ducibus ferendo eum arcerent, sed victæ sunt à Ruperto Civi-

(l) AVENTIN. *Hist. Bojor.* Lib. VII. Cap. 22. §. 8. HUNDII *Metrop. Salisburg.* Tom. I. pag. 17. ADLZREITTER *Annal.* Part. II. Lib. VI. §. 17.

(m) De bello hoc scripsit TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1388. KOENIGSHOV. in *Chron.* Cap. 5. §. 178. sqq. AVENTINUS Lib. VIII. *Chron.* Mscpta Muegii aliorumque.

(n) LEHMANN. Lib. VII. Caq. 69. pag. 766. ubi literas Wenceslai exhibet, quæ id manifeste docent.

(o) Idem l. c. pag. 756.

BERNH. I.

tatum copiae, duobus proeliis; altero ad Spiram, altero ad Francofurtum commisso. In Suevia praesertim atque Bavaria, magno animorum ardore res gesta. Vici utrimque magno numero exusti.

§. VIII.

Pax
Egrana.

At Wenceslaus, semper animo hærens, prodita denique Civitatum causa, transivit ad Principes. Literas dehortatorias ad Salisburgensem Archiepiscopum dedit, (*p*) quem paulo ante adversus Principes in bellum stimulaverat. Unde, confluentibus ad Wenceslaum Principibus Civitatumque legatis, A. 1389. mense Majo funesta Civitatibus illa Pax Egræ composita, qua rescisso Civitatum & Principum foedere, pax publica ad Rhenum, in Suevia, Bavaria, Franconia, Thuringia, Misnia, in sexennium ordinata, atque statutum, ut Civitates tum demum pacis hujus essent participes, si vel amice, vel coram arbitris, ad id electis, de bello cum Principibus transfegerint. Civitates, magno ære Principibus soluto, Egranæ Paci accesserunt paulatim. (*q*) Bernhardus Marchio, ipse licet non implicitus bello, damni tamen nomine

(*p*) Exhibet illas LEHMANNUS l. c. pag. 765.

(*q*) Vid. KOENIGSHOV. Cap. 5. §. 196. & LEHMANNUS in *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 69. pag. 767.

ne XV. mille florenos a Spirensibus postulavit. (r) Argentinenses paulo post suam quoque partem solverunt. (s)

§. IX.

Principes & Civitates, in varios districtus divisi, totidem ^{Rhenensis.} paces particulares condiderunt. Ad Rhenum Moguntinus Antistes, Ruperti, Comites Palatini, Fridericus Argentinensis Episcopus, Bernhardus & Rudolphus Marchiones Badenses, cum Civitatibus Moguntia, Argentorato, Wormatia, Spira, Francofurto, Fridberga, Gelnhusa, Hagenoa, Selsa, Wisenburgo, Selestadio & Ehenhemio, peculiari formula, jurejurando firmata, mense Junio A. 1389. pacem fecerunt. Conventum quoque de numero hastiferorum, (*Gleven*) quos singuli, redigendis in ordinem turbatoribus pacis, contributorent. Bernhardus & Rudolphus Marchiones quisque duodecim milites darent. (t)

A. 1391. Fleckensteinensibus Dynastis auxilio fuit Bernhardus contra Advocatum provincialem & civitatem Hagenoensem, qui de vicis quibusdam cum Fleckensteinensibus litesalebant. (u)

Tom. II.

K

(r) LEHMANNUS l. cit.

(s) Vid. infra ad A. 1393.

(t) Instrument. exhibet WENCKER *de Uffburgeris* pag. 150.(u) HERZOG *Chron. Alsat.* Lib. IV. Cap. 7. pag. 159.

BERNH. I.

Eodem anno Marchio noster Ruperto II. Electori Palatino concessit, ut novo Rheni alveo ad Lidolsheimium ducto, Gernersheimensis oppidi ruinam præverteret. (x)

§. X.

Bellum
Argenti-
nense.

A. 1392. (y) Bernhardus novo cum Argentinensibus bello implicitus est; cujus originem & fata paucis exponam. Bruno, Rapoltsteinensis Dynasta, cui civitatis jus concesserant Argentinenses, A. 1388. militem Anglum Johannem de Harleston, custodiæ mandaverat in Gemariæ Castro. (z) Rex Angliæ de liberando hoc milite literis aliquoties cum Argentinensibus egit. Bruno jure suo se usum cum pertinaciter contenderet, vimque ei inferre nolissent Argentinenses, res a Rege Angliæ ad Wenceslaum Imperatorem delata, qui civitatem indicta causa proscripsit, sententia Burglitzii data A. 1390. Dimissus e captivitate Harlestonius. Argentinenses de abolenda proscriptione Pragam miserant legatos, qui ne in conspectum quidem Regis ad-

(x) Agri tum Lidolsheimensis pars, quam WILDICH appellant, trans Rhenum rejecta.

(y) Errant Auctor Anonym. Paraleipom. *Urspergenfi Chronico* additorum pag. 282. CASPAR HEDION *Chron.* pag. 598. aliique plures, qui bellum hoc ad A. 1388. referunt.

(z) Causas hujus detentionis ex Archivo Rapoltsteinensi narrat WENCKERUS *de Usburgeris* pag. 179. qui & alia huc spectantia documenta ex Archivo Argent. producit.

missi, re infecta domum redierunt. Sed intercedentibus Argentinensium amicis, Lambertus Bambergensis Episcopus & Worzi-
bojus de Swimar, Advocatus provincialis Alfatiae, a Rege nomi-
nati, A. 1391. Moguntiae cum Argentinensibus transfegerunt,
ut solutis 4500. florenis, a proscriptione liberarentur. Verum
enimvero Bernhardus Marchio Badensis, ut & Hachbergæ ac
Sausenbergæ Marchiones, Fridericus Argentinensis Antistes, (a)
Eberhardus Wirtembergæ Comes, Dux Geldriae, Dux Juliaci,
Comites Kiburgi, Leiningæ, Lützelsteinii, Fürstenbergæ, Nassov-
viae, Salmae, Blanckenbergæ, Sarwerdæ, Dynastæ Thierstei-
nii, Bitenses, Lichtenbergenses, Geroldseckii, & offensarum pri-
mus auctor Bruno Rapoltssteinensis, aliique longo numero so-
cii, (b) pacem impediverunt.

§. XI.

Argentinensium dominatus in Rheno, quem firmo pon-
te flumini imposito, (c) præfidiisque firmato, haud ita pridem

Ejus cau-
sæ.

Tom. II.

K 2

(a) Continuator KOENIGSHOVII apud SCHILTERUM pag. 757. auctor
nobis est Episcopum Argent. ad centum membranas blancas (*Cartes
blanches*) a Wenceslao impetrasse, sigillo Imperiali munitas, quibus ille
principes multos ad bellum excitavit.

(b) Continuator KOENIGSHOVII l. c. pag. 756. & 758. CRUSIUS *Annal.
Suevicor.* Part. III. Lib. VI. p. 314. & *Chronica Mspta Argent. Muegii &
aliorum.*

(c) Vid. infra in Rudolpho ad A. 1388.

BERNH. I.

stabiliverant, odia vicinorum adauxit; quibus periculosum videbatur, quod liberum Argentinatibus esset, finitimos trans Rhenum agros, quoties libuisset, aggredi & infestare impune. De vectigali non loquor; nec de veteri querela, quod externos subditos in cives, quos Usburgeros & Pfalburgeros vocant, aliarum quoque Civitatum receperint more. Quin & ex Magnatibus plures oppignationibus, ære alieno censibusque Civitati pridem fuerant obstricti; quæ debita bello se extincturos speraverant. Bernhardum speciatim stimulabat Selsa, majoribus ejus ab Argentinensibus ademta atque everfa; Marchionatus Badensis, in nupero inter Civitates & Principes bello per Argentinenses eorumque socios vastatus. (*d*)

§. XII.

Fata.

Principes ergo, junctis cum Advocato provinciali Alfatiaë copiis, A. 1392. mense Septembri inopinato Argentoratum aggressi sunt bello; positisque cis & trans Rhenum castris omnem ejus agrum ferro & igne vastarunt; velitationibus multis ad ipsa civitatis mœnia commissis. Pontem novum Rheni ab utraque fluminis parte oppugnarunt foederati. Dimissæ versus eum naves sulphure & pice ardenti refertæ, sed Argentinensium industria depulsæ. Aliæ prægrandes adversus pontem actæ, pilas everfuræ, caruerunt quoque successu.

(*d*) Literæ Bernhardi de A. 1393. infra pag. 77. not. h.

Inter hæc Argentinenses frequentes ex urbe irruptiones fecerunt, multis hostium occisis, vel in captivitatem abductis. Quin & ipsi in Episcopi terras & Marchionatum Badensem, bis facta incursione, magna cum præda redierunt in urbem.

Eodem tempore Spanheimensis Comes & Scultetus Oppenheimensis cum Wormatiensium, Moguntinensium & Spirensium legatis Argentinam venerunt, de bello componendo tractaturi. Centum millia florenorum, inter Principes dividenda, ab Argentinensibus petebantur. Judicem litium sese obtulit Provincialis Advocatus Alsatiae: sed conditiones ab Argentinensibus rejectæ. Advocatus cum parte copiarum in Bohemiam mox abiit. Marchio Badensis cum Wirtembergico Comite aliisque fœderatis, reversi sunt domum. Argentinenses, missis Pragam legatis, pacem a Wenceslao tandem obtinuerunt.

§. XIII.

A. 1393. Pax Betteleriae conclusa. Argentinenses, solus Exitus. tis 32000. florenis, in gratiam reducti. (e) Compensata sunt damna durante bello illata; restituti captivi. Confirmatus Argentinensibus Rheni pons & jura ponti annexa. (f)

K 3

(e) Instrumentum extat apud WENCKERUM *de Ußburgeris* pag. 191.

(f) Peculiare Diploma Wenceslai pro ponte Rhenensi A. 1393. datum, exhibet.

IDEM l. c. pag. 197.

BERNH. I.

Dies brevi post Hagenoam indictus est, quo reliqua componerentur gravamina. (g) Comparuit inter Principes Bernhardus, & bis mille florenis ab urbe acceptis, omni, quam ante bellum intenderat, liti renunciavit. (h)

(g) DANIEL SPECKLIN *Chron. Mspt.* & HERZOG. *Chron. Alfat.* Lib. IV. p. 104. Conventum hunc Hagenoensem locum habuisse tradunt. HERZOGIUS loc. alleg. exhibet literas reversales Principum & Civitatis, quibus sub poena amittendæ actionis Hagenoæ se comparituros promittunt.

(h) Instrumentum ea super re confectum die Lunæ post S. Crucem repertam in Archivo Argent. extat. In eo hæc leguntur: „ Wir Bernhart von „ Gots Gnaden Marggrafe zu Baden bekennen uns offenbar und tun „ kunt menglich mit diesem Briefe, um soliche Vorderung und An- „ sprache, so Wir lange Zit an die Erbern Wisen den Meyster, den „ Rate, und an die Burgere gemeiniglich der Stat zu Strasburg ge- „ habt hant, von soliche Schaden und Ubergrifs wegen, so uns und „ den unfern u. auch unfern Dienern von In, In Burgern, helffern „ und dienern mit Dotzschlegen, Brande, Nome und ander Verlußt „ und Schaden geschach und geschehen ist, in Unfrer Marggrafeschaft, „ in unfrer Pfantschaft zu Herrenberg und zu Hochberg zu den Ziten, „ da fürsten und herrn mit In und andern Steten Krieg hatten, der „ uns doch nit angieng, - - - - - und ist darum ein solich ke- „ runge mit einer Summe gelts, mit Namen zweytusend Güldin „ von In, als verre sie das eintrift, dafür worden u. bezahlt, damit „ uns gen In begnüget &c.

§. XIV.

A. 1394. Ordinis S. Wilhelmi Monachi in Valle S. Mariæ prope Hagenoviam a Bernhardo Marchione in tutelam recepti, perpetuam missam pro eo se dicturos promiserunt. Acta
A. 1394.
& seq.

Eodem anno Johannes Conzmannus, Nicolaus Conzmannus & Conzmannus de Staffurt fratres, scripto promiserunt, se majorum suorum exemplo, in perpetuo Marchionis ejusque posterorum perstituros servitio, nec corpora sua, nec bona, ab ipsis unquam alienaturos. In omnibus quoque munimentis & castris suis, quæ jam possideant & quæ acquisituri sint, jus aperturæ sponderunt Marchionibus. Ex castris his nominantur Meyenfels & Staffurt.

A. 1395. (i) Bernhardus cum Conrado Moguntino Electore, Ruperto seniore Comite Palatino & Nicolao Spirensi Episcopo, mutui auxilii foedus adversus societatem Nobilium, quam vocabant *der Schlegel*, (k) publicæ paci exitiosam, Heidelbergæ inivit. (l). Foederi huic eodem anno (m) Leopoldus Austriæ

(i) Die Dominica ante Festum Pentecostes.

(k) De societate hac vid. WENCKER *de Uffburg.* pag. 98. sqq. & in *Apparatu Archiv.* pag. 249. sqq.

(l) GUDENUS *Cod. Diplom. Mog.* Tom. III. pag. 6. unde Ruperti Comites Palatini in foedere, eodem anno cum Civitate Spirensi in triennium inito, Marchionem Badensem nominatim exceperunt. LEHMANN *Lib. VII.* Cap. 69. pag. 768.

(m) Die Saturni ante Festum S. Thomæ.

BERNH. I.

Dux, Eberhardus Wirtembergæ Comes, pluresque Sueviæ Civitates, Pforzhemii (n) accefferunt. Anno sequenti nova illa Nobilium Societas periit. (o)

§. XV.

Ordinatio monasterii Albæ feminarum.

A. 1396. 15. Jul. Bernhardus cum Marquardo Albæ Dominorum & Alberto Gotsaviensi Abbatibus, in monasterium Albæ feminarum se contulit ibique compositis, quæ dudum inter Abbatissam & Conventum agitabantur, controversiis, novas monasterio leges præscripsit, quas mutandi, minuendi, augendive potestatem sibi diserte servavit. (p)

Pacta Moguntina.

Eodem anno feria sexta post Martini Bernhardus noster Moguntia Godefrido Liningensi Comiti, quem Capitulum Moguntinum in Conradi, Archiepiscopi defuncti, locum elegerat, decem millia florenorum intra proximum quadrimestre spatium mutuo se daturum promisit. Summa hæc, tuendæ in Romana Curia electioni destinata, ex Gernsheimenfi telonio restituenda

Bern-

(n) WENCKER de Ufburgeris pag. 103.

(o) LEHMANN in Chron. Spir. l. c.

(p) Ordinationem hanc vide in scripto: Supplication pro mandato pœnali &c. in Sachen Frauen Marggräfin zu Baden Baden, als Vormünderin, contra Frauen Mariam Gertrudem von Ichtersheim Abtissin, so dann Priorin und Convent des Jungfrauen Closters Frauenalb pag. 97.

Bernhardo. (q) At Bonifacius Pontifex Johannem Nassoviæ Comitum Archiepiscopum nominavit (r) reprobato Godefrido: unde pacta caruerunt effectu.

§. XVI

A. 1397. feria 3. ante Dominicam Palmarum, Bernardus ob damnum, ex Hohenbergensi Comitatu, ab officialibus Austriacis illatum, cum Leopoldo Austriæ Duce, Enfishemii convenit, ut rei amice componendæ duo ab utraque parte nominarentur consiliarii, quibus inter se dissidentibus, vel Hugo Montfortii Comes, vel Johannes Lupensis, vel Fridericus de Fledenitz, superarbiter adderetur. (s)

Lites
cum Leo-
poldo
Austriæ
Duce

Iisdem temporibus Bernardus graves cum Spirensibus dissensiones alebat, quod plures ejus homines proprios, Pforzhemii atque Etlingæ habitantes, A. 1394. cives recepissent, damnaque in bello inter Principes atque Civitates Marchioni illata, reparare noluisse. Res multis utrimque turbis præbuit occasionem, donec A. 1397. Rupertus senior, Elector Palatinus, suam auctoritatem interponeret.

cum Spi-
rensis,

Hic inspectis Bernhardi & Spirensium privilegiis ab Imperatore & Imperio acceptis, cum ea sibi invicem viderentur contra-

Tom. II.

L

(q) GUDENI *Cod. Dipl. Mog.* Tom. III. pag. 634. SERARII *res Mogunt.*

(r) GUDENUS pag. 623.

(s) HERRGOTT *Genealog. Diplom. Gentis Austr.* Tom. III. pag. 776.

BERNH. I.

riari, Cæsaris cognitioni litem reservavit. Idem quoque egit Rupertus junior Elector, senioris filius, qui sententia A. 1398. Bruchsalzæ data, declaravit, Bernhardum coram nullo alio, quam Cæsaris, Francofurtum, Heidelbergam vel alio ad Rhenum venientis, tribunali, a Spirensibus conveniri debere. His autem Wenceslaus Francofurti privilegium, de hominibus quibuscunque in gremium civitatis suæ recipiendis, eodem anno confirmavit, ita tamen, ut intra annale tempus homines proprios vindicandi Dominis salva esset potestas. (t)

§. XVII.

Paçta
cum
Eberstei-
nensibus.

A. 1399. die Lunæ post Dominicam Lætare, Bernardus cum Comitibus Ebersteinensibus, Bernhardo & Wilhelmo fratribus, conventionem de dividendis, quæ in monasteria Reichenbach & Albam Dominorum utrisque competebant juribus, inivit. (u)

Die insequenti de modo administrandæ Advocatiæ monasterii Albæ Feminarum cum iisdem Comitibus transegit. (x) Margaretha Abbatissa, Ebersteinensium amita, cum monialium conventu, Marchionem & Comites eorumque successores, acceptis

(t) LEHMANN. in *Chron. Spirensi* Lib. VII. Cap. 71. pag. 769. & WENCKER *de Pfalburgeris* pag. 42.

(u) Conventio hæc indicatur in scripto Bada-Badensum contra Abbatissam & Conventum Albæ foeminarum, supra ad A. 1396. allegato, pag. 138.

(x) Transactio hæc legitur ibidem pag. 102.

nonnullis privilegiis, perpetuos Advocatos agnovit; publice professus, sine eorum consensu, neque præbendas augere, neque res & jura monasterii oppignerare aut vendere, neque ære alieno illud onerare se posse. Ad rationes etiam Marchioni & Comitibus quotannis reddendas, prioribus Advocatiæ literis abolitis, sese obstrinxit. (y)

Eodem anno die Jacobi Bernhardus cum Comitibus Ebersteinii, de litibus ratione banni ferini per Comitatum, amice convenit. (z)

§. XVIII.

A. 1401. Bernhardus ad Rupertum Palatinum, Wenceslai Regis nuper depositi, successorem Moguntiaë hærentem, mittit legatos, qui de investitura cum eo agerent. Rupertus diem Marchioni constituit; quo Heidelbergæ eum se investiturum promittit. Ceremonia die Martis post D. Jacobi solenni more peracta est. (a) At literarum, a Wenceslao datarum, confirmationem constanter denegavit Rupertus; easque peculiari diplomate, eodem

Investitura Rupertus I. Imper.

Tom. II.

L 2

(y) Literæ hæc reversales Abbatissæ & Conventus Albæ Feminarum extant in citato scripto pag. 104.

(z) Vid. Script. allegat. pag. 330.

(a) Literas investituræ, ex Tabulario Palatino depromptas, Codici Diplomatico inferuimus.

BERNH. I.

anno & die dato, irritas declaravit. (b) Perpetuarum cum Ruperto Imperatore litium Marchionis origo.

§. XIX.

Eodem certe anno Italicam expeditionem quo susceperat Rupertus, Galeacium Mediolanensi ut ejiceret Ducatu; Bernhardus non modo non abrogavit vectigalia, quæ Wenceslai liberalitate ad Rhenum acceperat, sed & cum Ludovico Aurelianensium Duce, Caroli VI. Galliae Regis fratre, qui A. 1389. Valentiam, Johannis Galeacii filiam, in matrimonium duxerat, contra Rupertum inivit confilia.

Fœdus
cum Au-
relianen-
sium Du-
ce.

Ludovicus Wenceslao, deposito Cæsari, at hereditario Bohemiae Regi, amicitia junctus, (c) Germanico folio eum restituere voluisset, si fuisset potentior. Jodocus, Moraviae Marchio, cum indigeret pecunia, Luxemburgicum Ducatum, consentiente Wenceslao, iisdem conditionibus, quibus a Wenceslao fratre eum acceperat, Ludovico Duci concessit. (d) Ludovicus mense Septembri ejusdem anni Luxemburgum contendens, obvium habuit Bernhardum Marchionem, qui eum una cum Lo-

(b) Chartam hanc ex Tabulario Palatino exhibemus. Add. Diarium Mscpt. ad vitam Ruperti Regis Rom.

(c) WINDECK *Histor. Sigismundi Imp.* Cap. 13. apud MENCEN Tomo I. scriptor.

(d) BERTHOLET *Histoire du Duché de Luxembourg* Tom. VII. pag. 160. &c

tharingiæ Duce, aliisque principibus Luxemburgum comitatus est. (*e*)

Ludovicus cum Bernhardo foedus contra Rupertum ini-
vit; Bernhardo privilegia, a Wenceslao collata, retinere, Ludo-
vico, Mediolanensem Ducatum Johanni Galeacio, focero suo, con-
servare cupientibus. Conventum, ut Ludovicus copias adduce-
ret Marchioni, quibus Rupertum Palatinum, tum Imperatorem
aggrederentur. (*f*) Ludovicus annuam bis mille aureorum (*g*)
pensionem Marchioni ad dies vitæ promisit. (*h*) Errant, qui
Marchionem Ludovici vasallum fuisse scribunt. (*i*) Prodigus
Princeps, Carolo VI. Galliae Rege mente capto, perpetuis cum Bur-
gundiæ Duce turbis ob regimen implicitus, Germanicis rebus se
haud diu immiscuit.

L 3

190. SAN MARTHANI fratres *hist. genealog. de la Maison de France*
Tom. I. pag. 574. & Auctor Anonymus *histor. Caroli VI.* pag. 452. Ludo-
vicus Gubernatorem Ducatus Luxemb. se vocat in Chartis apud BER-
THOLETUM. Add. BROWERUS *Annal. Trevir.* Tom. II. pag. 251.

(*e*) REMBOLDUS SLECHT, Canonicus Argent. D. Petri Jun. *in Chron.*
Msept. ad A. 1402. Chronicon hoc dabimus inter Scriptores Rerum Alsa-
ticar. Add. Auctor *histor. Caroli VI.* loc. alleg.

(*f*) REMBOLDUS SLECHT loc. alleg.

(*g*) Pistolet.

(*h*) Tabular. Bada-Badenfe.

(*i*) WENCKER. *in Apparatu Archiv.* pag. 294. & *in Collectan. Archiv.* pag. 405.

§. XX.

Bellum
cum Ru-
perto
Imp.

Cæsar, post infelicem Italicam expeditionem in Germaniam redux, repetitis mandatis Marchioni injunxit, ut a societate cum Aurelianensium Duce discederet, atque vectigalia abrogaret ad Rhenum Bernhardus, datis ad Rupertum literis, de singulari in eum studio multa præfatus, adversus Imperatorem vel Imperium se nihil machinatum, Aurelianensium Duci vero fidem, salvo semper & excepto Germaniæ Rege, se obstrinxisse ostendit, eaque de re ad Electorum Principumque provocavit iudicium. De cetero Cæsarem ad amicum Bruchsalæ Martio mense invitavit colloquium. Missi ab utraque parte conciliatores; qui cum re infecta discessissent, Rupertus vicinos Principes adversus Marchionem concitavit in bellum.

Ipse irruptione in inferiorem Marchionatum facta, Mühlbergam obsidione cinxit. Advocatus autem Imperii per Alsatiam, adjunctis sibi Argentinensi Episcopo & Lichtenbergæ Dynasta, superiorem Marchionatum aggressus est. Wirtembergæ Comes terras sibi propiores bello vastavit. Basilienses cum Civitatibus Imperii Allaticis (k) & Rapolsteinensi Dynasta, Ge-

(k) Literas Argentinensium hac super re ad civitatem Metensem exhibet WENCKERUS in *Collectaneis Archiv.* pag. 405. add. *Trithem. Chron. Hirsaug.* ad A. 1402.

mariam in potestatem suam redegerunt. Staffordia quoque, Muckensturm, aliaque castra a foederatis occupata. Monasterium Albæ Dominorum in bello hoc flammis deletum. Rupertus mense Majo A. 1403. Abbati & Conventui Albæ Dominorum injunxit, ut muris, turribus & fossa monasterium cingerent. (l)

§. XXI.

Paulo ante Bernhardus, Friderici Colonienfis Archiepiscopi, Friderici Episcopi Ultrajectni & Simonis Spanheimensis Comititis opera, cum Cæsare redierat in gratiam, resque Wormatiæ (m) fuerat transacta: Cæsar omnia Bernhardi jura atque privilegia novo firmaret diplomate, ejusque filiabus jus succedendi defectu filiorum tribueret: (n) Staffordiæ castrum Cæsar redderet Marchioni, qui damno Cæsari id non futurum suis caverat literis: (o) dimidia Gemariæ pars ad Marchionem rediret, isque pacem Castrensem cum Maximino, Rapoltsteinensi Dynasta, juraret: de vectigalibus ad Rhenum; de Monasterio Albæ Feminarum, ex sententia trium Rhenensium Electorum Cæsar statueret: possessio vectigalium interea conservaretur Marchioni.

Trans-
actio
cum eo-
dem.

(l) BESOLDUS monument. Wirtemb. pag. 171.

(m) Die Saturni post Walpurgis. Sententiam hanc arbitralem ex Tabulario Palatino exhibemus.

(n) Duo hæc diplomata eodem die Marchioni tradita fuerunt.

(o) Literæ hæc, uti & priora diplomata in Electorali Tabulario Palatino servantur.

BERNH. I.

Vix transactio hæc fuerat inita, quum novæ Cæsarem inter & Marchionem lites orirentur, super quas D. Martini festo compromissum in arbitros, quibus Castrensis quoque Gemariæ Pacis, inter Marchionem & Rapoltsteinensem Dynastam tractandæ, delata est cura. Reinhardo Sickingenfi, Advocato provinciali Alfatæ, commissa Gemariæ divisio; at reluendi jus Dynastæ Rapoltsteinensi servatum. (p) Ita inter Cæsarem & Marchionem restituta concordia, brevi duratura.

Privilegium fori.

Cæsar A. 1404. privilegium fori vasallis & subditis Bernhardi Marchionis concessit, ne ad alia, quam ejus judicia, excepto denegatæ justitiæ casu, traherentur. (q)

Eodem anno Bernhardum inter & Goldelinum quendam exortæ sunt lites, quibus componendis Imperator Fridericum Schenckium, Limburgensem Dynastam, arbitrum nominavit. Bernhardus literas, a Goldelino productas, falsitatis arguit. Limburgensis, rei difficultatem sentiens, eam ad Imperatoris cognitionem remisit; qui sententia hoc anno die Martis post festum Pentecostes data, literas illas suspectas, adversus Marchionem nunquam allegandas, rejecit. (r)

§. XXII.

(p) Transactio in Electorali Tabulario Palatino extat.

(q) Charta hæc in eodem Tabulario servatur.

(r) WENCKER. *Collect. Archivi* pag. 157.

§. XXII.

Insequenti tempore Bernhardus in novas cum Ruperto Imperatore incidit lites, concitante Moguntino Electore, multis ex causis Imperatori infenso. Occasio hinc nata foederi, quod Johannes Moguntinus, Bernhardus Marchio, Eberhardus Wirtembergæ Comes, cum Civitate Argentinensi & plerisque Sueviæ Civitatibus in quinquennium iniverunt Marbaci, die S. Crucis A. 1405. (s)

Fœdus
Marba-
cense
contra
Ruper-
tum Imp.

Fœderi Moguntia, Spira, Wormatia (t) aliæque Civitates accesserunt & focii. Exceptus quidem in fœdere Rupertus Imperator, sed addita conditione, ut fœderatorum jura conservaret, neque in terris hominibus aut bonis ullo modo eis damnum inferret. Quodsi violaretur conditio, adversus Regem ceterosque omnes, fœdere non comprehensos, opem sibi invicem focii & auxilium promiserunt. Bernhardus sex hastiferos se missurum promisit; sed Ludovicum, Johannem, Stephanum & Ottonem, Palatinos Comites, speciatim excepit. Ipse cum Moguntino Electore & Wirtembergico Comite, literis Marbaci datis, de fœdere ejusque conditionibus Cæsarem reddidit certiozem. (u)

Tom. II.

M

(s) Tabulas fœderis exhibet LEHMANNUS Lib. VII. Cap. 75. pag. 780.

(t) IDEM l. cit. & Archiv. Argent.

(u) WENCKER. in *Apparat. Archiv.* pag. 286.

§. XXIII.

Cæsar
de eo dif-
folvendo
confilia.

Rupertus timens, ne fœderati ad Regis depositi partes reverterentur, dissolvendo, quod sine ipsius consensu initum, fœderi, Moguntiam in diem undecim mille virginum A. 1405. conventum indixit; (x) ad quem speciatim Moguntinum Electorem & cum Bernhardo Marchione Wirtembergicum Comitem, ceterosque fœderis focios, evocavit. Per nuncios modo comparuerunt fœderati. Rupertus ergo consilio cum proceribus, qui convenerant, habito, ad alium diem fœderatos Moguntiam in festum Epiphaniæ A. 1446. convocavit, ubi ipsos coram adesse iussit, ut de negotiis Imperii cum illis conferret, eorumque gravamina dilueret. Imperatori a fœderatis nunciatum, nihil se habere, quod in Comitibus de Rege querantur. Particulares, quæ singulis cum eo intercederent, controversias, non in conventibus publicis, sed in privatis tractandas. Marbacense autem fœdus, neque Imperatori neque Imperio adversum; sed publicæ tranquillitati servandæ a Principibus & Civitatibus initum, frustra impugnari. Imperator tamen Principes in Comitibus præsentem esse volebat; certos eos esse jubens, omnia in illis amice tractanda. Principes denique ad proximum conventum, Moguntia habendum, venturos se polliciti sunt.

(x) Conf. Anbringen Kayser Ruprechts Abgesandten bey den Reichsstaedten von wegen des Marbachischen Bunds apud WENCKER. loc. cit. pag. 276. sqq.

§. XXIV.

Constituto die, præter Marbacenses focios, (*y*) frequentes aderant Principes & Civitatum legati. Imperator inter alia de Moguntino, de Marchione Badensi & Wirtembergico Comite, multum conquestus est, quod in literis, ad eum datis, violatorum jurium privilegiorumque eum incussent. Petiit, ut exponerentur gravamina, paratum se publice ad ea respondere, ut omnes, injuriam sibi fieri, intelligant. Fœdus autem, inter Civitates & Principes, ut aboleretur, pertendit. Fœderati, non discessuri a fœdere, neque de litibus cum Imperatore in Comitibus disputaturi, in sententia perstiterunt. Denique Moguntinus Præful & Marchio Bernhardus, longam seriem gravaminum adversus Regem exhibuerunt, ad quæ ille in pleno ordinum confessu respondit, & sua quoque contra Moguntinum & Badensem gravamina protulit, (*z*) voluitque, ut omnia in proximis Comitibus

Conventus Mogunt. inter Cæsarem & fœderatos.

Tom. II.

M 2

- (*y*) Archiepiscopus Moguntinus, Marchio Badensis, Wirtembergiæ Comes, & fœderatarum quarundam Civitatum legati ad conventum hunc cum octingentis equis venerunt. vid. REMBOLDUS SLECHT ad A. 1406.
- (*z*) Mutuæ hæc inter Cæsarem & Bernhardum querelæ de Rheni vectigalibus, de monasteriis Herrenalb, Frauenalb, Herde, Bure, Marienthale, eorumque juribus, de hominibus propriis, aliisque minoris momenti negotiis, indicantur in Compromisso Cæsaris & Marchionis in Fridericum Colon. Archiepisc. quod ex Tabulario Palatino exhibemus ad A. 1407.

BERNH. I.

Principum componerentur arbitrio. (a) Repudiata a foederatis conditio, quibus Cæsaris suspecta fuit in Comitibus auctoritas; unde Principes discesserunt Moguntia. Quin & alii duo Conventus, Spiræ & Andernaci eodem anno habiti, caruerunt effectu. (b)

Mutua hæc Cæsarem inter & Principes odia non impedi-
verunt, quo minus Bernhardo Marchioni, literis datis, permetteret,
ut Annæ Oettingensi, conjugii suæ, in terris Marchicis dotalitium
constitueret. (c)

§. XXV.

Cæsaris
cum Mar-
chione
trans-
actio.

Dubiis his rebus Cæsar foederatas tentaturus Civitates,
A. 1407. Ulmam misit legatos, qui eas a Principum abducerent
foedere, & in suas pertraherent partes. Nihilominus in dies au-
cta fuit Principum & Civitatum confœderatio. Lites tamen Bern-
hardi nostri cum Cæsare A. 1407. Friderici Coloniensis arbitrio
terminatæ sunt, ac in foedus cum Ruperto conversæ. Inter alia sta-
tutum, Albæ Dominorum monasterii bona & jura ut relinqueren-
tur intacta. (d) Confirmatæ quoque tum literæ debiti mille mar-

(a) WENCKERUS pag. 285. Catalogum Principum exhibet, quibus causæ
hujus cognitio ab Imperatore committebatur.

(b) REMBOLDUS SLECHT ad A. 1406.

(c) Extat Diploma in Tabulario Palatino.

(d) Conf. literæ Ruperti Imp. ad Abbatem & Conventum monasterii Albæ
Dominorum A. 1408. die S. Petri ad Cathedram datæ apud BESOLDUM
Monum. Wirtemb. pag. 171.

carum argenti, a Carolo IV. Imperatore, propter præstita officia & damna perpeffa, Rudolpho quondam Marchioni in Selzenfe ve-
ctigal concessæ. Addita conditio, ne vivo Ruperto exigetur pecunia. (e)

Nemo ergo mirabitur, Cæsarem in foedere, quod ipse & Ludovicus, Comes Palatinus, cum Argentinensibus aliisque Civita-
tibus Allaticis A. 1408. contra hostes pepigerant, excepisse Bern-
hardum; (f) qui cum Ruperti filiis quoque vixit amice. Otto,
Palatinus Comes, in pactiõne cum Eslingensibus A. 1418. inita,
Bernhardum excepit, (g) quod simili in casu ante decennium
quoque fecerat Rupertus.

§. XXVI.

In Marbacensi foedere tamen Marchio perstitit. Ille enim Bellum
Austria-
cum. cum Johanne Moguntino, Eberhardo Wirtembergico, & Civita-
tibus focis, ob damna quædam illata, Friderico, Austriæ Duci,
bellum indixit; (h) quo durante, pleraque Marchionatus Burgo-
viensis Castra occupavit Bernhardus. Nec silentio transeundum,

M 3

(e) Literæ hac super re confectæ in Tabulario Elect. Palatino servantur.

(f) WENCKER. *Continuat. de Ußburgeris* pag. 17.

(g) DATT. *de pace publica* Lib. I. Cap. 12. pag. 86.

(h) HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. VIII. Cap. 28. pag. 135.

BERNH.

quod intuitu Hohenbergensis Auftriacæ ditionis, cum Ruperto Imperatore tum iniverit inducias. (i)

Res denique A. 1410. Wirtembergici Comitis & Nobilium Sancti Georgii societatis interventu composita est, ut Bernhardus, acceptis pro sumptibus belli 18000. florenis, loca occupata, una cum captivis, restitueret Auftrio; qui Civitatibus magnam pecuniæ summam pro illatis damnis promisit; quam cum non habuisset paratam, Hohenbergæ Dynastiam Civitatibus oppigneravit, quæ ab Alberto, Auftriæ Duce, A. 1451. Auftriacis denuo terris adjecta. (k)

Iter
Marchio-
nis Lute-
tiam Pa-
risiorum.

Inter hæc Amedeus, Saræpontis Comes, Commercii Dominus, in bello contra Comitem Sarwerdæ, A. 1409. multos inter Nobiles, Ludemannum quoque, Lichtenbergæ Dynastiam, Bernhardi nostri generum, captivum abduxit. Libertati hunc ut restitueret focer, cum Ludovico Palatino & Episcopo Argentinensi Metas primum, inde Lutetiam Parisiorum profectus est, inter-

(i) Charta Heilbronnæ feria 6. ante Dominicam Palmar. data, in Tabulario Palatino servatur. Elisabetha Ruperti Imp. filia, Friderico Auftriaco fuerat nupta. Rupertus filix defunctæ heres, jus habebat in Dynastiam Hohenberg, ratione donationis propter nuptias & sponsalitiæ largitatis; quæ filix debebatur.

(k) FUGGER *Oesterreichischer Ehrenspegel* Lib. IV. Cap. 3. pag. 411. & Lib. V. Cap. 10. p. 617. & BURGEMEISTER *Thesaurus Juris Equestris* Tom. I. pag. 516. ubi tamen nonnisi 7074. flor. Marchioni obtigisse perscribit.

veniente Carolo VI. Rege, ut liberarentur captivi. Res denique Cardinalis Barrensis interventu composita. Captivi, ingenti lytro soluto, liberati. (l)

§. XXVII.

Cæsare Ruperto, inter turbas has mortuo, (m) Marbaceuse concidit foedus. (n) Successorem Ruperto Electores quidam substituere Jodocum; quo paucos quoque post menses mortuo, novam electionem A. 1411. Francofurti Archi-Principes susceperunt.

Electio
Sigis-
mundi
Imp.

Bernhardus noster cum Ernesto, Comite Palatino Rheni Duceque Bavariae, & Johanne, Norimb. Burggravio, Wenceslai, Bohemiae Regis, vices peregit, (o) atque cum ceteris Electoribus

(l) REMBOLDUS SLECHT in Chron. ad A. 1409. & CALMET Notice de la Lorraine Tom. I. Art. Commercy pag. 258.

(m) A. 1410.

(n) WENCKERUS pag. 289.

(o) Conf. Literæ Wenceslai ad Johannem Moguntinum & Fridericum Coloniensem Archiepiscopum, die Saturni ante festum Trinitatis, A. 1411. scriptæ apud GUDENUM Cod. Diplom. Mog. Tom. IV. pag. 85. ex quibus apparet, Wenceslaum Regem Præsulum horum literis inductum sibi persuasisse, fore, ut in nova electione, ipsius iterum ratio habeatur. Scribit enim: „ Eure Brieve und Bottschaft . . . . han Wir wol
„ verstanden, und die williclichen usgenommen, und auch us den
„ nit anders erkennt, dann das Ir unser Erhebung und Wirdigunge
„ des Heil. Röm. Reichs meinet und wollet. „

BERNH. I.

Sigismundi electionem Statibus Imperii & speciatim Argentinensibus die 21. Julii significavit. (p)

Eodem anno Hornekio ab Hornberg & sociis arma intulit Bernhardus. Argentinenses debita ei ex fœdere cum negassent auxilia, civium quorundam illius urbis bona, jure naufragii, a quo Argentinenses Cæsarum privilegio immunes sunt, Beinhemii occupavit, aliaque illis intulit damna. Rudolphus Hachberga Saufenbergicus Marchio partium consensu electus est arbiter, qui ex æquo & bono litem decidit. (q)

§. XXVIII.

Bellum
Lothar.

A. 1412. Barrensis Dux Caroli Lotharingæ Ducis, vicini sui, terras invasit. Bernhardus, pro Lotharingo stans, consilio suo impedivit & manu, in pugna ne fugerent Lotharingi. Et tamen de Germanorum virtute contemptim locuti sunt Barrenses. Bernhardus ad eos misit facialem, qui ad singulare eos invitaret certamen, addita conditione, ut Dominus contra Dominum, fervus

(p) WENCKER. *Apparat. Archiv.* pag. 307.

(q) Instrumentum, quo Rudolphi arbitrio hæc controversia delata est die Veneris post festum nativitatis Mariæ A. 1411. datum, in Tabulario Argent. servatur.

fervus contra fervum, & calo contra calonem pugnaret. Dif-
fidatio facta est; pugna tamen non habuit locum. (r)

A. 1414. Bernhardus una cum Bavariæ & Lotharingiæ
Ducibus & Marchione Rœtelenfi aliisque Principibus, Sigismun-
dum Imperatorem Argentinam secutus est. (s) Idem anni in-
sequentis initio, cum Johanne Moguntino & quingentis equis,
Concilii visendi gratia, Constantiam accessit. (t) Ibi Johannes
XXIII. Pontifex, fugam meditatus, Bernhardum sibi devin-
cturus Marchionem, diplomate IV. Kal. Febr. dato, summam se-
decim millium florenorum auri de camera, ex proventibus Apo-
stolicis, per Moguntinam, Trevirensis & Coloniensem diœceses,
præmii loco ei assignavit, *quod nubiloso schismatis tempore ma-
gna propriæ personæ suæ pericula & rerum dispendia, nec non
expensarum onera, pro Pontifice & Romana Ecclesia diversimode
spontaneè subierit.* (u) Pontifex denique, mense Martio, a Fri-

BERNH. I.

Concil.
Constant.

Tom. II.

N

(r) In hoc bello Bernhardus Blesensem illum cepit Dynastam, (Seigneur de Blois) de quo redimendo Henricum, Angliæ Regem, cum Marchione nostro tractasse scribit RAPIN THOYRAS *Histoire d'Angleterre* Tom. III. Liv. XI. pag. 506.

(s) KOENIGSHOV. Cap. 3. §. 236.

(t) REMBOLD SLECHT *Mscpt.* ad A. 1415. HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. V. pag. 281. HERMANN. VON DER HARDT *Acta Conc. Const.* Tom. V. Part. VII. pag. 33.

(u) Diploma exhibet HARDTIUS loco citato Tom. II. Part. IX.

BERNH. I.

derico Auftriæ Duce, adjutus, cum fugisset Constantia, Sigismundus Imperator in Concilio Fridericum A. 1415. mense Aprili proscripsit, atque vicinos ejus, speciatim Helvetios, terras ejus ut invaderent, invitavit. (x)

§. XXIX.

Præfectura Civitatum Brisgoviæ.

Tum vero Brisacum, Friburgum, Neuenburgum, Endinga, Kentzinga, Auftriacæ Civitates Brisgoviæ, cum adjacentibus vicis & terris, in potestatem Imperatoris venerunt. Hic Præfecturam earum detulit Marchioni Bernhardo, qui ipse in Brisgovia potens terrarum, ultra decennium eam fortiter & prudenter administravit. (y)

Auftrius quidem intercessione præsertim Ludovici, Bavarie Ducis, & Friderici, Burggravii Noribergæ, eodem A. 1415. fuit reconciliatus cum Cæsare, in cujus manus terras suas resignaverat omnes. At A. 1416. iterum Constantia profugus, a Sigismundo iterum proscriptus est; nonnisi A. 1418. denuo reci-

---

pag. 148. sed nomen Marchionis male scribens, Bernhardi loco, nomen posuit Burchardi.

(x) Literæ Sigismundi, mense Majo A. 1415. datæ, extant apud HARDTIUM Tom. IV. Part. I. pag. 162. & in *Oesterreichischer Beantwortung der dem Chur-Hausß Bayern zustehenden Erbfolg zweyten Absatz* §. 9. pag. 67.

(y) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 597.

piendus in gratiam, Martino V. Papa promovente. (z) Sigismundus enim d. 4. Jun. A. 1418. (a) Bernhardo mandaverat, Brisgovicas Civitates jurejurando, quod Cæsari & Imperio præstiterant, ut liberaret, ac præscriptis conditionibus restitueret Friderico; simul tamen ei injunctum, ne Civitatibus, ad Friderici obsequium redire recusantibus, vim ullam inferret; quoniam pacis formula cautum, ut Civitatibus liberum esset, in Cæsaris & Imperii fide manere. Causa hæc, ob quam in Cæsarea Præfectura Brisgoviæ, ad initium A. 1426. usque perstitit Bernhardus. (b) Finitis fa-

Tom. II.

N 2

(z) Diploma 12. Maji A. 1418. datum exhibet Tschudi Chron. Helvet. Part. II. Lib. IX. pag. 97. Hardtius Tom. IV. pag. 1581.

(a) Literæ hæc extant in *Oesterreichischer Beantwortung &c.* loc. alleg.

(b) Sigismundus in literis ad Bernhardum nostrum, A. 1422. datis, apud WENCKER. *Continuat. de Ufburgeris* pag. 68. de Civitatibus Brisgoviæ, tanquam liberis Imperii Civitatibus loquitur, earumque Præfectum appellat eundem. In harum Civitatum cum Alfaticis & cum Ludovico Palatino pactioe A. 1423. hæc leguntur: „ So nement wir die obge-
 „ nannte Stette im Brifsgowe infunders ufs unfre gnedige herrschaft
 „ von Oesterrich mit follichen fürworten und Gedinge, ob wir alle,
 „ oder unfer Stette deheine wieder zu derselben unfer gnedigen herr-
 „ schaft von Oesterrich handen komment, und Inen gehuldent und ge-
 „ schwerent, alsdann sollent sie ufsgenomen sin, so verr unfer jegli-
 „ che statt unter uns das berüret und anders nit. Wir nement auch

BERNH. I.

ne hoc anno, Sigismundum inter & Fridericum difficultatibus, Bernhardus, novo Cæsaris mandato Januarii mensis, (c) a jurejurando, quo Imperio fuerant obstrictæ, Civitates absolvit, atque ad Friderici Austriaci imperium eas jussit reverti; qui per Eberhardum Kirchbergium & Guilielmum Montfortium eas paulo post in fidem recepit. (d)

§. XXX.

Acquisitio Marchionatus Hachberg.

Inter hæc Bernhardus A. 1415. die Sancti Jacobi Hachbergam & Hohingam, Usenbergicum Castrum (e) prope Brisacum, ab Ottone III. Hachberga-Hachbergenfium Marchionum postremo, pro 80. mille Rheni florenis emit. (f) Pro simili summa a Sigismundo, Austriæ Duce, Alfatiam & Brisgoviam Austriacam A. 1469. reuisionis pacto coëmit Carolus Burgundiæ Dux; cujus nomine Rudolphus Saufenberga-Roetelanus

---

„ ufs unfer herrn den landvogt, so verr das das Riche antreffend ist
 „ ane Geverde. vid. infra ad A. 1423.

(c) Sigismundi & Bernhardi literas vide in *Oesterreich. Beantwort.* pag. 68.

(d) RoO *Historia Austr.* pag. 165. & FUGGER *Oesterreichischer Ehrenspiegel* Lib. IV. Cap. 7. pag. 445.

(e) *Unsere Herrschafte ganz zu Hochberg und zu Hohingen.* Castro Usenbergæ destructo, Dynastia Usenbergica appellari cœpit Dynastia Hohingæ, quod Castrum hoc Dynastiæ caput evasit.

(f) Præter hanc summam solutam, solvit etiam Bernhardus debita Ottonis.

Marchio, terras has in fidem recepit. (g) Rudolphus hic Marchionatus Hachbergici emtionem recufaverat; confentiens, ut ab Ottone eum Bernhardus acquireret. (h) Quinquennio post Agatha, Hefsonis Dynaftæ in Ufenberg filia, monafterii S. Margarethæ prope Waldkirch monialis, juri fuo in Ufenbergicam & Høehingenfem Dynaftias, annua 30. florenorum penfione accepta, renunciavit. (i)

§. XXXI.

A. 1416. Bernhardus cum Archiepifcopo Moguntino venit Argentoratum, Epifcopum inter & Civitatem Argentinensem compositurus litem, quæ jam eo devenerat, ut hujus urbis Senatus, communicatis cum Capitulo confiliis, Wilhelmum Epifcopum, Molshemii captum, in fua urbe custodiret; quod Ecclefie fuæ bona diffiparet; fpeciatiim, quod Præfecturam Ortenaviae Epifcopatui Argent. oppigneratam, Ruperto Palatino Electori vendiderat, quodque Tabernas Alfaticas Lotharingiæ Duci venditurus credebatur. Marchio cum Præfule, re infecta difceffit. (k)

Lites Argentinensium cum Epifcopo.

N 3

(g) URSTISII *Chron. Basil.* Lib. VI. Cap. 4. pag. 433.

(h) Primus inter testes fignavit Rudolphus Marchio Saufenbergæ.

(i) Vid. Documenta.

(k) *Chron. Mſcriptum* SEBASTIANI MUEGII pag. 85. & Paraleipomena Urfperg. pag. 283. add. WENCKER. *de Uffburgeris* pag. 223. ſqq.

BERNHL.

Ad Concilium Constantiense denique res fuit delata. (l) Argentinenses, a Patribus interdicto subjecti, Sigismundo Imperatori magno ære soluto, initaque cum Episcopo transactione amica, in Concilii gratiam redierunt.

§. XXXII.

Acta cum
Sigis-
mundo
Imp.

Imperatorem A. 1417. Constantiæ invisit Bernhardus, ibique erectionis Cliviæ in Ducatum Diploma inter Principes signavit. (m)

Anno sequenti cum eodem Bernhardo Sigismundus de annua 2000. florenorum, & quotidiana, si extra terras suas pro Imperatore ageret, pensione convenit. Eodem anno Martinus V. Sigismundo permittit, ut ex Ecclesiis Imperii Germanici colligeret decimas. Bernhardus pro Imperatore eas in Constantiensi, Basiliensi, Argentinensi, Spirensi, Moguntina, Tullensi & Virodunensi Ecclesiis collegit. A. 1422. expensorum & acceptorum cum redderet rationem, expensorum pro Cæsare summa tredecim mille florenos superavit accepta.

§. XXXIII.

Marchio
Judex
delega-

A. 1418. memorabilis illa Ludovicum inter, Landgravium Hassiæ, & Buseckianæ Vallis Ganerbios nobiles de superio-

(l) VON DER HARDT *Acta Concil. Constant.* Tom. IV. pag. 551.

(m) TESCHENMACHERI *Annales Cliviæ Cod. Diplom.* pag. 81.

ritate controversia vertebatur. Hermanno, Ludovici Patri, Wenceslaus Romanorum Rex, Charta Francofurti A. 1398. data, hos Nobiles subjecerat. Paulo post (n) Betleriae Literas suas ipse revocaverat Wenceslaus. Revocationem Sigismundus Romanorum Rex A. 1414. Spirae (o) firmavit. Ludovicus Hassus tamen jus, quod habere se credidit, non destitit persequi. Sigismundus ergo rem omnem denuo Principum submitit iudicio.

BERNH.

tus a Cæfare.

Delegatus a Cæsare iudex Bernhardus die S. Petri indixit Iudicium. Iudices assessores fuerunt quatuor Ecclesiastici, Georgius Passaviensis Episcopus, Cancellarius Regis, Guilielmus Argentin. Episcopus, Johannes Weissenburgensis Abbas, Johannes Abbas Selsenis, & quatuor seculares, Ludovicus, Comes Palatinus Rheni, Carolus Lotharingiae Dux, Otto Comes Palatinus Rheni, Bernhardus Saxoniae Dux. Regis autem Advocatus fuerat Ludovicus, Comes Oetingæ.

Decretum unanimi sententia Iudicum, Buseckianos Ganerbios Imperatori sine medio subesse. (p)

(n) Die Mercurii post Omnium Sanctorum ejusdem anni.

(o) Die Veneris post D. Jacobum.

(p) Instrum. hujus Iudicii extat in libro, cui Tit. *Memoriale der Hessischen Gesandtschaft an die Reichsversammlung zu Regensburg* A. 1707. inter probationes pag. 99.

§. XXXIV.

Bernhardi acta varia.

Civitatem Colonienſem, ob diſſidia inteſtina, A. 1419. obſidione quum cinxiſſent Electores ad Rhenum, Bernhardi Marchionis & Electoris Brandenburgici interventu tempeſtas ſedata eſt. (q)

Redemptionem Zaringiæ Caſtri Sigismundus Imp. cum omnibus, quæ ad id pertinerent, Bernhardo noſtro ſingulari diplomate, Wratiſlaviæ A 1420. Dominica Lætare conceſſit; (r) eodemque anno Bernhardus, paucis ante Pentecoſten diebus, inter Civitatem Argent. & Nobiles de Bulach, de Wangen, de Müllnheim, alioſque litem ſua ſententia decedit. (s)

Dynaſtiam Grævenſteinenſem, antiquiſſimum familiæ Leiningenſis allodium, quod a Leiningenſibus titulo pignoris ad Palatinos Electores, ab iisque ad Spanheimenſes pervenerat Comites, a Johanne Spanheimenſi Comite tum coëmit Bernhardus, ſalva Fridericianæ Leiningenſium lineæ reluendi poteſtate. At anno ſequenti eandem Dynaſtiam Emiconi Leiningenſi Comiti, genero, oppigneravit pro 8000. flor. quos in dotem ei promiſerat. (t)

§. XXXV.

(q) WINDECK *Hiſtor. Sigismundi Imp. Cap. 76.*

(r) Vid. Documenta.

(s) Archiv. Argent.

(t) Archiv. Bada-Badenſe.

§. XXXV.

A. 1421. Duci Reinoldo de Urslingen (*u*) dimidiam partem castris & oppidi Gemar, pignus Rappoltsteinense, praestitae fidei operaeque praemio ad dies vitae concessit, ejusque in locum, si forte redimeretur, trecentos quotannis florenos se daturum promisit. Reinoldus vicissim & Anna de Usenberg Bernhardo jus suum in Dynastiam Usenberg & castrum Hœhingen ejusque ditio- nes reliquerunt; quin & vicos Bischoffingen, Brockinggen alios- que, ad Dynastiam Usenberg. pertinentes, eidem adscripserunt, post ipsorum obitum occupandos. Reinoldus insuper jus aperturæ in Hornberg aliisque castris suis Marchioni adversus hostes ejus promisit; exceptis Sigismundo Imp. & Comite Sulzensi, salvaque pace castrensi Hornbergæ. Acta hæc omnia & corrobora- ta Instrumentis Badæ die Dom. quæ *Invocavit* vocatur. Triennio post die Saturni post S. Andreae idem Reinoldus Dux, Præfecturam castris Hœhingen a Bernhardo Marchione adeptus, cum conjugæ sua Anna pacta priora confirmavit.

A. 1422. Sigismundus Imp. Bernhardo Marchioni com- misit, ut tertium denarium in Germania a Judæis perciperet; ei- demque speciale protectorium, monasterii Schwarzach, contra

Tom. II.

O

(*u*) Reinoldus hic anno post, Comitis Zollerani focius, bellum Helvetiis in-

BERNH.I.

Ludemannum, Lichtenbergæ Dominum, concessit Noribergæ. (x)

§. XXXVI.

Bernhardus
litium ar-
biter.

Eodem anno diuturnis Wilhelmi Episcopi cum Civitate Argentinensi litibus sopiendis, Conradus Archiepiscopus Moguntinus & Bernhardus Marchio noster electi sunt arbitri. Res Spiræ tractata atque sententia Archiepiscopi & Marchionis, die Mercurii post Quasimodogeniti, decisa. (y) Dein paucis interjectis diebus, controversiæ quoque inter Civitatem & Nobiles, qui jam A. 1419. ob varia gravamina Civitate excefferant, eorundem Principum interventu compositæ; (z) sed & utriusque auctoritate Wirichius ab Hohenberg Civitati reconciliatus, atque sublatis utrimque hostilitatibus, Wirichio sua jura reservata fuerunt. (a)

Eodem anno Bernhardus cum Stephano Palatino & Emicone Leiningensi Comite, Spirenfibus, a Rhabano Episcopo ob-

---

tulit, sedens in castro Schiltach ad Nigram Silvam. Vid. Tschudii Chron. Helvet. Tom. II. pag. 70. & pag. 147.

(x) Extat in *Ältenmæssiger Geschichts-Erzählung Schwarzach* pag. 99. & 101.

(y) Instrument. extat in *Tabulario Argent.* unde illud depromptit SEBAST. MUEGIUS in *Cod. Mscpt. Arg.* pag. 109. ubi & alias transactiones exhibet, inter Episcopum & Civitatem hoc tempore initas; add. WENCKER. *de Pfalburgeris* pag. 102.

(z) SCHILTER *ad Koenigshov.* pag. 878.

(a) Tabularium Argent.

feffis, in auxilium venire decreverat. Verum sublata mox, juffu Sigismundi Imp. obfidione, res ad Comitiam Norimbergæ ejusdem anni delata. Bernhardus conciliandæ cum Epifcopo Civitati operam dedit, compōfitisque controverfiis, ipfe ob itinera hinc inde fufcepta, 6000. flor. impenfarum nomine, a Spirenfibus accepit. (*b*)

§. XXXVII.

A. 1423. (*c*) Bernhardus cum Emicone Leiningenfi Comite, genero, & Johanne Spanheimenfi communionem eo fine inivit, ut Dynaftiam Grævenfteinenfem, quam Emiconi ante biennium oppigneraverat Bernhardus, communi confilio & ope contra quoscunque turbatores defenderent; at Friderico Leiningenfi, pignoris domino, reluitionem concederent. Societas hæc inita fuiffe videtur contra Electorem Palatinum, qui de Dynaftia hac cum Spanheimenfi Comite tum lites alebat. Res eodem anno (*d*) tranfacta, jusque aperturæ in Grævenftein. Ludovico Electori affertum; qua de re Bernhardus Marchio & Emico Leiningenfis Comes eidem literis caverunt. (*e*)

Acta intuitu
Grævenftein.

Tom. II.

O 2

(*b*) LEHMANNUS *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 94. pag. 833.

(*c*) Die Martis poft S. Martini.

(*d*) Die Veneris poft S. Andreæ.

(*e*) Datæ funt hæ literæ die Martis poft feftum circumcifionis A. 1424. Extant, uti & præcedentes, in Tabulario Bada-Badenfi.

§. XXXVIII.

Lites
cum Ci-
vitatibus
Brisgo-
viæ.

Iisdem temporibus Bernhardo cum Civitatibus Friburgo, Brisfaco, Endinga, quarum Præfectus ille nuper fuerat, (f) nate sunt lites.

Gravami-
na Bern-
hardi.

Intolerabile ei visum est, subditos ipsius Hachbergenfes & Usenbergicos, civium Brisgoicorum ordini adscriptos, iisdem, quibus incolæ Civitatum, juribus gaudere, turbataque Principis jurisdictione, non modo in Civitatibus ob delicta conveniri, sed & ab iisdem ad servitia quædam adstringi; (g) in transactione licet, quam cum Civitatibus Brisgoicis Egon Friburgi Comes & Otto Marchio Hachbergenfis, post intestinum bellum A. 1368. inierant, (h) prospectum, ut extranei, in territorio Principum constituti, cives dimitterentur ex urbibus, nemoque in posterum ab illis reciperetur civis, nisi Domini sui impetrato consensu. Bernhardus civibus his extraneis jus civitatis abrogari, eosque, qui in urbibus confederant, sibi tradi postulavit.

§. XXXIX.

Querele
Civita-
tum.

Civitates ad privilegia Imperatorum & ad antiquas Brisgovix consuetudines provocabant; non adversari sibi dicentes pa-

(f) Vid. supra ad A. 1415.

(g) Gravamina Bernhardi cognoscuntur ex scripto, quod A. 1424. cum Principibus Imperii communicavit, apud WENCKER. in continuatione de Usburgeris pag. 64.

(h) Transactionem hanc exhibet WENCKER. loc. alleg. pag. 71.

cta, cum Hachbergæ Marchionibus inita, civesque suos, in Hachbergenfi Dynastia habitantes, nunquam inter homines proprios Hachbergenfium habuiffe locum. Sed inprimis grave videbatur Civitatibus, Bernhardum, etiam post annale tempus, quod ejusmodi vindicationibus jure Germanico præfixum, jus sibi afferere in eos, qui in ipsis Civitatibus fortunarum fedem elegerant. Accessit & alia causa, quæ maxime Civitates angebat; nova nempe vectigalia, a Bernhardo per Brisgoviam passim & Mühlbergæ erecta; non Civitatibus modo, sed finitimis quoque onerosa.

Brisgovicæ ergo & Allaticæ Civitates A. 1422. die Saturni post S. Michaelis, quinquennale contra Bernhardum foedus inierunt, (i) cui anno insequenti, die Dominica post Jacobi, Ludovicus Comes Palatinus Rheni Allatiæque Præfectus accessit. (k)

Civita-
tum fœ-
dus.

§. XL.

Sigismundus Imp. ad quem res fuit delata, Bernhardum & Civitates A. 1421. vocavit Nickelsburgum in Moravia, & anno sequenti Ratisbonam, denique Norimbergam. Quum autem, impediens Bohemiæ turbis, conventus hi locum non habuissent, amicæ compositionis via tentata est.

Amicis
conven-
tionibus
abruptis
bellum
geritur.

O. 3

(i) Instrumentum hoc extat in Chartophylacio Argent.

(k) Novum instrumentum, quod tum confectum est, in Tabulario quoque Argent. servatur.

Colloquium Argentorati A. 1423. habitum, in quo Carolus Lotharingæ Dux (l) intercessoris munia gessit. De pluribus articulis, ex voluntate fere Bernhardi Marchionis, transactum. Res tamen ad finem non omnino perducta. Alius ergo Conventus Wormatiam indictus, ubi præsentibus Conrado Moguntino & Ottone Trevirensi Archi-Episcopis, denuo tractata controversia, sed irritò conatu.

Unde cum tres alii Conventus, sub initium A. 1424. Argentorati, Wormatiæ, Moguntino & Trevirensi intercessoribus, habiti, quoque fuissent abrupti, res denique ad arma devenit; (m) Sigismundo Imperatore litigantes frustra hortante ad pacem. (n)

Pentecostali tempore A. 1424. Alfatia Brisgoviaque Civitates cum Ludovico Palatino, Episcopo Spirensi & Wirtembergico Comite, aliisque belli fociis, irruptionem in Marchionatum fecerunt. Rastadium & plures vici combusti. Mühlbergæ & Grabæ Castra obsessa, non capta. Quum enim per tres septima-

---

(l) Hic tum etiam de controversiis, quas cum Civitate Argentinensi habuerat, intercedente Bernhardo Marchione, confocero, amice transegit. Literæ transactionis, die Veneris post S. Catharinæ A. 1423. datæ, in Tabulario Argent. servantur.

(m) Singula hæc narrantur in literis fœderatorum ad Imperatorem apud WENCKER. loc. alleg. p. 85.

(n) Extant hæc literæ apud WENCKER. loc. alleg. pag. 83. & 84.

nas durasset obsidio, intercedente Dieterico Archi-Episcopo Coloniensi; Johanne Herbipolitano Episcopo & Alberto Hohenloënsi Comite, in castris ad Mühlbergam res transacta est. (o)

§. XLI.

Conditiones præcipuæ:

1. Marchio omnia bello ablata, una cum redivibus perceptis, Civitatibus restituat.

2. Liber commeatus ex unius in alterius terras obtineat, ad normam transactionis, inter Egonem Comitem Friburgi & Civitates Brisgovicas initæ A. 1368. Marchioni tamen evictio competat hominum priorum, a die, quo Hachberg. & Usenberg. Dynastias obtinuit.

3. Delicta, a subditis Civitatum in Marchionis ditionibus commissa luantur pecunia. Bona capite plexorum propter homicidia, in iisdem terris perpetrata, cognatis pro certa pecuniæ summa restituantur.

4. Actiones de bonis aut debitis, in foro domicilii aut rei sitæ instituantur.

Trans-
actio
cum Ci-
vitatibus.

(o) Bellum hoc descriperunt URSTISIUS in *Chron. Basil.* Lib. IV. Cap. 24. REMBOLDUS SLECHT. WENCKER. loc. alleg. pag. 64. SEBAST. MUNSTER *Cosmograph.* Lib. III. pag. 809. BERNHARD. HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. VIII. Cap. 28. pag. 136.

BERNH. I.

5. Usburgeri Civitatum, in Dynastiis Hachberg. & Usenberg. sedentes, jura Civium amittant. Civitates subditos Marchicos in posterum non ut cives recipiant.

6. Vectigalia, quæ Marchio in Brisgovia a tempore acquisiti Hachbergici Marchionatus instituit, aboleantur.

7. Feuda, Cunemanno Bolsenheimio a Marchione ablata, intra anni spatium ei restituantur. Hachbergici & Usenbergici Vasalli a Paribus Curiae Hachberg. & Usenberg. judicentur.

8. Civitates per sexennium in quieta possessione vicorum Remsingen, Höchstst, Achkarn & Lüsselnheim permaneant, quo finito cujuslibet partis salva sint jura.

9. Vici Badenses Uringen, Eystatt, Baldingen & Malterdingen, quos homagio sibi Argentineses obstrinxerant, Hermannino tradantur Sulzensi Comiti, donec singulis pacis conditionibus satisfecerit Marchio. (p)

In specie
cum Ar-
genti-
nenfibus.

Lites, quæ civibus quibusdam Argentinæ Civitatis, de bonis naufragio occupatis, de vectigalibus in moneta, non recepta, exactis, aliisque de rebus cum Bernhardo intercesserant, peculiari Principum quorundam arbitrio reservatæ fuerunt. (q)

§. XLII.

(p) Transactio hæc extat in Archivo Bada - Durlacensi.

(q) Literæ, in agro Mühlbergenfi, die Lunæ post S. Petri & Pauli A. 1424. confectæ, Dieterici Coloniensis Archiepiscopi, Johannis Episcopi Würzburg. Alberti Hohenloënfis Comitis atque Bernhardi nostri figillis signatæ, in Tabulario Argent. servantur.

§. XLII.

A. 1425. Bernhardus memorabili transactione cum Jo-
 hanne Spanheimensi Comite Beinhemii apud Alfatas inita, in Co-
 mitatum Spanheimensem jus sibi acquisivit & posteris. Spanhe-
 mii Comitum duæ lineæ, Cruzenacensis & Starckenburgensis
 fuerunt. Illa citeriorem Comitatum, qui proprie Spanheimen-
 sis, hæc ulteriorem, (r) qui Starckenburgensis adpellatur, tenuerunt.
 Ultimus lineæ prioris Comes, Simon IV. filiam heredem
 reliquit Elifabetham, quæ Ruperto Imperatori, focero, & po-
 stea (s) Ludovico Barbato, Electori Palatino, affini suo, quin-
 tam partem Comitatus donavit, Johanne, Starckenburgicæ lineæ
 postremo, consentiente. Quinta hæc pars Electoratu ab eo tem-
 pore mansit conjuncta; reliquæ quatuor partes ad lineam Star-
 ckenburgicam, solam superstitem, pervenerunt. Ex linea hac
 Joannes Cæcus, Spanheimensium ultimus, A. 1437. defunctus,
 jam A. 1415. testamentum condidit, quo Bernhardo Marchio-
 ni Badensi & Friderico Veldentia Comiti, amitarum suarum fi-

Trans-
 actio
 Beinhem-
 mensis.

Tom. II.

P

(r) *Vordere und Hintere Graffschaft Spanheim.* Conf. TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1411. qui tamen in rebus Spanheim. nonnulla tradit minus exacte.

(s) A. 1416. Literas traditionis exhibet TOLNERUS in *Cod. Diplom. Palat.* num. 215.

BERNH. I.

liis (*t*) spem succedendi in terris suis fecit, eamque A. 1425. Beinheimensi pacto firmavit. (*u*)

§. XLIII.

Leges
ejus.

Pacti summa huc redit, ut Bernhardus Marchio & Fridericus, Veldentiae Comes, utrumque Spanhemii Comitatum indivisim tenerent, eorumque uterentur insignibus. Cruzenacum oppidum & Castra excipiuntur, quae in communione cum Ludovico Electore tum habuerat Johannes. Uterque Comitatus non nisi ad masculos, & quidem ad Bernhardi Marchionis & Friderici

(*t*) Amitae hae fuerunt Loretta & Mechtildis; quarum illa Henrico nupserat, Veldentiae Comiti, mater Friderici; haec Rudolpho Longo Marchioni matrimonio juncta, filium ex eo suscepit Bernhardum. Amitarum harum patrem nonnulli vocant Henricum, alii Johannem. LUCAE Gravenfaal p. 612. SPENER. Op. Herald. Part. spec. L. II. Cap. 4. §. 5. L. III. Cap. 27. §. 16. Johannem fuisse patrem Mechtildis supra in Rudolpho Longo Marchione ostendimus.

(*u*) Tradunt Scriptores, Johannem Spanhemii Comitem, cum Henrico patruo & Simone fratre dissidia alentem, relicto Spanheimensi Comitatu, ad Rudolphum divertisse Badae Marchionem, Mechtildis Spanheimensis maritum; a quo honorifice exceptus & paternae ditioni post Henrici mortem restitutus, extincto Simone fratre, cum & ipse liberis careret, hoc successione pactum, in grati animi testimonium, cum Bernharo, Rudolphi Badensis filio, iniverit. TRITHEMIUS in Chron. Hirsaug. ad A. 1411. pag. 332. & SPENER ex Chron. Mscpt. Comitum Spanheim. l. cit. Lib. II. Cap. 4. §. 5.

Comitis nepotes, eorumque defectu, ad Wilhelmum, Hennebergæ Comitem, ejusque filium ac successores primogenitos transeant. Familiæ heredes sibi mutuo succedant. Venditio Comitatum & oppignatio prohibita. Pax Castrensis inter heredes ineatur. Feuda communi nomine conferantur a Seniore familiæ. Feuda vacua, communi consensu, vasallo novo concedantur.

Johannes Spanheimensis, Jacobum, Bernhardi filium, & Fridericum Veldentinum, ad communionem terrarum vivus admittit. Ludovico, Electori Palatino consentienti, Jacobus & Fridericus, partis ad eum spectantis securitatem, literis, Heidelbergæ A. 1428. datis, præstiterunt. (x)

§. XLIV.

Eodem anno Ludovicus Palatinus Comes & Civitates, Argentoratam, Basileam, Friburgum, Brisacum aliæque, inopinato Bernhardum aggressæ sunt bello. Mühlberga a fœderatis obsessa & capta. Sed vix abductis inde fœderatorum copiis, Marchio cum Wilhelmo, Argentinenfi Episcopo & Ludovico Lichtenbergenfi Comite, adversus Argentinenfes fœdus inivit, cui paulo post Lotharingiæ Dux & Stephanus Comes Palatinus cum Salmensi

Bellum cum Civitatibus ad Rhenum.

Tom. II.

P 2

(x) Literæ hæc extant apud LÜNIG *Reichs-Archiv Part. Special. Contin. II. IV. Abtheilung. IX. Absatz pag. 490.*

BERNH. I.

& Bitensi accesserunt Comitibus. Bernhardus cum Lichtenbergæ Dynasta Rhenensem Argentinensium pontem occupavit mense hujus anni Septembri. Inde pulsus, Oberkircham, quam pignoris jure possidebant Argentinenses, quinque mensium spatio obsedit; re infecta denique redire coactus. Bellum hoc, post multa damna utrinque illata, A. 1429. Archiepiscopi Moguntini interventu compositum est Spiræ. (y)

§. XLV.

A. 1430. Rabanus, Spirensis Episcopus, bonis & jurebus Episcopatus a Marchione vim illatam conquestus, collecto fortiorum exercitu irrupit in Marchiam; Mühlbergensis Castri obsidioni pertinaciter insistens; donec intercessione Herbipolitani Episcopi discessum ab armis. (z)

Eodem anno Bernhardus literis Schwarzacensi monasterio ejusque Abbati Conrado Schoenbergero Badæ datis, hominibus S. Petri, (S. Petersleuth) in judiciis vicisque monasterii sedentibus, omnia, quæ hucusque ei præstiterant, servitia remisit. (a)

§. XLVI.

(y) HERZOG *Chron. Alsat.* Lib. IV. pag. 109. & 110. & Lib. V. pag. 14.

(z) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 94. pag. 833. SIMONIS *Episcopi Spirenses* pag. 150.

(a) Tabularium Schwarzacense.

§. XLVI.

Bernhardus præter Marchionatum Hachbergæ, quem, ut diximus, (*b*) Otto, lineæ Hachbergicæ senioris postremus, ei vendidit, aliis terris ac bonis Marchiam suam adauxit.

Accessio-
nes ter-
rarum &
jurium
sub Bern-
hardo
Marchio-
ne.

A. 1377. Gerhardus de Staffort, armiger, Bernharo & Rudolpho fratribus homines suos proprios, in vico Lütolzheim alibique in Marchionum ditone commorantes, exceptis tantum vicis Forcheim, Dafsian (Dachslan) & Specke, pro 15. Libris denariorum Argentinensium vendidit.

A. 1382. una cum fratre Rudolpho coëmit a Cunzio de Schmalenstein partem, quam habuit in Straubenhard, Langenalb, Tennach & Tobel, una cum curia in Nibelspach.

A. 1405. Hugo de Berneck, armiger, juri patronatus in Niefern, in gratiam Bernhardi renuntiavit.

A. 1407. Johannes de Waffelnheim miles eidem Marchioni ejusque heredibus masculis, tradidit suam partem vicorum Waffelnheim, Uberechlingen, Kraftetten, Frydesheim, Utelnheim, Hiltenhusen, reditus vini in Goffeln, balneum & decimas in Pfaffenhofen, Hattenmatte, Obenheim, Nükirch, curiam in Zabern & Mittelbrunn, ita ut Marchio, ejusque hæredes masculi, his omnibus uterentur. Loca hæc in Alfatia Inferiore sunt sita.

(*b*) Tom. I. pag. 374.

A. 1416. vicum Eystatt in Marchionatu Hachbergenfi, pro tribus florenorum millibus oppigneratum, à Casparo de Klingenberg ejusque uxore Margaretha Maltereria Bernhardus redemit. (c) Eodem anno idem Marchio a Reinhardo Hofwarth de Kirchein partem vici Eysingen comparavit.

§. XLVII

Accessiones
variarum
& oppi-
gneratio-
nes.

A. 1422. Conradus Bernlappius, armiger, quartam ei partem Castri Zaringensis, cum filvis, banno ferino, pratis, aquis, aliisque juribus, ad hanc partem spectantibus, servata sibi altera quarta, tradidit; ea conditione, ut ipse Marchio ejusque heredes nobilem semper virum constituant, qui de pace Castrensi Zaringæ servanda, fidem suam Conrado ejusque heredibus adstringat. Conradus paulo post solennibus literis pacem hanc se servaturum promisit. (d)

A. 1422. & 1426. Bernhardus varias partes in vicis Wolfartsweyer, Sellingen & Berghausen; item maximam partem Altensteigæ ab Hohenbergæ Comite acquisivit, quam dein Uracensibus Comitibus oppigneravit.

Sigismundo Imperatori non semel magnas pecuniæ summas; quin & Wirtembergicis Comitibus 20. millia florenorum mutuo dedit; Herrenbergiana in pignus accipiens.

(c) Tabularium Bada-Durl.

(d) Codex Diplom.

A Zolleranis Comitibus pro 3000. florenis ei oppignerata Hechinga. Henrico, Herrenbergiæ Comiti, similem fere summam, Maspachio in pignus recepto, commodavit.

§. XLVIII.

Obiit Bernhardus A. 1431. III. Non. Maji. Ætatis ejus incerti sunt anni. Tempus nativitatis Chartæ & monumenta occultant. Patri A. 1372. mortuo per LIX. annos superstes, A. 1379. fratris cum jam fuerit curator, necesse est, eum septuagenario multo majorem obiisse.

Mors &
ætas
Bernhar-
di.

Cum monasterio Cisterciensium Albæ Dominorum multis licet litibus fuerit districtus, in Choro tamen Ecclesiæ eorum sepulchrale monumentum ei fuit exstructum; quod varias inter mutationes ædis & monasterio destructo, tamen persistit illæsum. Imaginem ejus loco suo repræsentamus lectori. Inscriptio diem & annum mortis indicat, ætatem silentio transit. (e) En Inscriptio verba: „ Anno Domini MCCCCXXXI. Tercio mensis Maji obiit „ Illustris Princeps Bernhardus Marchio de Baden. „ Monumenti hujus fide unanimi consensu credunt scriptores, Bernardum in Ecclesia Albæ Dominorum fuisse sepultum.

WOLFGANGUS DE ROTENBERG, Collegiætæ Badensis Præpositus, haud ita pridem defunctus, in Dissertatione,

(e) SCHANNAT. in *Vindem. Literar. Collect.* I. pag. 152. Epitaphium exhibet, sed iconem ejus non dedit.

BERNH. I.

quam manuscriptam reliquit, contendere conatur, Bernhardum in Ecclesia Parochiali Badæ fuisse sepultum; at sub nepote ejus Carolo ad Dominos Albæ translatum. Equidem sepulturam ejus in Æde Badensi admitto, translationem rejicio. Ædis hujus in Ecclesiam Collegiatam conversio a Bernhardo nostro jam fuerat decreta A. 1413. Petiit a Johanne XXIII. Pontifice confensum, quem etiam Bulla, ad Constantiensem Episcopum scripta, obtinuit. Bellici tumultus consilii hujus complementum impediverunt.

Patris decreta sub Nicolao V. A. 1453. complevit Jacobus, ut suo loco docebitur. In Charta, quæ tum hac super re scripta, Missisque Pontificiis a Marchione tradita fuit die XI. Aprilis, hæc verba leguntur: „ Cum felicis recordationis Illustris Principis Badensis, Bernardi, genitoris seu patris ipsius Jacobi, in ipsa Ecclesia Badensi sepulti &c. „ Bernardi sepulturam in Ecclesia Badensi evidenter hæc docent. Evidentius ipsæ Monumenti sepulcralis reliquiæ A. 1753. in eadem sub altari detectæ, ecclesiæ chorum novis ornamentis quum decoraret Ludovicus Georgius Marchio Badensis. ROTENBERGIUS, qui cum Collegis suis aliisque permultis sepulcri reliquias viderat, eas ita describit: „ Inventus est prægrandis lapis inversus, qui licet in frustra dissectus, manifeste & irrefragabiliter spectantibus exhibuit figuram equestrem Bernardi, ære fufam, cum
„ in-

„ inscriptione: „ Anno Domini MCCCCXXXI. Sabbato post
 „ inventionem Sanctæ Crucis obiit Illustris Princeps Bernardus
 „ Ba - - - t in pace. „ Notandum vero, quod huic la-
 „ pidi detractum fuerit æs omne fufum cum figura statuæ, scuti
 „ ac galeæ, ac circumscriptis literis, tamen ex incisura lapidis
 „ hæc omnia adhuc legenda & cognoscenda erant & curioso-
 „ rum inspectioni prostant. „

Ex narratis his ROTENBERGIUS colligit, ex Ecclesia Badensi in Albensem Dominorum translatum fuisse corpus Bernardi; translationem sub Carolo nepote factam esse reputans. Verum enimvero, quæ causa inducere potuerat nepotem, Avi sui manes tam duriter ut tractaret; sepulcralem ut diffringeret lapidem, quin & omnibus ornamentis æreque, figuris literisque infuso, spoliaret. Barbara hæc violatio sepulcri, non translatio dicenda. Verifimilior sententia est, Bernardum in Parochiali Badensium Ecclesia voluisse sepeliri, quod illam ornandam decreverat, nec unquam ex ea fuisse ablatum. Sepulcri spoliatio illi temporis adscribenda, quo Bada omnis & Castrum, superiore seculo finiente, bellicis everfa furoribus. Superest ergo, ut Mausoleum Albenfe Bernardi Honorarium dicamus.

§. XLIX.

Princeps fuit egregius, inter potentes & bellicosos Germaniæ Magnates sui seculi reputandus. Gloriosum ejus sexaginta

Chara-
cter.

Tom. II.

Q

BERNH. I.

annorum, sub quinque Imperatoribus regimen, quo sapientia, justitia, integritate, fortitudine mentis, nulli Principum facile secundus. Apud Sigismundum Imp. cujus electionem promoverat, tanta ejus fuit auctoritas, ut difficillima negotia ejus consilio expediret & manu. Bello incomparabilis, inter perpetuas illorum temporum turbas, quibus omnia vi & armis gerebantur, pacis tamen studiosus & sancte foedera colens. Unde non nisi provocatus defendendisque suis juribus & fociis induit arma. Dissidia aliorum sua saepe intercessione composuit: officiosus in omnes. Rei intentus domesticæ, sed munificus, ut principem decet atque liberalis, Marchionatum, dignitate opibus & potentia auctum, posteris tradidit.

§. L.

Cancellaria & Curia.

Cancellariam & Curiam in meliorem ordinem redigit. Vafallos, Judiciis feudalibus ut frequentes interessent, graviter monuit.

Cancellario usus est Johanne de Bruffella, quem in literis A. 1422. *Scribam* appellat, in cujus potestate fuerat Marchionis sigillum. Idem in Charta A. 1424. vocatur „Venerabilis „Vir Dominus Johannes de Bruffella, Protonotarius illustrissimi Principis ac Domini Bernhardi Marchionis de Baden. „Cancellarii munere ergoungebatur Johannes, nomen licet in Aula Badensi non fuerit in usu. Politica & civilia ab eo tractabantur negotia. Consilarii tum nondum in Collegia distributi. Unde

inter primarios Aulæ ministeriales Cancellarius habebatur; non nisi Vicario Principis & Aulæ magistro provinciali (Landhofmeister) postpositus. Sub Christophoro Marchione Kieferus & Schriberus, (f) sub Ernesto Gutius; sub Carolo II. Achtfinitus, five Amelius; sub filiis Caroli II. Breitenaker JurisConsulti Doctores, *Cancellarii* nomine inclaruerunt. Postremis sub Marchionibus hæc dignitas quieuit.

§. LI.

Sub eo Sigilla equestria in defuetudinem venerunt; at cera rubra invaluit. Ecclesiastici Principes & Comites cera viridi sunt usi. Multi ex illis privilegio ceram rubram obtinuerunt. Seculi XVI. initio cera rubra apud Comites in usu.

Cæsares a Bernhardi hujus temporibus Marchiones Baderfes appellarunt *Lieber Vetter oder Oheim*.

Hæc omnia in summam si colligas, haud difficulter perspicias, Bernhardum nec inter majores, nec inter posteros habuisse, quem ei compares, multo minus præponas.

§. LII.

Prima Bernhardi uxor fuit Margaretha, Rudolphi Comitiss de Hohenberg filia, cujus mentio fit in Charta foederis, a Ru-

Tom. II.

Q 2

(f) Wendel Schriber.

BERNH. I.

dolpho nostro cum Eberhardo III. Comite Wirtembergensi A. 1374. contracti, qua filia ejus Margaretha, Marchionissa Badensis, cum Wirtembergicis foedus continuare jubetur, si Rudolphus ante foederis expirationem moriatur. (g)

Cum autem matrimonium hoc sterile esset, atque mortuo Bernhardi fratre Rudolpho, solus ille ex Domo superesset Badensi, divortium cum Margaretha meditatus est. Adivit ergo Clementem VII. Papam Avenione A. 1392. judices petens, qui examinarent; annon matrimonium contra jura canonica fuerit initum. Verba Bullae Clementis sunt, *quod consanguinitatis vel affinitatis impedimenta existerent.* Conjugium, quod 18. annos duraverat, solutum. Bernhardus ad secundas progressus est nuptias, ducta uxore Anna, Ludovici Comitis Oetingae filia, quarto consanguinitatis gradu ei juncta. Bonifacius IX. contra Clementem VII. Romae electus, A. 1398. Bullam dispensationis ei transmissit. (h)

§. LIII.

Liberi.

Ex Anna hac Bernhardus tres filios & septem filias procreavit. Inter filios:

(g) Charta foederis in Chartophylacio Wirtemberg. servatur. In fine ejus legitur. *Daß wann Graff Rudolph innerhalb dieses Jahrs abstürbe, so soll unser liebe Tochter Frowe Margaret von Hohemberg, Marggrevin zu Baden dis buntnuzz volle ushalten in allen sachen.*

(h) Bulla utriusque Papae in Chartophylacio Bada-Durlac. Basileae servatur.

1. Jacobus, natus A. 1407. qui patri successit.
  2. Bernhardus, quem Sigismundus Imp. literis Cassaviæ datis A. 1423. despondit Eberhardi, Comitis Wirtembergici filiae, Cæsaris ex sorore pronepti. Elifabetha Noribergæ Burggravia, Comitissa de Wirtemberg, sponsæ mater, consensit. (i) Sed princeps hic juvenis præmatura morte ante nuptias decessit.
  3. Rudolphus natus 14. Julii A. 1417. diem obiit supremum A. 1424. 1. Aug. (k)
- Inter filias: 1. Anna, nata 15. Mart. 1398. nupta Ludovico Lichtenbergico A. 1409.
2. Beatrix, nata A. 1400. die Joh. Bapt. desponsata Emiconi Leiningæ Comiti, Instrumento Badæ confecto A. 1409. Beatrix in dotem octo millia flor. adscripta sunt, (l)
  3. Mechtildis, nata A. 1401. d. XI. Dec. † 1402. d. 18. Apr.
  4. Margaretha, nata A. 1404. die Convers. Pauli A. 1412. desponsata fuit Adolpho, Nassoviæ Comiti, cum dote 8000. florenor. Adolphus ei pro vidualitio assignavit 16000. flor. Wisbada pro pignore data. Conventio hæc WORMATIÆ scripta est.
  5. Agnes, nata die Lætare 1408. desponsata GerharDO Duci Sleswic. A. 1432.

Q 3

(i) Instrumenta hæc extant in Tabulario Bada-Badenfi.

(k) OEFELII *Scriptores Rerum Boicarum* Tom. II. pag. 587.

(l) Charta est in Tabulario Bada-Badenfi.

BERNH. I.

6. Urfula, (*m*) nata A. 1409. die Ven. ante Simon. Jud. desponsata I. Godefrido Comiti in Ziegenhayn A. 1422. cum dote 8000. flor. (*n*) II. Duci Teccensi, Ulrico Cæco A. 1426. † A. 1430.

7. Brigitta, nata A. 1416. die 1. Jan. vixit adhuc A. 1441. (*o*)

R U D O L P H U S V I I.

§. LIV.

RUD. VII.

Rudolphus, Bernhardi frater, princeps quoque bellicosus, qui in turbis seculi XIV. finientis, bellicæ virtutis suæ varia specimen dedit. Vixit sub tutela Ruperti Palatini Electoris & dein fratris sui Bernhardi, qui A. 1379. suo & tutorio Rudolphi nomine foedus cum Civitatibus Sueviæ inivit. (*p*) Paulo post cum fratre terras partitus, (*q*) superiorem Marchionatum accepit; atque solenni pacto Heidelbergæ A. 1380. eodem cum fratre

---

(*m*) Errat CRUSTIUS, qui in *Annal. Suev.* Tom. I. pag. 346. scribit, A. 1419. Urfulam obiisse Rudolphi March. Bad. filiam Ulrico Duci Teccensi matrimonio junctam. Urfula hæc fuit Bernhardi filia, & obiit demum A. 1430.

(*n*) Instrumentum in Tabulario Bada-Badensi superest.

(*o*) Scheda Tabularii Bada-Durlac. liberorum Bernardi natales recenset.

(*p*) Vide in Bernhardo I. p. 67.

(*q*) Ibidem p. 68.

inito, Domus suæ jura stabilivit. (r) Illo quoque tempore cum Episcopo Constantiensi aliisque Principibus, in auxilium Comitum Wirtembergensium, adversus Sueviæ Civitates, plures misit armatos. (s)

A. 1382. expeditioni Argentinesium adversus Comitem de Vergey cum aliis Principibus interfuit. (t)

A. 1386. Rothwilenses cives nonnulli propter Felsium de Witingen Rudolphi sese hostes declararunt. Arbitri, qui de componendis Civitatum Principumque controversiis, Mergenthemii eo anno convenerant, turbas has composuerunt. (u)

Illustri illi Suevico fœderi, Rhenenses inter & Suevicas Civitates A. 1381. Spiræ contracto, (x) atque triennio post ad plures Principes Heidelbergæ extenso, (y) Rudolphus noster A. 1387. Mergenthemii accessit. Ibi in quatuor classes distributi Principes ejus fœderis focii. Rudolphus noster una cum Moguntino & Coloniensi Archiepiscopis, Ruperto seniore & juniore Comitibus Palatinis, Hassiæque Landgravio, in secundam classem relatus. (z)

(r) Supra ad A. 1380.

(s) *Chron. Wirtemb.* apud SCHANNAT. *Vindem. Lit. Coll. II.* pag. 30.

(t) Supra ad A. 1382.

(u) LEHMANN. in *Chronico Spirensi* Lib. VII. Cap. 68. pag. 763.

(x) Tabulas hujus fœderis exhibet LEHMANN. l. c. Cap. 66. pag. 746.

(y) Instrumentum hoc dedit DATT. *de pace publica* Lib. I. Cap. 8. n. 21.

(z) LEHMANN. in *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 68. pag. 754.

§. LV.

Comita-
tus Eber-
stein par-
tem ac-
quirit.

A. 1387. Wolffius Ebersteinensis Comes, cum gravi ære alieno premeretur, dimidiam partem Novi Ebersteinensis Castri, (a) Castri & oppidi Muckensturm, oppidi Gospolzheim & reliquorum, quæ possidebat, locorum ac jurium partem octies mille florenis Rudolpho vendidit; servato sibi Mandelbergæ (b) Castro, quod dein alia venditione, una cum bonis & juribus, eo pertinentibus, in Rudolphum quoque transtulit. Rudolphus partem debitorum in se recepit, atque intuitu Ebersteinensis Castri ad pacem Castrensem, quæ pridem stabilita erat, servandam Wolffii Comitis ex fratre nepotibus se obstrinxit. Ipsum Wolffium partis venditæ præfectum constituit Rudolphus, assignata ei redituum quarta. At biennio post (c) præfecturam abdicanti, habitationem in Castro Muckensturm & usumfructum quorundam bonorum ac jurium ad dies vitæ concessit. (d)

Bellum
cum Ci-
vitatibus
Sueviæ.

A. 1388. Rudolphus, in magna illo Principum & Civitatum bello, Comiti Wirtembergiæ adversus fœderatas Sueviæ & Rhenen-

(a) Ebersteinense Castrum vetus Rudolphus I. Marchio jam comparavit, ut suo loco ostensum.

(b) Mandelberg Castrum est dynastiæ Altensteig.

(c) Mense Novembri A. 1389.

(d) Instrumenta ex Archivo Badensi desumpta vid. in Cod. Dipl.

Rhenenses Civitates auxilia tulit, prælioque ad Wilam, mense Aug. hujus anni cum Civitatibus commisso, in quo Wirtembergici Comitis filius cecidit, ipse cum copiis interfuit. (e)

§. LVI.

Bello huic cum & Argentinenses essent impliciti, Rudolphus dispositis Stauffenbergæ, Geroldseckii, Thiersbergæ & Stohovæ militibus, a mense Septembri hujus anni ad festum Pentecostes anni insequentis, civium Argentinensium vicos & villas, non solum trans Rhenum sed & cis Rhenum a Beinhemio ad Gamsheimium usque combussit. Argentinenses vicissim, Rheno non semel trajecto, depopulati sunt terras Marchionis.

A. 1389. Rudolphus cum Ruperto Palatino aliisque Principibus, in Alfatiam suas copias duxit; vicos omnes ab Husbergæ & Ecbolshemio ad Molishemium & Westhovam usque igne delavit. Cladem hanc ulturi Argentinenses, nova in Marchionatum, Stohovam versus, facta irruptione, multa damna dederunt. (f) Sed paulo post bellum hoc Egræ ab Imperatore compositum. Rudolphus ad Egranum conventum quoque misit legatum. (g) Formulæ pacis Rhenensis, quæ Egranam eodem anno secuta est,

Tom. II.

R

(e) KOENIGSHOV. Cap. 5. §. 178. apud SCHILTER. pag. 348.

(f) Ibid. l. c. §. 193. pag. 354.

(g) Deputatorum Argent. Literas ad Senatum habet WENCKERUS de *Ußburgeris* pag. 145.

RUD.VII.

Rudolphus una cum Bernhardo fratre accessit; in cujus vita recensuimus reliqua.

§. LVII.

Mors Rudolphi.

Obiit Rudolphus A. 1391. (*h*) in Ecclesia Badensi, uti frater, sepultus. Restauratio ejus A. 1753. cum fieret, sepulchralis Rudolphi repertus est Lapis; qui hodieque extat in Choro.

(*h*) Errat CRUSIUS, qui *Annal. Suev.* Part. III. Lib. VI. pag. 315. Rudolphum hunc A. 1392. Equestribus Ludis a Suevica Nobilitate Schafhusæ celebratis interfuisse scribit.

CAPUT II.

J A C O B U S.

A. 1431 --- 1453.

§. I.

Regimen martiale excepit pacificum musisque di- JACOBUS.
 catum. Minervam Bellonæ in Aula Badensi
 successisse diceres. Jacobus Marchio, magni
 parentis magna propago; togatis virtutibus
 ejus decenter ornatus, inter Principes Imperii temporis sui nobi-
 lem quoque tenuit locum. Quindecimo die Martii A. 1407. (a)
 natus, Principum Domus Badensis primus literis imbutus est
 puer, ex patris præcepto, qui licet ipse indoctus, doctos tamen
 voluit esse, quos educaverat, filios.

Tom. II.

R 2

(a) Nativitatem ejus describit REMBOLDUS SLECHT, *Argentin. Cano-*
nicus, seculi XV. scriptor. in Append. Ms. ad Martinum Minoritam, ubi
ita: „ Marchio de Baden Bernhardus, licet plures habuerit filias, cum
„ uxore sua de Oetingen orta, tamen nunquam filium habuit, nisi pri-
„ mogenitum Jacobum nomine, qui in A. Dni 1407. XV. die Mensis
„ Marcii natus fuit & baptizatus XVIII. mensis predicti. Sex ipsam

JACOBUS.

Duorum & viginti annorum juvenis, focero suo, Carolo Lotharingæ Duci, copias adversus Metenses in auxilium adduxit. (b)

§. II.

Initia
ejus.

Adquisitam Hachbergæ Marchiam pater ei regendam tradidit vivus. Gubernationis hujus tempore triennale fœdus cum Civitate Friburgensi A. 1430. contraxit. (c) Quo anno etiam Heitersheimensis Hospitalariorum Fratrum Prioratus ejus se tuitioni commisit.

Anno sequenti patri succedens, copiis contra Hussitas pro Sigismundo Imperatore hastiferos XXV. ex militia sua junxit. (d)

Tres æmuli de Archiepiscopatu Trevirensi quum acriter certassent, Jacobus noster, cum Moguntino & Colonienfi Electoribus, Manderfcheidium, Treviros obsidentem adjuvit. Turbæ hæ A. 1432. & sequenti durarunt. (e) Res per eosdem Electo-

---

„ levaverunt de fonte sacro, videlicet Dn. Abbas de Mulnbrunn,
 „ Dn. Abbas de Albe, Dn. Abbas de Gotzauue, Prptus de Herde,
 „ Dn. Johannes de Kageneck miles, magister Curizæ Marchionis. Uxor
 „ Theodorici Rœder sola levavit infantem, predicti astiterunt. „
 SLECHTIUS, ex autographo descriptus, inter Scriptores Rer. Alfati-
 car. comparebit.

(b) A. 1429. mense Julio. CALMET *Preuves de l'histoire de Lorraine* Tom. III. pag. 197.

(c) Codex Diplom.

(d) HONTHEIM *Hist. Diplom. Trevir.* Tom. II. n. 801. pag. 380.

(e) MAPPY *Annales Julizæ & Montium* Tom. II. pag. 50.

res tandem, Papa interveniente, transacta. Trevirensē Præfultatum Rabanus, Spirensis Episcopus, obtinuit. (f)

Sigismundus Imperator Jacobo & successoribus ejus omnia Domus Badensis jura in Concilio Basiliensi diplomate novo A. 1433. firmavit, annoque post eidem immunitatem officialium, ministerialium, omniumque subditorum a Landgraviali Brisgovix aliisque judiciis concessit.

JACOBUS.

Privilegia Sigismundi Imp.

§. III.

Spanheimensium Comitum postremus Johannes A. 1437. decessit. (g) Jacobus Marchio & Fridericus Veldentix Comes, ad communionem possessionis vivo jam admitti Johanne, ratione ulterioris Comitatus inter se, & ratione citerioris cum Electore Palatino die 27. Nov. 1437. Pacem Castrensem, Communionis perpetuæ causa, iniverunt Crucenaci. Fridericus Veldentinus, lineæ suæ Gentisque postremus, utriusque Comitatus Spanhemii, quam possederat, partem, Stephano Bipontino, Comiti Palatino Rheno, genero suo, quin & vi pacti, quod A. 1444. d. 16. Sept. iniverat, (h) filio Stephani, Friderico Simmerensi, reliquit. In hujus stemmate pars illa Spanheimensis Comitatus dimidia usque

Pax Castr. Crucenac.

R 3

(f) TRITHEMIUS Chron. Hirsaug. ad. A. 1437. vide supra in Bernhardo.

(g) Status causæ Christiani III. Birckenfeld. Part. 2. n. 27.

(h) Virtute Pacti Heidelberg. A. 1553. d. 2. Nov. initi.

JACOCUS.

ad A. 1560. permanfit; quo Palatino-Simmerensis Linea Electorale occupavit folium. Tum vero Spanheimensis portio ad Wolfgangum, Bipontii, & Georgium Johannem, Veldentiæ Duces pervenit. At A. 1566. omnis hæc portio ad Wolfgangum Bipontinum solum pervenit; qui biennio post Carolo, filiorum fuorum minimo, eam cum Birckenfeldensi tractu testamento reliquit. Posterius hujus una cum Badensi Domo omnem Comitatum ulteriorem indivisim hodieque possident. (i)

§. IV.

Acta ab
A. 1438.

A. 1438. Reinoldus, Urslingæ Dux, mortua uxore sua Anna vel Anastasia de Usenberg, cum Jacobo Marchione renovavit pacta, quæ cum patre ejus Bernhardo super Brockingam & Bischoffingam, Brisgovix vicis, ut & Castrum Alfatix atque oppidum Gemar iniverat. (k)

A. 1439. Jacobus cum Ludovico Palatino Electore, aliisque Principibus, Reinhardum comitatus] est Spirensis Episcopum, qui magna solennitate Spiram urbem intraverat. (l)

(i) KREMER in præfat. ad Histor. Spanheim.

(k) Vide supra in Bernhardo I. ad A. 1421.

(l) LEHMANN. Chron. Spir. Lib. VII. Cap. 123. pag. 940.

§. V.

Jacobus paulo post cum Ottone Palatino & vicinis Principibus tuendæ pacis publicæ fœdus inivit. Acta ab A. 1440.

Francofurtenfi Conventui A. 1442. cum filio suo interfuit Jacobus; testisque roboravit diploma, quo Fridericus IV. Imperator privilegia Domus Austriacæ renovavit. (m)

Tum quoque Cæsar ei privilegium de non evocando concessit, omnesque Comites, Dynastas, nobiles, milites, ceterosque ejus ditioni protectioni & advocatiæ subjectos, intuitu perforarum & rei sitæ, a Provincialibus & Cæsareo aulico judiciis immunes reddidit, Marchicis solis subjecit. (n)

Eodem anno Jacobus cum Friderico IV. Imperatore versatus Constantiæ. (o) Brandenburgico Marchioni Alberto contra Noribergenses auxilium tulit. (p)

§. VI.

A. 1444. evenit, ut Carolus VII. Galliæ Rex Imperatori copias contra Helvetios mitteret. Ludovicus Delphinus Bellum Armaniacum.

(m) Diploma apud LÜNIG & in *Anzeig der Privilegien des Hauses Oesterreich.* pag. 89.

(n) LÜNIG *Reichs-Archiv Part. spec. Contin. II. IVte Abtheilung IX. Absatz* pag. 941. & SCHILTER. *Scriptor. Rer. Germ. Diplom.* pag. 97.

(o) TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. II. pag. 350.

(p) Idem l. c. pag. 535.

JACOBUS.

triginta millia armatorum, quos Armaniacos vulgus vocavit, in Alfatiam duxit, in Helvetiam transituros. Tum vero Elifabetha, Galliae Regina, ad Jacobum Marchionem, cui adfinitate juncta erat, (q) literas dedit, circa Festum Pentecostes, in Turonensium agro conscriptas; quibus eum de instante expeditione reddidit certiore additque, Regem & Delphinum sibi promississe, terras Marchionis plane fore intactas. Has Franciae Reginae literas Jacobus misit ad Imperatorem, suis adjectis, quae scriptae erant Badae, feria IV. post Petri & Pauli diem, anni ejusdem. (r) Delphinus, victis ad Basileam Helvetiis, copias suas per Alfatiam & vicinas regiones diffudit; sed Marchionatum Badensem reliquit intactum.

Armaniacorum furores repressurus Caesar Comitum Norimbergam indixit, in quibus expeditio contra Delphinum decreta; Ludovicus, Electori Palatino, summa belli delata. Speciatim autem Alberto Austriae Duci, Alberto Marchioni Brandenburg. Jacobo Marchioni Badensi & Ulrico Wirtembergae Comiti injunctum, ut in Brisgoviam cum copiis se conferrent, de reducendo

exer-

(q) Elifabetha, Franciae Regina, soror erat Renati titularis Siciliae Regis, qui uxorem duxerat Isabellam, filiam natu majorem Caroli Lotharingiae Ducis & sororem Catharinae, quae Jacobo Marchioni nupsit.

(r) Literas utrasque exhibet ANONYMUS Scriptor. *Vitarum Marchionum Badens. idiomae Germ.* pag. 168. sqq. & FUGGER *Oesterreich. Ehrenspiegel* Lib. V. Cap. 5. pag. 550.

exercitu cum Delphino acturi. Hunc inter & Principes in magna illa planicie, quæ Brisacum & Enfishemium interjacet, institutus est fermo; quo rei transigendæ Roshemii in inferiore Alfatia definitus est dies.

Ludovicus Palatinus timens, ne pacis mora Galli ludificarent Germanos, initio Nov. principes Spiram evocatos, de exequendo Ratisbonensi decreto interpellavit. Sed prævaluit Austriæ & Brandeburgi Albertorum, Jacobi nostri, aliorumque sententia, qui Rosheimensis conventus expectandum esse eventum dicebant, neque prius, quam amicæ compositionis via fuerit tentata, festinandum ad arma. Paulo post Principes Argentoratam venerunt, de summa rei cum Delphino tractaturi. Hic vero, relicta paulo ante Alfatia, ad Beliardæ montem usque progressus erat. Unde re infecta Principes Argentorato discesserunt. Ab hoc tempore turbis Alfaticis se non amplius immiscuit Jacobus; neque expeditio contra Delphinum suscepta. Hic denique in Conventu Trevirensi A. 1445. copias se abducturum promisit, ea conditione, ne quid damni nomine ab ipso exigeretur. (s)

§. VII.

A. 1446. in Francofordiensibus Comitibus Jacobus una

Tom. II.

S

Acta ab
A. 1446.

(s) SCHILTER. ad Kœnigsh. pag. 936. sq. & pag. 1006. sqq. & HERZOG
Chron. Alfat. Lib. II. pag. 117. sqq.

JACOBUS.

cum Augustano & Chiemseensi Episcopis, ut & cum Brandenburgico Marchione Legati Cæsarei functus est munere. (t)

Idem eodem anno cum Moguntino, Palatino, Austriæ, Bavaro, Brandenburgico Principibus & cum Wirtembergæ Comite contra Helvetios foedus inivit.

Idem quoque annus est, quo Fridericus IV. Cæsar Rhenense telonium in vico Schreck, quod antea Johannes, Spanheimii Comes, possederat, Jacobo nostro concessit. (u)

Biennio post Marchio noster Castrum Steineck Dieterico a Gemmingen in feudum hereditarium concessit. (x)

A. 1449. bellum inter Austrios & Civitatem Basileam composuit Jacobus; (y) eodemque anno Alberto, Marchioni Brandenburgico adversus Norimbergenses & foederatas civitates auxilium denuo præstitit. (z)

Sed & Comitis Wirtembergici socius, cum Carolo & Bernhardo filiis, Eslingæ civitati, ob novum vectigal, quod ab Imperatore impetraverat, bellum indixit. (a) Commissum est inter Wirtembergæ Comitem & civitatem sociosque ejus, ad Eslingam

---

(t) Mandatum hoc exhibet GUDENUS *Cod. Dipl. Mog.* Tom. IV. pag. 300.

(u) Tabular. Bada-Badense.

(x) Alia feuda, Dieterico huic data, vide infra in Carolo.

(y) TSCHUDI *Chron. Helvet.* Tom. II. pag. 479. 529. 493.

(z) CRUSIUS *Annal. Suev.* Lib. VII. Part. III. pag. 389.

(a) DATT. *de pace publ.* Lib. I. Cap. 15. n. 37.

prœlium, in quo Johannes a Steinheim eques, Dux copiarum Badensium cecidit, Wirtembergensis victor evasit. (b) In bello hoc Jacobus Wilam obsedit. Denique sublatis auctoritate FridERICI Imperatoris controversiis, pax inter Principes & Civitates restituta est A. 1450. (c)

§. VIII.

Eodem tempore Ludovicus Lichtenbergæ Dynasta, Romanam proficiscens, avunculo suo Jacobo Marchioni, in Ortenavicis suis terris vicino, regimen ditionum commisit. (d) Ludovico huic, ex Italia reduci, A. 1451. cum Schafrido & Emicone Comitibus Leining. exortum est bellum; multorum sociorum accessione, magno utrimque gestum ardore; vastatis hinc inde terris, quin & Castris pluribus vel destructis vel captis. Schafridus Hohenfelsam, Dambacum, Neuhosium, & dimidiam Kittelsheimensis vicini partem, a Lichtenbergicis sibi restitui petebat. Jacobus Marchio Lichtenbergensis, vicini sui, partes fovit primum occul-

Tom. II.

S 2

(b) Vide CRUSIUS l. c. pag. 391. & TRITHEMIUS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1449. & 1450. pag. 419. & 421.

(c) SEBAST. MUEGII *Chron. Mscpt.* pag. 129.

(d) HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. V. pag. 19. Bernhardi March. filia Anna, soror Jacobi March. Ludovici hujus Lichtenberg. mater fuit. Vide ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 622.

JACOBUS.

te, dein conciliatoris officium in se suscepit, amicitiae vinculo Ludovico conjunctus. Fridericus Palatinus pro Leiningensibus stetit. Lis hæc in Heidelbergensi & Badensi Conventibus cum transigi non potuisset, Jacobus eodem anno, Spiræ cum Electoribus nonnullis, quos inter Fridericus Palatinus, aliisque principibus, Conventum habuit die Assumptionis beatæ Mariæ. Aderat cum duobus filiis Marchio & cum vasallis suis, Comitibus, Baronibus, Equitibus & cum Marchione Rœtelsi. Conventui intereant XV. Principes, XXVI. Comites, XX. Barones (*Freyen*), XXXII. Equites. (*e*)

Lites vero inter Lichtenbergensem & Leiningenses cum nec in Spirensi hoc Conventu fuissent compositæ, Jacobus una cum Reinhardo Spirensi Episcopo & Alberto Brandenburgico Marchione alium conventum Pfortzhemii celebravit, die Dominica post S. Lucae, in quo denique transactio coaluit. (*f*)

§. IX.

Pax Castr.
Werden-
sis.

A. 1452. Jacobus noster cum Philippo Ingenuo, Electore Palatino & ejus Administratore Friderico, foedus inivit super

(*e*) Codex Mscpt. Palatini Archivi, & LEHMANN. *Chron. Spirens.* Lib. VII. Cap. 100.

(*f*) HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. V. pag. 21. sqq. Bellum hoc quoque describit MATTHIAS A KEMNAT, Friderici I. Palatini familiaris in Vita Friderici hujus Manuscripta pag. 163. quæ in Tabulario Palat. Manhemii servatur.

Castrium & oppidum Werde (g) in Alsatia omnemque ejus districtum & marcam. Rupertus Palatinus Elector jam A. 1400. die S. Matthiæ Apostoli quartam Castri hujus partem a Ludovico, Lichtenbergæ Dynasta, coëmerat, pacemque cum eo iniverat Castrensem. Marchio Jacobus ex tribus illis partibus, quæ Lichtenbergicis remanserant, partem octavam ejusdem Castri Werdensis coëmit, adeoque ad Ganerbicam Castri quoque admissus est pacem. Pacis hujus particeps Palatinus Elector, petiit, ut Jacobus ob accessionem hanc cum eo Castrense quoque conderet fœdus. Conditum est die Jovis septimanæ Paschalis 1452. in Castro Liebenzele, ubi tum versabatur Jacobus. (h)

A. 1453. Jacobus a Carolo, Rege Franciæ, propter *generis nobilitatem ac sacræ plurimæque virtutis decus*, Consiliarius & Cambellanus nominatus est, literis in pago Turonensi datis, in quibus *Consanguineum* suum Rex Marchionem adpellat. (i)

§. X.

A. eodem die Martis post Quasimodogeniti Jacobus Collegium XXII. Clericorum, Petro, Paulo, Johanni Jacobo,

Fundatio
Ecclesiæ
Colleg.
Badensis.

S 3

(g) WOERDT oppidum caput est Præfecturæ, quæ Lichtenbergicæ apud Alsatias Dynastiæ pars est, duabus leucis ab Hagenoâ situm.

(h) Instrumentum fœderis hujus in Palatino Electoris Tabulario superest.

(i) GUDENUS *Cod. Dipl. Mog.* Tom. IV. pag. 315.

JACOBUS.

Georgio & S. Annæ, Patronis dicatum, in Ecclesia Parochiali Badensi instituit; cujus jam diu ante votum Bernhardus susceperat pater. (k) In Collegio hoc duodecim ordinavit Canonicos; quos inter Præpositus, Decanus, Custos & Cantor; reliquos X. Vicarios esse iussit. Collegiatæ huic præter annuos redditus 500. florenorum, jus patronatus concessit in novem parochias, Besigkheim, Mensheim, Cappel, Gochspoltsheim, Niederbühl, Elchisheim, Remchingen, Seldingen & Gechingen; quas Bulla sua Pontifex eidem Collegiatæ attribuit. (l) Dimidiam fere annuorum reddituum partem (medios fructus vocant) ad ecclesiæ usus Canonici conferre tenentur. Jus præsentandi Marchionibus reservatum; qui inter XII. Canonicos, quatuor Doctores vel Licentiatos admittant; reliqui sint viri probi & docti, ex legitimo omnes matrimonio nati, nisi forte naturales Marchionum filii admitti petierint. Quodsi Marchiones inter eorumque officiales aut subditos atque Capitulum Canonicosve lites oriantur, quæ amica transactione non possint componi, componantur per arbitros quatuor, quorum duo e consiliariorum Badensium numero, ceteri e capitulo eligantur. Dissidentibus quintus addatur superarbiter, quem vel consilarii vel sacerdotes elegerint arbitri, prouti vel ec-

---

(k) Adi supra pag. 120.

(l) Exponit hæc scriptum: Genuina Informatio de perpetua subjectione Collegiatæ Ecclesiæ Badensis, hoc seculo impressum.

clesiasticæ vel secularis personæ causa agitur. A laudo provocare non licet.

JACOBUS.

§. XI.

Eodem tempore Jacobus, acceptis solennibus literis, ^(m) Testamentum Jacobi. quibus filii paternæ se voluntati submittunt, plura inter eos testamento disposuit, quæ ad successionem terrarum, ad splendorem & incrementa Domus, mutuamque fratrum concordiam pertinere videbantur.

Carolum, Bernhardum, Georgium feculo, Johannem & Marcum ecclesiæ destinavit. Carolo natu majori pleramque superiorem Marchiam cum Spanheimensi Comitatu & Marchionatu Hachbergico ac Dynastiis Höhingen, Lahr & Mahlberg attribuit. ⁽ⁿ⁾ Inferiores terras inter filios postgenitos Bernhardum & Georgium divisit: illi Pforzhemium, huic Durlacum sedes regiminis constituit. Sortes & spem super Lichtenberg, jura super Ducissæ Lotharingiæ hereditatem, jura in Mutzig; debita Papæ, Cæsaris, Austriæ, Oettingæ & alia in communiore reliquit. Johanni autem & Marco annuas mille florenorum assignavit pensiones, quarum dimidia pars cesset, simulac uterque ecclesiasticis ex beneficiis totidem obtinuerit florenos. Tota pensio cesset, ubi aut Episcopatus, aut bis mille florenorum redi-

(m) Die Mercurii post Quasimodogeniti.

(n) Literæ ipsis testamenti tabulis insertæ.

JACOBUS.

tus impetraverint. Imperialia & Palatina feuda Carolus; Moguntina & Spirensia Bernhardus, Weissenburgensia Georgius suscipiat. Ad redimenda feuda Palatina *Graben* & *Stein* tres lineæ summam 15000. floren. (o) conferant, at possessio maneat penes eum, cujus portioni in testamento adscripta sunt. Documenta in Castro Badæ communi asserventur custodia. Singuli fratres repertorium eorum habeant. Nulli fratrum, soli ad ea pateat aditus.

De cetero filiis injungit Jacobus, ut singuli eorumque heredes, perpetuam inter se pacem & amicitiam colant; a bellis, mutuisque abstineant injuriis. Arcissimo inter se foedere nexi, amicos habeant communes & hostes, neque cum exteris societatem ineant, aut foedera pangant. Lites obortas amicabili transactione componant; vel arbitros eligant consiliarios; quibus superarbiter, si necesse est, addendus; omni provocatione sublata. Subjecti unius in alterius terris, nisi domino consentiente, matrimonia ne contrahant.

Feminæ, nonnisi extinctis omnium linearum masculis in Marchionatu succedant; duodecimum egressæ annum omnibus in terras Marchicas juribus renuntient. Confirmationem hujus juris
post

(o) Adduntur in testamento rationes, cur Carolus plus reliquis accipiat: Longinquitas terrarum, indivisibilitas Comitatus Spanheim. dos insignis uxoris 39000. flor. Rhenensium; quos pater in suum usum converterat.

post testatoris mortem a Cæsare petant Marchiones. Decies mille florenorum filiae principis dos sit. Auctis terris dos hæc quoque possit augeri. Monastica vota, quæ suscipiunt filiae, quotannis centum florenos accipiant. Terras aut earum jura, neque alienare, neque oppignerare Principi Badensi fas sit. Quodsi oppigneratio evitari non potest, relutio semper maneat salva; pignus sex mensibus ante fratribus vel agnatis offeratur; quibus, uti & pignoris domino, perpetuum reluendi jus competat. His formulis alienationes terrarum Badensium solenni suo testamento Jacobus prohibuit. Christophorus, nepos ejus, arctiore vinculo, ut deinceps docebimus, successores adstrinxit. Dotalitia & vidualitia principum feminarum super terras fieri permisit Jacobus. Si una ex lineis sine masculis perierit, reliquæ succedant æqualiter, ita tamen, ut senior Badam semper, cum valle & Advocatia Monasteriorum *Lichtenthal* & *Schwarzach* possideat. Lineæ pereuntis filia 10. mille florenorum accipiat dotem. Quodsi duæ lineæ perierint, tertia succedat; at filiabus semper prospiciatur. Si omnes lineæ interierint, succedat, qui jus succedendi tum habiturus est.

§. XII.

A. 1453. Jacobus Spira domum rediens ægrotavit, mortuus in Castro Badæ, quod dein vocatum est vetus. Sepultus in Collegiata Badensi, quam instituit, Ecclesia, ubi & pater sepulturam accepit.

Mors
ejus.

JACOBUS.

Præter Spanheimensem Comitatum, de quo jam supra, dimidiam quoque partem in Schwann, Conweiler, Tobel, Tenach, Rumertsbach, Stenach, Ober - Nibelsbach, Grevenhausen, Sulzfeld, Under-Niebelsbach, Langenalb, Neuenbürg acquisivit Jacobus. Altera dimidia pars Ludovico, Wirtembergico Comiti, vendita fuit. Nec transeundum silentio, quod vicum Weisweil, Hachbergici Marchionatus, cum castro, 1560. florenorum summa a Stauffenbergensibus Dynastis A. 1430. redemit. Homines proprios, quos Rathsamhausii Bahlingæ habebant, 800. florenis Marchionatui acquisivit.

§. XIII.

Chara-
cter.

Salomonem Badensem haud immerito vocamus Jacobum, qui tam sapienter, tam pie suam rexerat Marchiam; suam rexerat Domum, cui Sanctionem Pragmaticam solenniorem Bernhardina præscripsit, qua ejus felicitas, splendor, immortalitasque innititur. Per omne regiminis tempus pacem custodivit & coluit. Jura in Margarethæ, Lotharingicæ focus, hereditatem neglexit, eaque filiis in testamento prosequenda reliquit. Justitiæ & integritatis laus ejus per Germaniam omnem inclaruit. Moriens mutuum inter se concordiam filiis injunxit & in cives clementiam. Speciæim ordinavit, ut primo a morte ejus anno, adhibitis quique consiliariis, singula ditionum obirent oppida & loca, omniumque audirent querelas, oppressos sublevarent, vim

injustam, si quæ eo regnante illata, corrigerent. Disciplinam quoque Monasteriorum in terris suis habuit curæ, atque inter alia Monasterio Albæ feminarum novam ordinationem præscripsit. (p)

Plenus admiratione ejus AENEAS SYLVIUS (q) hunc in modum de eo scribit: „ In Marchionatu Badensi Princeps Ja-
 „ cobus justitiæ ac prudentiæ fama inter Germanos clarissimus,
 „ cum sibi ad humanam felicitatem solam literaturæ peritiam
 „ deesse angeretur, quos ex conjuge legitima liberos sustulit,
 „ ediscere literas compulit: inter quos diviso patrimonio, cum
 „ Carolo primogenito, singularis industriæ juveni, Imperatoris
 „ sororem matrimonio collocasset, plenus annis haud invitus e
 „ vita decessit. „ (r)

§. XIV.

Uxor Jacobi fuit Catharina, Caroli I. Lotharingiæ Ducis Uxor.
 filia. Hic masculam non reliquit prolem, sed Isabellam & Ca-

Tom. II.

T 2

(p) Epistola Conradi de Munchingen, Carthusiani, scripta A. 1443. Tabular.
 Bad.

(q) *De Statu Europæ sub Friderico III.* apud FREHERUM Tom. II. p. 133.
 AENEAS SYLVII *Operum* p. 438.

(r) Ibidem pag. 493. hæc addit: „ Jacobus Marchio Badensis, ubi latroci-
 „ nium in ditone sua commissum didicit, vocatis iis, qui damno affe-
 „ cti fuissent, tantum eos ex fisco suo accipere jussit, quanti esse,
 „ quæ amississent, jurejurando affirmassent. Exinde latrones infecutus,

JACOBUS.

tharinam filias. (s) Ifabella destinata fuerat Jacobo, at nupsit dein Renato, Andegavum Duci, qui titularis fuit Neapoleos Rex; cui Cardinalis Barrensis, in favorem matrimonii, Ducatum Barrensem & Marchionatum Mussipontanum promiserat; bonorum suorum eum instituens heredem. Catharina A. 1408. nondum septennis desponsata fuit Jacobo, virtute pacti, quod pater ejus Carolus cum Bernhardo Marchione inivit. Carolus filiae 15. mille florenos in dotem promisit. Conventum quoque, ut morituræ sine liberis Isabellæ Catharina soror & ejus heredes in Lotharingiæ Ducatu succederent. (t) Bernhardus ex sua parte vicies mille florenos filio & in vidualitium Catharinæ promittit, eumque in finem Castrum & oppidum Stolhovæ oppignerat. Literæ utriusque partis conjunctim conscriptæ sunt hac super re

---

„ apprehensos in rota sustulit. Id est supplicii genus apud Teutonicos
 „ formidabile. Atque ita brevi pacatissimam provinciam reddidit. Pa-
 „ tris vestigia Carolus nobilissimus adolescens sequitur, cui nupta est
 „ Catharina, soror Friderici Cæsaris.

(s) Lexicon Basil. Art. *Baden* Catharinam dicit fuisse seniozem. Verum in Instrumto vidualitii Isabelkæ, quod Ludovici, Cardinalis Barrensis, auctoritate constitutum Nanceji d. 24 Octob. 1420. Ifabella diserte vocatur *filia senior* (fille ainé du Duc de Lorraine) vide VIGNIER *Origine des Maisons d'Alsace* pag. 194. Adde sententiam Caroli VII. Galliae Regis inter Renatum & Antonium Valdemontii Comitem, ubi Renato adjudicatur Lotharingia ex capite Conjugis ejus Isabelkæ. Data est Rhemis d. 27. Mart. 1440. VIGNIER pag. 213. fqq.

(t) Idem plane cautum est in testamento Caroli I. Lotharing. Ducis A. 1424.

Raoni Lotharingæ; quarum authenticum in Tabulario Bada-Badenfi inspexi.

Nuptiæ Jacobi cum Catharina nonnifi A. 1426. celebratæ fuerunt. Tum vero Jacobus Lotharingæ oppida *Bruyeres*, *Archés*, *Raon* & *S. Deodati* oppidum (*S. Diey*) dotis loco accepit. (u) Locis his Werficum Bock de Stauffenberg, virum bello strenuum, præfecit Jacobus. Hoc mortuo terras istas & oppida Renatus Dux, Isabellæ maritus, soluto Badensibus pretio, redemit. Werficus castrum Jungholz in Alfatia superiore occupavit, ubi cum Hatstadiis, Hufiis, Regishemiis, Stoeriis &c. Militibus contra Lotharingos nobiles, a quibus olim se læsum querebatur, societatem inivit. A. 1465. suscepta in eos cum sexcentis armatis expeditio, indeque ingens præda per vallem Sancti Gregorii incolis hujus vallis ob præscam cum Lotharingis amicitiam frustra renitentibus, Jungholzium ducta est. (x)

§. XV.

Jacobus ex matrimonio cum Catharina Lotharingica Liberi, quinque filios, unamque filiam suscepit.

T 3

d. XI. Jan. conscripto. vid. CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. III. Preuves pag. 187.

(u) CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. 2. pag. 704. . Memorata quatuor oppida sita sunt in Vosago monte.

(z) BERLER. *Chron. Msspt. Mundati Ruffac.* fol. 141. quod inter Codices meos Alfatios extat.

JACOBUS.

1. Carolus primogenitus patri in principatu successit.
2. Bernhardus ob vitæ sanctimoniam inter Divos relatus.
3. Johannes Archiepiscopus Trevirensis evasit.
4. Georgius factus est Præful Metensis.
5. Marcus in Ecclesia Coloniensi & Argentinensi Canonicatum accepit.

Margaretha, Jacobi filia, Alberto Marchioni Brandeburgico nupsit.

Carolus Bernhardum atque Georgium seculo destinaverat pater, Ecclesiæ ceteros. Sed Georgius portione, quam testamento paterno acceperat, Carolo fratri relicta, ad Ecclesiam quoque tranfivit. Bernhardus eidem fratri regimen terrarum suarum reliquit; non diu post mortuus cælebs.

CAPUT III.

CAROLUS I.

A. 1453 --- 1475.

§. I.

acificum Marchiæ viginti duo annorum regimen CAROLI
 excepit turbulentum & Rectori fatale. Jaco-
 bum, pacis artibus innutritum, secutus est
 Carolus, animosus sed infelix miles a JUNG-
 LERO (a) vocatus. Tertia Marchiæ pars
 patris decreto ei fuerat destinata. Totius gubernationem fratrum
 cessione denique solus accepit.

Nativitatis ejus annus incertus. Adolescens ludis equestri-
 bus Landshutæ inter nuptias Ludovici Ducis Baviariæ A. 1439. ^{Gesta sub}
 aliisque Ulrici, Wirtembergiæ Comitis, nuptiarum occasione Stut- ^{patre.}
 gardiæ A. 1445. celebratis, interfuit. (b)

(a) In Narratione Genealog. Mf. Domus Badensis. FUGGER. in Speculo Austr.
 pag. 443. der Krieger.

(b) CRUSIUS Annal. Suevicor. Lib. VII. Part. III. pag. 365, 371, 382.

CAROL. I.

A. 1446. Friderico IV. Regi Romanorum, cujus forem nuper duxerat uxorem, contra Helvetios (*c*), atque triennio post Wirtembergæ Comiti, adversus Eslingenses & fœderatas civitates, præstitit auxilium. (*d*)

§. II.

Turbæ
Lüzel-
stein.

A. 1452. bellum, Comitibus Lüzelsteiniis funestum, recruduit. Carolus cum Theodorico Mogunt. Archiepiscopo & Ludovico, Bipontino Duce, Comites hos in Fridericum Palatinum concitavit; cujus frater Ludovicus Elector haud ita pridem gravi eos attriverat bello. Lüzelsteinii, una cum vicinis Lichtenbergicis terras Schaffridi, Leiningensis Comitis, Palatino amicitia & vinculo vassallico juncti, hostiliter aggressi, eas ferro flammisque vastarunt. Sopiendis his litibus conventum Heidelbergæ Palatinus instituit. Brandenburgicus ibi & Badensis, Marchiones, Lüzelsteinensium partes tuiti sunt. Palatinus fortiter pro Leiningensi disseruit. Magna verborum contumelia discessum est. Palatinus qui Impererialium Alsatiae Civitatum Præfecturam, Domui suæ oppigneratam, tum quoque gerebat, Lüzelsteiniis intulit bellum; occupataque, bimestrem post obsidionem,

(*c*) CRUVSIVS loc. cit. pag. 385.

(*d*) Conf. vita Jacobi A. 1449.

nem, Lützelsteinia arce & Comitibus in exilium actis, Comitatum eorum sibi vindicavit. (e)

§. III.

Eodem anno Carolus noster profectus in Austriam, bellis ibi turbas, quæ Friderico IV. Imp. affini ejus, a Romana expeditione & coronatione reduci, exortæ sunt, composuit arbiter. Hungari, Bohemi, Austrii Regem suum, Ladislaum Posthumum, XII. annorum adolescentem, cujus tutelam proximus sanguine gesserat Cæsar, (f) sibi tradi petebant. Austrii maximo rem ardore aggressi, junctis sibi Hungaris, Bohemis, Moravis, Neostadium Austriacum, ubi Cæsar morabatur, obsidione cinxerunt. Cæsar aliquot dierum inducias pactus, cum Salisburgensi Archiepiscopo, Frisingensi ac Ratisbonensi Episcopis civitate egressus, cum adversæ factionis Principibus de pace tractavit. At res nullo modo componi, nec induciarum tempus potuit prorogari. Desperatum de pace. Marchio solus apud hostes remansit, novoque colloquii die impetrato, una cum Episcopis, pacis leges

Tom. II.

U

(e) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1452. PAULUS HACHENBERGIUS in *historia de vita ac rebus gestis Friderici I. Palat.* Lib. II. p. 37. seqq. ALSATIA ILLUSTRATA Tom. II. pag. 197.

(f) Friderici IV. Imp. Avus fuit Leopoldus Pius, Austriæ Dux; cujus frater Albertus erat Proavus Ladislai posthumi.

CAROL. I.

propofuit; ut obfidione foluta, Ladiflaus Comiti Ciliæ gubernandus traderetur; donec in conventu, qui fefto Martini Vindobonæ habendus, decerneretur, ubi educari, & per quos rex Ladiflaus deberet.

Ad conventum hunc tres Epifcopi, duo Bavari Duces, Brandenburgicus & Badenfis Marchiones deftinati fuerunt, qui auditis utriusque partis rationibus rem omnem componerent. Conditiones hæ, adnitente præfertim Carolo noftro, Neoftadii probatæ fuerunt. Auftrii interea traditum fibi Ladiflaum Regem, contra fidem, quam dederant, Vindobonam ducentes, nomine ejus gesserunt regimen. Deftinatus conventui cum illuxiffet dies, & præter ceteros Carolus nofter atque Æneas Sylvius a Cæfare legati adeffent, Auftriaci Neoftadienfi conventionem fe teneri negarunt, quod Ladiflao tutela exempto, fuorumque armis libertati reftituito, iniquum videretur, victori leges præferibi a victo. (g) Auftriacæ hæ turbæ in annum 1452. inciderunt.

§. IV.

Patri fuccedit.

A. 1453. Carolus nofter cum Georgio & Bernhardo fratribus Jacobo patri fuccellit. Anno fequenti Georgius, ad Ecclefiam tranfiens, Carolo & Bernhardo portionem fuam; Bernhardus

(g) AENEAS SYLVIUS in *hifloria Friderici Imp.* in SCHILTERI *Scriptorib. Rer. German.* pag. 114. GERARDUS A ROO *Hiflor. Auftr.* Lib. VI. pag. 208. feqq. FUGGER. *Ehrenfpiegel* Lib. V. cap. 8. pag. 520. feqq.

brevi post regimen terrarum Carolo fratri soli reliquit; ut vitæ eorum nos docebit historia. Ab eo tempore Carolus tam sua, quam Bernhaldi fratris auctoritate Marchiam rexit, signatis utriusque nomine Chartis, usque ad A. 1458. quo Bernhaldus decessit.

Carolus a Burcardo Abbate & Conventu Tennebacensi A. 1453. Advocatus electus est. (*h*)

Fridericus IV. Imp. literis, eodem anno Neostadii datis, facultatem ei concessit, Castrum Ortenberg & Ortenaviæ Civitates Offenburg, Gengenbach, Zell, id est, Præfecturam Ortenavicam ab Episcopo Argent. pretio oppignerationis soluto, redimendi. (*i*)

§. V.

Præfectura Imperialis Ortenaviæ, uti Alfatica, Suevica Præfectura Imp. Ortenaviæ. aliæque, libera erant Imperii domania, quæ urgente necessitate Cæsares pro parata pecunia dederunt in pignus. Ortenavica A. 1334. Ludovico Bavaro Imp. ordinante, in Badensium Marchionum manus pervenit. (*k*). Carolus IV. A. 1351. peculiari Diplomate ad Episcopum Argentinensem, Bertoldum de Bucheck Præfecturam hanc transtulit, qui deficientibus nummis, Argenti-

Tom. II.

U 2

(*h*) Codex Diplomat.

(*i*) Literæ extant in Tabulario Bada-Badenfi.

(*k*) Adi supra Lib. IV. cap. 3. §. 3. pag. 45.

CAROL. I.

nense telonium Badenfibus tradidit. Rupertus I. Palatinus Elector A. 1365. à Carolo Imp. potestatem accepit, Præfecturam ab Argentinensi ut relueret Episcopo. Mansit tamen in potestate hujus Ecclesiæ usque ad Wilhelmum à Dieft, qui A. 1404. acceptis vicies & ter mille cum quingentis florenis dimidiam ejus partem Ruperto Imperatori, ut Electori Palatino, gratiæ ejus conciliandæ causa, concessit. Dimidia hæc pars penes Electores Palatinos; altera penes Argentinenses Episcopos mansit. Hanc Carolus noster ut redimeret, Literis, quas allegavimus, Fridericus Cæsar A. 1453. concessit.

Idem Cæsar ad Præfectoriales Ortenaviæ Civitates A. 1462. perscripsit, (l) ne futuris temporibus Fridericum Palatinum, sed Carolum Badensem, agnoscerent Præfectum. Ita omnis Præfectura ad Badenses rediisset. Res tamen in pristino statu permanfit. Palatinis Electoribus pars eorum dimidia ante bellum Palatino-Bavaricum A. 1504. non fuit erepta.

Non rara fuit Cæsarum consuetudo, ut oppigneratas Imperii terras reluendi facultatem concederent; relutio tamen non fieret, (m) vel ob pecuniæ defectum, vel quod possessor, opibus

(l) Extant hæc Literæ in Tabulario Bada-Badenfi.

(m) Advocatiæ Suevicæ, Friderico Bavaro oppigneratæ, reluitionem Leopoldo Auftrio Wenceslaus Cæsar A. 1379. permittit, & illa tamen sub Ruperto Imp. nondum penes Auftrios fuerat. MARTENE Collectio ampliff. Tom. IV. Col. 33. num. 19.

potens, pignus in alium transferre recusasset; id quod Carolus quoque noster expertus est; qui nec Palatinum nec Antistitis Argentinenfis obtinuit partem.

§. VI.

Eodem tempore (1453) octavam Lichtenbergicæ Dynastiae partem à Ludovico Dynasta obtinuit Carolus; illam præfertim, quæ in Ortenavia Marchiam tangit. Fœdus quoque initum; virtute cuius Ludovicus Carolo A. 1457. bellum gerenti, suppetias tulit. (n)

In Comitiis Francofurtanis mense Septembri A. 1454. belli Turcici causa habitis, Carolus una cum Brandenburgico & Ænea Sylvio Gurcensique Episcopo Cæsaris vices peregit. (o)

Eodem anno Fridericus Imp. literis Neostadii datis, (p) Carolo & Bernhardo Marchionibus tuitionem Eslingæ, Suevorum Civitatis liberæ commisit. Virtute harum literarum per LX. annos in protectionem Badensem Eslinga recepta est. (q)

U 3

(n) HERZOG. *Chron. Alsatia* Lib. V. pag. 18.

(o) GOBELLINUS *Bonnensis Vicarius*, Pio II. Pontifici à secretis Epistolis, *Commentariorum Pii II.* Lib. I. pag. 23.

(p) Die Veneris post Martini.

(q) Utrumque instrumentum vide apud DATT. *de pace publ.* Lib. II. cap. IX. num. 15. & 17.

CAROL. I.

A. 1455. Imperator, scripto Neostadii diplomate, Carolo & Bernhardo fratribus privilegia, quæ sequuntur, concessit: (r)

1. Quicumque in Marchionum terris facinus aliquod perpetraverint, res in eorum iudicator tribunalibus.

2. Si quis hereditaria prædia in Marchionatu teneat, & de iis controversia nascatur, coram iudicio, in cuius districtu sita sunt, expediatur negotium.

3. Ne quis Marchionum Badensium subditos aut officiales, rationibus nondum redditis, dominis invitis recipiat cives. (s)
Huc usque Carolus comparuit pacificus.

§. VII.

Bellum
Palati-
num.

Arctum, quo Friderico Cæsari Marchio noster fuerat iunctus, affinitatis vinculum frequentibus cum Electore Palatino, cui Cæsar semper adversabatur, litibus dedit occasionem. Hic indignatus est pactum, quo Philippus Ingenuus in patruum contulerat Electoratum: Fridericus ex tutore Electoris evasit Elector; Philippum, quem adoptaverat, non nisi mortuus successorem habiturus. Carolus, Cæsaris, affinis sui, auctoritate inductus, Fridericum Electorem agnoscere recusavit.

(r) Die Lunæ post Palmarum.

(s) Diploma hoc extat apud LUNIG. *Reichs-Archiv Parte speciali Continuat. II. IVte Abtheilung, IXter Absatz pag. 941.* & apud SCHILTER. *Script. Rer. German. in Codice Dipl. pag. 98.*

Inter hæc novus Elector agnato suo, Ludovico Nigro, Bipontino, Stephani Simmerensis filio, perpetuo suo æmulo, intulit bellum & Tabernas Montanas A. 1455. obsedit. (t) Belli hujus occasione constitutus est dies, quo discordiæ Fridericum inter fratresque Badenses dirimerentur, & quidem Neoburgi; quod castrum ad Navam, olim caput Comitatus. (u) Placati ibi sunt animi hostiles. Duos inter Marchiones Badenses ad cœnam sedit Fridericus, breviq; post Badæ eosdem invisit, multis lætitiæ testimoniis exceptus. Marchiones Heidelbergæ vicissim inviserunt Electorem festo Simonis & Judæ. Tum denique lis illa de investitura Castrorum *Graben & Stein*, quam constanter recuserat Jacobus, a filiis terminata est. Ille quidem à Friderico, ut tutore Electoris Philippi, hæc feuda accepit, sed ab eo, ut Electore, ea recipere recuserat. (x) Enimvero ad officium vassalli obstrinxit se Carolus, si Curia Electoralis Palatinæ Pares ex ordine Comitum id faciendum esse feudali declaraverint iudicio. Iudices federunt septem Philippus scilicet de Catzenelnbogen, Hesso

(t) De bello hoc TRITHEMIUS in *Chronico Hirsaug.* ad A. 1455. ubi Tabernas montanas, in festo Tiburtii Martyris, a Friderico Electore expugnatas fuisse tradit.

(u) Schloß *Neuenburg* hodie *Naumburg* ad Navam. Eberhardum Comitem de *Neuenburg* memorat KREMER. de *Comitibus Spanheim.* pag. 15.

(x) Narrat hæc *Anonymus Palatinus*, temporis illius scriptor, cujus Codex in scriptis Electoralibus Palatinis servatur, idiomate Germanico scriptus pag. 84. 166.

CAROL. I.

de Leiningen, Guilielmus de Virnenburg, Philippus de Hanau, Philippus de Rieneck, senior Johannes IV. Rheingravius de Dhaun; Bernhardus de Eberstein.

Hi die 30. Octobr. A. 1455. novi Electoris postulata probarunt. Carolus satisfecit sententiæ & solenni ceremonia vasallagium præstitit.

§. VIII.

Fœdus
cum Pa-
latino,
aliaque.

Solennitatem decennale fœdus excepit, *Unionem* (y) quod vocant. In fœdere hoc Carolus & Bernhardus fratres, Marchiones, cum Friderico I. Electore convenerunt, ut per conventionales, quos vocant, Aufregas, orituræ inter fœderatos lites componerentur. Si Palatinus est actor, ex Consiliariis Palatinis arbitri duo, ex Badenibus duo sumantur, hisque communis, ex Badenibus Consiliariis addatur arbiter. Aufregales hi iudices conveniant Bruchsalæ. Quodsi compositio non habeat locum, major suffragiorum numerus decidat. Arbitris (z) autem in duas discedentibus partes, arbiter communis (a) cui parti accedat, illa sit victrix. Sententia pronuntiata intra tres menses sortiatur effectum. Res ita tractentur, si Palatinus contra Badenses sit actor. Quod si Badenibus contra Palatinum sit actio, eadem Aufre-

---

(y) Einung.

(z) Die Zufätze.

(a) Der Gemeine.

Austregalis Judicii observabitur ratio, nisi quod communis arbiter, ex Consiliariis Palatinis sumendus, diem judicii, Bruchfalæ habendum, indicet atque judicio præsit. Arbiter communis debebat esse indigena, ab omni obligatione liber. Hæc fœderis A. 1455. initi summa.

Eodem anno Marchio noster Georgio de Schauenburg, ex Ortenaviæ Nobilibus, adventitios inter Ellum Alsatix & Schem homines dedit in feudum. (b)

A. 1456. Carolus ordini Antonianorum Ecclesiam in Niemburg prope Emmedingam tradidit.

A. 1457. idem Carolus cum civitate Argentinensi quinquennale fœdus percussit contra quoscunque. Moguntinus Antistes & Fridericus, Palatinus Elector, excepti. (c)

§. IX.

At anno sequenti mutata fuit animorum tranquillitas. Tum enim Carolus cum Theodorico Moguntino, Ludovico Bispontino, Alberto Aufriaco, Alberto Brandenburgico, Ottone Stephanoque Palatinis, Ulrico & Eberhardo, Wirtembergæ Comitibus Spiræ celebravit Conventum, cui etiam ex Comitum ordi-

Conventus Spiræ,
contra
Palat.

Tom. II.

X

(b) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 694.

(c) Die Lunæ post festum Pentecostes. Instrumentum in scrinijs Argentinensibus extat.

CAROL. I.

ne plures interfuerunt. Actum ibi de foedere contra Fridericum Palatinum, cujus potentia cunctis ad Rhenum formidanda Principibus. Plerique de acceptis a Palatino injuriis conquesti sunt. Consiliis vero in diversa abeuntibus re infecta discessum est. (d) Carolus tamen cum Ludovico Bipontino decennale condidit foedus. Ulricus Wirtembergæ Comes in Fridericum solus tum arma cepessivit. Hic Margaretham, Sabaudicam principem, Amadei I. Ducis filiam, Ludovici Palatini Electoris viduam, duxerat uxorem; cujus dotem a Friderico fratre injuste detineri causatus est.

Turbæ
cum Wir-
temberg.

Carolus Badensis de finibus cum Ulrico lites tum alens, infesta Wirtembergico agro intulit signa. Mox tamen cum Ulrico in gratiam rediit, (e) contra communem ut se defenderet hostem. Socium inter eos foedus paulo post initum reperio, (f) utrique funestum.

Flagrantibus Wirtembergicum inter & Palatinum discordiis, Carolus Ganerbiale Castrum Schauenburg, prope Oberkircham in Ortenavia situm, quod Nobiles Schauenburgici ab Ebersteinio Comite aliqua ex parte tenebant in feudum, occupavit. Palatinus, Præfecturæ Ortenavicæ dimidiæ possessor, composito

(d) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 102. pag. 850.

(e) HACHENBERG. *in vita Frid. I.* Lib. II. pag. 59.

(f) De foedere Carolum inter atque Ulricum A. 1460. die Martis post Matthæi inito, egit DATT *de pace publ.* Lib. I. cap. 27. num. 109.

Wirtembergico bello, Badense præsidium ejecit, pristinisque possessoribus restituit Castrum. (g)

§. X.

A. 1459. Carolus noster post Bernhardi fratris obitum totius Marchiæ regimen solus accepit.

Eodem anno ad Conventum Mantuanum, quem Pius II. Conventus Mantuan. Pontifex belli Turcici causa indixerat, cum Eistetteni & Tridentino Episcopis, accepta a Cæsare potestate, contendit. (*) In eo Conventu Pontifex privilegia de exemptione subditorum ab exteris & Westphalicis præsertim Judiciis, Marchioni ab Imperatore collata, hac lege firmavit, „ ut ejus subditi & terrigenæ ac etiam „ eis commissi & pro quibus respondere tenentur, quique in „ eorum tuitione (ADVOCATIA) consistunt, non debeant „ nec possint extra eorum dominia & judicia ordinaria patriæ „ pro quacunque causa evocari, trahi aut citari, dummodo „ conquerenti coram ordinario iudice justitia non denegata „ fuerit. „

Occulta Judicia, quæ vocabantur Westphalica, apud Germanos tum adhuc viguerunt. A. 1459. Carolus Eslingæ Civita- Judicia Westphalica.

Tom. II.

X 2

(g) KEMNAT. *Cod. Msspt. Palatinus* & ex eo HACHENBERG. Lib. alleg. pag. 62. In eadem Ortenavia Neuenstein fuit feudum Badense. Adi ALSATIAM ILLUSTR. Tom. II. pag. 694.

(*) GÖBELINUS *Commentar.* Lib. III. p. 87.

CAROL. I.

ti quæ clientelam ejus agnoverat, per legatum injunxit, ne quis Civium Judicii Westphalici reciperetur Scabinus: Si qui autem jam fuerint recepti, ad judicia illa ne traherent concives; sed citationes, ab his judicibus factæ, in aulam suam mitterentur. Carolus inter ipsos Consiliarios suos tum habuerat Judicii Westphalici Scabinos, ad quos ante biennium Eslingensis Civitas pro illorum temporum provocaverat more. (*) At A. 1461. Carolus cum Friderico Palatino Electore, cum Ruperto Argentinensi Antistite, Alberto Archi-Duce Austriae, aliisque Principibus & Civitatibus Imperii adversus Westphalica Judicia foedus contraxit. (**) Maximilianus I. A. 1512. ea penitus aboluit.

§. XI.

Turbæ
Mogunt.
A. 1460.

Eodem anno (1459.) mortuus est Theodoricus Moguntinus Elector. Pars Capituli Dietherum Isenburgicum, pars Nassoviae Comitem Adolphum elegit Antistitem. Fridericus Palatinus Adolphum, suffragiis licet inferiorem, defendendum suscepit. (h) Carolus Marchio, cum fratre suo Johanne, Trevirensi Archiepiscopo, Johanne Spirensi, Ludovico Bipontino Duce, Alberto Bran-

(*) DATT. *de pace publ.* Lib. IV. Cap. 4. num. 10. 11. 12. 67.

(**) Instrumentum exhibet MULLER. in *Reichstags-Theatro sub Frider. IV.* I. Vorstell. Cap. IX. p. 126.

(h) SERARIUS *Rerum Moguntiacarum* Lib. V. pag. 774. HELWICHUS *de diffidio Moguntino* Sect. I. num. 5. pag. 138. Tom. II. *Rer. Mogunt.*

deburgico & Ulrico Wirtembergæ Comite, in Dietheri partes transivit. Fœderatis his Equeſter Nobilium Ordo quoque adhæſit. Conventus Norimbergam indiçtus. Invitatus Palatinus Elector, præſens ut ſuam ageret cauſſam. Confluentibus eo Principum legatis, Episcopus Eichſtadienſis electus eſt arbiter, qui damnavit Palatinum. Ita bellum ei indiçtum eſt A. 1460. (i) Præcipuus turbarum auctor fuit Cæſar, gravi Fridericum proſeçtus odio, ſpretis Imperialibus juſſis, quod retinuiſſet Electoratum, ut ſupra oſtendi, quodque Ludovico Baviariæ Duci, a Cæſare proſcripto, ſubminiſtraſſet auxilia. Fridericus, firmato ad pericula animo, poſtquam finitimas ſibi adjunxerat Civitates, atque Alberto Marchioni Brandeburgico, hoſti, vicinum excitaverat hoſtem, Ludovicum Divitem, Baviariæ Ducem, ipſe cum Ludovico, Haſſiæ Landgravio, Moguntinum Archiepiſcopatum adortus, occupato Schauenbergæ Caſtro, (k) ad Pſedershemium oppidum copias fœderatorum proſtravit, ſeptemque Comites, Eberſteinium, Leiningenſem, Naſſovium, Hennebergicum, Runkelenſem, Gleichenſem & Iſenburgicum, Heidelbergam in ca-

X 3

(i) TRITHEMIUS in *Chron. Hirſaug.* & HACHENBERG. in *vita Friderici I.* Lib. III. pag. 71. ſeqq.

(k) Schauenburg Caſtrum Archiepiſcopale in Strata Montana tum a Friderico deſtructum. ZEILER. in *Topographia Palatinatus Rheni* pag. 30. & JOANNIS ad SERARIUM *Rev. Mogunt.* Lib. V. p. 774.

CAROL. I.

ptivitatē abduxit. (l). Expugnato Pfedershemio, tantum Diethero terrorem iniecit, ut Badensi, Bipontino, Brandenburgico ceterisque fœderatis exclusis, particularem cum Palatino iniverit pacem.

Carolus
paciſ ar-
biter.

Hic omnem dein belli molem in Bipontinum convertit, qui post Pfedershemianam cladem Meifshemium confugerat. Ibi a Friderico obſeſſus, in eas conjeſtus eſt anguſtias, pacem ut peteret ſupplex, quam interventu Caroli Badeniſ impetravit; qui & ipſe paulo ante cum Friderico in gratiam redierat. Marchio cum Henrico Pappenheimio, Petro Cardinali & Epifcopo Auguſtano, Johanne Eiſtettenſi a Cæſare conſtitutus eſt, ut lites haſ Palatinum inter & Bipontinum componeret. (m)

§. XII.

A. 1460. cum Schauenburgicis Ortenaviæ & Alſatiæ Nobilibus (n) ob Schauenburgi & Bernbaci Arceſ orta ſunt Carolo diſſidia, inter quæ fratres ejus Georgium & Marcum, Nobiles iſti ceperunt & in Iſenheimenſi Sundgoviaæ arce tenuerunt captivos. Carolus Iſenheimium obſedit. Fridericus I. Elector Palatinus, Imperialium Civitatum Alſatiæ præſectus, Goerzium de Adelsheim,

(l) TRITHEMIUS & HACHENBERG. locis alleg.

(m) Tabular. Bada-Badenſe.

(n) Schauenburgicam familiam exponit ALSATIA ILLUSTR. Tom. II. pag. 693.

subpræfectum suum misit, ut turbas componeret. Conditiones, sub quibus liberati sunt captivi, in Georgii exponimus vita.

Eodem anno Carolus Dieterico de Gemmingen propter officia, patri, fratribus ipsique exhibita, castrum & vicum Steineck, vicos Dieffenbronn, Hamberg, Schellbraun, Hohenwarth, Neuhauffen, Mülhausen & Lehningen, cum juribus annexis & speciatim silvam *Hagenschiefs* aliaque, quæ Jacobus Marchio a Gemmingensibus & Hirsaugiensi monasterio acquisiverat, literis Pforzheimii datis, in feudum concessit. (o)

Tunc temporis quoque a Pio II. Pontifice obtinuit Carolus, ut Parochialis S. Michaëlis Pforzheimensium Ecclesia, cum XXI. Capellaniis, ad eam pertinentibus, in Collegiatam converteretur. (p) Creati sunt XII. Canonici totidemque Vicarii. Decanus constitutus est Capituli præses. Hoc Principi suo promisit, non adquisiturum se bona, quæ ei precarias, prestarias aliave tributa persolvunt.

§. XIII.

A. 1461. novas in Germania turbas excitavit Ludovicus Dives, Baviaræ Dux, Episcopum Eistettensem bello aggressus. Imperator Ludovicum ejusque socium Albertum Austriacum hostes publicos dixit, atque Alberto Brandenburgico, Carolo Baden-

(o) LÜNIG. *Reichs-Archiv Parte speciali* Continuat. III. pag. 151.

(p) Bulla data est 3. Kal. Decembr. 1460.

CAROL. I.

Liberalitas in Gemmingen.

Collegiata Pforzheim.

Turbæ Mogunt. A. 1461.

CAROL. I.

fi & Ulrico, Wirtembergæ Comiti, summam belli in eos commisit. (q) Expeditionibus contra Ludovicum non interfuit Carolus; de sua securitate sollicitus. Fridericus enim Palatinus Elector, novos eodem tempore motus concitavit. Dietherus, nuper electus Moguntinus Præsul, & a Pio II. Papa probatus, libertatis Ecclesiasticæ Germanorum defensor, moveri non potuit, ut solveret Annatas, aliisque in rebus, quas Pontifex ab eo exegit, præstaret obsequium. Depositus ergo Papali sententia, eique suffectus est æmulus, Adolphus Nassoviæ Comes, quem armis nuper defenderat Fridericus Elector. Hic jam in contraria versus, una cum Landgravio Hassiæ, Cattimeliboci & Isenburgi Comitibus defendit Dietherum, Papæ Cæsarique exosum. Dietherus Ecclesiæ Moguntinæ castra & oppida plura Stratamque Montanam pro sumptibus belli tradidit Friderico Palatino; addita lege, ut omnia in potestate ejus manerent, donec centies mille redimerentur florenis. Mira rerum conversio. Pro Adolpho stant Principes, qui anno superiore in eum gladios strinxerant; & inter hos fratrum Badensium triga, Trevirensis & Metensis Antistites cum Carolo Marchione. (r) Huic Adolphus stipendii nomine
Alges-

(q) *Am Pfingztage nach S. Margarethen Tag.*

(r) Adolphus, ex Nassica gente ortus, Badensium erat patruelis. Mater ejus fuerat Margaretha, filia Bernhardi Marchionis, JOANNIS ad SERARIUM *Rev. Mogunt. Lib. V. pag. 778.*

Algeshemium, Gaubeckelenhemium, Drommershemium, Ockenhemium, Windeshemium, Kembdenium, cum vectigalibus nonnullis quoque contulit in pignus. (s) Palatinus loca quædam eripuit Adolpho. Marchio Elveshemium clauferat obsidione, sed re infecta recessit. (t)

§. XIV.

Pius II. prosperis Friderici successibus injecturus moram, Dietherum, Fridericum & socios diris repetitis devovit. (u) Fridericus Cæsar publicos eos judicavit hostes; ac Imperii Civitatibus injunxit, ut a perduellium societate recederent. Dietherus, Ordinibus innocentiam probaturus, non modo a Pontifice ad generale provocavit Concilium, sed & scripto ad Principes & Civitates in publicum edito de injuria sibi facta conquestus est, injusta Pontificis sententia se dignitate privatum, quod libertatem & jura Imperii contra eum defenderit. Adolphum, Johannis Trevirensis, Ludovici Veldentini, Caroli Badensis & Joannis Nassou-

Dietheri
& Palat.
proscrip-
tio.

Tom. II.

Y

(s) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1461. JOANNIS ad HELWICHUM de *diffidio Mogunt.* Sect. III. pag. 161. qui insuper addit, singula hæc loca a Carolo A. 1466. Philippo Comiti Cattimelibocensi fuisse oppignerata.

(t) HACHENBERG. Lib. IV. pag. 114.

(u) A. 1462. HELWICHUS & JOANNIS loc. alleg. pag. 163. & 164. MÜLLER. *Reichstags - Theatr. sub Frid. III. IVte Vorstellung.* cap. 22. §. 3. pag. 128.

CAROL. I.

vii auxilio fultum, contra fidem, jurejurando adstrictam, delatum a Pontifice sacerdotium usurpare; spreto ac rejecto Principum, quos controversiæ componendæ nominaverat, judicio. Ad dit porro socios Adolphi nexu vasallitico sibi esse devinctos; Carolum Badensem sibi plurium annorum societate conjunctum; cujus formula cautum, ne dicto factove alter alteri injuriam inferret, ejusve hostibus consilium præberet aut opem. Enumerat denique Principes, quorum arbitrio controversiam submittit. (x).

§. XV.

Marchio
Dux belli
contra
Palat.

Marchio e contra & focii multis de causis defendendum sibi Adolphum putarunt. Præcipua fuit, quod Fridericus Palatinus, contemta Cæsaris & Pontificis auctoritate, dictatorem Germaniæ ageret; omnibus finitimis minitans jugum. Imperator literis mense Majo A. 1461. datis, (y) Carolo Marchioni, Ulrico & Eberhardo Wirtembergæ Comitibus bellum contra Palatinum commiserat, (z) alioque anni insequentis diplomate (a) Civitatibus Præfectorialibus Alsatiae injunxerat, ut Fridericum, Cæsari

(x) Scriptum hoc, die Martis post Dominicam Lætare A. 1462. datum, exhibet LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 105. & MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III. IVte Vorstell.* cap. 20. §. 1. p. 113.

(y) Die Lünæ ante Ascensionis.

(z) Die Reichs-Hauptmannschaft.

(a) Cilix dato.

refractarium, non agnoscerent Præfectum, sed Marchionem Badensem. Similes literas eodem die ad Præfectoriales Ortenaviae Civitates perscripsit, (b) ut supra notavi.

Fridericum ergo Marchioni graviter iratum quis tandem mirabitur, quum ad frangendas Palatini opes Cæsar uteretur Badensibus. Extat in scriniis Palatinis libellus ad Imperii Principes, acri stilo Marchionem perstringens, decennale quod fregerit foedus & vassallicam fidem. Marchio violenta Palatini consilia publico quoque scripto exposuit; actorum suorum causas Cæsar ac Pontificis iudicio adscribens. (c)

Ut autem fortunas suas contra Palatini vim efficacius defenderet, cum Johanne Spirensi, Ludovico Bipontino & Ulrico Wirtembergico die Martis post Palmarum A. 1462. arctius foedus inivit, quo cautum, ut junctis viribus Diethero & Friderico bellum inferrent, nec ante ponerent arma, quam in Moguntina sede confirmarint Adolphum. (d)

Ineunte igitur anno 1462. magnis animorum motibus instauratum est bellum; ita quidem ut cædibus, incendio, rapinis

Tom. II.

Y 2

(b) Extant Literæ in Tabulario Bada-Badensi.

(c) Apologia Marchionis, die Veneris post Exaudi A. 1462. scripta, una cum literis ad Wilhelmum, Saxoniae Ducem, extat in MÜLLER. loc. alleg. cap. 22. p. 129. seqq.

(d) JOANNIS ad-HELWICHIIUM de diffidio Moguntino Sect. IV. p. 164

CAROL. I.

utrimque sæviretur. Carolus duplici via in Palatinatum irrupit, atque oblesso Neoburgi Castro, Electorem, in Moguntinis terris hærentem, ad sua defendenda excivit. (e)

Philippus Burgundiæ Dux & Theodoricus Colonienſis Præful inter belligerantes inſtituerunt colloquium prope Moguntiam, ubi conventum, ut re denuo cum Principibus deliberata, legati d. V. Julii cum poteſtate componendi pacem Francofurtum venirent. (f) Bada-Badenſe Tabularium exhibet Literas, ſcriptas Heidelbergæ die Mercurii poſt feſtum Corporis; ex quibus apparet, inter ipſum Fridericum & Carolum de arbitris conſtituendis ſuper lites, quæ jam ab A. 1461. inter ipſos ortæ, ſerio actum fuiſſe.

§. XVI.

Pugna Se-
ckenhe-
miana.

Rebus ita diſpoſitis fama, ab ipſo Friderico haud dubie ſparſa, increbuit, eum cum copiis in Bavariam abiſſe. Fama hac Marchio & frater ejus, Metenſis Antistes, Johannes Spirenſis Episcopus, Ulricus Wirtembergæ Comes excitati cum ſex mille peditibus & octingentis equitibus terras Palatinas invaſerunt. Heidelhemium oppidum obſidione cinxerunt; quod cum bene munitum ac defenſoribus inſtructum deprehendiſſent, ſoluta obſi-

(e) Cel. KREMER. in *vita Friderici Viſtorieſi*, quæ jam ſub prelo Lib. III. §. 27. & 31.

(f) NAUCLERUS ad hunc annum, HELWICHUS de *diffidio Moguntino* Sect. VI. pag. 172.

dione, haud procul ab Heidelberga castra posuerunt. Tria peditum millia & equites quadringenti, ab Adolpho in subsidium missi, se foederatis junxerunt. Hi, relicto in castris peditatu, cum octingentis equitibus (*g*) in campo late patente Rhenum inter & Nierum, juxta Seckenhemium, Pagi Lobodunensis vicum, palantes quum agerent, rerum suarum nimium securi, Fridericus, quem longinquum crediderant, eos ex improvise aggressus est d. XXIX Junii ex silva vicina cum mille equitibus (*h*) subito prorumpens. Singuli equites suum peditem vehebant; qui ex equis desilientes hostem imparatum adorti, ad deditionem coegerunt. Spirensis Episcopus solus evasit. Ceteri omnes capti. Marchio cum Johanne Fleckensteinio XXVI. Dynastis & CXX. Nobilibus in Friderici Palatini potestatem pervenit. Pauci occubuerunt in proelio. Copiae, quae in castris remanserant, audita Principum clade, sibi fuga consuluerunt. Victor a caede fugientium abstinuit, copiisque reductis eodem, quo pugnatum est die, Ludovicum Bavariae Ducem, socium, de victoria & trium Principum captivitate literis reddidit certiore. (*i*)

Y 3

(*g*) Numerum hunc ipse Fridericus victor in literis ad Bavarum ponit.

(*h*) HELWICHUS Sect. VI. cum TRITHEMIO ait, Fridericum 700. Equites habuisse illisque 300. addidisse Dietherum.

(*i*) Literae hae extant apud CRUSIUM *Annal. Suevicor.* Lib. VII. Part. III. pag. 409. LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 106. pag. 265. & seq.

§. XVII.

Marchio
captivus.

Principes Heidelbergam ducti XIII. mensum captivitate in arce detenti sunt. (k) Carolum præ reliquis durius habuit Fridericus, vinxitque catenis. (l)

Annus hic Moguntinæ Civitatis libertatî quoque fuit fatalis. Adolphus enim, fociis suis licet devictis, animo tamen invictus urbem die XXVII. Octobr. ejusdem A. 1462. nocturno tempore occupavit sibi que adeo & successoribus in perpetuum subjecit.

Typographiæ Faustianæ & Schefferianæ literarum fusarum fodales, Moguntinis huc usque muris inclusi, occasione hac per Europæum dispersi sunt orbem.

HELWICH. de diffidio Moguntino Sect. VII. pag. 176. In campo pugne monumentum victoriæ dein poni curavit Fridericus.

(k) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* A. 1462. ex quo FREHERUS peculiari libello imprimi curavit vitam Friderici I. Palat. cui notas adjecit. GOBELLINUS in *Commentariis Pii II.* Lib. IX. HELWICH. loc. alleg. Traditio est, primas epulas captivis sine pane exhibitas, quod segetes perdidissent, quam rejicit FREHERUS in notis ad TRITHEMIUM de vita Friderici.

(l) Ita ANONYMUS scriptor Palatinus illius ævi in Tabulario Palatino Electorali servatus. GOBELLINUS in *Commentariis Pii II.* Pont. Lib. IX. pag. 121. ait: „ Carolus Badensis captus & manicis vincus ferreis, in „ carcerem tetrum raptus est. „ Ulricus quoque Wirtenbergicus, literis ex carcere datis, conquestus est, se in vincula coniectum lignea,

Finiendis his ad Rhenum & in Bavaria turbis, liberandisque Principibus, conciliante Georgio, Bohemiæ Rege, conventus Neostadii Austriæ & Pragæ A. 1463. instituti sunt. Ad quos legati ex omni fere Germania properarunt. Composita pax inter Cæsarem & Bavariæ Ducem, sed cum Palatino victore res transigi non potuit; quod investituram Palatinatus pertinaciter ei Cæsar negaret. (m) Pius II. liberandis e captivitate Principibus, ad Philippum, Burgundiæ Ducem, se convertit, datisque ad eum literis & misso Francisco Toletano legato, eum hortatus est, ut afflictam Adolphi Nassovii & captorum Principum fortunam suis opibus erigeret; (n) sed nihil profecit. Onuphrium Tricaricensem denique præfulem & Petrum Ferrici, Decretorum Doctorem ad Palatinum ablegavit; quibus Brandenburgicus Marchio & Henricus Pappenheimius sese junxerant, Cæsaris legati. (o)

cippo & pedica constringi. Notanda hæc contra Hachenbergium aliosque rerum Palatarum & Moguntiacarum scriptores, qui Fridericum liberaliter habuisse captivos perscribunt.

(m) Literas has Pii II. Pont. exhibet *Auctor Anonymus Paraleipom. Ursperg.* pag. 320. HELWICHIVS loc. cit. Sect. VIII. pag. 178. & MÜLLER, loc. alleg.

(n) HACHENBERG. Lib. V. pag. 149.

(o) In Bada-Durlac. scriniis extant literæ Adolphi, Electoris Mogunt. & Alberti, Marchionis Brandenburg. ad Marcum, Canon. Argent. filium Caroli, quibus eum hortantur, ne turpes aut duras condiciones pro Patre ineat cum Friderico I. Electore Palatino.

CAROL. I.

Horum interventu Principes libertati restituti fuerunt Anno 1463. (p)

§. XVIII.

Duris
conditio-
nibus li-
beratur.

Carolus noster (q) Dominica Reminiscere A. 1463. Literas tradidit Electori, quibus ei pro damnis illatis, superiorem Comitatum Spanhemio-Cruzenacensem, cum omnibus, eo pertinentibus, concessit, ita tamen, ut XXXXV. mille florenorum Rheni pretio relui posset.

Eodem

(p) De conditionibus, quibus ceteri dimissi sunt Principes, vide TRITHEMIUM. TSCHUDIUS *Chron. Helvet.* Tom. II. pag. 623. seq. in lytro Principum definiendo erravit, uti & HACHENBERGIUS in *Histor. Frid. I.* Lib. V. pag. 149. ubi de Georgio Metensium præfule *quadringenta quinque millia* legitur, sed legendum: *quadraginta quinque millia* & p. 150. lin. 6. ubi de Carolo March. Badenfi *quingenta millia* florenor. legitur, sed legendum: *quadraginta*. Erravit hic quoque ANONYMUS in *Chron. Wirtenb.* apud SCHANNATUM *Vindem. Literar. Collect.* 2. NAUCLERUS fol. 966. Item ANDREAS PRESBYTER in *Chron. Bav.* apud SCHILTER. *Script. Rer. Germ.* pag. 64. Falsa hinc inde vel erronea de hoc bello vide in ANONYMO *Chronici Thuring. & Hassiæ* in SEHCKENBERG. *Select. Juris & Histor.* Tom. III. p. 435.

(q) TRITHEMIUS in *Chron. & in Rebus gestis Friderici Palat.* oppidum hoc *Bonheim* sive *Bensheim* vocat corrupte. Idem loc. alleg. juri quoque venandi piscandique inter Selfam & Germershemium renuntiasse Carolum falso scribit. HELWICHUS *de dissidio Mogunt.* Sect. X. pag. 180. & *Electa Juris publici Palat.* Part. II. p. 76. 84. 154. 166.

Eodem anno & die tradidit Friderico Electori Castrum & oppida Befigheim & Beinheim, (r) cum vicis Lœchickheim, Walheim & Freudenthal, ita quidem ut XXXV. mille florenis reluibiles essent.

Renuntiavit quoque Carolus foederi, quod cum Ulrico Wirtemberg. & Episcopo Spirensi iniverat. (s) Contractus matrimonialis, inter Caroli I. filium & Ulrici, Comitis Wirtemberg. filiam initus, hac conventionem rescissus est.

Præterea XX mille florenos Electori se parata pecunia, certis temporibus pro sua & suorum liberatione soluturum die Mercurii post Judica promisit.

Die Lunæ post Oculi 1463. Carolus renuntiavit juri redimendi Heidelshemium ut & Eppingam, quam pignus Imperii Marchiones possederant; Bernhardus Marchio, Ludovico Electori Palatino pro X mille florenis oppigneraverat. (t)

Die Mercurii post Quasimodogeniti idem Carolus Friderico promisit, se intra anni spatium cum Papa & Imperatore eum reconciliaturum, litesque inter Dietherum & Adolphum compositurum esse, ex placito Electoris. Reconciliatio si non habitura sit

Tom. II.

Z

(r) Vide nota (q) pag. 176.

(s) Lege supra ad A. 1462.

(t) *Codex Mscrpt. Anonymi Spirensis*, coætanei scriptoris, in Palatino Electorali Tabulario & TOLNERUS in *Histor. Palat.* p. 66.

CAROL. I.

locum, XXX mille florenos, præter summas prædictas, se soluturum, Marchio promisit. Metensis Episcopus & Ulricus Wirtemberg. singuli quoque X. mille florenos Electori se soluturos sponderant, Papa si flecti non posset.

Præter hæc omnia Pforzhemium quoque Castrum & oppidum Palatino in feudum masculinum, XL. mille florenis reluibile, offerre coactus est Marchio. (u)

Quin & juribus suis in Castrum Neuen-Beymberg, in Castrum & vallem Nanstul, renuntiavit Carolus; Friderico permit- tens, ut Greventhan & Leiningæ Veteris partem relueret.

Conventum est denique, ut Elector jus conductus Brettæ Pforzhemium, Marchio Pforzhemio Brettam exerceat.

§. XIX.

Palati-
num cum
Mog. Cæ-
fare &
Pont.
conciliat.

Ita cum Friderico Palatino & sociis reconciliatus est Caro- lus. Dietherum inter & Adolphum mox conciliavit inducias; (x) ejusdem auctoritate in pacem conversas. Dietherus oppidis qui- busdam, quoad viveret, retentis, Moguntini Antistitis dignitati renunciavit. (y)

(u) A. 1740. Carolus Fridericus Marchio jus hoc ab Electore Palatino redemit.

(x) MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III. IVte Vorstell.* cap. 32.

(y) GUDENUS *Cod. Dipl. Mogunt.* Tom. IV. pag. 375. GOBELLINUS in *Comment.* Lib. XII. pag. 345. HELWICHIUS & JOANNIS loco cit. pag. 189. & 190.

Post hæc Carolus de Friderico cum Pontifice Cæsareque reconciliando sollicitus, Oeringæ, Comitatus Hohenloici oppido, die Martis post Dominicam Esto mihi, A. 1464. conventum instituit; ubi præsentibus Onufrio Tricaricensi & Petro Ferrici Legatis Pontificis; Alberto Marchione Brandenburgico & Henrico Pappenheimio, Oratoribus Cæsaris, statutum, ut Fridericus Palatinus, die Lunæ post Lætare per eosdem legatos diris expediretur WORMATIÆ. (z) Bulla absolutionis a Pontifice missa; adnitente præsertim Adolpho Moguntino; qui farciendis, quæ in bello hoc acceperat damnis, triginta florenorum millia Carolo Badensi transcripsit. (a) Hic eodem anno triennale foedus cum Eberhardo Wirtembergæ Comite inivit.

Vix sopitæ fuerunt Rheni Superioris turbæ quum A. 1465. Gallia Belgicæ motus eum vocarunt ad Mosam; de quibus in fratris ejus Marci differemus Historia.

§. XX.

A. 1467. Henricus Wirtembergæ Comes, Coadjutor Moguntinæ Ecclesiæ ab Adolpho creatus, propter constantem Friderici Palatini dissensum, arbitrari Caroli Marchionis sententia di-

Acta ab
A. 1467.

Tom. II.

Z 2

(z) JOANNIS ad SERARIUM *Rer. Mogunt.* Lib. V. p. 780.

(a) JOANNIS ad SERARIUM loc. alleg.

CAROL. I.

gnitatem iterum depofuit, præfectura Biſchoffshemiana ſibi modo fervata. (b)

A. 1468. Sigismundus Dux] Auftriæ ut & Equeſter D. Georgii in Suevia ordo, fœdere Villingæ inito, fœderis judicem Carolum Marchionem conſtituerunt. (c)

Eidem Fridericus IV. Imp. propter operam, quam exercitus Imperii Præfectus nupero bello Cæſari navaverat, ſpeciale privilegium tribuit, (d) ut qui in Marchicis terris habitarent, dubiis natalibus orti, (*Baſtard*) ſolius Marchionis, nec ullius alterius juri ſubeffent. Sed & alio diplomate a Cæſare tum obtinuit Marchio, ut impediendis vectorum fraudibus, intra unum a Pforzhemio milliare, non ſuper confueta tantum, ſed alia quacunque via exigi poſſet vectigal.

Auftriacam Alfatæ & Briſgovix Præfecturam tum temporis adminiſtraſſe Marchionem, jam alibi obſervavimus. (e)

(b) GUDENI *Cod. Diplomat. Mogunt.* Tom. IV. pag. 402. & JOANNIS ad SERARIUM loc. alleg. pag. 784.

(c) DATT de *Pace publ.* pag. 249.

(d) Datæ ſunt literæ Græcii die S. Marci. Extant in LUNIGII *Reichs-Archiv Part. Spec. Cont. II. IVte Abtheilung, neunter Absatz* pag. 942. & in SCHILTERI *Scriptor. Rer. Germ. inter Diplom.* pag. 99.

(e) ALSAT. ILLUSTR. Tom. II. pag. 598. Præfectura hæc Auftriaca Alfatæ & Briſgovix diverſa fuit a Præfectura Alfatice decem Civitatum, quæ Imperialis, non Auftriaca fuit.

A. 1469. Carolus ulteriorem Spanheimensem Comitatum, pignoris jure, Palatino tradidisse scribitur; (*f*) quo anno cum Eberhardo & Ulrico, Comitibus Wirtembergæ, foedus Brettæ contraxit; (*g*) sequenti tamen anno ipse & Stauffenbergenses Alfatiae Nobiles iisdem Wirtembergicis bellum denuntiarunt; vicis aliquot exustis compositum. (*h*)

§. XXI.

A. 1471. Carolus cum Christophoro filio ad Comitata Ratisbonensia se contulit; quæ belli Turcici causa Fridericus Imp. indixerat. Hic Ratisbonæ agens, Carolo ejusque successoribus & subditis perpetuam immunitatem a vectigali Kogenheimensi prope Benfeldam Alfatiae concessit, (*i*) quod a Wilhelmo, Argentinensi Episcopo, Hittenhemii & Matzenhemii erectum, a successore Ruperto in Kogenheim translatum. Imperator vectigal hoc tanquam illicitum & absque consensu decessorum suorum institutum perstringit.

Acta ab
A. 1471.

Z 3

(*f*) *Electa Juris publici Palatini* Part. II. p. 166.

(*g*) DATT pag. 194. & 249.

(*h*) CRUSIUS *Annal. Suev.* Lib. VII. Part. III. p. 431. & HERZOG. *Chron. Alfat.* Lib. II. p. 127.

(*i*) Die Lunæ post Margareth. Extat Diploma in L V N I G. *Reichs - Archiv* loc. cit. p. 943. & SCHILTER. loc. alleg. p. 100.

CAROL. I.

In iisdem Comitibus legati quum comparuissent Spirenses, deprecaturi bellum, quod Friderico Palatino Imperator indixerat, causam suam Carolo Marchioni, quod magna ejus apud Cæsarem auctoritas, commendarunt. Carolus ab Imperatore impetravit, ut Spirensium legati ad solium ejus admitterentur. Marchione itaque cum filio & Rudolpho Sulzensi præsentibus legati suas exposuerunt rationes, ob quas Ludovico Veldentino, quem Cæsar militiæ Imperiali contra Fridericum Palatinum præfecerat, auxilia ferre nequirent. Cæsar eos benigne audivit, & Marchione interprete usus, Spirensibus remisit militiam. Cæsar id quidem literis firmare negavit; at per Marchionem Moguntino Electori injunxit, ut responsionem, quam Spirensibus dederat, actis Cancellariæ inferret. (k)

Sub finem A. 1471. Carolus cum Christophoro filio & Georgio fratre, Metensi Episcopo, Heidelbergæ in Aula Friderici Electoris versatus est, litibusque Wertheimenses inter Comites & Wallbronnenses Nobiles componendis operam impendit; (l) anno sequenti terminaturus diffidia inter Consules Spirenses, quæ dirimenda ei commiserat Cæsar. (m)

(k) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. III. p. 882. seq. MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III. Vte Vorstell.* cap. 10. p. 426.

(l) BURGERMEISTER. *Cod. Dipl. Equest.* Tom. I. p. 833.

(m) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 118. p. 921.

A. 1472. Carolus Stützheimensem pagum Hattstadiensium, Alsatiae nobilium, interitu ad Imperium redeuntem, a Friderico IV. Imperatore obtinuit, quem ille dein Reinholdo Volschio de Ober-Ehenheim tanquam subfeudum concessit. (*)

§. XXII.

A. 1473. Fridericus IV. Imp. Carolum Badæ invisit, ultra mensum cum eo versatus. Ibidem Rupertum Argentinensem Antistitem de Episcopatu & regalibus investivit. Marchio dein Cæsarem comitatus est Argentinam, & inde Treviros, (n) ubi Carolus Audax, Burgundiæ Dux, a Friderico Imp. Geldrici Ducatus investituram accepit. (o) Burgundi magnificentiam in Conventu hoc mire extollunt illius temporis Annales. (p)

Acta ab
A. 1473.

A. 1474. Carolus Margarethæ Albæ feminarum Abbatissæ literas commendatitias ad Episcopum Spirenses, pro obtinenda confirmatione concessit, simulque Steinensem Scultetum monasterio præfectum assignavit. (q)

(*) De Stützheimensi hoc pago agit ALSATIA ILLUSTR. Tom. II. p. 259.

(n) PETRI *Suevia Eccles.* pag. 679. KOENIGSHOV. *Contin.* p. 368. PARALIPOM. URSPERG. pag. 326. LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 112. pag. 892. MÜLLER. in *Reichstags-Theatro sub Friderico III.* Vte *Vorstell.* cap. 32. p. 556.

(o) MAPPY *Annales Clivæ Ducum* Tom. III. p. 22.

(p) COMINÆUS Lib. II. cap. 8.

(q) *Scriptum Bada-Badensium contra Frauenalb Documentor.* p. 110.

CAROL. I.

Idem eodem anno legatos suos cum Electoris Palatini legatis ad Carolum, Burgundiæ Ducem, misit Brisacum, quum hic Brisgovicæ & Alfatice Domus Austriacæ terras a Sigismundo Archiduce A. 1469. oppigneratas, (r) inviseret. Sed & paulo post Marchio nuntios misit Basileam, qui de Brisgovia & Alfatia Austriaca, ex manibus Caroli Audacis liberanda cum Sigismundo Archiduce, cum Basiliensi & Argentinensi Episcopis, cum Civitatibus & Electore Palatino deliberarent. Paulo post in Conventu Constantiæ, Martio mense, conventum, ut Carolo Audaci octogies mille florenorum summa redderetur, atque adeo Sundgovia & Brisgovia Austriacæ ex ejus manibus reciperentur. Tum vero Sigismundus Austriacæ Domus nomine renunciavit juribus in terras, quas Helvetii Austriacis, Constantiensis Concilii tempore, abstulerant. (s)

Eodem anno Carolus legatos quoque suos ad Comitata Augustana ablegavit, (t) in quibus expeditio contra Carolum Burgundiæ Ducem, qui Novesium obsederat, decreta est. Carolus cum Christophoro filio in auxilium profectus est Cæsaris; cum
que

(r) TSCHUDI *Eydgenossische Geschichten* Part. II. Lib. XIV. p. 708. STUMPF. *Schweizer-Chronic* Lib. XIII. cap. 16. pag. 737. PONTUS HEUTERUS *Rer. Burgund.* Lib. V. cap. 10.

(s) URSTIS. *Chron. Basil.* Lib. VI. cap. 5. p. 437. HERZOG. *Chron. Alfat.* Lib. II. pag. 121.

(t) LEHMANN. *Chron. Spir.* Lib. VII. cap. 113. p. 901.

que exercitus Imperii, relicta Colonia, contenderet Novesium ipse cum Friderico Imp. & Alberto Brandenburg. aliisque Principibus novissimum secutus est agmen. (u)

§. XXIII.

Motus hi induxerunt Carolum nostrum, ut eodem anno 1474. Ortenaviæ Nobiles, ab Imperio pendentes, ad XV. annorum foedus ineundum impelleret. Primordia hæc Corporis Equestris Ortenaviæ; cujus finis erat securitas publica, Aufregarum introductio; Pacis publicæ primitiæ. Constitutus est Director, (*Hauptmann*) qui cum assessoribus lites dijudicaret, ferretque sententias. Windeckii, Bachii, Røedereri, Stauffenbergii, Schauenburgii, Neuensteinii, Pfauii, Kroschweylerii, præcipua erant novi hujus corporis membra, quod ad Comitium olim Cæsar vocavit. (x)

Corporis
Equestr.
Ortenav.
origo.

§. XXIV.

Carolus partes aliquas vici Königschaffhausen comparavit; Castrum Heidweiler cum vicis Balrechten & Dottingen permutavit, quos deinceps Trutperto, Dynastæ in Stauffen, dedit in feudum.

Accessio-
nes ter-
rarum.

Tom. II.

A a

(u) FUGGER *Oesterr. Ehrenspiegel*. Lib. v. cap. 24. p. 815.

(x) DATT *de pace publica* Lib. III. cap. 6. num. 14. pag. 543. & Lib. V. cap. 4. num. 18. pag. 583.

CAROL. I.

Ginglingam cum pacto retrovendendi acquisivit. Bickenfohl, Nimburg, Bottingen & vici Weiler tertiam partem coëmit. (y)

Vicum Ottenbrunn cum juribus annexis suo & Bernardi fratris nomine Wolffio Abbati Conventuique Hirsaugiensi tradidit A. 1457. vicosque Hufatt, Wiler, Scheltpronn & Hohenwart in compensationem accepit. (z)

§. XXV.

Mors & Character.

A. 1475. Carolus I. obiit peste, Badæque sepultus est. (a) Princeps togatis & sagatis virtutibus Principes inter Badenses conspicuus, apud Fridericum Cæsarem affinem gratiosus; apud Ordines Imperii auctoritate pollens; ob æquitatis famam gravissimis Imperii negotiis adhibitus. AENEAS SYLVIUS, (b) virtutis ejus bellicæ præco, clarissimis Germaniæ sui temporis Ducibus, Friderico Palatino Electori & Alberto, Austriæ Archiduci eum annumerat; quos omnium judicio habitos fuisse dignos ait, qui copiis contra Turcas educendis præficerentur.

(y) Loca sunt Marchionatus Hachbergæ.

(z) BESOLDUS *Document. Wirtenb.* p. 586.

(a) JUNGLERUS in *narratione genealogica Mscrpt. Domus Badensis.* Caroli I. & patris ejus Jacobi vitas delineatas vide in *Programm. Cel. SACHSII* A. 1757. seq.

(b) Libello de Germania cap. 67.

Reprehendas in Carolo, quod animo non satis firmus & constans, in colenda tamen Imperatoris, Principis inconstantis & debilis, amicitia constantior, consilia sua ad voluntatem ejus plerumque direxit; promovendis Cæsaris commodis potius, quam suis intentus. Turbis, a quibus ille medius & spectator tranquillus abstinere potuisset, absque necessitate se immiscuit; id quod Moguntina ejus bella satis demonstrant. In utroque comparuit; Cæsari ut placeret ac Papæ.

§. XXVI.

Uxor Caroli I. fuit Catharina, Ernesti ferrei Archiducis ^{Uxor & Liberi.} Auftriæ filia, quæ voluntate & consilio Friderici IV. Imperatoris & Alberti Auftriæ Ducis, fratrum suorum ei desponsata A. 1446.

Fratres sorori XXX mille Ducatorum florenorum promittunt. Jacobus Marchio totidem filio Carolo promittit & pignoris loco Dynastias Hachberg & Höhingen, quartam partem Dynastiarum Mahlberg & Lahr ei concedit.

Catharina una cum Imperatrice Eleonora & legato Pontificis A. 1463. operam dedit, ut inter Fridericum Imperatorem & fratrem ejus Albertum restitueretur concordia. (c) Obiit A. 1493. d. XI. Septembr.

Tom. II.

Aa 2

(c) ROO *Histor. Austr. FUGGERI Ehrensp.* Lib. VII. pag. 272. sed uterque Catharinam nostram erronee *Margaretham* adpellat.

CAROL. I.

Ex ea Carolo nati sunt Christophorus, Albertus, Fridericus, de quibus singulis infra differimus.

Unica, quam novimus, filia Caroli, Zimburga, A. 1468. desponsata fuit Engelberto, Nassoviæ Comiti, filio Johannis Ehrenbreitsteinii, conciliante Johanne Trevirensi Electore, Zimburgæ patruo. (d) Engelbertus ex matrimonio cum Zimburga nullam sobolem reliquit.

(d) Infr. extat in Tabular. Bada-Badenfi. MIRÆUS *Opp. Dipl.* Tom. I. p. 219, Zimburgam hanc vocat *Lutgardem*.

CAPUT IV.

B. BERNHARDUS.

§. I.

ost Carolum, cujus vitam exposui, Bernhardus fuit primus filiorum Jacobi; specie oris & corporis dignitate conspicuus; sanctimonia vitæ ad posteros clarus. Nativitatis ejus annus non liquet.

Bernhardus regimen fratris relinquere.

Pater moriens A. 1453. instituit testamento, ut Georgius in Caroli, vel Bernhardi, fratrum seniorum, vel in Cæsarea aliave Aula educaretur, quam diu vigesimum quartum ætatis annum non attigisset. Bernhardus ergo patre moriente major ætate jam fuit. Unde & ipse feuda Moguntina & Spirensia A. 1454. accepit. (a) Assignavit ei Jacobus civitates & præfecturas Pforz-

Aa 3

(a) JOANNIS AD SERARIUM *de Rebus Mogunt.* Lib. V. pag. 765. Unde ante A. 1438. natus fuit Bernhardus.

B. BERN.

heim, Stein, Remchingen, Waldeck, Liebenzell, Altensteig & Besigheim cum vicis inde pendentibus. Georgius frater junior, terris, quas acceperat, in gratiam Caroli & Bernardi fratrum seniorum, renuntiavit.

Magdalena, Caroli VII. Regis Galliae filia, destinata fuerat sponsa Bernhardo; (*b*) at sponsus, vitam eremiticam eligens, Carolo fratri terrarum, quas possederat, possessionem (*c*) hoc tradidit anno; cum sociis duobus secessurus in eremum.

§. II.

In itinere
Italico
obit, in-
ter Divos
relatus.

Confilia hæc Bernardi interrupit Fridericus IV. Imperator, qui eum ad omnes Europæ Principes, sacri contra Turcas belli ut classicum caneret, misit legatum. (*d*) Turcæ anno præcedenti Orientale Græcorum occupaverant Imperium. Bernhar-

(*b*) Magdalena hæc deinceps quoque desponsata Ladislao, Hungariæ & Bohemæ Regina, qui sponsus decessit. Uxor denique Gastonis Fuxensis facta est. AENEAE SYLVII *Histor. Bohem.* cap. 69.

(*c*) Jus in terras integrum sibi servasse Bernardum, vel ex solo documento de A. 1457. apud BESOLDVM *Docum. redviv. Wirtemberg.* P.I. pag. 363. seq. apparet. Sed nec alia diplomata idem probantia defunt.

(*d*) AGOSTINO DELLA CHIESA *Corona Reale di Savoia*, qui eum vocat *Presidente* del Imperator Frederico III.

dus a Gallia fecit initium, ubi Carolum VII. Regem, quem so-
 cerum habere debuerat, adiit. Circa Kalendas Quintileis
 A. 1458. Sabaudiae Ducem Augustae Taurinorum invisit Lu-
 dovicum, filium Amedei VIII. qui ex Comite Dux a Sigis-
 mundo Imp. atque deinceps a Concilio Basiliensi ex Duce
 Pontifex Rom. sub Felicis V. nomine electus est. In Aula hac
 honorifice exceptus cum brevem post moram inde progressurus
 esset ad Calixtum III. Pontif. Romam, in Montis Calerii oppi-
 do ad Padum, vix tribus milliaribus supra Taurinum, subito
 morbo correptus, in Franciscanorum monasterio eodem anno
 decessit (e) — atque in Collegiata Ecclesia S. Mariae sepultus est,
 prope majus altare; (f) A. 1469. a Sixto IV. Pont. inter Divos

(e) ANONYMUS PALAT. MS. supra jam allegatus, pag. 262. tradit Bern-
 hardum cum duobus ex Inferiore Nobilitate itineris comitibus, quorum
 unus dicitur Schellenbergius, interiisse in itinere sacro, quod per mare
 in terram sanctam susceperit. PHILIBERTUS PINGONIUS in *Chro-
 nica Augustae Taurinorum* de Bernhardo ad veritatis normam haec scri-
 bit: „ A. 1458. mensis Julii initio Bernardus Badensis Marchio sancti-
 „ monia vitae ac natalibus clarus Taurinum ingreditur; qui postmo-
 „ dum, suscepto ad pietatem itinere, Montiscalerii morbo interrump-
 „ pitur & morte praeventur. Obiit XV. Julii & ob toties repetita
 „ varia miracula inter Divos est habitus., Conf. quoque AGOSTINO
 „ dict. loc.

(f) Jusserat Bernhardus, ut in Ecclesia hac sine impensis terræ mandaretur.
 Frater tamen ibidem ei condi jussit monumentum, teste PISTORIO in

B. BERN.

relatus. Consecrationis ejus acta in Chartophylacio Vicensi Episcopatus Metensis, custodiuntur. Frater Georgius, Metensis Antistes, imaginem ejus in Ecclesia Vicensi servavit. (g) In Abbatia S. Vitonis apud Virodunenſes magna quoque B. Bernhardi veneratio. (h)

§. III.

Mores
ejus.

Mores ejus præter alios expreſſit Trithemius, (i) & Charta, qua Sixtus IV. Bernhardum A. 1478. Thaumaturgum declarat. (k)

Oratione II. de vita Jacobi Marchionis p. 131. ubi in anno mortis cum plerisque errat A. 1459. eum obiisse scribens.

(g) VOLZYZR *Histoire de la Victoire d'Antoine Duc de Lorraine contre les meſcreans Lutheriens du Pays d'Aulſays* Lib. I. cap. 19. MEVRISSE *Hist. des Eveques de Metz* Lib. III. p. 569.

(h) CALMET *Hist. de Lorraine* Tom. II. p. 705.

(i) *Chron. Hirſaug.* ad A. 1465. p. 459. sq.

(k) ANTONIVS MOMBELLVS Civitatis Montiscalerii Patricius librum de vita ejus conſcripſit, cujus rubrum: *La Corte ſantificata dalla vita & dalle virtu del B. Bernardo Marchese di Baden, Protettore della Citta di Moncalieri.* Taurini 1722. 4to. Idem MOMBELLVS Poëma de B. Bernardo ſcripſit, & Sereniſſimo Marchioni Ludovico Badenſi dedicavit, quod Poëma Biographiæ annexum. Ante eum JO. BAPT. PLANCARDI Italico quoque ſermone Beati Bernardi vitam conſcripſit; quem librum in idioma Teutonicum tranſtulit JO. HORNIG. e ſocietate Jeſu, 4t. Argentina A. 1686. Georgius Metenſis Epifcopus, frater Bernardi,

Pontifex hic Bulla A. 1480. data Eporegiensi injunxit Episcopo, ut in vitam & miracula Bernhardi inquireret. Inquisitio instituta A. 1481. a Guillermino Catya, juris utriusque Doctore & Archidiacono Taurinensi, Sedis Apostolicæ Protonotario & Episcopi Taurinensis Vicario, qui, auditis testibus, XXXVIII. miracula, in Diœcesi Taurinensi facta, collegit. Pontifex ea de re Chartam misit ad Marchionem Badensem, fratrem defuncti, (l) quæ cum cilicio in Bada-Durlacensi Tabulario fervatur. (m)

Ex scriptoribus domesticis Bernhardum FRANCISCUS IRENICUS extulit. (n)

Tom. II.

Bb

A. 1478. ad Senatum Moncaleriemsem nuncios miserat de canonifatione fratris deliberaturus cum illo. Literas Georgii vid. ap. MOMBELLVM dict. loc. p. 115. fq.

(l) PISTORIUS in *Orat. II. de vita & morte Jacobi March.* p. 132.

(m) HORNIG. p. 12. ait: Pœnitentiariam vestem Bernhardi adhuc in Ecclesia Moncaleriemsi fervari.

(n) *Exegesis Germaniæ* Lib. III. Cap. 101. „Hic, inquit, ob omni sæditate remotus, postquam mundi immundi vias ingrediebatur, solum ad imitandum sibi Christum quæsit, omnem antecessorum religionem superavit, futuris exemplum reliquit. Hujus vita simplex, incorrupta, ac nulla vitiorum pravitate irretita aut offensa erat. Hic universis renunciavit voluptatibus, veræ religionis sacramentum sequebatur. Quicquid ad divinæ majestatis cultum attinebat, ab illo nihil videmus prætermisum: nullus sonus huic in delicto mortali surrepsit: penitus etiam sese a sæculari negotio, divinis muneribus alioqui destinatus, subtraxit: patrimonium

§. IV.

Nummi.

Perennibus metallis memoriam & imaginem! ejus inculpi curavit Christophorus Marchio, Beati nepos ex fratre. Diverſi quatuor nummi alii ſuperſunt, Marchionis hujus juffu excuſi, quos in nummorum Badenſium ferie ſuo loco proferimus.

„ amore Chriſti, ut nunquam ab eo oculos haberet remotos, libere ſuis fra-
 „ tribus addixit, iis contentus tantum, quæ ad vitæ ſuæ ſuſtentionem ac
 „ tutelam neceſſaria requirebantur. Hunc inde per hujus ſæculi tenebras
 „ raptum, vitæ ſuæ finis conſentaneus excepit, poſtquam ſibi bonis operi-
 „ bus, nobis exemplo reſpondebat, ac ſatiſfecit, memoriam ſuam conſecra-
 „ vit ſempiternam: in oppido Lotharingiæ, Mumpelir dicto, inæſtimandis
 „ coruſcat miraculis: viſum cæcis reſtituit, auditum ſurdis reparat, nulli
 „ oculos ad eum tenenti patrocini-um denegat; Hunc jam votis expetimus,
 „ ad noſtram ſalutem ſevocamus: Et quicquid triſtius accidit, auſpicio ejus
 „ auſpicatiſſimo ac omine corrigimus. „ Errat IRENICVS dupliciter,
 Montis Calerium, Pedemontii oppidum, in quo Bernhardus deceſſit, Mum-
 pelir vocat & in Lotharingia conſtituit.

CAPUT V.
J O H A N N E S I I.
T R E V I R E N S I S E L E C T O R .

§. I.

Iohannes, tertio-genitus (a) Jacobi I. filius, (b) Johannis initia.
ex sententia Genealogorum natus est d. IX.
Febr. A. 1430. TRITHEMIUS diem
XIV. Junii ponit. (c)

Johannes a prima ætate ecclesiastico statui destinatus fuit
a patre. Hic testamento annuam ei assignavit pensionem; cujus

Tom. II.

Bb 2

(a) Johannem Carolo & Bernhardo fratribus ætate fuisse minorem, facile per-
spicimus, quod his inter se terras partientibus, Johannes ad Ecclesiam
transiit. In testamento patris Jacobi Johannes Bernhardo fratri post-
ponitur.

(b) Duplicem errorem errat BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag 290.
ubi Johannem Bernhaldi Marchionis & Margarethæ Lotharingicæ filium
scribit.

(c) *Chron. Hirsaug.* ad A. 1430. Scriptor hic qui in definiendo die natali Jo-

JOH. II.

dimidia pars, simulac beneficium ecclesiasticum obtinuerit, cessaret: altera quoque extingueretur, si ad Episcopatum pervenerit.

Juvenis ille nondum confirmatæ ætatis in Moguntina, Trevirensi & Argentinenfi Ecclesiis Canonicatus accepit. (d)

§. II.

Fit Elector Trevirensis,

A. 1456. (e) mortuo Jacobo Sirekano, Electore Trevirensi, a XV. Canonicis Capitularibus Archiepiscopus designatus est, die XXI. mensis Junii. (f) Ex opposita parte quatuor ele-

---

hannis Archiepisc. horam cum minut. notat, sibi ipsi contrariatur. A. 1456. ubi de electione ejus in Archiepiscopum agit, nonnisi XXII. ætatis annos ei tribuit. A. 1503. quo obiit Johannes, LXXIX. annos eum complevisse scribit.

(d) SERARIUS *Reum Moguntiacarum* Tom. II. p. 339.

(e) PETRVS MERSSÆVS CRATEPOLIVS in *Catalogo Archiepiscoporum Trevir.* Cap. 100. electionem hanc in A. 1449. Basiliensis Lexici Concinnatores in A. 1451. Johannis electionem rejiciunt, quibus annis superstes fuit Jacobus, Johannis decessor, uti diplomata apud HONTHEMIVM ostendunt. In Instrumento renuntiationis, quo Georgius Marchio renuntiat suis juribus A. 1454. Johannes adhuc vocatur Marchio, & Alberto Brandeburgico postponitur. AENEAS SYLVIVS in *descriptione Germaniæ* Cap. 13. electionem ejus sub Calixto III. ponit, qui nonnisi A. 1455. creatus est Papa.

(f) GESTA TREVIR. *Mscpt.* apud HONTHEM. *Hist. Trevir. Dipl.* Tom. II. p. 426. not. 2). TRITHEMIVS *Chron. Hirsfaug.* ad A. 1456. BROWER.

gerant Johannem, ex Bavarizæ Ducibus, Stephani filium, cui Philippus Burgundiæ Dux, Princeps vicinus & potens, maxime cupiebat. (g) Alii Diethero Isenburgico adhærebant, Ecclesiæ Moguntinæ & Trevirensis Canonico, qui dein ad Moguntinam sedem evectus. At suffragiorum numero & auctoritate præstabant, qui Archiepiscopum postulabant (h) Johannem nostrum Badensem, quem præter natalium splendorem, ingenii vires morumque suavitas commendarunt præ aliis. (i)

Bb 3

Annal. Trev. Lib. XIX. p. 219. add. Inscriptio apud BROWER. loc. cit. pag. 306.

(g) ANONYMVS PALAT. p. 185. Johannem hunc Palatinum neque TRITHEMIVS, neque GESTORVM TREVIRENSIVM *Auctor Anonymus* memorant; qui Dietherum modo Isenburgicum Johannis Badensis æmulum produunt; at meminit ejus AENEAS SYLVIVS, qui de electione hac Trevirensium ita scribit loco allegato: „ Cujus (Johannis) ætatis defectum singularis virtus redemit & majorum suorum imagines suppleverunt. Nam familia Badensis, claris illustrata titulis, nullum unquam non egregie sapientem virum produxit. Annuit votis Capituli Rom. Præsul, quamvis Philippus, Burgundionum princeps potentissimus, ac de Romana Ecclesia optime meritus, alium ex Domo Bavarizæ in illa ecclesia peteret, suis circumdata dominiis, Pontificem. Add. cap. 75.

(h) Johannes tum circiter XXVI. annos habebat, unde postulari, non eligi poterat, adeoque dispensatione Summi Pont. opus habuerat.

(i) GESTORVM TREVIR. *Auctor optimæ eum indolis & acuti ingenii pro*

Hic altero statim post electionem die, comitante Carolo Marchione fratre, palatium ingressus, plura Ecclesiae Trevirensis Castra in possessionem accepit. Missis Romam legatis, magno labore, gravibusque impensis a Calixto III. Pontifice confirmationem obtinuit, quam Dietherus, æmulus ejus impedire studuerat. (k). Die XXV. Oct. a Pontifice Maximo ornatus est Pallio. A. 1462. consecratus est Sarburgi a Georgio fratre suo, Antistite Metensi. Quo anno etiam triga fratrum, Carolo, Georgio & Marco comitatus, pompa solenni Urbem Trevirensis intravit, more majorum. Cives in ejus verba jurarunt. (l)

---

sua ætate adolescentem adpellat. TRITHEMIVS ad A. 1456. principem eum mansuetissimum, liberalem, affabilem, justum & rectum, amatorem cleri, defensorem pauperum, ac magnificum conservatorem subditorum agnoscit.

(k) GESTA TREVIRENSIA *Mscpt.* apud HONTHEIM. *Hist. Trevir. Dipl.* Tom. II. pag. 426. not. a. JOANNIS AD SERARIUM *Rerum Mogunt.* Lib. V. pag. 771. KYRIANDER in *Annalibus Augustæ Trevirorum* Parte XV. pag. 206.

(l) GESTA TREVIR. cap. 170. in HONTHEMII *Prodromo Hist. Trevir.* Parte altera p. 853. & 854. KYRIANDER loco alleg. p. 206. seqq. BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 291. & 293. In anno consecrationis dissentiunt scriptores: KYRIANDER ad A. 1458. *Auctor Anonymus* GESTOR. TREVIR. ad A. 1462. eam refert.

§. III.

Johannes ex Badensium stirpe in Trevirensi sede fuit primus Elector. BERNHARDUS ZECHIUS (m) jam A. 1436. Jacobum quendam ex Marchionibus Badæ, Genealogiæ Badensi & Archiepiscoporum Trevirensium Catalogo ignotum, Archipræfulem constituit, quem ex Saxonice Electoralibus actis eruisse se putavit; miratus, ante se observasse neminem, tres ex Badensi Domino Marchiones intra LXX. annos Trevirensi occupasse solium, Jacobum nempe suum, quem profert, Johannem & Johannis ex fratre pronepotem Jacobum. Verum enimvero efficto suo Jacobo Badensi Zechius ea omnia adscribit, quæ Jacobo ex Sirckiiis Lotharingicis, decessori Johannis, haud dubie tribuenda. Hic enim Burgundiæ Ducem Ducesque Saxonie, Cæsareus arbiter, Confluentiam invitavit, ut eorum lites dirimeret. Hic pacta cum Wilhelmo Duce Saxonie inivit. Sirckius Rabano, Archiepiscopatum resignanti, successit, atque adeo inter eos Jacobus Badensis non invenit locum. (n) Non alius profecto illis temporibus vixerat Marchio, quam Jacobus, pater Johannis, qui omnem Mar-

Primus
exBaden-
sium stir-
pe.

(m) *Europæischer Herold* Tom. I. p. 502.

(n) PETR. MERSSAEVS CRATEPOLIVS in *Catalogo Electorum Ecclesiast.* in GVALTERI (Gruteri) *Chronico Chronicorum Ecclesiast.* Tom. I. pag. 1470.

Joh. II.

chionatum tenuerat solus. Ab axioma *Serenitatis*, (o) quo Wilhelmus Saxoniae Dux Jacobum Sirekium compellat, Zechianae conjecturae nullum pondus accedit. Axioma hoc Principibus secularibus tum nondum erat solenne; nec in ipsa Badensi Domo receptum ante Christophorum Marchionem. Baltheus, in sigillo conspicuus, ad quem Zechius praefertim quoque provocat, nihil aliud quam similitudinem inter Insignia Sirekiana & Badensia indicat. Insigne hoc Sirekiis non modo cum Domo Badensi, sed & cum Argentinatibus, aliisque multis commune est. Florentissimi rerum Trevirensium scriptores, BROWERVS, (p) CRATEPOLIVS, (q) HONTHEMIVS, (r) Jacobum hunc Zechianum ignorant, quem profecto Genealogicae & Chronologicae rationes excludunt.

§. IV.

Acta ab
A. 1457.

Initio regiminis foedus Comitum, Dynastarum, Nobilium ac Civitatum Dioecesis Trevirensis, pro defensione mutua iurium ac libertatum suarum initum, auctoritate Calixti III. Pontificis & Friderici IV. Imperatoris dissolvit Johannes. Cum civitatibus,

(o) *Durchlaucher.*(p) *Annalium Trevir.* Tom. II. p. 279.

(q) In Catalogo loc. alleg.

(r) *HIST. TREVIR.* Tom. II. p. 389.

tibus, arcibusque Nobiles in obsequium Archiepiscopi redierunt. (s)

A. 1458. Vindobonam iter instituit, ibique de feudis & regalibus solenniter investitus, præter veterum privilegiorum confirmationem, nova ab Imperatore jura obtinuit. (t)

In Moguntino bello, Johannes una cum Carolo & Georgio Bellum Moguntinum. fratribus Adolpho contra Dietherum adhæsit, uti supra ostensum.

Adolphus quartam Lansteinensis vectigalis partem pro sumtibus in bellum factis, oppigneravit Johanni, addita potestate quartam hanc colligendi, simulac Lansteinium Diethero fuerit ereptum. (u)

Oppidum hoc, Confluentiæ vicinum, Dietherus firmaverat præfidiis, indeque in subjectam regionem frequentes cædes & rapinas agebat. Johannes defendendis suis finibus, & occupando vectigali, in quod jus acceperat, valido exercitu collecto, A. 1462. Lansteinium bis obsedit; at Palatinis fortiter se defendentibus, re

Tom. II.

Cc

(s) Tabulas hujus foederis cum mandato Frid. IV. Imp. exhibet HONTHEIM. *Cod. Dipl. Trevir.* Tom. II. p. 423. & 428. Addatur KYRIANDER *Annal.* Part. XV. pag. 208. & BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 291.

(t) Diplomata exhibet HONTHEIM. loc. alleg. num. 840. Adde GESTA TREVIROR. in ejusdem *Prodromo Hist. Trevir.* Part. II. p. 853.

(u) Data est Charta Kalendis Januarii 1462. JOANNIS AD HELWICHIVM *de Dissidio Mogunt.* in SERARII *Rer. Mogunt.* Tom. II. pag. 162.

Joh. II.

infecta discessit. (x) Moguntinæ hæ turbæ anno sequenti transactione sopitæ sunt. (y)

Diurnas autem cum Trevirensi Civitate lites A. 1469. Johannes denique ea lege composuit, ut suprema jurisdictione sacra ac civili retenta, Scabinos creandi, triumque ex opificum tribus magistrorum constituendorum servata potestate, cetera cum urbis magistratu communicaret, civesque a pedagio & ripatico ad tempus liberos pronuntiaret. (z)

Eodem anno Johannes liberorum Caroli fratris sponsalia magnifico apparatu celebravit Confluentiæ. Zimburgam neptem Engelberto, Nassoviæ Comiti; Ottiliam, Philippi Catimelibocensis Comitis filiam, Christophoro collocavit, ex fratre Carolo nepoti. (a)

§. V.

Acta ab
A. 1470.

A. 1470. lites Johannem inter Trevirenses & Fridericum Palatinum Electorem, ut Spanheimensem Comitem, de jure in Mosellam agitatae, Georgii, ex Badensium familia Metensis Episcopi, sententia compositæ fuerunt. Georgius Regale hujus

(x) TRITHĒMIUS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1462.

(y) Vid. supra in vita CAROLI *March.*

(z) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 297. KYRIANDER loco alleg. pag. 210. conventionem hanc conceptam quidem, sed non impletam fuisse tradit.

(a) BROWER. loc. alleg.

fluminis a rivo *Dillemerbach* infra *Remich* usque ad Rhenum, Electori atque Ecclesiae Trevirensi competere & ablatas piscatoribus Spanheimensibus res jure captas fuisse censuit. (b)

A. 1471. ad Comitata Ratisbonensia cum Marco fratre & lectissimo provincialium Comitatu profectus, institutis de bello Turcico deliberationibus interfuit. Ibidem ei & Moguntino atque Brandenburgico Electoribus cum Philippi Burgundiae Ducis oratoribus nata contentio; qui ante Electorum absentium legatos sibi locum vindicabant. Res ita transacta est, ut Burgundici legati ante faciem Caesaris, inter oratores regios, collocarentur. (c) Finitis Ratisbonensibus Comitibus Elector Caesarem Badam & inde Argentinam secutus est. (d)

Antiquissimam literarum apud Treviros scholam, qua apud ^{Universi-} Germanos nulla vetustior est, ampliare jam decreverat Archiprae-^{tas Trevi-} ful Jacobus. At successor Johannes A. 1472. executus est opus. Hic acceptis duobus aureorum millibus, quos negotio huic impenderat, Nicolai V. Pontificis literas, Jacobo Archiepiscopo jam A. 1454. concessas, Senatui Trevirensium tradidit & novas insuper a Sixto IV. Pontifice impetravit. Instituta est Universitas

Tom. II.

Cc 2

(b) HONTHEIM. *Histor. Dipl. Trevir.* Tom. II. p. 453. num. 859.

(c) JO. ANT. CAMPANVS *Epistolar.* Lib. VI. Ep. XII in FREHERI *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. II. p. 296.

(d) KYRIANDER p. 207. *GESTA TREVIROR.* cap. 170.

JON. II.

studiorum ac solenni Magistratus edicto nuntiata est orbi die XVI. Martii 1473. Cancellariatum ejus perpetuum sibi Antistes servavit. (e)

Eodem anno Cæsari, Treviros ad Comitia venienti, cum Christophoro ex fratre nepote & selectis aliquot nobilium turmis, magna pompa obviam processit Johannes, atque in sumtuoso illo Caroli Burgundi convivio secundum ab Imperatore tenuit locum. (f) Carolus promissam a Cæsare regiam cum non accepisset coronam, Treviris rediens, Archiepiscopales male habuit terras.

Circa id tempus Sixtus IV. Pontifex Abbatiam Prumiensem vicinam Johanni Archiepiscopo ad dies vitæ concessit; id quod Fridericus Imperator literis Augustæ datis, ratum habuit. (g)

§. VI.

Acta ab
A. 1474.

A. 1474. Fridericus Imperator quum Carolus Burgundus Novesium oppugnaret, exercitum ad urbem liberandam ad-

(e) KYRIANDER loco alleg. p. 268. sqq. HONTHEIM. *Histor. Treviror. Diplom.* Tom. II. p. 325. & 417. NELLERI *Jurisprudentia Trevirorum sub Germanis* in HONTHEIMI *Prodromo Historiæ Trevir.* Part. I. p. 527. & 532. sqq.

(f) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 300. & 302.

(g) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. p. 459. num. 864.

duxit. Johannes noster cum copiis eum secutus est, atque conflictui ad Novesium insequenti anno interfuit. (*h*)

A. 1476. cum Diethero Moguntino & Friderico Palatino, Electoribus, pactus est, ut a vectigalium in Rheno solutione nemo esset immunis, quo tollerentur abusus. (*i*)

A. 1477. Johannes una cum Georgio, Metensi Episcopo & Ludovico, Bavariae Duce, legatus a Caesare in Belgium missus, confirmationem matrimonii Maximilianum inter Archiducem & Mariam Burgundicam, in Conventibus Ordinum, Gandavi & Lovanii habitis, obtinuit. Omnium Ordinum Proceres cum Johanne Archiepiscopo ejusque fratribus, Carolo & Georgio obviam Maximiliano progressi, Colonia Agrippina eum Gandavum deduxerunt, ubi pompa vere regia celebratae sunt nuptiae. (*k*)

Idem Elector brevi post cum Moguntino in Galliam a Maximiliano Archiduce missus est, de successione Burgundica terrarumque ablatarum restitutione cum Ludovico XI. Rege acturus. Hic Electoribus, Insulam venientibus, securitatem itineris denegavit; unde re infecta ad Maximilianum redierunt. (*l*)

C c 3

(*h*) BROWERVS pag. 304.

(*i*) HONTHEIM. pag. 467. & 470. num. 871. & 873.

(*k*) PONTVS HEVTERVS *Rerum Austriacar.* Lib. I. cap. 7. FVGGER. *Oesterr. Ehrensp.* Lib. V. cap. 26. pag. 854. & BROWER. loc. cit. pag. 306.

(*l*) FVGGER loc. alleg. cap. 28. p. 877.

JOH. II.

A. 1478. exorto inter Civitatem Trevirensis & Mander-
scheidios bello, quum dubio sæpe Marte pugnatum esset, Johan-
nes Archiepiscopus inter eos pacem restituit. (m)

A. 1482. Matthias Corvinus, celebratissimus ille Hunga-
riæ Rex, Præfule nostro victoriam, quam Matthias Gerebius
Croatia præfectus a Turcis ad Savi ripam reportaverat, nuntia-
vit, addens: „ Hujus victoriæ lætitiâ cum Johanne se eo com-
„ municasse libentius, quod eum in Imperio principem unicum
„ norit, qui prosperis rei Christianæ successibus vel maxime
„ faveat. „ (n)

Eodem anno exorta apud Confluentinos seditio Capituli
Trevirensis intercessione composita fuit. Senatus omnis cum se-
lectis e civium ordine, ad Electoris genua prostratus, delictorum
veniam petiit. (o)

§. VII.

Acta ab
A. 1486.

A. 1486. Johannes noster cum reliquis Electoribus Ma-
ximilianum Archiducem Francofurti Regem renuntiavit, eum-
que & Fridericum Imperatorem honorifico Comitatu, ad peragen-
da coronationis solennia profecutus est Aquisgranum. (p) Ibi

(m) GESTA TREVIROR. cap. 186. in HONTHEM. *Prodrom.* Part. II.
pag. 874.

(n) Literas has exhibet BROWERVS loc. alleg. p. 308.

(o) HONTHEIM loc. alleg. num. 871. & 873. p. 467. & 470.

(p) TRITHEMIVS ad h. A. & BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 308.

una cum Moguntino & Coloniensi coronam novo, Regi imposuit. (q)

A. 1487. in Comitibus Noribergensibus auctoritate apud ordines & gratia floruit; pax publica ut firmaretur, fortiter contendens. (r)

A. 1488. cum Winnebergiis Nobilibus implicitus bello, Beilsteiniam arcem obsedit; sed Johannis Bavariae Ducis & Comitibus Wirtenbergæ interventu sunt compositæ lites. (s)

Eodem anno Johannes noster cum Archiepiscopo Coloniensi convenit, ut in decretis electionis Regis Romanorum Trevirensis & Coloniensis nomina sua alternatis vicibus, primo loco, subscriberent. Maximilianus Romanorum Rex quum ante biennium eligeretur, primus subscripsit Trevirensis. Unde jus primæ subscriptionis sequenti electione Coloniensi competiit. Eadem alternationis ratio observanda in posterum; ita tamen, ut Elector præfens absentis præferatur legatis; utque in suis quisque Archicancellariatibus prælationis jure, Aurea Bulla firmato, utatur. (t)

(q) *Acta Coronationis* in FREHERI *Scriptor. Rev. Germ.* Tom. III. p. 31.

(r) BROWERVS loc. alleg. FVGGER in *Speculo Austr.* Lib. V. c. 34.

(s) GESTA TREVIROR. cap. 171. in HONTHEMII *Prodromo* Part. II. pag. 855. KYRIANDER in *Annal.* Part. XV. p. 208.

(t) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. num. 876. pag. 475. Hodie Elector Trevirensis absque alternandi necessitate priori loco suffragium init, omnibusque Imperialibus decretis primus ipse subscribit. Alter-

JOH. II.

A. 1490. & 1492. varias cum Electoribus Rhenensibus de communi moneta aurea & de commercio Rhenano conventiones inivit. (u)

Jacobus
Bad.
Coadju-
tor.

A. 1493. Johannes noster Jacobum, Christophori Marchionis filium, adeoque fratris sui Caroli I. nepotem, futurum successorem elegit. Alexander VI. jus succedendi firmavit. Refragantibus quibusdam Canonicis, varias inter ambages, protracta res est, dum viveret Johannes. (x)

Hic A. 1495. Comitibus Wormatiensibus, in quibus denique Pax publica in perpetuum stabilita, interfuit. Impetravit Johannes diploma, quo cum veterum regalium confirmatione nova a Cæsare privilegia, & inter hæc D. Maximini Abbatem investiendi jus, accepit. (y)

§. VIII.

Bellum
Boppard.

A. 1497. natum est ei cum Boppardienfibus bellum. Boppardia, Imperialis quondam civitas, jam inde a Ludovici Bavari & Ca-

---

natio autem ad prærogativam in eundo, stando sedendoque usu restricta est. MOSER *Chur-Trierisches Staats-Recht* Cap. 4. §. 3. seqq.

(u) HONTHEIM loco alleg. num. 881. 882.

(x) *Ibidem* num. 883. pag. 491. TRITHEMIVS *Chron. Hirsang.* ad A. 1500. & BROWER. loco alleg. p. 315.

(y) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. num. 886. 887. 888. pag. 494. sqq. add. BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 312.

& Caroli IV. temporibus Ecclesiae Trevirensi oppignerata, ægre cum ferret libertatis jacturam, consilio nobilium Civitatis, quibus cum Archiepiscopo intercedebant lites, missis clam ad Comitium Wormatiensia A. 1495. legatis, insignia a Maximiliano Imperatore privilegia, in scio Electore, impetraverat. Revocavit ea paulo post Cæsar. At Boppardienses, ejecto Archiepiscopi Sculteto, Arcem Boppardensem, mediocri præsidio firmatam, obsederunt. Johannes, vocatis in auxilium Philippo Palatino Electore, Wilhelmo Hassiæ Landgravio, Christophoro Marchione Badensi aliisque Principibus, cum duodecies mille militum exercitu Boppardiam obsidione cinxit & in potestatem accepit. Johannes, Palatinus Comes, lineæ Simmerensis, deditiois leges conscripsit, quibus inter alia cautum est, ut Boppardienses, salva vita, honoribus & bonis Civitatem Archiepiscopo cum omni jurisdictione & imperio traderent. Johannes autem impensarum nomine, magnas pecuniæ summas Principibus sociis erogavit, quo factum, ut exhausto ærario, Trevirensis ecclesiam debitis oneraret. (z)

Tom. II.

Dd

(z) TRITHEMIVS ad A. 1497. pag. 564. & *Acta* apud HONTHEMIVM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. pag. 501. seqq. add. BROWER. loc. alleg. p. 314. sq. & *GESTA TREVIR.* cap. 171. in HONTHEM. *Prodromo Histor. Trevir.* Part. II. p. 854.

JOH. II.

§. IX.

Obitus.

Obiit Johannes septuagenarius senex A. 1503. die IX. Febr. (a) Pontificatus sui A. XLVII. ætatis LXXIII. (b) Pulveris pyrii incendio, supra conclave, in quo versabatur, Cochemii quadriennio ante obitum orto, imminens vitæ periculum evaserat. Corpus ejus ex Ehrenbreitsteinia arce Confluentiam translatum, atque in S. Nicolai Choro summi templi conditum est, quod ipse sibi dum viveret, extruxit. (c)

§. X.

Chara-
cter.

Liberalitatem ejus atque justitiam celebrant rerum Trevi-

-
- (a) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 318. TRITHEMIUS ad A. 1503. XIX. Febr. obiisse tradit Johannem, sed perperam.
- (b) Errat TRITHEMIUS loco alleg. qui LVII. annis eum præfuisse atque LXXIX. ætatis annos compleisse dicit. Errat quoque PETRVS MERSÆVS CRATEPOLIVS, qui in *Catalogo Archiepiscoporum Trevirensium* §. 100. ætatis LXXIX. Pontificatus LIII. annos ei assignat. Ipse BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 318. male Johannem ne septuagesimum quidem annum attigisse scribit, deceptus, uti videtur, auctoritate TRITHEMII, qui eum annum ætatis XXII. agentem electum fuisse Archiepiscopum prodidit, contra quæ notavimus supra, ubi de die natali & de electionis tempore Johannis Archiepisc. plura differimus.
- (c) BROWERVS loc. alleg.

renfium fcriptores. (*d*) Literas amavit, quibus a teneris affue-
verat, ipfosque literatos fummo favore & gratia profecutus eft.
Præclaram juris peritiam ejus Commentarius Juris Treverici, te-
ftatur, quem A. 1488. publici juris fecit. (*e*) Apud Imperii
Ordines propter æquitatem fuam & multiplicem rerum expe-
rientiam maxima auctoritate floruit. (*f*) Reprehenditur, quod
grave æs alienum reliquerit; (*g*) quæ temporum injuriæ & cala-

Tom. II.

D d 2

(*d*) TRITHEMIVS ad A. 1456. & BROWERVS loc. alleg.

(*e*) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 309.

(*f*) PETRVS MERSSÆVVS CRATEPOLIVS loc. alleg.

(*g*) TRITHEMIVS ad A. 1503. hac de re ita fcribit: „ Reliquit Ecclefiam
„ fatistenuem, & ære non parum gravatam alieno, cujus inopiæ cau-
„ fam nonnulli triplicem affignarunt. Prima fuit bellum, quod cum
„ Boppardienfibus habuit, in quo plus quam centum florenorum millia
„ expendit. Secunda fuit nimia ejus in alienos clementia, quippe qui
„ multis multa contulit ingratis, & qui nihil tale vel ab eo, vel ab
„ Ecclefia Trevirorum meruerunt. Ex cujus ore paucis ante obitum
„ menfibus audiui: Nihil, inquiebat, magis cruciat animum meum,
„ quam eorum ingratitude, quibus non merentibus benefeci: quoniam
„ ecce, quos exaltavi de ftercore, fecique magnos & divites, jam con-
„ temnunt me, & partes contra me fequantur mihi adverfas. Causam
„ deficientiæ tertiam fuorum quidam Alchimiftarum deceptionibus ad-
„ fcribentes, eum plus quam 30000. flor. in ea vanitate referunt ex-
„ pendiffe. Quam ipfe de fe opinionem fuorum & novit & redarguit
„ effe falſam, aſſerens, me aliquando præfente, ſub jurejurando, quod

JOH. II.

mitati adscripseris. Laudandus, quod insignes Ecclesiæ Trevirensis ditioes, a decessoribus oppigneratas, redemit; novisque Ecclesiam suam possessionibus auxit; (h) magnificis operibus diocesis exornavit, arces plurimas, ruinam minitantes, refecit, alias de novo exstruxit, atque Trevirensis palatium & Francofurtanum, ut & curiam Confluentinam restituit. (i) Memorabilis inprimis puteus, quem A. 1481. in Castro suo Ehrenbreitstein magnis impensis per rupes paravit; opus stupendum, cujus memoriam solenne monumentum & inscriptio hodieque conservat. (k) Idem

---

„ in Alchimistarum schola, ne dicam Sophistria, quingentos & non plures, magistris errorum discipulus instituendus exposuisset auri flores. Sit ita vel non sit, tribus calamitatibus pressum constat, quarum occasione pauper evasit.

(h) KYRIANDER *Annal. de Augusta Trever.* Part. XV. p. 207. & 208. BROW. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 306. & Lib. XX. pag. 318. & 319.

(i) KYRIANDER loco alleg. *GESTA TREVIRORVM* cap. 171. BROWER. loc. cit. p. 306. & 307.

(k) Inscriptio Ehrenbreitsteinianæ arcis hæc est: ANNO DOMINI MCCCCLXXXI. VIII. MARTII JOHANNES EX ILLUSTRIBUS JACOBO MARCHIONE BADENSI ET CATHARINA LOTHARINGIÆ DUCISSA NATUS TREVERORUM ARCHIEPISCOPUS INTER PLURIMA IN HOC ET CAETERIS ECCLESIAE CASTRIS EXIMIE A SE COMPLETA EDIFICIA HOC IN LOCO SCISSIS PETRIS

salutaribus edictis disciplinam ecclesiasticam emendavit, monachos atque moniales ad severiorem vitam adegit, multaque præclara faciendis rite moribus constituit. (l) Omni gubernationis tempore, si Boppardienses & alios minoris momento motus excipias, pacem nutrit, (m) in totoque cum finitimis fœdere firmavit.

§. XI.

Enimvero jam A. 1457. Unioni Electorum accessit. (n) Fœdera.
A. 1458. cum Dietero, Coloniensi Electore, peculiare amici-

D d 3

AQUAM PRIMUS EXQUIRERE COEPIT DEMUM
POST LABORES ET SUMPTUS IMMENSOS AQUA
ABUNDE INVENTA TALITER ET FONTIS ET
CIRCUMPOSITAE TERRIS OPUS CONSUMMAVIT
ANNO DOMINI MCCCCLXXXIII. MENSE SEPTEMBRI
PONTIFICATUS SUI XXIX. EST FONTIS
PROFUNDITAS CCLXXX. PEDVM. BROW. *Annal. Trevir.*
Lib. XIX. pag. 306. alia prorsus ratione Inscriptionem hanc sinit. Ca-
tharinam quoque Lotharingicam contorte *Margaretham* adpellat.

(l) BROW. loc. cit. pag. 307. & 312. HONTHEIM. *Histor. Trevir. Diplom.*
Tom. II. num. 847. & 854. p. 440. & 449.

(m) KYRIAND. loco alleg. *GESTA TREVIR.* cap. 171.

(n) HONTHEMIVS loco alleg. p. 429. num. 838.

JOH. II.

tiae leges inivit. (o) Memorabile imprimis est foedus, quod A. 1462. cum Philippo, Burgundiae Duce, Bruxellis contraxit, quo Luxemburgensium ac Trevirensium ditionum securitatem mutuumque sibi auxilium pepigerunt. Triennio post Carolus, Philippi filius, Carolesii tum Comes, postea Audax dictus, huic foederi accessit, atque separato articulo Galliae Regem ab eo exclusit. (p) Neque tamen a Carolo permoveri potuit Johannes, ut bello ejus contra Gallos accederet.

A. 1465. Johannes cum Philippo, Catimeliboci Comite, (q) A. 1471. cum Gerardo Juliaci, Montiumque Duce, (r) A. 1479. cum Henrico Hassiae Landgravio, (s) foedera percussit. A. 1480. cum Civitate Trevirensi ad vitae tempus societatem iniit ea lege, ut adversus quamcunque vim utraque pars mutuum sibi praestaret auxilium; Electori in Civitatem, Civibus in Ecclesiae Trevirensis castella aditus pateret, neque Trevi-

---

(o) IDEM loc. cit. num. 839. p. 431.

(p) HONTH. loc. cit. num. 851. & 852. pag. 445. sqq. De foedere hoc speciatim agit HONTHHEMIVS in *Originibus Politicis Trev. sub Germanis Prodromi* Part. I. p. 503. & 509.

(q) IDEM num. 853. p. 448.

(r) num. 860. p. 455.

(s) num. 868. p. 463.

renses unquam hostibus Electoris, domini sui ac principis, faverent. (*t*)

A. 1484. & 1487. Bertoldum Electorem Moguntinum, (*u*)
 A. 1488. Ludovicum ejusque filium Alexandrum, Veldentinos
 Principes, (*x*) A. 1489. Philippum Electorem Palatinum, (*y*)
 amicitia, mutuisque sponfionibus sibi conjunxit. Quin & eodem
 anno Fœderi Suevico, quod ad tuendam pacem publicam, a Fri-
 derico Imperatore Francofurti promulgatam, Sueviæ Civitates
 nuper iniverant, focius accessit. (*z*) Denique tabulis peculiari-
 bus eodem tempore datis, pacis publicæ Francofurdianæ defen-
 sionem cum Sigismundo, Austriæ Archiduce suscepit. (*a*)

Nec prætereundum silentio, quod inter Archiepiscopos Tre-
 virenfes Joannes in Chartis & Diplomatis *Electoris* titulo usus

Titulus
Electo-
ris.

(*t*) num. 870. p. 465. Ex fœdere hoc KYRIAND. *Annal. de Augusta Treviro-
rum* Part. XVII. p. 263. & 267. adstruere nititur, Johannem Archiepisco-
pum liberam Imperii Civitatem Treverim censuisse.

(*u*) HONTHEIM loc. cit. num. 874. p. 472. JO. AD SERARIUM *Rerum
Mogunt.* Lib. V. p. 797. & 800.

(*x*) Num. 877. p. 478.

(*y*) Num. 878. p. 480.

(*z*) Num. 879. p. 482. & DAT. *de pace publica* Lib. II. cap. 10. num. 14.

(*a*) DAT. loc. alleg. num. 54.

JOH. II.

est primus; quamvis ante eum Imperatores & Principes axioma-
te hoc Archiepiscopus Trevirenses ornaverint. (b) Nummos
ejus tres HONTHEMIUS (c) protulit, qui inter Badenses no-
stros comparent.

(b) HONTHEIM loc. alleg. p. 429. nota a) in fine.

(c) *Histor. Trevir.* Tom. II. pag. 885. & 890. *Groschen-Cabinet* Tom. IV. Ta-
bul. XIII. num. II. & III.

CAPUT

CAPUT VI.

GEORGIUS

METENSIS EPISCOPUS.

§. I.

Georgius, Jacobi filius, hanc lucem adspexit anno circiter 1433. (a) Hic a prima ætate destinatus Ecclesiæ, jam A. 1445. una cum fratribus Johanne & Marco, in Castro Badensi, a Vicario Generali Spirensi tonsuram accepit; atque A. 1454. Sabbato ante D. Laurentium portioni terrarum suarum renunciavit Pforzhemii.

Georgius
Metensis
creatur
Episcopus.

A. 1457. juvenis ætatis fere quinque lustrorum a Conrado, Metensi Episcopo, consensu Capituli, Coadjutor creatus est. Ca-

Tom. II.

E e

(a) MEURISSE *Histoire des Evêques de Metz* Lib. III. pag. 568. Georgium

GEORG.

lixus III. Pontifex eodem anno Coadjutoriam hanc literis confirmavit, & speciali privilegio indulfit, ut ad XXVII. ætatis annum usque Metensem Ecclesiam regeret Administrator atque deinceps Episcopus, sine novo diplomate. At Conrado A. 1459. defuncto, Canonici quidam Ulrico Blamontano Comiti, Canonico Metensi, Episcopatum detulerunt. Pius II. Pontifex Georgii partes defendens, factionem oppressit. Georgius, possessionem Episcopatus eodem anno adivit. (b)

§. II.

A
Schauen-
burgicis
capitur,

A. 1460. inter Carolum Marchionem, Georgii fratrem & Schauenburgicos Nobiles, de Schauenburgi & Bernbaci Castris intercesserant lites; quæ mutuæ diffidationi causam præbuerunt. Ea occasione Georgius electus & confirmatus Metensis (c)

XXIV. ætatis annum egisse tradit A. 1457. quo Metensis Ecclesiæ Coadjutoriam accepit; ut itaque secundum Meurissium annus natalis Georgii incidat in A. 1433. Consentit quodammodo testamentum Jacobi patris de A. 1453. in quo dicitur, Georgium posse educationis causa usque ad A. XXIV. ætatis commorari vel in Caroli, vel in Bernhardi, vel alia aula.

(b) MEURISS. loco alleg. p. 568. sq.

(c) Georgius tum nondum consecrationem acceperat, unde in literis Tabularii Schauenburgici dicitur: *Erwehltet und bestätigter zu Metz.*

una cum fratre Marco, a Schauenburgicis fratribus, Georgio, Reinhardo & Friderico in Alfatia captus, Ifenheimii, quod Alfatiae Castrum supra Rufacum jacet, in custodia detentus est. Carolus Marchio fratribus suis liberandis cum Petro de Moersperg, Praefecto Aufriaco, pluribusque Nobilibus Metensis Ecclesiae, Ifenheimium eodem anno obsedit. At Goetzius de Adelsheim, Subpraefectus Palatinus, a Friderico Electore, ut Caesareo Alfatiae Praefecto, tum missus, rem ad concordiam reduxit. Georgius & Marcus sine pretio liberati. Lites vero inter Badenses & Schauenburgicos Friderici Palatini arbitrio delatae. Carolus Marchio actioni, in Judicio Caesaris Aulico contra Schauenburgicos institutae, renunciavit. (d)

Eodem tempore Fridericus Schauenburgicus partem Ifenburgici Castrum cum Terris in Mundato superiori, in Sundgovia & omni Aufriaca ditione, quas ipse vel conjux ejusque ex priore cum Stauffenbergico Nobili matrimonio filius tenuit.

Tom. II.

E e 2

(d) Literae hac super re die Jovis ante Bartholomaei datae, in *Tabulario Schauenburg.* servantur. add. Caroli I. vita ad A. 1460. & ALSATIA ILLUSTR. Tom. II. p. 69.

GEORG.

rant octo millium & quadringentorum florenorum pretio in Georgium nostrum transtulit. (e)

Hic A. 1461. solenni pompa Metensium Civitatem intravit, comitantibus eum Carolo Marchione, Johanne Trevirensi & Marco Colonienfi Canonico, fratribus suis, qui cum Nassoviæ Comite aliisque Principibus & septingentis equis advenerant. Georgius tum vasallos Metensis Ecclesiæ, Comites Nassoviæ, Salmenses, Blamontanos, Lichtenbergicos aliosque investivit de feudis. Sarburgum oppidum Domino Vinstringæ tradidit. (f)

§. III.

A Palatino quoque captus.

Concitato inde Moguntino bello, Adolphi Nassovii partes una cum Johanne Trevirensi & Carolo Marchione fratribus secutus est. Adolphus literis die Veneris post Ascens. A. 1462. datis, de damno, si quod acciperet, Georgio cavit, quingentos annuatim florenos ex Lohnsteinensi portorio, ut primum expugnaverit oppidum, se ei soluturum promittens. (g) At paulo post

(e) Literæ modo allegatæ.

(f) MEURISS. *Histoire des Eveques de Metz* p. 568. sqq.

(g) JOANNIS ad HELWICHIMUM *de diffidio Mogunt.* in SERARII *Rer. Mogunt.* Tom. II. p. 162.

Georgius infelici ad Seckenheimium prælio cum Carolo fratre captus, annuam, & quod excurrit, captivitatem transegit; quadragies & quinques mille florenorum lytro redimendus. Præterea tres arces, quas in Lotharingia habebat, Bergardum, S. Theobaldum & S. Crucem Palatino tradere, & de innocentia ejus Pontificem æque ac Cæsarem docere, curareque, ut omnem adversus eum similitatem deponerent, coactus est. (*h*)

Adolphus Archipræful anno sequenti Georgio pro acceptis damnis triginta florenorum millia transcripsit. (*i*)

§. IV.

Durante hoc bello Metenses, Dietheri Isenburgici partes amplexi, quum A. 1462. Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, Adolpho faventes, expulissent civitate, a Pio II. diris devoti sunt. Lites cum Metensibus. Ca-

E e 3

(*h*) Vide supra in Carolo I. TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1462.

HELWICHUS loc. alleg. p. 180. & 181. HACHENBERG. in *Historia Friderici I. Palat.* Lib. V. pag. 149. Postrema hac conditione Georgius, conciliato paulo post cum Pontifice Cæsareque Palatino, liberatus est.

JOANNIS ad SERARIUM *Rerum Mogunt.* Lib. V. Tom. I. p. 780.

(*i*) JOAN. loc. alleg.

GEORG.

nonici bonis redditibusque spoliati apud Mussipontanos primum, dein Vici substiterunt, donec post quinquennale exilium redeundi in urbem ipsis fieret potestas. A. 1467. Georgius Episcopus, cui totius negotii curam demandaverat Pontifex, Canonicos Civitati, Civitatem Pontifici conciliavit: quo temporis intervallo urbem identidem invisit, litesque de censuum quorundam solutione cum Metensibus amica transactione composuit. (k)

A. 1470. Georgius arbiter fuit difficultatum inter fratrem, Trevirensis Archiepiscopi & Fridericum Palatinum. (l)

§. V.

Acta ejus
reliqua.

A. 1473. Fridericum IV. Imperatorem Metas venientem, magnifice recepit. (m) Imperator Treviros ad Comitata abiit. Georgius cum Carolo fratre, aliisque Principibus eum secutus est. Ibi cum de regia Caroli Burgundi ageretur dignitate, eumque in finem omnia præpararentur, Georgio sacrandi inungendique novi

---

(k) MEURISS. loco alleg. Lib. III. p. 570. fqq.

(l) Vide supra in vita Johannis Archiepiscopi.

(m) MEURISS. loc. alleg. p. 588.

Regis partes demandatæ fuerunt. At subita profectio Cæsaris hæc omnia intervertit. (n)

A. 1474. Georgius auctor fuit pacis inter Civitatem Mentensem & Lotharingæ Ducem, inopinato Civitatem bello qui fuerat aggressus. (o)

Sed honorifica præsertim fuit solennis ejus ad Belgas legatio, quum A. 1477. a Friderico Imperatore Gandavum missus, una cum Johanne Trevirensi & Ludovico, Baviaræ Duce, in magno Procerum confessu pathetica oratione impetravit, Maximilianum Archiducem inter & Mariam Burgundicam ut decerneretur conjugium. (p) Paulo post Georgius noster Maximilianum comitatus est Gandavum; ejusque nuptiis cum Maria interfuit.

§. VI.

Maximilianus, ut gratam mentem testaretur Georgio, ^{Obitus.} Episcopatum Ultrajectinum ei destinavit, sed antequam literæ

(n) COMINES *Memoires* Lib. II. Ch. 8. BROWERUS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 300. & 302.

(o) MEURISS. loc. alleg.

(p) PONTUS HEUTERUS *Rerum Austriacar.* Lib. I. cap. 7. FUGGER. *Oesterreichischer Ehrenspiegel* Lib. V. cap. 26. p. 854. sqq. MEURISS. l. c.

GEORG.

expedirentur papales, Georgius Mediovici (*g*) decessit A. 1484. d. XI. Octobr. cum per XXV. annos Ecclesiae Metensi praefuisset. Corpus ejus in Ecclesia Cathredali sepultum est Metis. (*r*)

nescio, quo auctore tradit, ingens tum vitae periculum adiisse Georgium, minantibus ei mortem Belgis, nisi matrimonium Mariae cum Maximiliano perficeret.

(*g*) *Moyenic.*

(*r*) MEURISS. l. c. p. 590. & 592.

CAPUT

CAPUT VII.

MARCUS

EPISCOPUS LEODIENSIS POSTULATUS.

§. I.

Postremus filiorum Jacobi Marcus, Ecclesiastico Marcus
Canoni-
cus Colo-
niensis.
quoque statui a patre dicatus, vix decimum egressus annum tonsuram A. 1445. accepit, uti supra notatum. (a)

A. 1459. possessionem Episcopatus Metensis Georgii fratris nomine adiit; cujus resignatione Coloniensis Ecclesiae Canonatum paulo ante impetraverat. (b)

A. 1460. Marcum una cum fratre Georgio Schauenburgici Nobiles Isenheimii tenuerunt captivum. (c)

Tom. II.

Ff

(a) In vita Georgii, fratris eius.

(b) MEURISS. *Hist. des Eveques de Metz.* p. 569.

(c) Vita Georgii ad A. 1460.

MARCUS.

Eodem anno & sequenti in Comitatu fuit Johannis & Georgii fratrum, quum ille Treviros, hic Metas solenni ceremonia ingrederentur. (*d*)

A. 1463. occasione transactionis inter Adolphum Nassovium & Dietherum Isenburgicum missus est Tiburum ad Pontificem Maximum legatus, ut ejus consensum impetraret. (*e*)

§. II.

Fit Protector
Leodiensis.

A. 1465. magna rerum conversio apud Leodienses occurrit, cui implicita fuit Domus Badensis, occasione Ludovici (*f*) Borbonii, quem Episcopum, post regimen decennale, rejecerant; Marcum nostrum in Mainburnum suum eligentes. Ludovicus, Caroli Borbonii, & Agnetis, quæ Philippi Boni, Burgundiæ Ducis, soror fuit, filius, (*g*) A. 1456. a Johanne Heinsbergio Co-

(*d*) Vita Johannis & Georgii.

(*e*) GOBELLINUS in *Commentar. Pii II. Pont.* p. 328. & HELWICHIVS de *diffidio Mogunt.* Sect. XIII. p. 191.

(*f*) TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1465. Leodiensem hujus temporis Episcopum vocat Johannem, qui Ludovici fuerat decessor. Johannes jam A. 1455. Ludovico Borbonio Leodiensem Episcopatum traderat, ut ex MERSSAEI CRATEPOLII *Electorum Ecclesiasticorum Catalogo* apud GUALTHERIVM (*Gruterum*) *Chronico Chronicorum* Tom. I. p. 1518. addiscimus.

(*g*) SAINTE-MARTE *Hist. Genealogique de la Maison de France* Tom. II. pag. 45.

mite, viro virtutibus & meritis gravi, Leodiensem Episcopatum octodecim annorum juvenis acceperat, commendante avunculo, Leodiensium vicino, in cujus aula educabatur. (*h*) Calixtus III. Pontifex difficulter consensit. Consensit tamen, postquam Burgundiæ Dux bello sacro contra Turcas se accessurum spem fecerat, quam postea fraudavit. Sed & Episcopus juvenis, morum incautus, & a sacerdotio abhorrens, Principis magis, quam Episcopi dignitatem affectavit, atque adeo Leodiensium spem & ipse sefellit; consecrationem Episcopalem pertinaciter recusans. Leodienses suspicati sunt, id quærere Ludovicum, ut consuetudine secularis administrationis continuata, regimen Episcopale dedisceret Civitas, atque adeo pedetentim in Ducalem converteretur, vicini Burgundiæ Ducis subitura imperium. (*i*) Multis in rebus ergo denegata sunt Ludovico & Officialibus ejus obsequia. Philippus, nepotis sui jura vindicaturus, petiit a Papa, Leodienses ut interdicto subjiceret. Voluntati ejus detulit Pius II. Calixti suc-

Tom. II.

Ff 2

(*h*) SUFFRIDUS PETRI in *vita Ludovici Borbonii* Cap. XX. Gestorum Pontificum Leodiensium a Chapeavillo editor. Tom. III. p. 130.

(*i*) Docet hæc gravis & magni nominis scriptor, JAC. PICCOLOMINUS, *Cardinalis Papiensis*, in *Commentariis suis*, Mediolani editis A. 1506. vid. Lib. III. p. 396. In causas dissensionis Leodiensium cum Ludovico Borbonio pluribus inquirunt Auctores GALLIÆ CHRISTIANÆ; qui tamen, quod mirum, ne verbo quidem meminere Marci Badensis. Tom. III. p. 903. & 904.

MARCUS.

cessor. A. 1462. Leodiensibus denunciata censura. (k) Lis tamen in Curia Romana per aliquot annos protracta, A. 1465. mense Januario a Paulo II. pro Ludovico decisa est. (l)

Inter hæc Razo Herensis, & Barius Surleh, ex Proceribus Leodiensibus ad Carolum, Marchionem Badensem, se contulerunt ejusque auxilium contra Episcopum & Philippum, Burgundiæ Ducem, implorarunt; tutela Episcopatus Marco, fratri Marchionis, (m) oblata. Marcus, rejecto Borbonio, spem Leodiensis Episcopatus accepit. (n) Badenses, rem minus difficilem arbitrati sunt, quod Ludovicus XI. Galliæ Rex, Borbonio Burgundoque infensus, Leodiensibus promiserat auxilia. Redux igitur Leodium Razo, convocatis ordinibus, Dominica Lætare A. 1465. *Mainburnum* (o) seu Protectorem Leodiensium proclamavit Marcum

(k) SUFFRIDUS PETRI Cap. 22. & 23.

(l) Bullam Pauli Pont. exhibet CHAPEAVILLUS in *Annotat.* ad SUFFRIDUM PETRI loco alleg. p. 143.

(m) Marcum SUFFRIDUS male Caroli Marchionis filium adpellat.

(n) SUFFRIDUS loc. alleg. cap. 24.

(o) *Mainburni* nomine utitur ADRIANUS de VETERI BUSCO *Monachus Sancti Laurentii Leodiensis*, scriptor coævus, in *Diario Rerum Leodiensium sub Johanne Heinsbergio & Ludovico Borbonio Episcopis*. Extat in MARTENE *Collect. Veter. Scriptor.* Tom. IV. p. 1267. sqq. *Mainburni* ex *Mundiburdio* medii ævi voce, vulgus corrumpit. Vox denotat tutorem, defenforem & in Chartis Belgicis præfertim varia inflexione occurrit, ut CANGIUS docet.

Badensem, quem Friderici Cæsaris affinitas, triumque fratrum, Caroli Marchionis, Johannis Trevirensis & Georgii Metensis Antistitum opes præsertim commendaverant. Razoni se opposuerunt Johannes & Eberhardus, ex Arenbergenfium familia, pater & filius, Comites Marcani, qui Leodiensis ditionis vicinæ protectionem jure hereditario sibi vindicabant; Badensibus alioquin infesti, cum quibus lites eis intercedebant & bella. Prævaluit tamen Razonis auctoritas, atque unanimi omnium consensu Protector electus est Marcus; qui de eventu rei sollicitus, cum tribus fratribus tum Metis (p) agebat. Eo missi Leodiensium legati, Marcum invitarunt, ut circa Paschatis festum solennis inaugurationis causa Leodium veniret.

Ludovicus XI. Galliaë Rex, intestinis Procerum turbis agitato, Leodiensibus destinaverat literas, quibus Nivernensem Comitem Protectorem illis obtulit; sed de Badensis electione certior factus, in eandem consensit. (q)

F f 3

(p) Fratres Marchiones Metis progressi sunt Coloniam, quo Leodiensium legati venientes, armata manu eos duxerunt Leodium. WERNERUS TITIANUS *Annalium Novesiensium* Auctor in MARTENE *Collect. Veterum Scriptorum* p. 608.

(q) Singula hæc accurate exponit ADRIANUS de VETERI BUSCO p. 1267. sqq.

MARCUS.

§. III.

A Leodienfibus inauguratur.

Marcus fecundo Palchatis fefto fplendide a Leodienfibus exceptus, inter Carolum Marchionem & Johannem Trevirenfem, (r) fratres fuos, medius, Epifcopali pompa Civitatem ingreffus eft, peractisque facris publicum Civitatis palatium invifit. Ibi præftito folenni jurejurando promifit, omnibus viribus eo fe allaboraturum, ut ex Protectore Epifcopus fieret; feque nihil oppigneraturum extraneis, fed civium libertates & jura confervaturum intacta. Viciffim Leodienfes perpetuam Marchioni fidelitatem polliciti funt. Ab hoc tempore Marcus nofter in Literis *Regens & Gubernator ac Administrator Patriæ Leodiensis, Ducatus Boullionii & Comitatus Loffenfis* adpellatur. Tum etiam Magiftri, Confules & Officialium Præfecti fidem ei præftiterunt.

Marcus, armata manu & præcedente cum albo baculo Razione, Dinantum & reliqua Leodiensis & Loffenfis ditionis oppida invifit ac ubique populos in obfequium recepit. Reverfus Leodium legatos, qui Lovanio, Bruxella, Antwerpia & Silva

---

(r) WERN. TITIANUS *Annalium Novesium* Auctor in MARTENE loco alleg. pag.608. & TRITHEMIUS in *Chron. Hirfang.* Johannem Trevir. interfuiſſe teſtantur. At ſilent eum ADRIANUS *de VETERIBUSCO* p.1269. & SUFFRIDUS PETRI Cap.25.

Ducis advenerant, salutavit. Capitulum Leodiense, quod ab initio Marcum Protectorem agnoscere recufaverat, d. XVII. Maji in ejus quoque partes transivit.

MARCUS.

§. IV.

Insequenti Ascensionis festo splendida Galliae Regis legatio, cui praererat Castellionensis (s) Leodium venit, contra Burgundos & Borbonios, cum Protectore & Leodiensibus ut percuteret foedus. Res studio praesertim Razonis perfecta die XVII. Junii. Promissa sunt auxilia reciproca. Galli in Hannoniam, Leodienses in Brabantiam impetum faciant. Rex pro ducentis lanceis, quas Leodienses conscribant, menstrua XV. librarum Turorensiu stipendia solvat; in singulas lanceas tres equites computati. Praeterea conventum, ut de confirmatione Marci cum Pontifice Ludovicus Rex ageret, neque obedientiam ei praestaret, antequam obtinuisset petita. (t)

Foedus
init cum
Lud. XI.
Galliae
Rege.

In hoc foedere, Carolus Marchio rediit domum, milites ut colligeret pro Gallo. Marcus vassallos Leodiensis Ecclesiae ad investituram feudorum suscipiendam adegit. Bona Episcopatus

(s) Sire de Chastillon.

(t) Foedus hoc extat in LEONARD. *Traité de Paix* Tom. I. pag. 60. & DU MONT *Corps Diplomat.* Tom. III. p. 328. Addatur ADRIAN. *de VETERIBUSCO* loc. alleg. p. 1274.

MARCUS.

sibi asseruit. Absentium, ut & eorum, qui in verba ejus jurare detrectaverant, facultates fisco addixit.

§. V.

Adversa
factione
oppressa
postula-
tur Epi-
scopus.

Exspiraverat quadrimestre tempus, quo Pontifex interdictum in Leodienses suspenderat. Magna inter eos animorum commotio. Clerus Protectorem adiit, rogans, ut de servando interdicto cum populo ageret. Annuit Eadensis; sed Dominus de Bare, Razo, aliique, qui Leodii rerum potiebantur, intervertunt consilia Cleri, & convocato ad palatium populo, falsam Pontificis bullam & interdictum nullum esse ostenderunt. Canonico- rum, qui aufugerant, vel intermiserant sacra, domus spoliatae, bonaque sub hasta sunt vendita. Protector cum Magistris & Consulibus Urbis, creato suarum partium Officiali, jurisdictionem sibi arrogarunt utramque. Borbonius Hoyo pulsus, & occupato a Leodiensibus oppido, Marcus ibidem inauguratus Protector.

Florentibus ita Marci rebus conscriptae ad Pontificem literae sunt, quibus ille trium statuum nomine postulabatur Episcopus; rejecto Borbonio, quem viginti rationibus allegatis impulsus, Episcopum se agnituros negarunt. Leodiensium literis suas quoque addidit Ludovicus XI. Galliae Rex, qui foedere, supra indicato, ad sollicitandum ea super re Pontificem se obstrinxerat. Literae hae perferendae Romam datae Hugoni Benefacti, thesaurario Metensis Ecclesiae, quem cum fratre Leodii reliquerat Meten-

fis Antistes; eique in mandatis datum, ut pro impetranda Baden-
fis confirmatione, omnem Romæ lapidem moveret.

§. VI.

Hæc dum agerentur Leodii, Carolus Marchio instruendo Indicto Burgundis bello domum redit. adversus Burgundos bello totus incubuit, coactisque domi quadringentis hastiferis & peditibus sexaginta, cum omni apparatu bellico, sub initium mensis Augusti Leodium rediit. Eodem tempore insignis pecuniæ summa, solvendis militum stipendiis, e Gallia fuit allata. Leodienes tum Philippo, Burgundiæ Duci, bellum denunciarunt. Protector suo quoque nomine fecialem misit Bruxellas, quem Dux, lenissimus Princeps, liberaliter habitum, vestibus & auro donavit.

Sed de belli ratione tandem fuerat deliberandum. Heic alii in Brabantiam ex foedere cum Gallis, alii in Limburgensem ditionem educendas esse copias censuerunt. Prævaluit posterior sententia Badensium studio, qui de reditu solliciti, longius progredi noluerant. Unde Leodienes, Carolo Marchione & Protectore ducibus, Civitate egressi, in Limburgenses terras irruptionem fecerunt, pluribusque vicis immani crudelitate deletis, Falcomontem obsidione cinxerunt quarto die Septembris. Hærente ibi Leodiensium exercitu, quum allatus esset nuntius, Ludovicum Borbonium, Burgundicis instructum copiis, liberandi oppidi cau-

MARCUS.

fa, propius accessisse, Marcus, cum fratre Carolo & adducto equitatu, Leodiensium castra noctu reliquit, (u) magnisque itineribus in Marchiam contendit.

Fugæ
hujus
causæ.

Leodiensium crudelitatem animique levitatem horrerunt Marchiones; frequentibus etiam Trevirensis & Metensis fratrum Antistitum literis moniti, ut seditiosi populi causam desererent, quam gravi sententia damnaverat Pontifex. Accessit, quod eodem tempore Ludovicus Galliae Rex, pace cum Carolo, Carolefii Comite Philippi boni filio, facta, Leodieneses neglexerat: quodque Carolesius, ordinatis Gallicis rebus, in eo jam erat, ut conjunctis cum patre copiis, omnem belli molem in Leodieneses converteret. (x)

§. VII.

Acta reli-
qua cum
Leodien-
sibus.

Excusandæ tamen fugæ suæ Marchiones nostri legatos miserunt Leodium, qui bonorum relictorum æstimationem inirent. Sed male a Leodienesibus excepti, re infecta reversi sunt. Leodieneses cum Ludovico Borbonio & Burgundiæ Duce redierunt in gratiam. At anno insequenti 1466. novam rebellionem parantes, de revocando Badensi iniverunt consilia. Invaluit factio, quæ in contemptum Borbonii, nomen Badensis per omnes Civitatis pla-

(u) D. 5. Sept. A. 1465. ADRIANUS de VETERI BUSCO. SUFFRIDUS PETRI locis allegatis. CHRONICON MAGNUM BELGICUM p. 420.

(x) SUFFRIDUS PETRI loco citato. COMINAEUS *Memoires* Lib. I. Cap. XIV.

teas, festivis acclamationibus circumtulit, detractisque Borbonii insignibus, arma Badensia ubique suffixit. Marci imago ad omnes urbis portas collocata habitu clericali, angelis mitram super caput tenentibus. Missa quoque ad Marcum legatio, quæ reditum ei persuaderet. Hic cum fratribus ea de re se communicaturum respondit, atque in literis ad Leodienses, quibus devotum eis animum spondet, *Regentem* adhuc *patriæ Leodiensis, Ducatus Bouloniensis & Comitatus Loffensis* se scripsit. At Marci cunctationem indignati Leodienses, imagines ejus & Badensia insignia sustulerunt ubique. (y) Carolum autem Burgundiæ Ducem, qui A. 1467. patri successit, perpetuis lacefferunt injuriis usque ad A. 1468. quo illa ira commotus, inspectante Ludovico XI. Rege, Civitatem flammis delevit. (z)

Abdicata Leodiensium tutela, Argentinensem Canonicatum Marcus accepit. Unde natus eorum error, qui eum Argentineses inter Episcopos ponunt. (a)

Tom. II.

Gg 2

(y) ADRIANVS DE VETERI BVSCO loco allegat. pag. 1290. seqq. MEYER. in *Annal. Flandricis* Lib. XVI. p. 396.

(z) COMINES *Memoires* Lib. II. Chap. 1. 2. 3. 4. 7. 10. 11. 12. 13.

(a) REVSNERVS in *Genealogico Opere* pag. 515. eum in ipso limine officii obiisse tradit A. 1478. quo auctore, ignoro. Vacaverat illo anno Argentin. Ecclesia morte Ruperti Bavari; cui Albertus ex eadem domo Antistes, interjecto vix unius mensis spatio successit. GALLIA CHRISTIANA Tom. V. p. 815.

MARCUS.

A. 1471. Comitibus Ratisbonensibus cum Johanne Trevirenfi interfuit.

§. VIII

Obitus.

Obiit A. 1478. 14. Kal. Sept. postremus filiorum Jacobi; quorum indolem & felicia fata IRENICUS (b) his verbis exponit: „ O felicissime omnium Jacobe Marchio, cui nihil quod „ felicitatis esset, defuit, beatus partu, ac beatior fortuna tam „ corporis, quam animi bonis: beatissimus liberis beatissimis, & „ te multo beatioribus. Collocabatur tibi conjugio Caroli Lotharingi Ducis filia, thorus Ducatu insignitus: filios sex fortuna indulfit, unum, cujus nomen inter Divos relatam est, duos „ Episcopatibus amplissimis instructos, tertium Episcopatu Argentinenfi quam proximum. Ante obitum quoque videre tibi „ datum est, Carolo potentissimo, qui adhuc extiterunt, Marchioni, filio, Friderici III. Cæsaris sororem in uxorem copulari, unicam filiam Alberto Brandenburgensi Marchioni ac „ Imperii Romani Electori destinatam. „

(b) *Exegefis Germaniæ* Lib. III. cap. 101. p. 158.

PHORAN

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several horizontal lines across the page.

T A B U L A I I I

P R O S A P I A C H R I S T O P H O R I A N A.

C H R I S T O P H O R U S, vid. Tab. I I I

natus A. 1453. Hachberga - Saufenbergam[†] mortuo A. 1503 Philippo, ultimo Marchione, cum Roetela & Badevilla accipit. Maximilianus I. Imperator, Luxemburgicas Dynastias, Rodemachern, &c. ei concedit.

† A. 1529. d. XIX. Apr. (vgl. S. 277.)

Uxor: Ottilia Comitissa Carimeliboci A. 1468. † 1517.

M A T E R X V. L I B E R O R U M.

1. JACOBUS. natus A. 1471. Electör Trevirensis A. 1505. † A. 1519.	2. MARIA. nata A. 1473. Abbatissa Lucidæ Vallis. † A. 1519.	3. BERNHARDUS I I I natus A. 1474. † A. 1537. <i>Auctor Lineæ Bada - Badensis.</i> Tab. IV.	4. CAROLUS. natus A. 1476. Canonicus Argenti- nenlis † A. 1510.	5. CHRISTOPHORUS. natus A. 1477. Canonicus Argenti- nenlis. † A. 1508.	6. PHILIPPUS. I natus A. 1478. † A. 1533. die 17. Septembris Uxor: Elifabetha, Philippi Electör. Palat. filia A. 1503. † A. 1522.				
7. OTTILIA. nata A. 1480. Abbatissa Pforzhei- mentis.	8. RUDOLPHUS. natus A. 1481. Canonicus Argent.	9. ERNESTUS. natus A. 1482. † A. 1531. <i>Auctor Lineæ Bada - Durlacensis.</i> Tab. V.	10. WOLFGANGUS natus A. 1484. † A. 1522.	11. SIBYLLA. nata A. 1485. Uxor Philippi Com. Hanov. A. 1503. † 1527.					
12. ROSINA. n. A. 1487. Ux. Fran- cisci Wolfg. Com. Zoller.	13. JOHAN- NES. natus & denat. A. 1490.	14. BEATRIX. nata A. 1485. Ux. Johannis Pal. Ducis Simmer. A. 1493.	15. GEOR- GIUS. natus A. 1493.	JACOBA. n. 15. Jun. 1507. Ux. Guilielmi Duc. Bav. ^{† 1550} ~~† 1523~~ ~~† 1520~~	PHILIPPUS. natus 1508. † 16. Februar. 1509.	PHIL. JACOB. natus & denatus A. 1511.	MARIA EVA. nata & † 1513.	JOHANNES ADAMUS. natus & † 1516.	MAXIMILIANUS CAESAR. natus & † 1519.

PROSAPIA.

C

natus A. 1453. Hact
& Badevilla accipit.

M

1. JACOBUS.

natus A. 1471.

Electo Treverensis

A. 1505.

† A. 1519.

2. MARIA.

nata A. 1473.

Abbatissa Lucidæ

Vallis.

† A. 1519.

3. LIPPUS. I

A. 1478.

1533.

Auct Septembris

Elifabeta,

lector. Palat.

ilia

natu

503.

Aucto

1522.

7. OTTILIA.

nata A. 1480.

Abbatissa Pforzhei-

menfis.

8. RUDOLPHUS.

natus

A. 1481.

Canonicus Argent.

12. ROSINA.

n. A. 1487. Ux. Fran-

cisci Wolfg. Com.

Zoller.

13. JOHAN-

NES.

natus & denat.

A. 1490.

14. BEATRIX.

nata A. 1485.

Ux. Johannis Pal.

Ducis Simmer.

15. LIANUS

SAR.

us

A. 1519.

PERIODUS V.

S I V E

CHRISTOPHORIANA

C A P U T I.

C H R I S T O P H O R U S

A. 1475 --- 1527.

§. I.

ernhardianam Periodum, bellicis agitatam tumultibus Introitus.
excipit Christophoriana; primis sub Marchioni-
bus tranquillior; sub mediis bello quoque stre-
pens & armis.

Pax publica, veteri ignorata Germaniæ, in solennibus Wor-
matix Comitibus seculo XV. finiente condita, non Marchiæ modo
Badensi, sed omnibus Germaniæ terris tempora pacatiora induxit.
Velitationes continuæ, diffidationes quas vocant, quæ per tot sæ-
cula miseram turbarunt Germaniam, in perpetuum proscriptæ sunt.

Gg 3

CHRIST.

Bonæ literæ & artes, ex Græcia per Italiam Germanis allatæ, bellicosam nationis indolem non parum mitigaverant.

Verum enimvero ipsæ hæ politiores literæ, homines humaniores quæ reddunt; quæ magnum Germaniæ decus attulerunt & lumen, magnis quoque in cultu religioso conversionibus rerum occasionem dederunt. Marchiones Badenses, aliorum Germaniæ Procerum exemplo, vel veteribus vel novis sacris addicti, sacrorum suorum formam populis, sibi subjectis, quoque dederunt pro lege. In Marchia utraque Badensi, in Hachbergica ceterisque horum Principum terris cultus divini ratio aliquoties mutata, restaurata, abolita; donec bello tricennali, medios inter belli furores, duas inter Lineas Badenses, quæ subsistunt, res denique transacta, & Westphalica Pacificatione firmata.

§. II.

Christo-
phori ini-
tia.

In limine hujus Periodi stat Princeps, quo majorem, meliorem nunquam Marchia vidit, CHRISTOPHORUS, pacis & belli artibus clarus; verus populi sui pater.

Immortalis memoriæ Princeps primam lucem aspexit A. 1453. d. 13. Novembris, magno patre major & felicior filius, cui in Marchicis terris cum fratre successit. Juvenis viginti duo annorum ad Fridericum IV. Imperatorem, avunculum suum, Francofurtum profectus est, qui excelsæ indolis nepotem in comitatu suo retinuit, eique Badensia Imperii feuda, Alberto quoque fratre

includo, solenni ceremonia contulit. In laterculo feudorum utraque Badensis & Hachbergensis Marchia, Ebersteinii Comitatus dimidia pars, Dominium Usenberg, Windeckiana Bona cum Stutzhemio Alfatiae vico enumerantur. (a) Prima haec, quam novimus, investitura Hachbergæ a Cæsaribus facta; præcedentes de sola Badæ Marchia loquuntur.

§. III.

Antiquis Imperatorum Privilegiis accefferunt tum nova; ^{Privileg. Cæsar.} quorum summa huc redit. Marchionum Badensium Vafallos, officiales, subditos & qui in eorum sunt protectione seu advocatia, coram Judicio Cæsaris Aulico, Rotwilensi, vel Provincialibus aliisque judiciis convenire non liceat; sed lites eis motæ, ad ipsos Marchiones vel ad eorum tribunalia remittantur. Quod si justitiæ rationem non habeant Marchiones, aut ultra sex septimanas & triiduum protrahant litem, aëtori sit integrum ad alium quoque judicem causam deferre. E terris Badensibus profugos, dominis in vitis, recipiat nemo, sed petentibus Marchionibus eorumque Præfectis, etiam post viginti restituat annos. Proscriptos recipiendi jus tribuitur Marchionibus; qui tamen prosequentibus eos admi-

(a) Literæ die Veneris ante Simonis & Judæ conscriptæ exhibentur a LUNIGIO, *Reichs-Archiv Fortsetzung der anderen Continuation Vierte Abtheilung, Neunter Absatz pag. 947.* SCHILTER in *Scriptorib. Rerum German. inter Documenta* p. 101.

CHRIST.

nistrent iustitiam. (b) Serenissimi (*Durchleuchtig*) titulus a Christophori tempore Marchionibus Badæ hinc inde tribuitur, Cæsares tamen, nec in hoc privilegio nec in sequentibus ante Leopoldum Imp. A. 1664. hujus tituli meminerunt.

§. IV.

Varia.

Eodem anno (1475.) in Colonienſi conventu bellica contra Carolum Burgundum expeditio decreta. Cæſar menſis Maji initio cum octoginta millium armatorum exercitu Colonia egreſſus, ad Novesium, quam urbem Carolus obſederat, contendit. Poſt duos conflictus ſoluta obſidio & pax inſtauta fuit. (c) In expeditione hac copias quoque ſuas Cæſari adduxit Chriſtophorus; (d) qui eo ipſo tempore cum Wirtembergæ Comitibus ſuper fabricam communis monetæ ad decennium Leonbergæ conventionem inivit. (e)

Alber-

(b) Super privilegia hæc Diplomata duo, A. 1475. die Martis ante Simonis & Judæ data, exhibet LUNIG loc. alleg. p. 944. ſq. SCHILTER loco alleg. p. 103. & 105.

(c) MICHAEL BOIEMUS in *Vita Alberti* §. 9. JAC. UNRESTVS in *Chron. Austr.* pag. 597. EMANUEL SUEYRO *Annales de Flandres* p. 525.

(d) GERARDUS A ROO pag. 281. ſcribit: „ Eodem die advenit Chriſtophorus Marchio Badenſis & poſtridie Henricus Haſſorum Princeps „ Hermanni frater cum non contemnendis uterque copiis.

(e) PETRI *Suevia Eccleſiaſtica* p. 710.

Albertus frater A. 1476. Marchiam ei omnem per sexen-
 nium soli regendam reliquit; quo tempore elapso, instituta est in-
 ter fratres divisio, conciliante Saufenbergico Marchione Rudol-
 pho. Christophorus Marchiam Badæ & dimidiam Comitatus
 Ebersteinii, atque Dynastiæ Lahrensis oppigneratæ partem acce-
 pit. Alberto Marchia tota Hachbergæ obvenit. Fratrum utri-
 que terras oppigneratas reluendi ius servatum, & hereditas ma-
 tris. Cum autem Maximiliano contra Brugenses operam præ-
 stans, in obsidione Belgici oppidi Damm Albertus A. 1488. periisset
 improlis, Marchicas suæ lineæ terras omnes solus denique conjun-
 xit Christophorus.

CHRIST.

Pacta
cum fra-
tre.

§. V.

Hic A. 1477. cum Moguntino, Trevirensi Electoribus, *Varia.*
 aliisque Imperii magnatibus Maximilianum in Flandriam comita-
 tus est, ut solennitati nuptiarum, quas ille cum Maria Burgundi-
 ca celebravit Gandavi, interesset. (f)

Eodem anno diploma a Friderico IV. obtinuit; quo firma-
 tum est privilegium Carolo patri ejus datum, ut intra unum a
 Pfortzhemio milliare, a vectoribus super quacunque via exigi pos-
 set vectigal. (g)

Tom. II.

Hh

(f) HARAEI *Annales Brabantiae* Tom. I. p. 452. LE PETIT *Chronique de
 Hollande &c.* Tom. I. Liv. 6. p. 524.

(g) Scriptum Vindobonæ die ultimo Martii extat in LUNIG loc. allegat.
 p. 948. & SCHILTER, p. 107.

CHRIST.

A. 1479. Albertum, ex Comitum Palatinorum familia Argentinenfium Antiftitem, cum more majorum Civitatem introiffet, una cum Philippo Electore Palatino aliisque Principibus Chriftophorus comitatus eft. (*h*)

Tum quoque Maximiliano Archiduci, bello cum Gallis implicito, utilem navavit operam; capto inter alia Luxemburgi Caftro; ex quo Johannem Domarianum, Gallicæ partis equitem ejecit, teftè infcriptione Luxemburgi fuperfite, quam exhibet BERTHOLETUS. (*i*)

§. VI.

Succelfio
Cattimeliboc.

Eodem anno (1479) Philippus, Cattimelibocenfium Comitum poftremus, deceffit, feptuaginta feptem annorum fenex; filiam Annam & ex filio cognomine, qui viginti quinque annis an-

(*h*) *Chronicon Mfcript. Argent. Anonymi.*

(*i*) *Historiæ Luxemburg. Tom. VIII. pag. 7. Inſcriptio hæc eft:*

Meſſire Chriſtophe Marquis de Baden

Preſentement Capitaine & Gouverneur

du Duché de Luxembourg

Prit par les armes ce Chateau de Luxembourg

Au nom de tres haut & tres puiſſant Prince & Seigneur

Maximilien Roi des Romains

Sur Jean de S. Domarien Chevalier qui pour lors

Tenant le parti du Roi de France & des Flamans

L'occupoit contre le fuſdit Roi des Romains.

te patrem obierat, unicam neptem relinquens Otiliam, Christophori Marchionis nostri uxorem. Anna Henricum Landgravium Hassiæ habuerat conjugem. Inter duas has Principes, amitam nempe & fratris filiam, de successione certatum.

Cattimelibocensis Comitatus, uti pleræque Imperii ditio- nes, allodiis constabat & feudis. Feuda vel ab Imperio, vel a Principibus Ecclesiasticis, præsertim Herbipolensi Episcopo, aliis- que pendebant. (k) Otilia dimidiam hereditatis avitæ partem ju- re repræsentationis sibi deberi contendit; allodia magis, quam feu- da affectans. (l) Anna vero Comitatum vicinum omnem, Hassi conjugis sui ope, occupavit; feuda ex conventionem foci cum do- minis directis, (m) allodia jure sanguinis sibi vindicans; proxima heres defuncti; (n) filia quod gradu propior nepte.

Tom. II.

Hh 2

(k) MULLERI *Reichstags-Theatr. sub Maximiliano I. Part. I. 2te Vorstellung.* Cap. 68. §. 10. p. 611.

(l) „ *Ihre Förderung und Ansprach um ihr Anherrlich Veterlich und Müt- terlich nachgelassene ligende Erbgüter und fahrende Habe und ihre Ge- rechtigkeit der obgedachten Graveschafften Katzenelnbogen und Diez.* „ Verba sunt Instrumenti renunciationis Otiliæ.

(m) Ad conventionem hanc provocant Hassi; teste MULLERO loco allegat. pag. 5. JurisConsulti Parisienses in Responso super litem inter Hassos & Nassovios, pro Philippo Hassiæ Landgravio pronuntiant; habita præsertim ratione literarum simultaneæ investituræ, quas A. 1470. Philippus Comes Cattimelibocensis ejusque gener Henricus Hassus à Rudolpho Herbipo- lenfi Episcopo obtinuerunt. Vid. CAROLUS MOLINÆUS *Con- sil. 18. Operum* Tom. II. p. 865.

(n) In Instrumento renunciationis Otiliæ Henricus Landgravius vocatur

CHRIST.

§. VII.

Lis de ea
& renun-
ciatio.

Christophorus Otiliæ uxoris suæ nomine in Aula Cæsarea A. 1480. litem instituit, ac Fridericum fratrem, qui dein Ultrajectensium Antistes, misit ad Cæsarem, causam ut ageret præfens. (o) Cæsar Landgravium ad tribunal vocavit. (p) Sed post biennii moram, separatio allodiorum a feudis & alia, quæ in disceptationem veniebant, difficiliorem in dies cum redderent litem, Hasso constanter in possessione Comitatus manente, Christophorus denique in amicam cum Landgravio transactionem confensit; accepta, quam Henricus obtulerat, pecuniæ summa. Actio- ni in hereditatem avitam renunciavit Otilia, servato sibi tantum successioneis jure, si quando omnis Henrici extingueretur posteritas. Instrumentum hac super re A. 1482. mense Majo conditum est Badæ. (q)

„ Der nehiste Erb der Graveschafft Katzenelnbogen und Diez von wegen
 „ der Hochgebohrnen Fürstinnen seiner Gnaden Gemaheln, Frau Annen
 „ Lantgrävin zu Hessen &c, gebohrne Grävinne zu Cazenelnbogen und zu
 „ Diez, des gedachten Graven Philippsen Tochter. „

(o) Literæ Credenciales, quas vocant, Friderico ad Cæsarem datæ, extant in Tabulario Bada-Badenfi.

(p) Mandatum Imperiale cum citatione in eodem Tabulario servatur.

(q) MULLERUS Reichstags-Theatr. sub Friderico IV. Vte Vorstell. Cap. 12. pag. 55.

Ita ex divite Cattimelibocensi successione ad Badenses nihil pervenit. Christophori avunculus Cæsar procul dubio induxit eum, ut cum Hasso transigeret; quod in Aulico iudicio eum causa casurum esse existimavit.

§. VIII.

Post institutam cum Hasso litem Christophorus A. 1481. in expeditione Geldrica Maximilianum secutus est. (r)

Expedi-
tio Gel-
drica
aliaqua.

A. 1486. Electores ad eligendum Romanorum Regem Francofurti convenerant. Marchio noster Friderico Imp. ad conventum hunc proficiscenti comes adhæsit. (s) Habita tum quoque Imperii Comitia, in quibus de bello contra Turcas quæsitum. Christophoro, una cum Wurtzburgensi & Passaviensi Episcopis & Brandenburgi Marchione, id datum negotii, ut deliberatione cum legato Pontificis habita, decernerent, quid facto sit opus, eaque de re Cæsarem & Electores docerent. (t) Maximilianus Rex Romanorum electus, coronationis causa Aquisgranum deductus est. Christophorus & Albertus frater in itinere nobilium agmen duxerunt. (u)

Hh 3

(r) LE PETIT *Chronique de Hollande &c.* Tom. I. Liv. 6. p. 537.

(s) MULLER. *Reichstags-Theatr. sub Friderico IV. Vlte Vorstellung* Cap. 1. pag. 2.

(t) FVGGER. *Speculum Austr.* Lib. V. Cap. 33. p. 952.

(u) IDEM loc. cit.

CHRIST.

§. IX.

Expedi-
tio ad-
versus
Brugen-
ses.

Biennio post Civitas Brugensis, seditione commota, Maximilianum Regem custodiæ mancipaverat. Fridericus pater LXXIII. annorum senex, habitis per Imperium delectibus, quantas potuit copias, filio liberando in Belgium adduxit. Christophorus cum Alberto & Friderico fratribus quater mille pedites, quos suis sumptibus collegerat, exercitui Imperiali conjunxit. (x) Fama de Cæsaris adventu in Flandriam delata, Brugeses facinoris poenitentia ducti, reliquorum Belgii ordinum interventu, post quartum captivitatis mensem libertati restituerunt Maximilianum; præscripta ei pacis formula, quam jurejurando sancire coactus est. Refractaria ille urbe relicta ad patrem iter paravit; sed nondum excefferat Brugesium fines, quum Belgarum legati, firmandæ pacis causa, eum adirent. Maximilianus, iratum Cæsaris animum intercessione aliquot Germaniæ Procerum mitigandum esse censuit, commendavitque Christophorum ejusque fratres Albertum atque Fridericum, ut ope eorum in gratiam reducerentur Brugeses. Badensibus licet injunxerit Cæsar, Flandricas rebellium terras ferro ut persequerentur & flammis, apud eum tamen intercesserunt pro Flandris. Sed flecti non potuit Cæsar, qui cum

---

(x) FVGGER. loco allegat. Lib. V. Cap. 36. pag. 999. OLIVIER DE LA MARCHE *Memoires* Lib. II. p. 541.

omnibus copiis in agrum Gandavensem progressus, in vicinia urbis castra locavit; Flandris è Gallia arcessentibus auxilia, quibus ruinam imminentem averterent. Deinsam, haud ignobile ad Lifam oppidum, Galli Flandrique infederant, prohibitori, ne Cæsari ex Hannonia adveherentur commeatus. Christophorus cum quatuor millibus Germanorum peditum missus, nocturno impetu oppidum expugnavit, quadringentis fere hostium cæsis. In Gandavenses deinceps & Brugeses sævitum. Cæsar, relictis cum filio copiis, in Germaniam rediit. In Comitiiis Francofurtanis A. 1489. denique compositum est bellum. Conventui huc inter alios Proceres Christophorus quoque cum filio Jacobo interfuit. (y)

§. X.

Luxenburgici Ducatus Regimen pro præstitis officiis Maximilianus Christophoro eodem anno ampla cum potestate tradidit; (z) militarium & civilium rerum ei potestatem committens. In beneficiorum ecclesiasticorum collatione jus præsentandi exercuit; magistratus officio male functos exauctoravit. (a) Promittit Maximilianus, dignitatem Christophoro se non ablaturum, nisi debito eum præmonuerit tempore atque impensarum ratione satis-

Regimen
Ducatus
Luxemb.
Marchio-
ni com-
mittitur.

(y) PONTVS HEVERTVS *Rerum Austriacarum* Lib. III, Cap. 10. II. 16.

FVGGER, loco alleg. p. 999. sq.

(z) BERTELII *Descriptio Luxemburgici Ducatus* p. 486.

(a) Diploma Middelburgi die 20. Aug. datum in Codice Diplom. exhibemus.

CHRIST.

fecerit. (b) Quin & per Vicarium ut regeret Ducatum Marchioni permisit. Luxemburgi Castrum iisdem conditionibus ei traditum est. (c) Marchio, Præfule Cameracensi præfente, Regi fidem adstrinxit. (d)

Silvanectensis Pacis, inter Maximilianum Imperatorem & Carolum VIII. Gallia Regem A. 1493. initæ, tabulas custos & vindex pacis Christophorus sigillo quoque suo firmavit. (e) Hæc de Belgis; nunc ad Germanos redeundum.

§. XI.

Idem
Fœderis
Suevici
socius

Maximilianus Romanorum Rex vix fuerat electus, quum omnibus viribus eo allaboravit, perpetua pax publica tandem ut in Imperio vigeret. Prælusit pace tum ad decennium constituta; cui

(b) Codex Diplom. Badensis.

(c) Idem Cod. Diplom.

(d) Gubernium hoc Carolus I. Hispaniæ Rex, Belgii Princeps, A. 1518. Christophoro de novo commisit. Idem Cod. Diplom. ad hunc annum. DROL-
LINGERVS in *Lexico Basil.* in Vita Christophori scribit, Maximilianum Christophoro Luxemburgicum oppignerasse Ducatum atque eum postea reluisse; sed asserti sui auctorem non profert.

(e) LEONARD *Traité de paix* Tom. I. pag. 365. Germanis & Belgis Warrandiam Pacis usitator, illis præfertim temporibus, quibus paces publicæ non nisi temporariæ erant. In Westphalica Pace usus hic quoque adhibitus est.

cui porro firmandæ biennio post Suevos induxit, ut Equester eorum Ordo Liberæque Civitates inter se ad octennium fœdus inirent Eslingæ, quod Baviaræ Ducum & Helveticæ Ligæ retardaret progressus. Suevico fœderi Christophorus, à Maximiliano inductus, A. 1489. die Palmarum accessit, quod & Moguntinus Elector, Brandenburgici Marchiones, Archidux Austriae, Wirtembergæ Dux eodem die fecerunt. (f)

§. XII.

Memorabilior in Badensium Chronicis insequens annus est, (1490) quo via parata, ut patrimoniales eorum terræ, per tria fere secula a terra matre distractæ, in unum corpus redirent.

Pactum
successionis
Saufenberg.

Die Jovis post B. Bartholomæi Philippus Marchio Saufenberga-Rœtelanus suæ lineæ postremus, mutuæ successionis pactum, quod stilo domestico: *Das Rœtelische Gemechte* (g) vel *Erbeinigung* Badenses appellant, cum Christophoro inivit; Sacrum Domus Badensis Palladium. Quamvis enim Saufenbergicæ Lineæ, quæ junior erat, ad interitum vergenti, senior succedere debuisset, a stipite communi quod fuerant prognatæ; reciproca tamen linearum successio novo pacto roborata est; cuius capita præcipua heic proponimus Lectori.

Tom. II.

II

(f) DATT de Pace Publica Lib. II. cap. 9. & 10.

(g) Dispositio, Conventio, Germanis tum dicebatur *Gemechte*, *Gemechtus*.

CHRIST.

Si Christophorus sine mascula herede decedat, Marchia Hachbergæ cum Hohinga & oppido Sulzberg ad Philippum perveniat. Philippo absque masculis decedente heredibus, Dynastiæ Rœtela, Saufenberga, Badevilla ad Christophorum perveniant. Unionem hanc hereditariam Officiales & subditi utriusque partis accipiant & jurejurando confirment. Neuter aliquid ex Marchicis his terris alienet. Si aliquid vendatur, rei venditæ pecunia in aliam rem utilem vertatur. Libera sit rerum oppigneratarum superstiti reluitio. Vidualitia uxorum super has terras sint licita. Principis filiæ dos ad octo mille florenos ascendat. Viduales & dotales terræ suo tempore redeant ad corpus. Alienatio permittitur, si quis Marchici sanguinis ex captivitate redimendus, vel si pia instituenda fundatio. Deficientibus masculis Marchicæ terræ ad filias transeant. Officiales si qui novi creentur, in Pacta hæc jurent. Singulis decenniis subditi jusjurandum renovent.

Transactionem hanc Maximilianus Cæsar A. 1499. d. 13. Aug. Friburgi Brisgovie sua auctoritate roboravit per literas, quibus tamen, incio Christophoro, clausulæ quædam insertæ fuerunt, de quibus infra differitur.

§. XIII.

Turbæ
Weissen-
burg.

Weissenburgensis Abbatiae Regalis Benedictinæ in Alsatia Inferiore motus, à Friderico I. Electore Palatino excitati, à Phi-

lippo Ingenuo aucti, Principes vicinos commoverunt, ut ad componendos eos A. 1491. certatim concurrerent.

Joannes Trottius, miles Thuringus, Mareschallus Aulæ, apud Philippum Monasterii Advocatum gratiosus, Abbatiam duxerit habuit, atque in ejus bona manus injecit. Re Romam delata, Elector & Trottius censuræ ecclesiasticæ ab Innocentio VIII. subjecti sunt. Christophorus Electorem amicum, sed in omni hoc vacillantem negotio, ad transactionem cum Abbacia perducere non potuit, nisi post Trottii decessum. (h)

§. XIV.

Illustre hoc in Annalibus Badensium tempus est, quo Dominus hujus opes sub Principe nostro, quem augendis, ordinandis, ornandisque Badensium rebus fata destinasse videbantur, non exigua incrementa ceperunt.

Initium factum est ab Aurei Velleris torque; qua Philippus Archidux, Gallix Belgicæ heres, quatuordecim annorum juvenis, Christophorum Marchionem anno, quem recensemus, (1491) ornavit Mechliniæ. (i)

At Maximilianus pater tutorque Philippi, strenuam consanguinei sui fidem & operam in Belgicis & Francicis bellis plu-

Tom. II.

Ii 2

(h) TRITHEMIVS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1491.

(i) FVGGER. *Speculum Austriacum* Lib. V. cap. 39. p. 1040.

CHRIST.

Marchio
Aurei
Velleris
Eques.

CHRIST.

res per annos constanter expertus, de remuneratione sollicitus, occasionem denique invenit, qua ei domuique ejus gratum animum ostenderet; Dynastias quasdam atque Dominia, in Ducatu Luxemburgico sita, A. 1492. in perpetuum ei conferens feudum, quorum præcipua Domui Badensi ad nostra usque tempora adhærent.

§. XV.

Ditiones
Luxem-
burg. ac-
cipit.

Rodemacheræ, Richemontii, Hesperingæ, (*k*) Bolchenæ (*l*) & Vfeldingæ (*m*) feuda intelligo. Rodemachera (*n*) oppidum, Dynastiæ caput, tribus leucis distans Luxemburgo, suos a longo tempore habuerat Dynastas, qui per omnem Ducatus Luxemburgici tractum terras possederunt. Sub Carolo Burgundiæ Duce, sub Maria & Maximiliano conjugibus, ut & sub

(*k*) In Instrumento legitur *Hesprenges*, Germ. *Herspring*.

(*l*) Feudum Vincentii Comitis Marcani, à Luxemburgico Ducatu pendens.

(*m*) Dynastiam hanc prope Rodemacheram, Domino de Clerval olim oppigneratam, Vincentius Marcanus redemerat, ut Charta nos docet.

(*n*) Tria sunt Ducatus Luxemburgici oppida, quæ in *Machern* desinunt *Rodemachern*, *Kænigsmachern*, *Grævenmachern*, circa Mosellam flumen. *Machern* pro *Marchern* à Marcha nonnulli derivant, quod loca hæc in finibus Ducatus Luxemburgi, Lotharingiam versus, sita sunt. ZEILERS in *Topographia Ducatus Luxemburgici* p. 242. ubi & annotat, *Rodenmachern* subinde *Rodenbach* appellari. Idem ZEILERS in *Itinerario Germaniæ* cap. 32. pag. 474. scribit *Rodemarck*. GVICCIARDINVS *Rodemacriam* appellat in *Descriptione Belgii* p. 292.

Philippo, filio eorum, Gerhardus Rodemacheranus in bellis, cum Ludovico XI. & Carolo VIII. ortis, Gallicas partes fovit, arma contra dominos suos identidem ferens. Maximilianus in literis feudalibus, Marchioni datis, ipse nos docet, Rodemacheræ, Richemontii, Herfpringæ Castra tormentis bellicis a se expugnata fuisse, hostibusque erepta. Castra hæc tamen cum terris noluit penes filium suum Philippum manere, sed ut erat indulgens, Bernhardo perduellis Gerhardi filio atque Vincentio Moërsiæ & Sarwerdæ Comiti, tradidit; iniquum existimans, filium innocentem patris, qui inter hæc mortuus est, luere peccata. Sed Moërsius & Rodemacheranus, accepti beneficii immemores, turbis super matrimonium Annæ Britannicæ inter Carolum VIII. Galliarum Regem & Maximilianum exortis, Gallicas denuo secuti sunt partes. Captivus tum Abbevillæ in Picardia tenebatur Carolus, ex Egmontanorum Comitum familia, Geldriæ Dux; (o) cujus pater Adolphus, homo turbidi ingenii, Arnoldum patrem suum olim quoque tenuerat captivum. Carolus Audax, Burgundiæ Dux Geldricum Ducatum ceterasque terras avitas vi abstulit

Ii 3

(o) Carolus hic cum Philippo Ravensteinio, copiarum Austriacarum præfecto, Civitatem Bethuniam tentaturus, A. 1487. una cum Nassoviæ Comite in Gallorum manus inciderat. JALIGNY *Histoire de Charles VIII.* in *Collectione Scriptorum Godofredi* pag. 35. BVZELINVS in *Annalib. Galliarum Flandriæ* Lib. X. p. 467.

MARCUS.

Adolpho. Maximilianus per Mariam Burgundicam, Caroli Audacis filiam atque heredem, accepit Geldriam, & ad annum usque 1492. possedit. Hoc ipso anno Vincentius, Moërfii & Sarwerdæ Comes, quem memoravimus, Gallicis adjutus copiis, Carolum post quinque annorum captivitatem in avitum Geldriæ Ducatum restituit. Vincentii filius, vel ex filia nepos, Bernardus Rodemacheranus Carolo VIII. Gallix Regi, pro Geldri lytro relictus est obfes. (p)

Novam hanc Vincentii & Bernhardi vafallorum perfidiam Maximilianus Romanorum Rex punivit, eodemque anno 1492. Dominia utriusque Luxenburgica, superius memorata, filco ad-

---

(p) Vincentius Moerfanus in Literis Caroli Geldriæ Ducis, ad Fridericum IV. Imp. A. 1492. datis, vocatur Comes de Moërfa & Sarwerden apud PONTANVM *Hiflor. Gelrix* Lib. XI. pag. 597. Vincentii hujus filium obfidem pro Carolo apud Gallix Regem mansisse atque in captivitate Gallica A. 1501. obiisse tradit idem PONTANVS loco allegat. pag. 591. 602. 621. At Maximilianus in literis Investituræ, Christophoro Marchioni datis, Bernardum Gerhardi Rodemacherensis filium, Vincentii Moërfensis nepotem & pupillum in Gallia mansisse obfidem, scribit; *Mambour & tuteur dudit Bernard son petit fils.* Pontani tamen sententiam Belgici scriptores sequuntur. PONTVS HEVERTVS *Rerum Austriacar.* Lib. II. cap. 12. Lib. IV. cap. 4. & HVBERTVS LOYENS in *Synopsi de Lotharingix, Brabantix & Limburgi Ducibus* pag. 174. HENNINGES in *Theatr. Geneal. Part. Priore Germanix* pag. 416. Bernardum nostrum Rodemacherensem Vincentii ex filio Friderico nepotem constituit. Friderico uxorem assignat Baronissam de Rodemachern.

dixit; eaque Christophoro Marchioni, Principi sibi fido, & per quadriennium jam Gubernatori Ducatus, præstita ob officia, gratis concessit in feudum. Eidem alia quoque aliorum proscriptorum bona, nempe Comitatum S. Pauli, qui etiam Rubensis dicitur, vernacule *Rouffy* (*q*) cum parte Domini *Fontois & Berward*, item Dominia *Florenge* (*r*) & *Ruland* brevi post tradidit. Dynastiam vero *Pittanges* (*s*) quam domino de Crehanges, ob felonie crimen ademptam, Friderico Comiti Bitensi vendiderat, redimendi potestatem Christophoro fecit. Singula hæc post Pacem Silvanectensem A. 1494. novis literis confirmavit Maximilianus; speciale hoc quoque jus addens, ut lite super illis ditio- nibus mota, Christophorus coram solo Cæsare aut Romanorum Rege diceret causam. Confirmatorias donationum istarum Chartas Codex Diplomaticus dabit.

§. XVI.

In Belgio hæc dum suscepit Romanorum Rex, pater ejus Imperator Suevici foederis socios contra Albertum Bavariæ Du-

Bello Ba-
varico
involvi-
tur.

(*q*) In Charta legitur *Ruttich, diète Saint Paul*. Comitatus inter Luxemburgum & Theodonis villam, (Diedenhofen) quem exponit BERTELIVS in *descriptione Ducatus Luxenburgenfis* pag. 256. quæ extat inter Respublicas Elzevirianas. Henricus Luxemburgi Comes Chartam A. 1262. datam ita inchoat: Nos Henricus Comes Luxemburgensis, *Rubensis* & Marchio Arlunensis, apud BERTELIVM loco alleg.

(*r*) In Instrumento *Florhange* prope Theodonis villam.

(*s*) *Pettanges*, Germ. *Puttingen* inter Luxemburgum & Arlunum, *Arlon*.

CHRIST.

cem armavit. Princeps hic, sapientem quem vocant, vicinæ Ratisbonæ libertati insidiatus, variis artibus rem eo perduxit, ut urbs, debitis onerata & quo se verteret nescia, pristinum sibi sumeret dominum atque A. 1486. Bavaricæ se subiceret ditioni. Imperio liberam Civitatem ut restitueret Bavarus, nulla Cæsaris persuasione potuit induci. Collectus est foederatorum exercitus ad Vindelicorum Augustam. Copias quoque suas adjunxit Christophorus. Sed antequam cum Alberto res devenisset ad proelium, Maximilianus, cui tranquillitas publica semper curæ fuit, ad saniora eum reduxit consilia atque reconciliavit cum Cæsare, quod eodem, quem exponimus, anno (1492.) evenit. Ratisbona, per sexennium libertate privata, pristinam libertatem fere nolens recepit. (t)

§. XVII.

Robertum Marcan. in ordinem cogit.

Triennio post in expeditione Belgica Maximilianum commitatus est Christophorus; S. Georgii gerens vexillum. (u)

Robertus II. Marcæ Comes Roberti I. A. 1489. defuncti, filius, vir bellax & iniquus, qui postea Bullionii Ducis nomen assumpsit, (x) in Leodiensis ditionis partibus Eldainum possidebat
Castrum;

(t) FVGGER. *Speculum Austr.* Lib. V. cap. 40. pag. 1055. ADLZREITTER *Annal. Boicor.* Part. II. Lib. IX. cap. 45. sqq.

(u) WENCKER de *Gleesburg.* pag. 41. & 43.

(x) Roberti hujus abneptis Carolina (*Charlotte*) nupsit A. 1592. Turriano Vi-

Castrum; (y) cujus præfidiarii per regiones vicinas rapinis suis vexabant colonos.

Philippus Archidux misit Christophorum, ut ex Luxemburgensi, Namurcensi atque Hannoniensi tractibus ad coërcendos prædatores tria peditum millia colligeret. Bulainium Marchio expugnat castellum; prædatores arbore infelici suspendit; Bullionii Castrum tormentis quatit, incendit, evertit. Esdainum interea magnis operibus communiuit Marcanus & cum trecentis militibus fortiter defendit; denique Christophoro se tradens, dimissus est liber. (z)

§. XVIII.

Tunc temporis (1495.) habita sunt illa WORMATIÆ Comitata, quæ publicam quietem apud Germanos tandem stabiliverunt. Interfuit eis Christophorus (a) atque a Cæsare in mandatis accepit, ut cum ordine equestri Ortenavico ejus nomine ageret. (b) Ordo ille nuper Caroli Badensis instinctu, ejusdem publicæ pacis promovendæ causa, in corpus coiverat.

Gesta
ejus varia.

Tom. II.

K k

ce-Comiti Turenni Domuique huic Ducatum Bullionii & Sedani intulit.

(y) Esdain ad Mosam est situm, inter Mezieres & Tvois.

(z) PONTVS HEVTERVS *Rerum Ausir.* Lib. V. cap. 4. FRANCISCVS HARAEVS in *Annalibus Brabantiae* Tom. I. p. 494.

(a) TRITHEMIVS in *Chron. Hirsaug.* ad h. a. DATT *de Pace publ.* p. 494.

(b) DATT loc. cit. pag. 232.

CHRIST.

A. 1496. Fœderi Suevico, in triennium renovato, accessit. (c) Tum quoque Philippus Archidux, Civitatis Viridunensis Burgundiæ Gubernatorem Marchionem nostrum constituit; (d) eidemque triennio post annuam 1200. librarum assignavit pensionem.

Anno sequenti cum Eberhardo, Wirtembergæ Duce, super advocatiam Monasterii Albæ Dominorum transegit, Maximiliano I. Imp. transactionem firmante. (e)

Dimidiam
Lahræ &
Malbergæ
coëmit.

Eodem tempore Christophorus a Johanne & Jacobo, Moërsii Sarverdæque Comitibus, dimidiam partem Lahræ & Malbergæ coëmit; (f) ita quidem, ut utraque Dynastia a Sarwerdanis & Badensibus indivisim regeretur. A. 1629. fuerunt divisæ. Malberga penes Bada-Badenses mansit, Lahra ad Saræpontos Comites, Sarverdæ heredes, transivit, qui eam deinceps Bada-Durlacensibus oppigneraverunt.

§. XIX.

Pacem
publicam
renovat.

Hæc dum aguntur, Christophorus fratri suo, Trevirensi Archiepiscopo, adversus Boppardienfes rebelles, cum Palatino

(c) IDEM pag. 325. & 337.

(d) Chartam hanc, die 8. Januarii datam, Codex Diplom. exhibet.

(e) BESOLDI *Monumenta Wirtenb.* pag. 122. seqq. PETRI *Suevia Sacra* pag. 41.

(f) KLOCK. *Consilior.* Tom. II. Confil. 56.

Rheni & Hassiæ Landgravio adduxit auxilia, quibus Boppardia subacta. (g) Paci publicæ contrariari hæc visa sunt. Et tamen paulo post (1498) cum Ulrico Wirtembergæ Duce in Comitibus Friburgi Brisgoviae die 26 Julii Wormatiensis pacis publicæ foedus in octennium Marchio noster renovavit. (h)

Neque vero Germanicæ securitati satis prospectum esse reputaverat Cæsar; nisi & augustus Imperii constitueretur Senatus, qui repræsentaret Comitibus, subitisque rebus præfens afferret remedium; Turca imminente Germanis. Senatum hunc Vigintiviralem Cæsar in Comitibus Augustanis A. 1500. Statuum Germaniæ consilio instituit, & assessorem ejus constituit Christophorum. (i) Confessus nonnisi per biennium duravit; sub Carolo V. restaurandus ad tempus.

Regi-
menti
Imp. con-
fors.

Eodem Cæsare suffragante, eodemque anno, Fœderi Suevico, quod in duodecim annos renovatum, (k) Marchio quoque noster accessit; magna animo consilia revolvens. (l)

Tom. II.

K k 2

(g) KNIPSCHILD. de *Civitatibus Imperial.* Lib. IV. cap. 1. p. 350. Vide Johannis Archiepiscopi Trevir. vitam supra.

(h) DATT pag. 796. & 915.

(i) MULLER. *Reichstags-Staat* Lib. I. cap. 5. RECESS. IMP. edit. *Senckenberg.* Part. II. pag. 84. Christophorus ad comitia Augustana Hermannum de Sachsenheim miserat legatum. FVGGER. *Specul. Austr.* Lib. VI. cap. 4. p. 1130.

(k) DATT. p. 350. 443. 446. & 473.

(l) Inter hæc Christophorum A. 1501. in Belgio fuisse ex Charta Bruxellis d.

CHRIST.

§. XX.

Johan-
nam Sau-
fenb. filio
quærit
uxorem.

Aderat nimirum tempus illud, quo Linea Badensis junior, quæ Hachberga-Sausenbergica vel Rœtelana dicebatur, visa est cum Philippo ad interitum vergere. Opibus hæc multum superavit Hachbergicam, cujus terras proavus Christophori Bernhardus acquisivit. Postremi tres Sausenbergæ Marchiones Burgundiæ Ducibus addiçti, principem Ducatus urbem frequentes inhabitarunt Divionem. Guilielmus, Rudolphus, Philippus, pater, filius & nepos, in Burgundicis terris suis lubentes federunt. Philippus, natu quintus, Christophori filius, vividi ingenii & magnæ indolis Princeps, destinatus a patre, Johannam, Philippi Sausenbergici filiam & heredem unicam, qui duceret uxorem; ut Sausenbergicæ, Rœtelanæ, Badevilerenses terræ, vel patrimoniales vel acquisitæ, cum Badenfibus jungerentur & in unum corpus coirent. Philippus XXII. annorum tum juvenis in Philippi Sausenbergici aula educabatur; gener ejus, omnes ut credidere, futurus.

Christophorus, hac spe plenus, A. 1501. misit ad Philippum legatos Hermannum de Sachsenheim & Johannem de Schauenburg (m) cum Georgio Hofio, ab epistolis secretis, qui

27. Sept. data addiscimus, cujus mentio apud OLIVAR. UREDIVM de Sigillis Comitum Flandriæ p.133.

(m) Prior aulicus ministerialis fuit, quem vocant *Land-Hoffmeister*. Posterior dictus est *Haus-Hoffmeister*.

Johannam, ejus filiam, pro filio suo Philippo peterent uxorem. Originis, sanguinis, insignium communiō; familiæ pacta vinculum hoc novum suadere, imo & exigere videbantur.

CHRIST.

§. XXI.

At Marchio, Johannæ pater, audita Legatorum oratione respondit, Ludovico Galliarum Rege incio, incioque Amedeo, Sabaudia Duce, focero suo, quin & incis vicinis fociis, per quos intellexerat Bernates, filiam in matrimonium se collocare non posse. Addidit tamen elogium agnati juvenis, Philippi Badensis, ejusque virtutes & animi dotes, multis laudibus extulit. (n) Ex responso hoc, quid intenderet Philippus, intellexerunt legati; cum repulsa inexpectata domum redituri. Christophorus post hæc aliam ingressus est viam; in id unice intentus, ut moriente Philippo, Brisgovicas ejus terras, ex mutuæ successione pacto, ante undecim annos inito, occuparet.

Sed frustra.

Johanna Sausenbergica, Badensem ingredi quæ debuerat Domum, Longuevillanam ingressa est; atque Burgundicas & Helveticas patris hereditarias terras sibi retinuit & ad posteros suos Longuevillanos propagavit. (o)

K k 3

(n) Hæc ex Bada-Durlacensis Tabularii volumine, quo Austregale Spirensis Episcopi Judicium in causa Landgraviatus Badensium exponitur.

(o) Vide Tomum I. *Histor. Zaringo-Badensis* p. 418, sqq.

CHRIST.

§. XXII.

In Sau-
fenberg.
tamen
Brisgo-
viæ ter-
ris succe-
dit.

Rœtelenfis autem, Saufenbergica & Badevillenfis Dynaftiæ, virtute pactorum, quæ fupra expofui, ad Christophorum tranfierunt; perpetuo Badenfibus terris vinculo iungendæ. Enimvero terrarum iftarum incolæ, intellecto Longuevillani, poft mortem fœceri, eas poftulantis, confilio, A. 1503. Rœtelenfe Caftm muniverunt præfidio, numeroque decies mille armati in Harda convenerunt australi, (p) unanimi confenfu conftanter profefli, nullum alium fe agnituros efle dominum, quam Christophorum Marchionem Badenfem.

Lites de-
fuper
cum
Longue-
vill.

Johanna, de ablatis fibi Brisgovix Dynaftiis apud Helvetios conquefta, in Camera Imperiali litem intendit, quæ inter Longuevillanos & Christophori pofteros octoginta per annos continuata eft. Bafilienfes a Longuevillanis per aliquod tempus non fuerant alieni. Res tamen, Prætoze & Senatu Bernenfi arbitris d. 28. Aug. A. 1581. duarum Principum fœminarum interventu, feptuaginta octo poft annos, compofita eft.

§. XXIII.

Transa-
ctio.

Maria Longuevillæ & Totavillæ Dux, Novi Caftri Comes, Borboniæ Dux nata, Helionori, Longuevillæ Ducis (q) vidua,

(p) Saufenhard in colle, qui a Slienga vicina dicitur *der Sliengenberg*.

(q) Frater hujus Leonori fuit Francifcus Marchio de Rothelin, quod nomen

materque Henrici & Francisci, virtute potestatis, à Galliae Regibus, Carolo IX. ac dein Henrico III. acceptæ, ut & Anna, Caroli II. Marchionis Bada-Durlacensis vidua, junctis trium Marchionum adolescentium tutoribus, in urbe Berna convenerunt. Declaravit Maria, se pro CCXXV. florenorum millium summa, intra tres annos solvenda, omnibus juribus & actionibus liberorum suorum, coram Judicio Camerali hucusque versantibus, in Roetelæ, Saufenbergæ & Badevillæ Dynastias, oppidumque Schopfheim, solemniter renunciare. Conditum est Renunciatianis Longuevillanæ Instrumentum solenne, (r) eique Maria Borbonia cum Consiliariis Aulæ Comitatus Novi Castris subscripsit. Bernensis Civitatis nomine Chartam Dachselhoferus signavit. Adjecta sunt subscribentium sigilla.

Longuevillanæ gentis sator est Johannes de Aurelia, Dunoisii (*Dunois*) & Longuevillæ Comes, Ludovici Aureliani Ducis, qui A. 1468. decessit, filius nothus, magni animi heros. Franciscus I. Johannis filius, pater fuit Francisci II. in cujus favorem Ludovicus XII. Galliae Rex, Longuevillanum Comitatum A. 1505.

Longuevillanorum origo.

gentilitium ad posteros propagavit ad hunc usque diem. Habetur ille pro filio spurio Francisci Longuevillani, ex concubina de Blosset suscepto. At Blossetam hanc legitimam Francisci uxorem fuisse docebit ILL. HOZIERIUS Insignium Franciæ judex, ut ipse ad me scripsit d. 7. Dec. 1762.

(r) Authenticum in Tabulario Bada-Durlacensi servatur.

CHRIST.

in Ducatum erexit. Frater junior Ludovicus, Johannæ Saufenbergicæ maritus, Rœtelani Marchionis usus est titulo, quamdiu frater ejus supererat. Postea & alia hujus Domus linea titulum *Marchionis de Rothelin* accepit. Axioma hoc Longuevillæ Ducem in transactione cum Badensibus sibi reservasse ZECHIUS scribit; (s) at in Charta mentio reservationis non fit.

§. XXIV.

Chri-
stoph.
Philippo
fil. terras
assignat.

Eodem anno, quo Saufenbergensem hereditatem adierat Christophorus, Philippo ille filio suo Marchionatum Badensem, Spanhemii & Ebersteinii Comitatum partes Badenses, cum Dynastia Altensteig attribuit, ita quidem, ut omnia ad heredes transferret. Fecit hoc Heidelbergæ, Electore Philippo Ingenuo, amico suo, præsentem; quum nempe eundem Philippum cum Electoris Palatini filia Elifabetha sponsasset. (t) Immutata hæc tamen sunt A. 1510. Mulnbergæ, (u) ubi Christophorus inter tres filios seculares, Bernhardum, Philippum & Ernestum, ratione successio- nis, denuo disposuit. Sed utraque dispositio testamento, quod A. 1515. Christophorus condidit, abolita est, ut suo loco vide- bimus.

Impen-

(s) EVROP. HEROLD. Tom. I. p. 508.

(t) Die Martis post S. Pauli convers.

(u) Die Veneris S. Michaëlis.

Impensæ multiplices, Longuevillanæ litis causâ faciendæ, necessitatem Marchioni nostro imposuerunt, ut A. 1504. oppidum & Castrum Weingarten ejusque præfecturam Philippo Ingenuo, Electori Palatino, pro 12000. florenis Rhenensibus, cum pacto antichretico venderet. (x)

CHRIST.

Weingarten
Palatino
vendit.

§. XXV.

Acquisiverat hæc Elector, magnam Electoratus sui partem Bavarico mox bello perditurus; eodem nempe anno proscriptus à Cæsare. Tum vero sanctæ & inviolabilis fidei ac amicitiae specimen Christophorus edidit. Nulla enim ratione ab ipso Imperatore, cui alias addictissimus fuerat, potuit induci, ut arma contra Palatinum proscriptum arriperet, atque adeo recuperaret non modo ea, quæ nuper vendiderat, sed & quæ Fridericus Victoriosus ante hos quadraginta duo annos Carolo patri captivo extorserat. Rarum Principis moderati exemplum; qui occasionem, a fortuna oblatam, maluit contemnere, quam amicum, filii sui focerum, hostibus obrutum, suis terris spoliare. (y) Ipsa reconciliatio

A bello
Bavarico
abstinet.

Tom. II.

Ll

(x) TOLNERI *Histor. Palat.* Cap. II. p. 54.(y) TRITHEMIVS in *Chron. Hirsaug.* A. 1504. Notum est ejus dictum *Eid und Ehr, gilt bey uns mehr, dann Land und Leut gewinnen.* PAREVS *Histor. Palat.* Lib. VI. Sect. I. pag. 235.

CHRIST.

Philippi Electoris cum Cæsare intercessioni Christophori tribuenda est. (z)

§. XXVI.

Ebersteinio proscripto terras restituit.

Bernhardus III. Ebersteinii Comes, Palatini vassallus & focus, in eodem bello a Cæsare devotus est diris. Bernhardinam Comitatus Ebersteinensis partem Philippo, Christophori filio, Cæsar donavit. Sed & hac liberalitate filium suum frui noluit Christophorus, eumque induxit, ut Ebersteinensis Comitatus ablati partem Bernhardo A. 1505. restitueret; quæ nonnisi sesquiseculo post, gente cum Casimiro A. 1660. extincta, variis denique modis ad Badenses rediit. (a)

Magnum præ se animum ferens.

Moderatio Christophori pro vario hominum ingenio extolitur vel reprehenditur. Palatini scriptores eam multum dilaudant. TOLNERUS, (b) postquam Castra, oppida, districtus,

(z) PONTVS HEYTERVS *Rer. Austr.* Lib. VI. Cap. 6. FVGGER. *Specul. Austr.* Lib. VI. Cap. 6. pag. 1155. seq. BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 322. Cæsarem in castris ad Kuffsteiniam arcem Christophorus adivit.

(a) ILL. PREVSCHEN. in *Differt. de Comit. Eberstein.* in *Carlsruher Sammlungen* pag. 422. Imo & partem Sylvæ Gernsperg Badense allodium Bernhardo & posteris in feudum masculinum concessit.

(b) *Historiæ Palatinæ* pag. 104. Nec silentio hic prætereundus est Johannes senior, Palatino Simmerensis, qui nullo modo potuit induci, identidem licet invitatus, ut contra Philippum Ingenuum corripere arma, cum tamen opima quoque spolia ex bello isto reportare potuisset.

quos Bavarus, Wirtenbergicus, Hassus, Bipontinus, Leiningenses, Noribergenses, quin & ipse Maximilianus Philippo Palatino abstulerant, enarrasset, solius Christophori abstinentiam & magnanimitatem multis laudibus effert. Receptius tamen est Machiavelli consilium: ampliandæ potentiae quoties offertur occasio, occasione utendum.

§. XXVII.

Florentes tum fuerant Ludovici XII. Galliae Regis in re-
gno suo & in Italia opes, ubi Mediolanensem occupaverat Ducatum; Helvetiorum foederatus; Longuevillani, uti vidimus, Ducis fortunæ promotor.

Foedus
cum Ma-
ximil.
Imp.

Sinistri quid ab austro quum timuisset Christophorus, A. 1505. die Veneris post Lætare contra Gallos, Helvetios aliosque cum Maximiliano Cæsare foedus inivit, quod speciatim Austriacas & Badenses in Alfatia, Brisgovia & Nigra sylva ditio- nes respexit. Wolfgangus, Furstenbergæ Comes, Alfatiae superioris & Ortenaviae Provinciarum Præfectus; Caspar Baro de Moersperg, Advocatiæ Alfatice Vicarius Austriacus, Cæsaris nomine; David de Landeck, Roetelanus, & Asimus ad Lacum, Hachbergensis Præfectus, pro Christophoro Marchione foedus firmarunt sigillis.

CHRIST-

Spanheimen-
fia.

Biennio ante Jacobus Joanni, propatruo suo, Electori Trevirensi, in hac dignitate successerat; Christophori filius. Hic A. 1507. cum patre & cum Johanne Palatino Simmerensi, qui maximam Comitatus Spanheimensis partem tenuerant, convenit, ut lites, ob Comitatus jura quaedam cum Archiepiscopatu Trevirensi exortæ, componerentur per arbitros. (c)

§. XXVIII.

West-
phalici
Jud. abo-
litionem
promo-
vet.

Gravamina contra vetus illud inquisitorium Westphaliæ tribunal secretum, quod etiam Vemicum dicebatur, a longo jam tempore apud Germanos invaluerunt. Intolerabile visum est Imperii Statibus, cives sibi subditos, inaudita causa, ab eo judicari, dampnari occulte, & a Scabinis illius Judicii, infcio ditionis domino, ubicunque deprehenderentur, occidi. (d) Sigismundus & Fridericus IV. Imp. correxerunt abusus. At Anno 1470. Westphalici illi judices eo audaciæ progressi sunt, ut ipsum Cæsarem ad tribunal suum citarent. (e) Impotentis horum judicum dominationis Argentinenses pridem pertæsi, duos eorum emissarios A. 1472. damnarunt ad suffocationem in flumine.

(c) HONTHEMIVS *Hist. Diplom. Trevir.* Tom. II. p. 582.(d) AENEAS SYLVIVS in *Europa* cap. 37.(e) WENCKER, in *Apparatu Archiv.* p. 383.

CHRIST.

Nefandum hoc iudicium Cæsar A. 1512. aboluit. Triennio ante Christophorus, atrocitatem iudicii hujus quoque indignatus, Argentinenfes invitavit, ut mense Augusto ad Hagenoensem Conventum, contra Westphalicos iudices constitutum, suos quoque mitterent legatos, (f) fœdusque contra illos renovarent. Auctoritas, qua apud Cæsarem noster Marchio polluit, iudiciorum horum everfionem non parum promovit.

§. XXIX.

Eodem tempore Godesaviensis Monasterii, Durlaco vicini Abbas Jacobus, Benedictinæ familiæ, Christophoro Marchioni, Advocato Cœnobii, de terris quibusdam & juribus Romæ litem intenderat. Monachi deseruerunt Abbatem, quod temere litigasset. Prosequendæ liti cum negaretur pecunia, in Germaniam rediens, Abbatialem dignitatem deposuit Abbas. (g)

Biennio post (1511) firmandæ pacis publicæ causa Marchio noster ad vicennium speciale fœdus cum Ulrico inivit Stutgardiæ; (h) ubi magno tum apparatu celebratæ sunt nuptiæ, qui-

L1 3

(f) WENCKER. loco alleg. p. 390.

(g) TRITHEMIUS in *Chron. Hirfaug.* ad hunc annum.

(h) DATT. *de pace publ.* p. 796.

CHRIST.

bus Sabinam, Alberti IV. Bavariae Ducis filiam, uxorem duxit Ulricus; (i) turbis in Imperio deinceps excitatis notissimus; a Fœdere Suevico suis terris expulsus, quod pacem publicam violasset; quam ut firmaret, cum Christophoro nunc junxerat foedus.

Comitia
Trev. &
Colon.

Anno sequenti habita sunt Treviris atque Agrippinae Coloniae Imperii Comitia, quibus eum cum Ernesto & Philippo filiis interfuisse reperio. (k)

§. XXX.

Lis cum
Aufria-
cis de
Saufen-
berg. ter-
ris.

Maximilianus Cæsar Marchionem nostrum licet impense amaverit, a Consiliariis tamen inductus est, ut Brisgovica ejus jura imminuere tentaret. Res altius repetenda est.

Reciprocum illud Rœtelenſe pactum, a Christophoro & Philippo A. 1490. conditum, Charta sua A. 1499. Cæsar confirmans, non modo Rœtelæ Castrum & oppidum Schopfheim feuda oppignerata, sex mille florenis reluibilia, appellat, sed & ipsis Rœtelæ, Saufenbergæ & Badevillæ terris larvam Landſſiatus inducit; falsa opinione imbutus, Landgraviatum Brisgoviae Aufria-

(i) TRITHEMIVS in *Chron. Hirſſaug.* ad hunc annum.

(k) TRITHEM. ad hunc annum. FVGGER. in *Specul. Auſtr.* Lib. VI. cap. XV. p. 1288.

ci juris esse, eique in omnes Brisgovici Pagi terras suprematum adhærere. Marchio clausulam, eo incio additam, constanter rejecit atque contra eam identidem protestatus est; nihil tamen in litteris mutatum.

Ensisheimense tribunal, cui Alsatia Auftriaca & Brisgovia suberant, Christophoro A. 1503. Saufenbergo - Rœtelanam hereditatem adeunte, aliquamdiu quievit. At A. 1514. Dynastiarum illarum Præfecti ad Principem referunt, quod Auftriacum Regimen collectas, & militaria servitia a Marchicis exigat, quin etiam postulet, ut a judicio Rœtelano (1) ad Auftriacum Regimen libera provocatio fit.

§. XXXI.

Jacobus Nagelius, Eques, Rœtelanæ Dynastiæ tum fue- Diuturna.
rat Præfectus. Causa hac magis magisque ingravescente Legati Helvetici Corporis, Badæ in Argovia collecti, die Martis ante Simonis & Judæ Christophoro Marchioni, quin & Civitas Basiliensis Nagelio studia sua officiaque obtulerunt. Tentata subinde est compositio litis. Austregalis Judex, Spirensis Episcopus A. 1567.

---

(1) Von dem Kapff zu Rœteln. Kapfengericht, habitum in Castro Rœtelensi sub dio in loco prominente qui *Kapff* vocabatur.

CHRIST.

in prima instantia pro Austriacis sententiam tulit. (m) Lento tamen gradu in Camera Imperii lis continuata est.

Sueci Exemplo Pacis, quod jam A. 1647. die 14. April. Cæsareanis obtulerant, hæc verba inseruere: „Renunciant Archiduces Austriæ pro se & heredibus in perpetuum actionibus & processibus super Dynastia Rœteln aliisque ditionibus in Camera contra Marchiones institutis. „ (n)

Cum Isaaco Volmaro, Consiliario Cæsareo hæc super re quoque egerat Fridericus V. Marchio Osnabrugæ. (o) Sed frustra laboratum.

Seculi decursu opus erat, omnis ut componeretur contentio, quam Maria Theresia denique A. 1743. terminavit, uti supra ostensum. (p)

§. XXXII.

Marchio
inter fi-
lios te-
stamento
disponit.

Duodecim ante obitum annis, (1515) postquam totidem lustra vitæ cum dimidio expleisset, Christophorus inter filios suos, seculo addictos, Bernhardum, Philippum, atque Ernestum postremam

(m) ADAMI Relatio de Pacificatione Westphalica cap. 28. §. 17. p. 516.

(n) A MEYERN Acta Pacis Westphal. Tom. V. p. 460.

(o) IDEM pag. 704.

(p) Tom. I. *Histor. Zaringo-Badensis* p. 413.

mam divisionem terrarum & Pragmaticam sanctionem Domus constituit, quæ hodieque servatur. Præcipua sanctionis hujus capita proponimus lectori.

1. Dispositiones A. 1503. & 1510. a Christophoro factæ abrogantur.

2. Bernhardus, filiorum senior, dimidiam partem Comitatus Spanheimensis posterioris, una cum Luxemburgicis Dynastiis, Rodemacher, Reichspurg, Hesperingen & Ufeldingen; jus super Puttingen, Ruland, quin & super pignus Trevirense Schœnenberg accepit.

3. Philippi portio Marchionatus Baden cum Altensteig & Beinheim, loca oppignerata Neuenburg & Weingarten, Ebersteinii pars dimidia, Dominia Lahr, & Mahlberg cum vicis a Geroldseckia Domo comparatis.

4. Ernesto destinantur Marchionatus Hachbergæ, cum Usenbergæ, Roetelæ, Badevillæ, Saufenbergæ Dynastiis oppidoque Schopfheim, &c.

5. Officiales & subditi futuris Principibus jurent.

6. Rudolpho filio, qui Clericus, annua centum florenorum pensio decernitur.

CHRIST.

7. Pignora si redimuntur, ad fundorum novorum acquisitionem adhibeatur pecunia.

8. Singuli tres filii cum terris pecuniam, & quidquid reddituum in cellis, granariis, reperitur, ut & supellectilem retineant. Argentea vasa inter quatuor filios, Burgundica debita inter seculares tres solos dividantur.

9. Singuli sua feuda accipiant, sua onera portent; debita terris inhærentia solvant.

10. Quæ debita Christophorus, pro Aulæ suæ sustentatione contraxit, eorum dimidiam partem solus Philippus, alteram Bernhardus & Ernestus junctim persolvant.

11. Otilia, Christophori uxor, mortuo marito, telonium Boppardiæ percipiat. Bona ejus illata ad reluendas Spanheimenses, Lahrenses, Mahlbergenses terras, & ad Luxenburgenses quasdam acquirendas adhibitæ sunt.

12. Commendatur filiis concordia, & si difficultas oriatur, amica compositio, vel juridicum examen.

13. Singuli tres fratres utantur titulo & insignibus Badæ.

14. Filix Principes omnes a successione in terris excluduntur, quamdiu masculi supersunt.

15. Dos octo, vel decem millium florenorum illis constituitur.

16. Renuncient in favorem masculorum, duodecimum quum attigerint annum.

17. Terræ si augeantur, summa quoque dotis augeatur.

18. Filii in matrimonialibus pactis addant formulam de exclusionem feminarum.

19. Prohibetur alienatio terrarum.

20. Si oppignerandi necessitas adfit, pignus fratri & agnatis prius offeratur. Exteris si oppigneratio facienda, fiat cum reuolutionis jure, Marchionibus Badenſibus cunctis ſervato.

21. Rami extincti filia octo vel decem mille floreni ſolvantur in dotem; vel, ſi monasticam vitam eligat, debito ei modo proſpiciatur.

22. Philippus Marchio ceteris fratribus documenta illa tradat, quæ terras eorum reſpiciunt; documentorum communium eis dentur exempla.

23. Officiales & ſubditi ad Pragmaticæ hujus legis obſervationem adſtringantur.

24. Tres filii jurejurando hanc legem confirment cum juriſſimum ſuorum, ſi quæ habeant, renunciatione.

CHRIST.

25. Sanctionis testamentariae auctor eam denuo corroborat, firmamque ejus observationem promittit.

Non transeundum silentio est, quod Guilielmus Argentinenſis Episcopus Sanctionis hujus fuit praecipuus promotor. Teſtes Johannes de Schauenburg Gubernator Luxenburgicus. Jacobus Kirfer, Doctor juris & Cancellarius. Blicher Landſchad de Steinach, Praefectus Pforzheimenſis. Conradus a Venningen, Praefectus Durlacenſis. Conſules denique & Senatores Oppidorum Baden & Pforzheim.

Testamentaria haec Sanctio die S. Jacobi A. 1515. condita est Pragae.

§. XXXIII.

Regimen
filiis tra-
dit.

His ita stabilitis, Christophorus, corpore debilis, solenni Diplomate, die S. Petri ad vincula ejusdem A. 1515. scripto, regimen terrarum, ad formam, quam memoravimus, suis tradidit filiis. Abdicavit se regimine ad quatuor annos, & ad hoc usque tempus consiliariis & officialibus fidem sibi datam remisit. Addita clausula, ne feuda vacantia novo, patris incitu, conferrentur vafallo; neve proprio filii, sed vicario patris nomine gubernarent. Sed paullo post mentis quoque cum accessisset debilitas, Maximilianus Caesar Literis d. 15. Jan. 1516. Augustae Vindelicorum datis, tres filios ad anni spatium Curatores & Vicarios patris, in sua quemque portione, constituit.

Eodem anno Equitis Aurei velleris dignitas in solenni Torquatorum conventu, a Carolo Austrio, Belgii Principe, Bruxellis celebrato, translata est a patre Christophoro in filium, qui Caroli aulam sequebatur, (q) Bernhardum haud dubie, Luxenburgica qui feuda acceperat.

Accessit denique alienatio mentis, quæ filios coëgit, ut, accedente auctoritate Cæsarea, patrem veteri Castro Badensi, quod ille nuper deseruerat, A. 1518. includerent. (r)

§. XXXIV.

Pax publica WORMATIÆ, ut diximus, in perpetuum stabilita, a rupibus & præcipitiis montium Germaniæ Proceres paulatim invitavit ad plana. Christophorus hanc epocham prævertit. Anno enim 1479. Castrum Badense vetus, ubi conditores & factores gentis quadringentos per annos habitaverant, reliquit, novumque Thermis oppidoque Badæ vicinum ædificavit in loco, ubi Palatium hodiernum conspicitur. Vetus viduæ Matri inhabitandum concessit. (s)

Novum
Badense
Castrum
exstruit.

Mm 3

(q) PETIT *Chronique de Hollande &c.* Tom. I. Lib. VIII. p. 13.

(r) Conventio Philippi atque Ernesti hac super re extat, data Vigilia Visitat. Mariæ.

(s) Die conventionis Pauli. JUNGLERVS in Christophoro.

CHRIST.

Castrum
vetus.

Castrum hoc montanum, ubi incunabula Gentis, unde nomen Badensis Domus profluxit, bellorum temporumque injuriis destructum, in ipsis ruderibus spectatori venerabile una cum hodierno, ad Badæ oppidum sito, tabulis æneis impressa exhibemus Lectori.

§. XXXV.

Investi-
tura Ca-
roli V.
Imp.

Tribus post annis Carolus V. Imp. Wormatiæ Christophoro Marchioni, intervenientibus filiis ejus Philippo & Ernesto, amplissimas dedit litteras feudales d. XXVII. Febr. in quibus terræ exprimuntur sequentes: Marchionatus Badensis, Marchionatus Hachbergensis, dimidia pars Comitatus Ebersteinii, Dynastia Usenbergæ; dimidia pars Castri & oppidi Malberg. Pars Marchionum in vicis Districtus Riedæ, in Kippenheim, Ichenheim, Kirhzelle, Tundenheim, Altheim; denique vicus Stuzheim Argentinenfis Episcopatus. Aurea item Argenteaque monetæ.

Literæ
Clemen-
tis VII.

A. 1524. Clemens VII. Papa literis a nobili viro Marchione Badensi Christophoro petivit, ut Cardinalem Campegium, Legatum a latere, Noribergam ad Comitiam Imperii proficiscentem, benigne excipiat, eique tam in conventu ipso, quam alibi opera sua adesse velit. (t)

(t) Codex Diplom. Badensis.

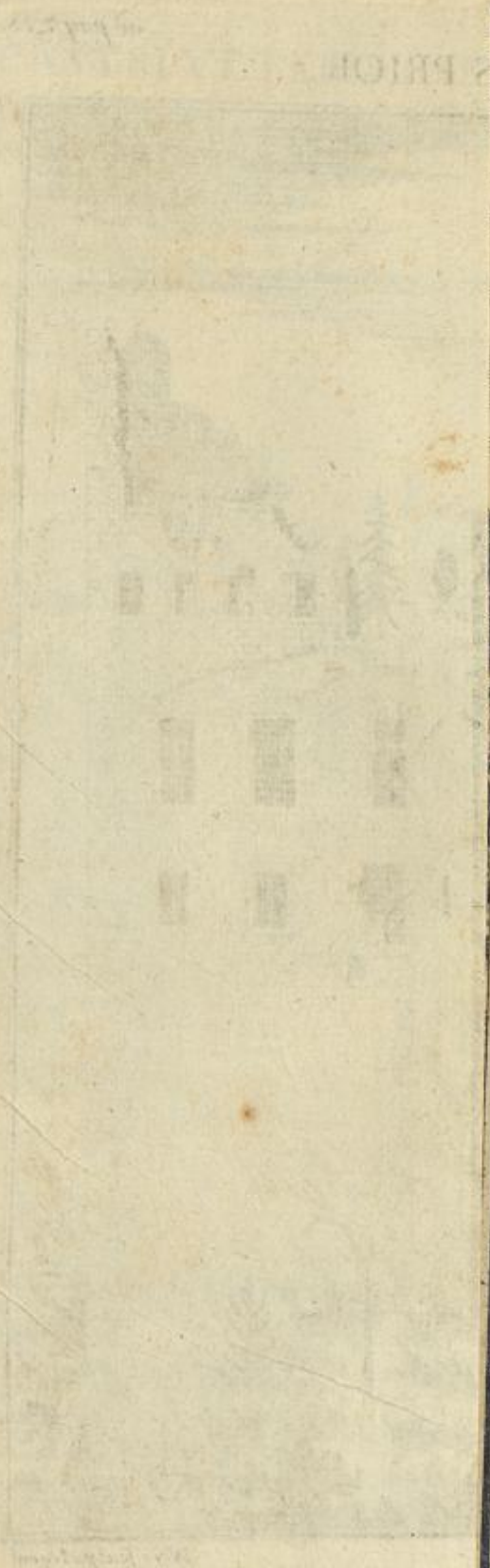

Nº I.

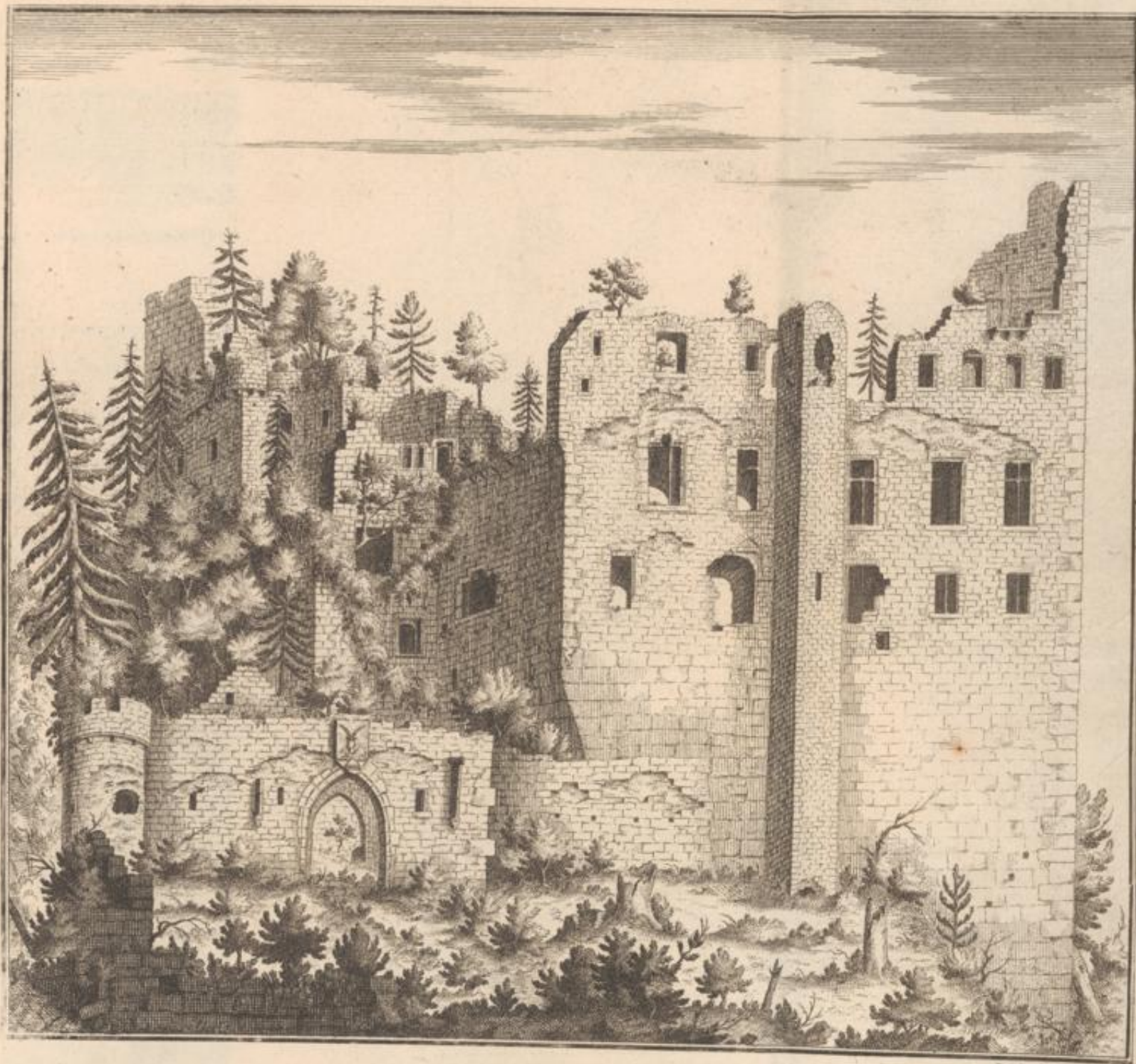
BA

8/278

Weise sculp. Argent.

BADENIS CASTRI ET TERRIS PARS PRIOR

HADE NIS CASTRI V. FEBRIS RYR

pag. 278

Nº II.

BA

HOLZSTICH

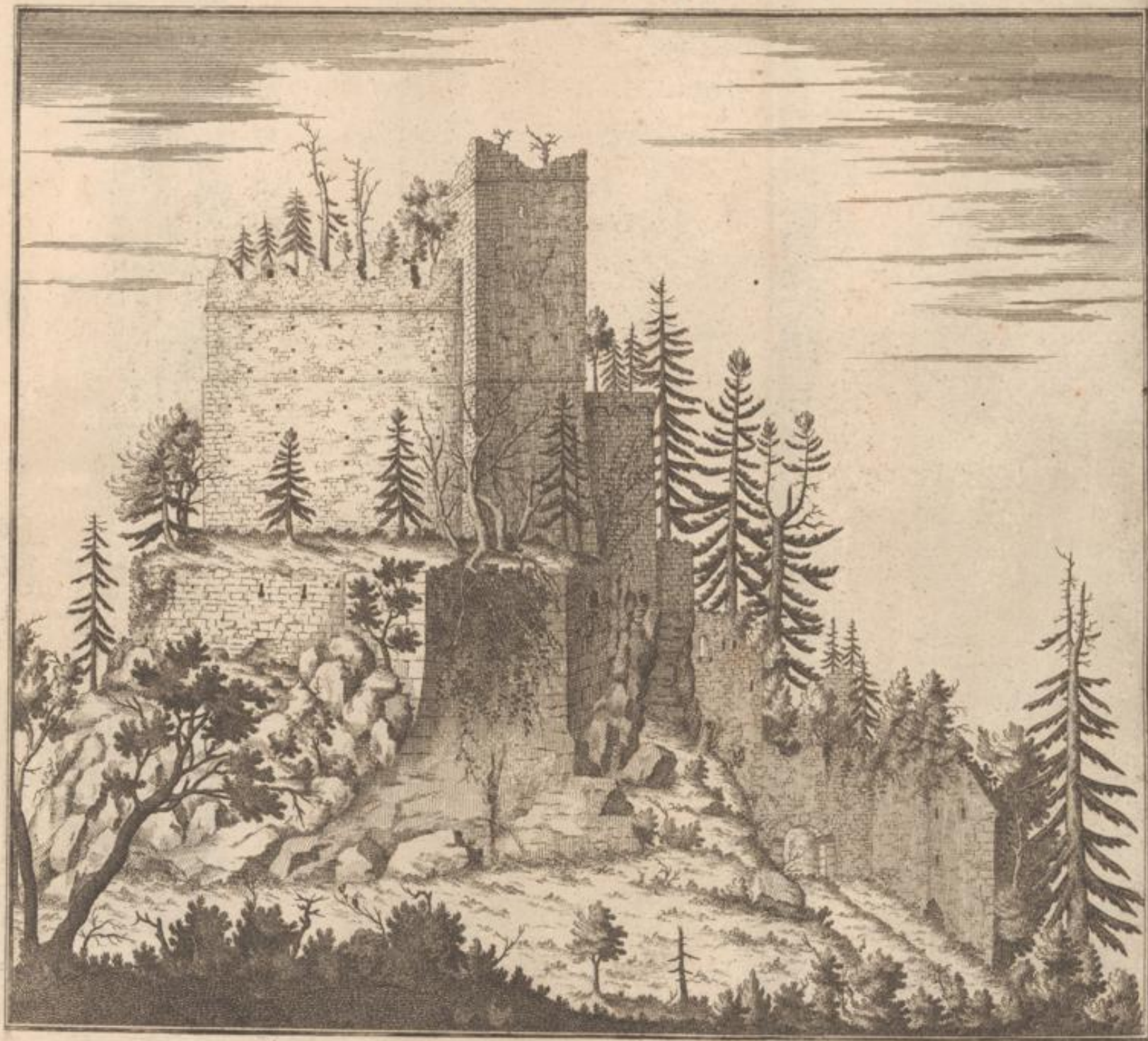
at.

Nº II.

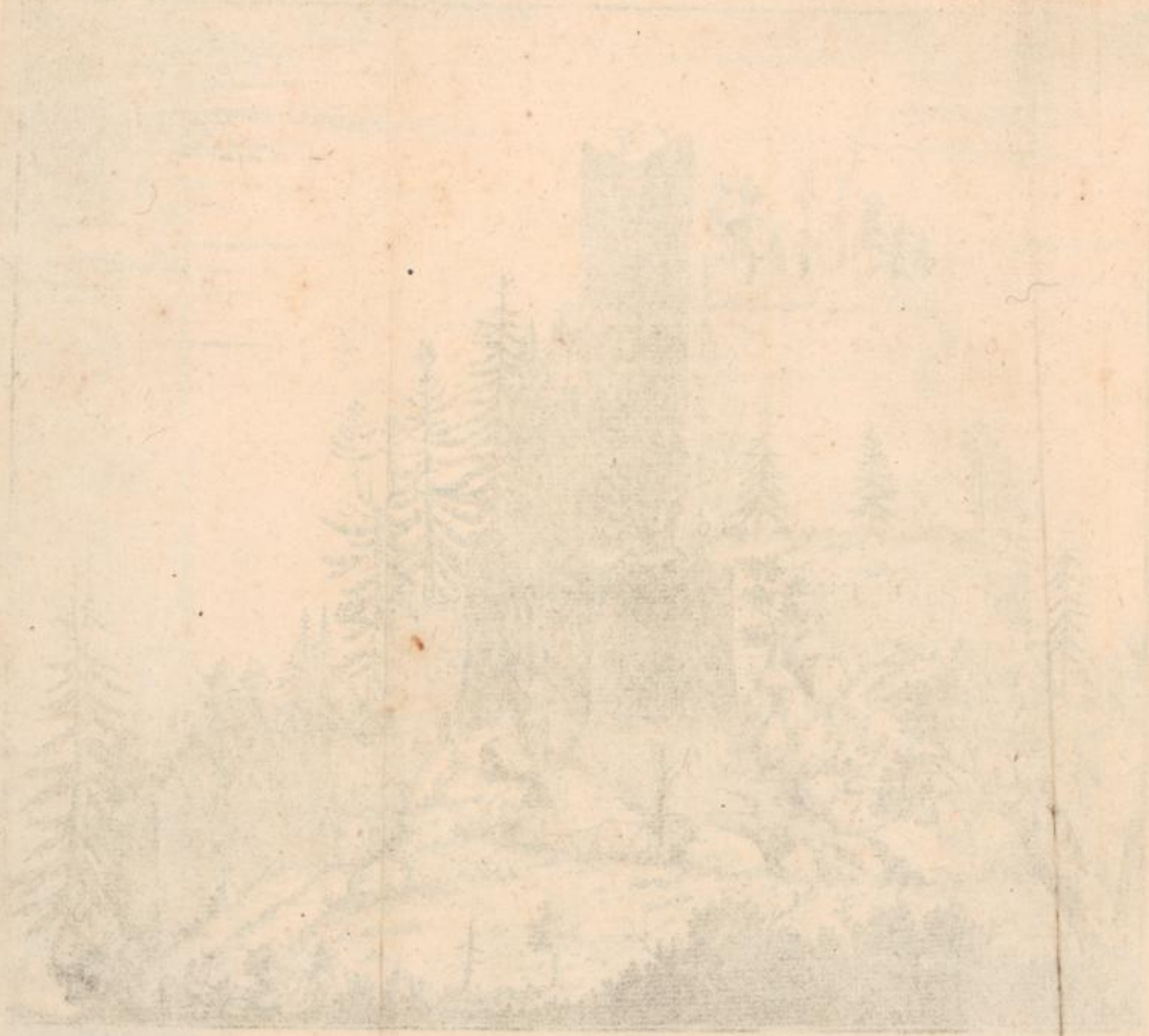
BADENSIS CASTRI VETERIS PARS POSTERIOR.

ad pag. 278.

THE GREAT WESTERN BARRISTOR

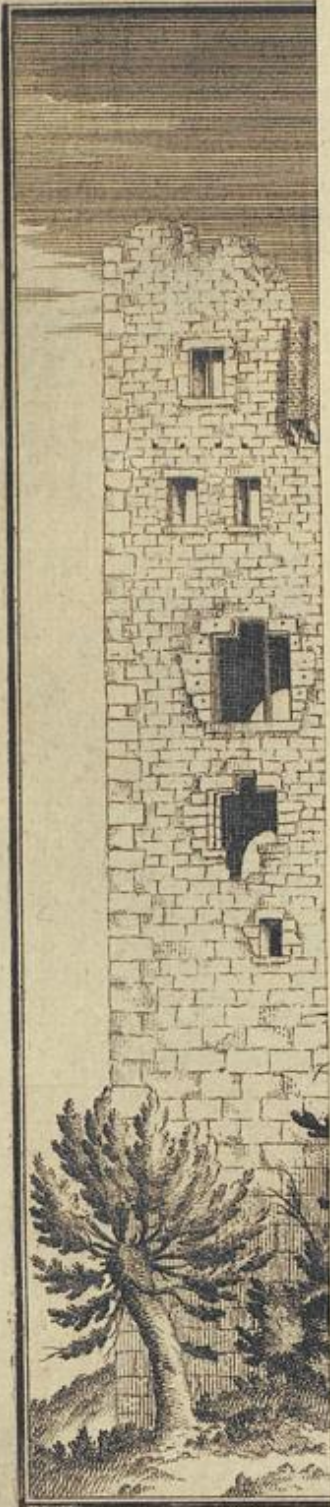

Nº III.

pag. 278

LIBRARY

ent.

Nº III.

BADENSIS CASTRI VETERIS LATVS MERID.

ad pag. 278.

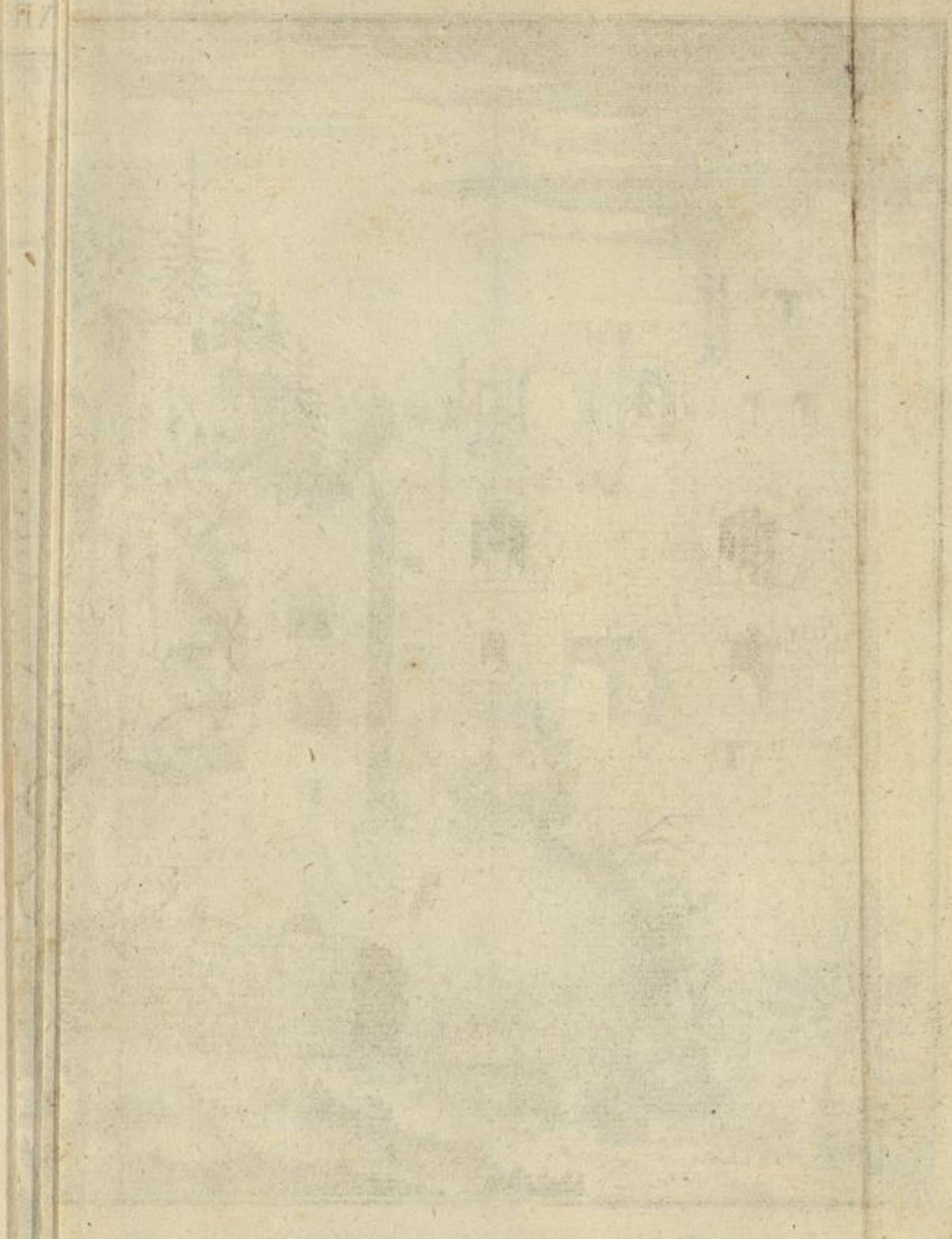

BADENSIŒ CASTRI VETERIS ET MODERNI

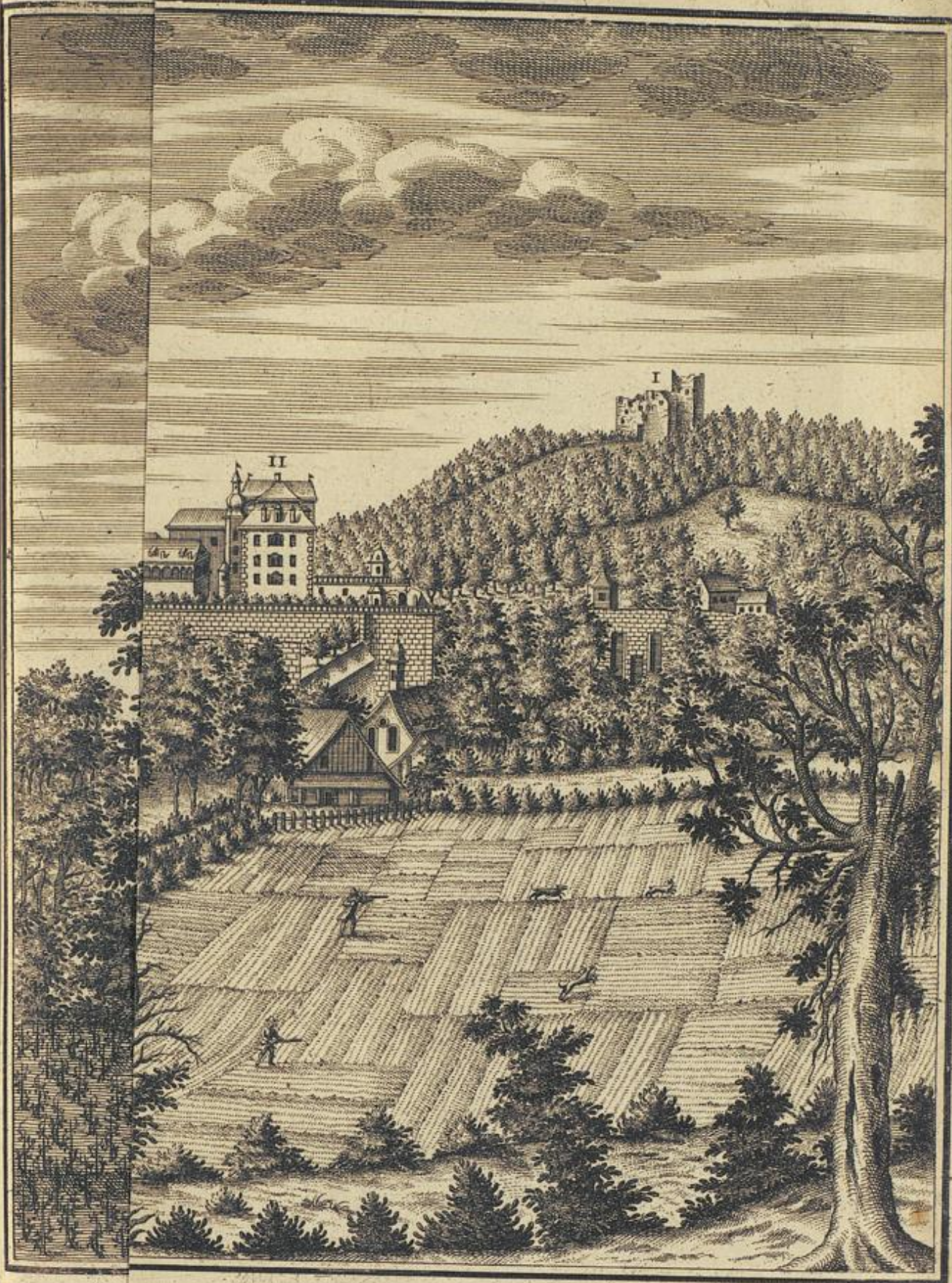

BAIERSKES CASSTRUM KLIPPEN

J. Striedbeck sculpsit Argent.

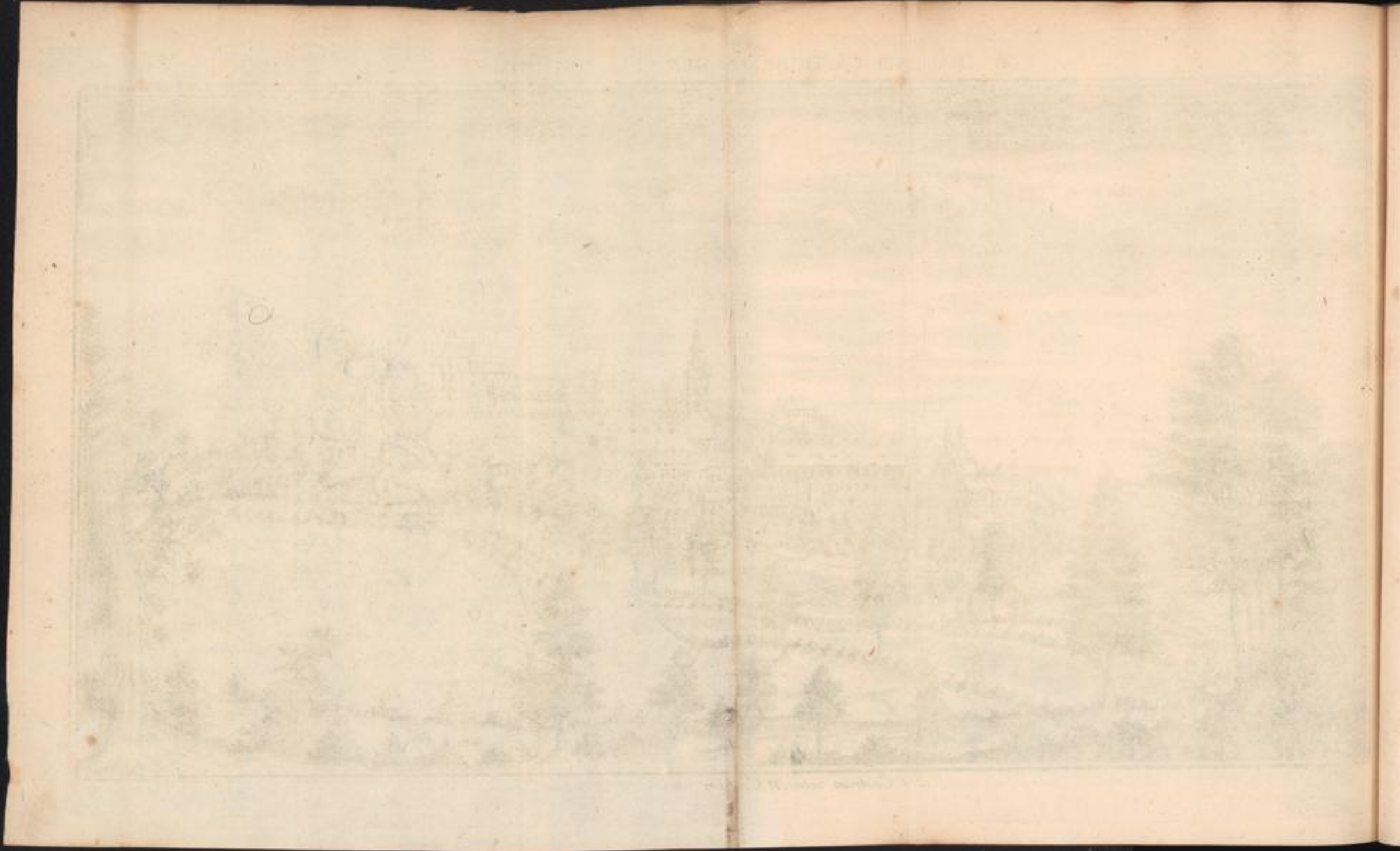

I. Castrum vetus. II. Castrum novum. III. Oppidum.

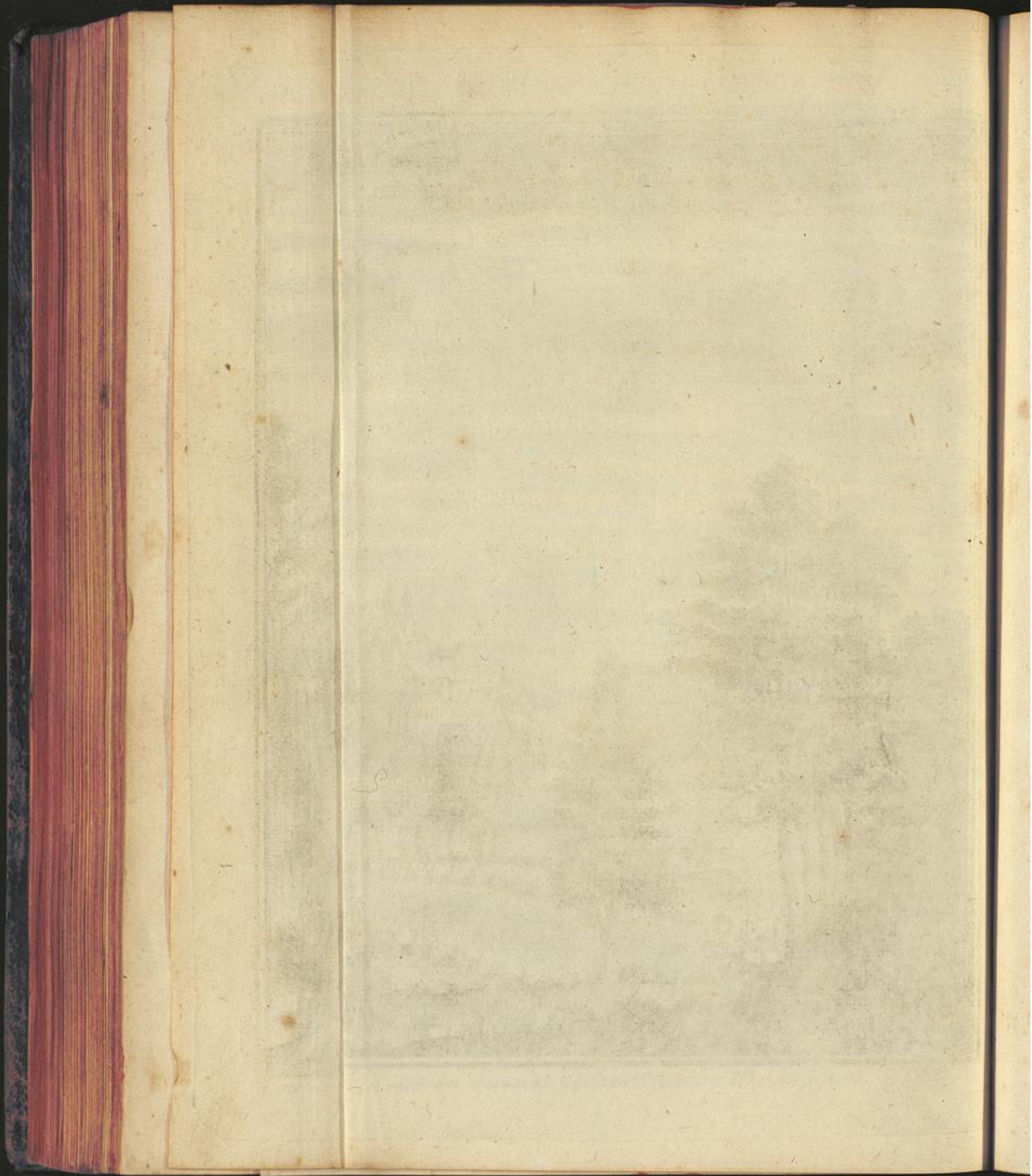
J. Wandelaar fecit

§. XXXVI.

A. 1527. d. XXIX. Aprilis Christophorus decessit, Marchiæ & Gentis suæ amplificator & stator; qui Luxenburgici Ducatus Dynastias atque Dominia donatione Maximiliani, uti vidimus, partim etiam emtione acquisivit; qui Lahræ & Malbergæ dimidiam partem suæ Domui intulit; Saufenbergæ, Roetelæ, Badevillæ Dynastias, vi pacti, cum Saufenbergenfium Marchione postremo initi, multo labore, magnisque impensis ad Marchionatum Badensem reduxit. (u)

Mors
Christoph. &
accessiones
terrarum
subeo.

Vicorum Ottenheim, Friesenheim, Oberweiler & Heiligenzell partem dimidiam, quin & partem præfecturæ Schwand vicumque Tuttsfelden, item duas tertias vici Weiler, cum partibus nonnullis præfecturarum Singen & Mutschelbach; tres item quaterniones vici Niefern dimidiamque vici Eisingen comparavit. Castrum Alfatæ & oppidum Beinheim a Bernhardo, Ebersteinensi Comite, redemit. Octavam Castri Zaringensis partem, vicos Gundelfingen & Reutenbach emtione ad Marchiam transtulit; quam Principum Badensium nullus tot terris adauxit.

(u) Vide supra A. 1503.

CHRIST.

§. XXXVII.

Chara-
cter.

Ceterum Christophorus plerosque sui seculi Principes dignitate oris corporisque præcelluit. Mens ei recta, moderata, iustitiæ, æquitatis amans, promissorum tenax, fallere nescia. Imperium clementia & comitate temperavit. In toga & fago erectus semper, & prouti circumstantiæ id exigere videbantur, vel severus vel blandus. In tractatione rerum cautus & alacer; trium sibi succedentium Cæsarum amore & benevolentia per totos quadraginta annos sine interruptione conspicuus; qui dignitatibus, feudis, honoribus (x) eum omnes ornarunt. Subditos sibi Marchiæ cives bonis institutis & legibus abunde instruxit; suoque illos rexit exemplo. Codicem Juris provincialis (*Erbordnung*) A. 1511. Marchiæ suæ dedit. Ordinem caussarum in suis & vasallorum atque Landfaffiorum terris observandum, biennio ante præscriperat.

Oeconomicas ejus virtutes si spectes, alieni non appetens fuit, nec sui profusus; sine avaritia parcus; sine profusione liberalis; castus unius conjugis maritus; quindecim liberorum sine macula

---

(x) Aurei velleris torque.

cula felicissimus pater. Aula Christophori virtutum & gratiarum fuit theatrum & schola.

Tantus Princeps decennio sibi fuit superstes; felicior dicendus, si post conditum testamentum obiisset.

Doctus illius ævi Italus, Philippus Beroaldus, Bononien-
fis, (y) ita de eo scribit: „ Marchio Badensis Christophorus,
„ Augustissimi Imp. Friderici III. ex forore nepos, - - - animi
„ magnitudine virtutisque præstantia ceteris totius Germaniæ
„ Principibus haud dubie antecellit; sine quo nihil memorabile
„ per hosce annos ab inclytissimo Maximiliano gestum est, cui
„ Ducatus bellici primæ partes consensu Germanorum deferun-
„ tur, apud quos fortissimi Principis nomen meritissimo conse-
„ cutus est. „

§. XXXVIII.

Otilia, Christophori Conjux, ex Comitum Cattimelibocensium Domo fuit, Philippi junioris filia, Philippi senioris, Comitissæ suæ gentis postremi, neptis; quam Avus A. 1468. desponsaverat Marchioni.

Tabularium Electorale Palatinum me docuit, Fridericum I. cum Philippo seniore A. 1456. Oppenheimii convenisse, ut Philippo

Tom. II.

Nn

(y) In Dedicacione Libelli de *Felicitate* ad Jacobum Marchionem, filium Christophori.

CHRIST.

pus, quem deinceps appellaverunt Ingenuum, in Electoratu Palatino futurus successor, octo tum annorum puer, ubi adoleverit, Otiliam, Philippi neptem, duceret uxorem, atque adeo Cattimelibocenses terras cum Palatinis aliquando conjungeret. Otiliæ, pubertatis annos ingressæ, procos inter Christophorus Badensis comparuit. Fridericus Elector, de augendis Palatinæ Domus opibus ante omnes alios sollicitus, A. 1467. Philippi, novendecimum annos nati, ad contrahendas has nuptias requisivit consensum, atque solennem hac super re Conventum d. IX. Sept. Heidelbergæ instituit; ad quem Wormatiensis & Spirensis Episcopi, Magister Ordinis Teutonici, præcipuique Aulæ Palatinæ proceres vocati. Sed contra omnem Friderici spem Philippus sponsalia recusavit præfracte; non semel testatus, ad ineundum matrimonium ætatis se nondum esse maturæ. Quin & insuper addidit, malle se ex Principum, quam ex Comitum classe aliquando sibi eligere uxorem. Elector indignatus repulsam, de sua Palatinas res promovendi voluntate multa testatus, ad posterorum memoriam, quæ gesta sunt, jussit perscribi. Instrumentum Heidelbergæ confectum die Mercurii post Nativitatis Mariæ. Patruï consilium Philippus si fuisset secutus, dives ille Cattimelibocensis Comitatus ad Palatinam domum haud dubie pervenisset. Fridericus cum Philippo, Otiliæ avo, cum Dominis feudorum res ita ordinaturus fuerat, a successione filiam exclusisset ut ex filio neptis.

Ita cum Christophoro nuptias celebravit Otilia; cui Castrum Stadeck cum hominibus atque bonis; quin & sedecies mille floreni super Castrum Algesheim ab Avo assignati sunt pro dote. (z) Alma hæc genetrix post quinquagenarium fere conjugium A. 1517. die XV. Aug. decessit.

§. XXXIX.

Sobolem ejus ordine nativitatis recenseo.

1. Jacobus natus A. 1471. qui, jure primigenituræ neglecto, ecclesiasticam vitam elegit; quam deinceps speciatim expono.

2. Maria A. 1473. d. 2. Jul. (a) Electa Abbatissa Monasterii Lucidæ Vallis, mortua 6. Id. Jun. 1519.

3. Bernhardus A. 1474. (b)

4. Carolus A. 1476. die 21. Maji. Canonicus Argentensis & Custos, atque A. 1506. Electioni Archiepiscopi Argent. Guilielmi de Honstein interfuit. Collegii quoque Metropolitanani

Tom. II.

N n 2

(z) Charta extat in Tabulario Bada - Badensi.

(a) BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 297. ubi dies natales liberorum Christophori sollicite annotavit. JUNGLERVS jam A. 1470. natam fuisse tradit Mariam, quam Jacobo II. Archiepiscopo ætate majorem constituit; sed nimium, quod inter Jacobum hunc & Bernhardum relinquit, intervallum, Broweri sententiam magis probabilem reddit,

(b) Vide Tom. III. ubi de Bernhardo III.

CHRIST.

Trevirensis Canonicum eum fuisse scribit BROWERUS. (c)

Obiit A. 1510. die 7. Octobris. (d)

5. Christophorus A. 1477. pridie B. Mariæ Magdalænæ. Argentinenfis & Coloniensis (e) Ecclesiarum Canonicus, obiit Durlaci A. 1508. d. 29. Mart.

6. Philippus A. 1478. Marchiæ Badensis possessor, de quo speciatim agimus infra.

(c) Lib. XIX. p. 298.

(d) JACOBVS LOCHER, in Friburgenfi Lyceo vivens, Horatium Argentorati impressum A. 1497. ei dedicavit. GRVNINGERVS, illustris Argentinenfium Typographus, scriptorem hunc cum iconibus multis, ligno incifis, & commentariis amplis, in forma majore, imprimi curavit; splendidum pro illo tempore opus, dignum quod Carolo dicaretur. Hic in Argentinenfium summo templo sepultus est cum hac infcriptione, quæ periiit.

Marchio qui fueram de Baden ædis & hujus

Custos, vermiculis sum datus esca levis.

Qui legis hæc discas Parcarum stamina nullis,

Nam mors quæque rapit, parcere stematibus.

Si domus aut pietas, inopum si cura bearent

Quenquam, cum superis, Carole, nectar habes.

Vid. SCHADÆI *summum Argentinenfium templum* pag. 74. In *Cod. MS.*

Monumentorum Argent. hæc verba reperio: „ A. 1510. obiit Carolus

„ Marchio Baden. Dominica post Francisci Canonicus atque custos ma-

„ joris Ecclesiæ Argent. requiescat in pace. „

(e) BROWER. loc. cit.

7. Otilia d. 6. Jun. A. 1480. Abbatissa Monasterii Cisterciensis Pfortzheimii. (f)

8. Rudolphus IX. A. 1481. d. 16. Junii. Canonicus Ecclesiarum, Moguntinae, Coloniae, Argentinensis & Augustanae, ut & Canonicus Primicerius in aede S. Stephani Metensis. (g) A. 1506. interfuit electioni Episcopi Argent. Guilielmi de Honstein. Obiit 9. Kal. Octobr. 1533.

9. Ernestus nat. A. 1481. (h)

10. Wolfgangus nat. A. 1484. d. 10. Maji. A. 1522. vivis excessit. (i)

11. Sibylla A. 1485. d. 26. April. (k) desponsata est Ludovico Comiti Nassovia & Sarapontis A. 1490. Dotem filiae promittit pater 8000. florenor. Rhen. Elector Trevir. Johannes pacta firmavit litteris, datis Palatioli (*Pfaltzel*) Vigilia omnium Sanctorum 1490. (l) Contractus caruit effectu. Nam A. 1503. eadem

Nn 3

(f) PETRI *Suevia Ecclesiast.* p. 667.

(g) SERARIUS *Rev. Mogunt.* Tom. II. pag. 339. Moguntinensem Canonicatum resignatione Jacobi fratris A. 1497. accepit.

(h) Vid. Tom. III.

(i) Ita JUNGLERVS. Sed BROWERVS vix quadrimum vita functum esse scribit Wolfgangum.

(k) BROWERVS ponit sextam feriam quae D. Marci praecessit.

(l) Extant in Tabulario Bada-Badenfi.

CHRIST.

Sibylla desponsata est Philippo Hanoviæ Comiti, eique dos 5000. florenorum Rhenensium promissa, & mille floreni pro clenodiis. Litteræ hac super re confectæ sunt Badæ. (m) Obiit Sibylla A. 1527.

12. Rosina A. 1487. d. 5. Martii, (n) quam inter & Franciscum Wolfgangum, Zolleranum Comitem, Maximilianus I. Rex Romanorum Brundruti A. 1493. nuptias conciliavit. (o) Mortuo Wolgango, Rosina Johanni, nobili ab Aven nupsit.

13. Johannes II. Luxemburgi A. 1490. d. 24. Sept.

14. Beatrix A. 1492. Dominica post D. Sebastiani, desponsata fuit A. 1501. Johanni, Comiti Palatino, Johannis, Comitis Palatini Simmerensis, filio. Christophorus promisit in dotem 8. milia florenor. Rhen. Contractus Simmeræ initus, consentiente Jacobo, filio Christophori, Coadjutore Archiepiscopatus Trevirensis (p)

15. Georgius A. 1493. Kal. Julii, quem eodem anno decessisse, sepultumque Trarbaci tradit JUNGLERUS. At vetus Tabula lignea, Christophoro vivente picta, contrarium indicat.

(m) Extant ibidem.

(n) BROWERVS ponit diem Lunæ post S. Adriani.

(o) Litteræ datæ an *Erigtag nach der heil. drey Kunig Tag*, extant in Tabulario Bada-Badensi. Laudat in his litteris Maximilianus officia, quæ Christophorus, ut Gubernator Luxemburgici Ducatus, ei præstitit.

(p) Extat Instrumentum in Tabulario Bada-Badensi.

[Faint handwritten text, likely a title or description of the sketch, spanning across the three pages.]

CHRISTOPHORI BADENSIS FAMILIA

1773
Ex Pantheon Bad. Diet.

EXPLICATIO TABVLAE

<p>I Christophorus pater natus II Iacobus Elector Trevir III Carelus Canonicus Argent. Iensis mitram rubram IV Christophorus Canonicus Argent. V Rudolphus Canonius Argent. VI Bernhardus cum barba rubra natus VII Philippus VIII Ernestus IX Wolfgangus X Iohannes XI Georgius natus</p>	<p>I Odilia Callimachia mater II Maria Abbatisa Lucida vallis III Odilia monacha Pforchensi IV Sibylla uxor Philippi Comitis Hanouensis V Rosina uxor Franc. Wolfgang Comitis a Zellern VI Barbara uxor Iohannis Palatini Saueruensis</p>
--	---

Hiero. Holzsch del. Basil.

XPLICATIO T ^{gent.}

I. Christophorus pater mitratus. II. Jacobiophorus Canonicus Argent. V. Rudolphus Canonicus Arg IX. Wolfgangus. I. C
Cor

§ XL.

Servatur ea in Bada-Durlacensis Familiae Palatio Basileae, repraesentans Christophorum cum Otilia decemque filiis & quinque filiabus. Suo singuli oris & corporis habitu vestituque comparent; uno solo, cujus os occultitur, excepto, quem Wolfgangum esse arbitror. Tabulam, aeri incisam, exhibemus lectori. Pater thorace & aurei velleris torque ornatus, pro tegumento capitis habet retiolum, vel vitam crinalem; cui galeam solebat imponere; (q) quae ad genua jacet. Bernhardus & Georgius filii similiter comparent mitrati. Ille cum Ernesto propagator Gentis barbatus, hic cum barba rafa comparet. Jacobus Trevirensis Elector, primogenitus, Archiepiscopali ornatu; Philippus thoracatus, sed non vittatus, cum capillis pictus est. Hi duo cum patre genibus flexis soli visuntur. Reliqua filiorum turba stat omnis erecta. Philippus, nonnisi sextus in ordine fratrum post Jacobum tamen reliquis fratribus grandior cernitur; forte quod ipse, artium praeceteris amans, tabulam pingi curavit, primusque omnium in matrimonio vixit.

Tabula
picta Fa-
miliam
Chri-
stoph. re-
praesen-
tans.

(q) Retiolo pileum imposuerunt pro galea extra belli tempus. Talis apparet Geldriae Dux Carolus, qui Christophori nostri coetaneus fuit. Vide PONTANI *Hist. Gelricæ*. p. 595.

CHRIST.

Bada-Badenfis & Bada-Durlacenis linearum, propagatores Bernhardus & Ernestus, sexto atque octavo loco sistuntur.

Ex Christophoriana hac sobole quatuor feligimus filios, quorum vita peculiaribus describenda capitulis. Sed præmittendi his sunt duo fratres Christophori; per digni sane, memoria eorum ut transmittatur ad posteros, Albertus nempe & Fridericus; ille seculo, hic Ecclesiæ adscriptus; bellis uterque Belgicis clarus. Initium ab Alberto ducendum, fratrem qui superavit ætate.

CAPUT

CAPUT II.

ALBERTUS.

§. I.

Triennio junior natus frater Christophori fuit Albertus, natus die 25. Jan. A. 1455. fidus fratris Achates. Alberti gesta.

A. 1473. magno illi apud Treviros Conventui inter Fridericum IV. Imp. & Carolum Burgundiæ Ducem, (a) ut & institutis anno insequenti Comitibus Augustanis cum Christophoro interfuit; (b) biennioque post, eodem socio, super fabricam communis monetæ cum Comitibus Wirtenbergæ conventionem inivit.

Tom. II.

Oo

(a) BROWERUS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 302.

(b) LEHMANNUS *Chron. Spir.* Lib. VII. Cap. 113. p. 901.

ALBERT.

Extincto Carolo I. patre, Marchionatus regimen Christophoro fratri per sexennium soli permisit. A. 1482. divisus cum eo terris, accepit Hachbergam, quam eidem denique, reservatis sibi annuatim mille florenis, iterum soli reliquit. (c)

Post hæc Albertus noster cognati sui Sigismundi Austriæ Archiducis, apud Tirolenses regnantis, secutus est aulam; Hohenbergici Comitatus ab eo Rector creatus.

A. 1486. Fridericum IV. Imp. & Maximilianum, Francofurti Romanorum Regem electum, ad Regiam coronationem Aquisgranum comitatus est, ubi a novo Rege ritu solenni receptus est Eques; (d) annoque sequenti Comitibus Norimbergensibus interfuit. (e)

§. II.

Obitus. A. 1488. in auxilium Maximiliani Romanorum Regis, quem Flandrenses rebelles captivum tenuerant, una cum Chri-

---

(c) Vide supra in Christophoro.

(d) HERZOG. Chron. Alsat. Lib. II. pag. 136. FUGGER. Spec. Austr. Lib. V. Cap. 33. p. 954.

(e) FUGGER. loc. alleg. Cap. 37. pag. 975.

stophoro fratre festinans, in oppugnatione oppidi Damm, quam Maximilianus ei commiserat, d. 18. Julii, sclopeti ictu periit. (f)

Corpus ejus Graviae apud Brabantos depositum, atque deinceps translatum est Badam. (g)

Tredecim annorum juvenis, cum Susanna, Johannis Comitis Nassovio-Saræpontani, Walramianæ lineæ, desponsatus est filia A. 1469. In dotem promissi sunt sponsæ decem mille

Tom. II.

O o 2

(f) IDEM loco alleg. p. 1002. PONTUS HEUTERUS *Rerum Austr.* Lib. III. Cap. XI. erronee Christophorum tum cecidisse scribit.

(g) Monumenti ejus sepulchralis inscriptio hæc est „Anno Domini 1488. X. „ Cal. Aug. Illustris Princeps Dominus Albertus, Marchio Bad. in expeditione contra Brugeses liberandi Rom. Regis gratia in oppugnatione oppidi Damm jactu lethiferi teli mortem obiit. „ HERZOG. *Chron. Alsat.* Lib. VII. pag. 36. indicat *Sapidi Seleslad. Consolationem de morte Alberti, Marchionis Badensis, ad Guilielmum Boecklin, præfectum Rubeaquensem.* Tractatus hic A. 1544. impressus est Argentorati, ubi Sapidus floruit. GESNER. in *Biblioth.* p. 494.

ALBERT.

---

floreni Rhenenses. (*h*) Sponsalia, interveniente Alberti morte, caruerunt successu. Johanni Seniori, Comiti Palatino Simmerensi, Friderici filio, dein nupsit Susanna.

(*h*) Charta extat in Tabulario Bada-Badensi.

CAPUT III.

FRIDERICUS

EPISCOPUS ULTRAJECTENSIS.

§. I.

Fridericus filius Caroli I. Marchionis, (a) Friderici
frater Christophori, natus d. 8. Jul. institutio.

A. 1458. a tenera ætate literis imbutus
est. Altiora tractaturus, inuisit Lute-
tiam, ubi illustri præceptore, Heinlino
de Lapide, (*von Stein*) Germanicæ originis viro, Doctore Sor-
bonico, humaniorum literarum restauratore, est usus. Heinlinus

Oo 3

(a) P. CORNELISSONIUS BOCKENBERGIUS GOUDANUS, in *Histo-
ria Pontificum Ultraject.* num. 56. errat, quando Fridericum Adelberti
Reguli Badensis filium adpellat.

FRIDER.

cum Guilielmo Ficheto, Priore Sorbonico, politioris quoque literaturæ cultore, bonas artes promovit, eumque in finem Ulricum Gering Constantiensem cum sociis vocavit Lutetiam, ut Typographiam in Sorbonæ Domo institueret, quod ante A. 1470. factum. (b)

§. II.

Canonicatus.

Friderico juveni, Ecclesiæ dicato, in Cathedralibus Germaniæ Templis honores affatim decreti sunt. Coloniensis Ecclesia thesaurarii ei detulit munus. Moguntini, Trevirenses, Ultrajectenses Ecclesiarum suarum constituerunt Canonicum. (c)

Gesta varia.

In patruī sui, Antistitis Trevirensis, aula frequenter versatus, Confluentiæ præfens fuit conventui, in quo Confluentini rebelles A. 1483. interventu Trevirensis Capituli Archiepiscopo Principi suo reconciliati fuerunt; (d) quem etiam quadriennio post ad Comitā Norimbergensia comitatus est. (e) Sed & Frider-

---

(b) CHEVILLIER *Origine de l'Imprimerie de Paris* p. 31.

(c) SERARIUS *Rerum Mogunt.* Tom. II. pag. 339. Canonicatum Moguntinū Fridericus A. 1479. suscepit.

(d) HONTHEMIUS *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. p. 467. & 470.

(e) FUGGER. *Specul. Austr.* Lib. V. Cap. 34. p. 954.

FRIDER,
rico Cæsari carus, copias contra Brugenses ducentem, cum duobus fratribus sequi non destitit. (f)

§. III.

DAVIDES, Philippi Boni, Burgundiæ Ducis, filius naturalis, Ultrajectensium Episcopus, A. 1496. decessit. Fridericus nonster (g) commendatione Cæsaris Maximiliani die XIII. Maji successor electus est Bredæ. (h) Fit Episcopus Ultraject.

Decimo octavo post electionem die quingentis equitibus & magna procerum corona stipatus venit Trajectum. Aderat patruus, Johannes Trevirensis, cum Christophoro Marchione, Luxemburgici Ducatus Governatore. Novus Antistes patrum inter & fratrem medius equo vehebatur Fridericus. Ab Ultrajectinis

(f) PONTUS HEUTERUS *Rerum Austr.* Lib. III. pag. 91. & FUGGER. loco alleg. Cap. 36, p. 999.

(g) WILHELMUS HEDA in *Histor. Episcop. Ultraject.* pag. 315. Philippum, fratrem Ducis Clivenfis, a quibusdam ei oppositum fuisse scribit. Alii hoc silent.

(h) SUFFRIDUS PETRI in *Appendice ad Chronica Johannis de Beka* p. 165. MAPPII *Annales Julix & Montium* Tom. II. p. 72. PETRUS MERSAEUS CRATEPOLIUS in *Catalogo Episcoporum Ultrajectensium* §. 75. LE PETIT *Chronique de Hollande, d'Utrecht, &c.* Tom. I. Liv. VI. p. 611. Carolum quoque Geldriæ Ducem Friderico nostro dedisse suffragium scribit PONTANUS *Histor. Gelricæ* Lib. XI. p. 608.

FRIDER.

honorifice exceptus, tertioque post mense confirmatus a Papa, more majorum inauguratus est mense Septembri; (i) pedo Episcopali dignissimus Princeps, sed & dignus, qui in tranquilliora Belgii incidisset tempora; omni regiminis sui tempore turbis bellicis agitatus; nunc a ferocibus Frisiis; nunc a furente illo Carolo Geldro; nunc a vicinis Dynastis, ad arma induenda proclivibus.

§. IV.

Turbæ
Wischi-
næ.

Initium earum in Transisalania reperimus. Fridericus in Episcopatu biennium nondum exegerat, quum Henricus, Wischii Dynasta, (k) filius Johannis, in Zutphanie Comitatu, injurias, sibi & majoribus a Transisalanis illatas, vindicaturus, quatuor mille milites, qui sub Alberto, Saxonie Duce, Frisieque Governatore, nuper stipendia meruerant, rerum suarum incertos, A. 1498. collegit, belloque Daventrie, Campenæ & Zwollæ civitatibus denunciato, (l) incendiis, rapinis, exactionibus vastavit provinciam. Fridericus laboranti provincie præstiturus auxilium,

(i) WILHELMUS HEDA loco alleg. REVIUS in *Historia Urbis Daventr.* Lib. II. p. 154.

(k) SLICHTENHORST in *Geldersche Geschiedenissen* Lib. XI. pag. 310. vocat eum *Heer van Wisch*. Scribitur etiam *Wis*, *Wies*.

(l) Diffidationis Wisfianæ formulam exhibet REVIUS loc. alleg.

auxilium, cum Carolo, Geldriæ Duce, foedus percussit, cui Neomagus, Zutphania, Arnhemium atque Transifalanæ civitates accesserunt. (m) Collectis sociorum copiis, deventum ad prælium; cui Episcopus ipse cum Carolo interfuit. Wischiani victi, in vicinas regiones dilapsi sunt fuga. Fugientes Episcopus ad Cliviæ portas usque persecutus est. Daventriam redux, captivos affecit supplicio. (n)

§. V.

Wischianam tempestatem excepit Clivensis. Johannes ^{Clivensis.} Cliviæ Dux Civitati Ultrajectinæ, cum Davide Episcopo suo bellum gerenti, magnam pecuniæ summam mutuo dederat, cujus solutionem Civitas variis ex causis denegavit. Clivensis solutionem non impetrans, sine prævia clarigatione, Ultrajectinam ditionem aggressus est bello, Rhenamque oppidum occupavit. Inde progressus, Ultrajectum, provinciæ caput, obsidione vallavit; atque exultis pomœriis ejus reversus est Rhenam. Fridericus, militibus Ducis in suas partes pertractis, ipse in Clivensem Ducatum irrupit, pluribusque arcibus occupatis, ferro & flammis cuncta vastavit. Bellum ne serperet latius, Christophori Marchionis & Wilhelmi Juliaci Montiumque Ducis intercessit auctoritas. Hi

Tom. II.

P p

(m) Tabulas hujus foederis exhibet REVIVS Lib. II. p. 159.

(n) Idem REVIVS pag. 160.

FRIDER.

recepto in se pacis arbitrio, Præfulem inter atque Clivensem conciliarunt inducias. Sylvæ Ducis & paulo post Coloniae actum de pace. Præter Badensem & Juliacensem, sequestres, Ultrajectinus quoque Præful & Johannes Clivensium Dux V. Idus Maji A. 1500. comparuerunt Coloniae; ubi res præcipuæ terminatæ; per arbitros reliqua mox transactione composita. (o)

§. VI.

Grœningenses.

Wischianas & Clivenses turbas Grœningenses secutæ sunt. Maximilianus Imperator A. 1498. Albertum, Saxonie Ducem, ob insignia ejus in Domum Austriacam merita, hereditarium Frisiae Governatorem creaverat, malo exemplo. (p) Frisii, libertatis tenaces, novum omne respuerunt imperium. Grœninga inter Frisiae civitates tum extulerat caput; commerciis & fœderibus potens, quæ extrema pati, quam in Saxonis verba maluit jurare. Ab antiquis temporibus illa partem diœcesis Ultrajectinae constituit. Præter sacerdotii jura præfecturam suburbanam Præ-

(o) PONTANUS *Histor. Geldr.* Lib. XI. REVIUS *Histor. Daventr.* Lib. II. pag. 161.

(p) UBBO EMMIUS in *Histor. Rerum Frisicar.* Lib. XXXVII. pag. 562. Ad-dita conditio, ut Austriacis provinciam hanc solutis CCCL. millibus aureorum repetendi jus esset.

fules aliaque plura per urbem exercuerant, quæ civilibus quandoque turbis ansam præbuerunt. (q)

Fridericus Maximiliani Cæsaris, Saxonem foventis, auctoritate permotus, amica conventionem sibi & Grœningensibus prospicere studuit. Sed Ezardus Orientalis Frisiæ Comes, A. 1499. adversus Grœninganos duxit exercitum; Alberti Saxonis imperio ut civitatem assereret. Saxonem Antistes noster subinde convenit; frustra tamen semper laboratum de pace. Grœninga Alberto denique fuit fatalis. A. 1500. enim obsidens urbem ejusque situm incautius examinans, sclopeti ictu fauciat, ex vulnere periit; Georgio filio successore relicto. Tum vero vehementius a Grœninganis continuatum est bellum. Interventu Friderici quidem triennales cum Georgio Saxone & Edzardo Comite A. 1501. induciæ sunt initæ. Quin & apud Philippum Archiducem Gandavi de pace tractatum, sed irritum conatu. Cæsar enim A. 1505. in gratiam Saxonis Grœningenses proscripsit, literisque Argentina datis Friderico injunxit, ut sacra jurisdictione contentus, suas sibi res habere Grœningenses permetteret. (r)

Tom. II.

P p 2

(q) URBO EMMIUS in *Historia urbis Groningæ* p. 18. sqq.

(r) Literæ VI. Kal. Octobr. datæ extant apud PONTUM HEUTERUM *Rerum Austr.* Lib. VI. p. 146.

FRIDER.

§. VII.

Conven-
tus Hat-
temensis.

Philippum denique Bruxellis convenit Antistes. Conventus eodem anno institutus Hattemi; ad quem Cæsaris Castellæ Regis ac Grœninganorum legati convenerant. Minacibus verbis Grœninganos aggressus est Cæsaris legatus; urgens eos, ut se suæque omnia Saxonis permitterent fidei. Antistes placide graviterque Trajectensis Ecclesiæ in Grœningam jura & antiquas Cæsarum donationes allegavit; sperare se addens, Maximilianum non violaturum ea, quæ ab antiquis constituta Cæsaribus; nec illustribus familiis sua erepturum, ut Saxones ditet. Quodsi tamen Cæsaris animo firma hæc sententia sedeat, non tam degeneri sanguine sese ortum adjecit, qui injuriam, Episcopatus suo illatam, æquo animo perferat. Cum Grœninganis tamen egit, ut Ommelandiam, agri sui partem, in quam Cæsar & Imperium sibi jus vindicabant, relinquerent Saxoni; quod Grœningenses recusarunt. Fame denique & præliis domiti, ab Antistite Ultrajectinis, a Transifalansis deserti, Embdanum Comitem Edzardum A. 1506. certis conditionibus receperunt in urbem.

§. VIII.

Friderici
ad Pontif.
querelæ.

Fridericus a Cæsare rejectus, apud Summum Pontificem de injuria sibi facta conquestus est. Pontifex Lovanii tres judices

nominavit, qui re examinata contra Edzardum & Grœninganos pro Præfule tulerunt sententiam. Edzardus & ipse ad Pontificem provocavit. Lis Romæ protracta. Grœningenses ab Edzardo in Caroli Geldriæ Ducis & ab eo denique A. 1536, in Caroli V. Cæsaris ditionem transferunt. (s)

Saxo juribus suis in Frisiam, jam A. 1515. accepta ab Austriacis pecuniæ summa, renuntiaverat. (t)

§. IX.

Durantibus Grœningæ turbis, bellum Geldricum erupit. Philippus Austriacus & Geldriæ Dux Carolus ob Oyæ castrum & alia inter se dissidentes, Fridericum nostrum, tradita ei arcis custodia, arbitrum constituerunt. Utrosque ille non semel mo-

Pp 3

(s) Singula hæc late exponit UBBO EMMIUS in *Histor. Rerum Frisicar.* Lib. XXXVII. & sqq. & in *Histor. Urbis Groningæ* pag. 18. seqq. PONTANUS in *Historia Gelrica* Lib. XI. PONTUS HEUTERUS *Rerum Austr.* Lib. V. VI. & VII. REVIUS in *Histor. Daventr.* Lib. II. WILHELMUS HEDA in *Histor. Episcopor. Ultrajectens.* pag. 316. seq. HARRÆUS in *Annal. Ducum Brabantia* Tom. I. p. 498. sqq.

(t) Georgius Saxoniae Dux Frisiam Carolo V. Imp. dimittens, nonnisi centum millia florenorum Rhen. solvendis militum stipendiis accepit. Charta extat in UBBONIS EMMII *Histor. Rerum Frisicar.* Lib. XLVIII. p. 742.

FRIDER.

nuerat, custodiæ castri ut persolverent sumtus. Cornelius Septimontius (*Sevenberg*) (*u*) Oyam arcem A. 1503. ex improvise occupavit, eamque Philippo, Belgii Principi, tradidit. Nata hinc belli Episcopum inter Geldrumque occasio. Ille Cuneram, Aldensaliam, Diepenhemium, oppida, a Geldris capta, recuperavit, atque in Zutphaniam & Velaviam irrumpens, arcibus deletis & regione circumquaque vastata, cum ingenti præda Daventriam reversus est. Trajectenses in omni hoc quiescentes bello, illud denique composuerunt. (*x*)

Solvendis belli sumtibus, precariam Hollandico, Zelandico, Frisicoque Clero collectam indixit Episcopus. Recusavit Clerus ad Summum Pontificem provocans. (*y*)

Alexander VI. aliam impensas solvendi viam initurus, ecclesiasticam noxarum veniam per Belgium omne & Ultrajectinam ditionem jussit annunciari, pauloque post (1503) diem obiit su-

---

(*u*) Cornelium hunc *Sevenbergæ* præfectum vocat HEDA in *Histor. Episcoporum. Traject.* pag. 516. At PONTANUS *Historiæ Gelricæ* Lib. XI. pag. 624. & SLICHTENHORST Lib. XI. pag. 317. Gravizæ præfectum adpellant.

(*x*) PONTANUS & HEDA locis alleg. PETIT *Chronique de Hollande* Tom. I. pag. 621. REVIUS *Histor. Daventr.* Lib. II. p. 164.

(*y*) SUFFRIDUS PETRI in *Appendice ad Johannem de Beka* p. 165.

preum. Pecuniam, a quæstoribus collectam, in Diœcesi sua Fridericus; reliquam Maximilianus Cæsar retinuit. (z)

§. X.

Inter hæc Philippus Austriacus, Belgii Princeps, contra Carolum, Geldriæ Ducem, arma paravit, avitum ei erepturus Ducatum, quem nuper, a Gallis adjutus, recuperaverat, uti supra ostensum. In Ratisbonensibus Comitiis Maximilianus A. 1504. Ducem proscripsit, ac Friderico Badensi litteris, d. XIV. Sept. datis, injunxit, ut pertinacem hunc hostem nullo modo juvaret. In Geldrum ergo magno cum exercitu Archidux progressus est Philippus, eique Fridericus noster, Cæsareis obsecuturus mandatis, in castris ad Arnhemium hærenti, peditum equitumque copias non leves adduxit. Geldrus tantis viribus impar, pacem petiit supplex, quam Friderico interveniente impetravit. (a)

Philippo
Austr.
contra
Geldr. as-
sistit.

Sed Archidux Philippus, mortua Isabella focru, eodem anno folium Castiliæ conscendens, vix in Hispaniam abierat, cum sprete pactione Geldrus rediit ad bellum. Post quadrien-

(z) REVIUS Lib. II. p. 168.

(a) PONTANUS Lib. XI. pag. 625. 629. seqq. REVIUS Lib. II. pag. 165. 169. LE PETIT *Chronique de Hollande* Tom. I. Lib. VI. pag. 646.

FRIDER.

nium res denique Cameraci transacta. Transactioni Ultrajectensis Antistes quoque fuit inclusus. (b)

§. XI.

Bellum
Geldri-
cum II.

Perstitit tamen in animo Geldri vindictæ cupido, quod cum Austriacis arma nuper contra eum Præful conjunxit. Unde pace vix facta, (1508) Cuneram, Transfalanianæ castrum, in superioris Ultrajectinæ Diœcesis Frisæque finibus, haud ita pridem ab Episcopo emione acquisitum, occupavit, litterisque ac ordines Transfalanianæ datis, tantisper id se retenturum professus est, donec Oyæ Castrum ipsi restitueretur. Episcopus e vestigio quoque militem apud Campenses conscripsit; Geldrisque ejectis, arcem recuperavit.

Rebus ita in dubio constitutis, contigit, ut bis mille milites, qui Danorum Regi adversus Lubecenses stipendia fecerant, confecto bello, redeuntes, ad Geldriæ adpellerent oras. Hos Carolus Dux adversus Fridericum conduxit atque sacramento adactos, in Transfalanam ditionem immisit, Henrico quodam de Groote ductore; qui non Geldri, sed suo nomine (A. 1509.) bellum denunciavit Episcopo. Geldrus anno sequente cum omnibus copiis
fese

(b) PONTANUS loco alleg. p. 639.

sefe Grotio junxit; atque in Transfalaniam omnem effusus, ingentes circumquaque rapinas egit; Aldensaliam, Diepenhemium, Goram aliaque loca expugnavit. Daventria quoque tentata, scholarium, qui se civibus junxerant, virtute servata est.

A. 1510. Fridericus, receptis Transfalaniam oppidis, vicissim in Velaviam omnem atque Zutphaniam irrupit; cædibus & incendiis omnia complens. Initæ tandem circa festum Martini induciæ; anni sequentis initio convertendæ in pacem. (c)

§. XII

Pax antequam componeretur, Ultrajectenses, qui alieno jam pridem fuerant in Episcopum animo, ad Geldriæ Ducem ^{Turbæ Ultraject.} de-
flexi, tutelam Civitatis ei sponte obtulerunt. Conditione hac Dux cupide usus, occupat urbem, præfidiis munit, cudit monetam, aliaque Episcopi per urbem jura exercet. Iselsteinium tum quoque ab Ultrajectinis occupatum; cujus Dynasta, Florentius Egmontanus, superiore bello militaverat Friderico. At A. 1512. omnis hæc Ultrajectensium cum Episcopo suo controversia sopita est; auctoritate Margarethæ, Maximiliani Cæsaris filiae, qui pru-

Tom. II.

Qq

(c) PONTANUS loco allegat. p. 641. REVIUS Lib. II. p. 177. & sqq.

FRIDER.

dentissimæ Principi, Caroli nepotis sui nomine, totius Belgii curam commisit. (d)

Ita per omne illud tempus, quo Ultrajectensem Episcopatum rexerat Fridericus Badensis, nunquam cessatum ab armis. (e)

§. XIII.

Episco-
patu de-
cedit.

Tot laboribus ergo & ærumnis consumptus, tranquillio-
rem denique vitam acturus, cogitare cœpit, qua ratione, inter-
cedente Gallix Rege Francisco I. Ultrajectinam cum Metensi per-
mutare posset Ecclesiam. Rex nuntium, ab Episcopo missum,
benigne audivit Lugduni. Fridericus ipse, sub specie visendi fra-
tris Christophori Marchionis, in Germaniam superiorem se con-
tulit, opportunius cum Francisco ut communicaret consilia. In

(d) HEDA in *Histor. Episcoporum Ultraject.* p. 317. PONTANUS *Hist. Gelr.* p. 642. REVIUS *Histor. Daventr.* p. 186. sqq.

(e) REVIUS p. 187. sqq. longam turbarum intestinarum nequitiam, quæ ab A. 1512. Præsulem vexarunt. HEDA loco alleg. pag. 317. horum motuum causam fuisse dicit, quod Fridericus omnia sine auctoritate collegiorum, ipsisque inconsultis, egerit, exteros tantum in consilio & administratione rerum admittens, raro aut numquam se sacris immiscens. Verum originem mali in intestinis potius quærendum esse factionibus, quæ jam ante Friderici tempora apud Ultrajectenses viguerunt, egregie docuit LAMBERTVS HORTENSIVS *Rerum Ultrajectinar.* Lib. I.

cathedra tum Metensi sedebat Johannes, Renati II. Ducis Lotharingæ & Philippæ, quæ Caroli, Geldriæ Ducis postremi, soror erat, filius; quo ad Ultrajectinum Episcopatum evecto, res Gallicæ in Belgio non leve incrementum accepturæ videbantur; fœderatus Gallorum quod fuerat Geldriæ Dux.

Imperator & Carolus Archidux, perspecto Friderici animo, nunc minis, nunc precibus apud eum egerunt, ut Metensis Ecclesiæ obtinendæ consilium dimitteret, atque Episcopatum Ultrajectinum Principi, Austriacis fido, relinqueret; annua pensione contentus. Paruit tantis suaforibus Fridericus atque Philippi Boni, Burgundiæ Ducis, filium, qui Davidis, decessoris Friderici, frater erat, Austriacis gratum, sibi successorem nominavit. (f) Res A. 1515. tractata, sed ob dissensum Geldriæ Ducis, Ordinumque Trajectensis Ecclesiæ, nonnisi post biennium perfecta est. (g)

Tom. II.

Qq 2

(f) HEDA loco alleg. p. 318. PONTANUS Lib. XI. p. 683. ROBERTI *Gallia Christiana* p. 186.

(g) PONTANUS pag. 676. Idibus Maji A. 1517. Episcopatu decessisse Fridericum refert. Cessionis hujus historiam latissime persequitur REVIUS in *Hist. Daventr.* Lib. II. p. 198. LAMBERTUS HORTENSIVS *Rerum Ultrajectinarum* Lib. I. p. 5. breviter rem exponit his verbis: „Fridericus Badensis Marchio post hunc (Davidem) Episcopus nihilo fe-

FRIDER.

§. XIV.

Obitus.

Fridericus, Episcopatu deposito, pristina quoque Antistitum sede Durostadio, (*h*) ubi Rhenus Licum emittit, relicta, Lieram Brabantiae transtulit sedem, ubi paucos post menses decessit die 24. Septembr. A. 1517. cum per totos XX. annos turbidis Trajectensium rebus praefuisset; necessitate magis, quam indole bellax.

Sepultura.

Liera corpus ejus devectum est Badam majorumque sepulcro in Collegiatae Ecclesiae Choro illatum, (*i*) ubi monumentum aeneum, imaginem ejus exprimens, hodieque comparet.

„ licus obscuris factionibus aliquamdiu fatigatus, cum videret se inter sacrum & saxum medium versari, Davidis exemplo territus, simul ut reipublicae quieti consulere, homo placido modestoque ingenio, pacis tranquillitatisque amator, dignitatem in Philippum Davidis fratrem, per id tempus maris praefectum, rejecit. „

(*h*) Batavodurum apud veteres. Hodie *Wyck te Duerstat*. Medio aevi *Dorestat*, ubi Carolingorum nummi plures sunt cusi. Trajectenses Episcopi ibi habitare solebant.

(*i*) HEDA pag. 319. GERARDUS NOVIOMAGUS in *Catalogo Trajectensium Episcoporum* num. 56. & P. CORNELISSONIUS BOCKENBERGIUS GOUDANUS in *Brevi historia Pontificum Ultrajectensium* num. 56. corpus Friderici Badam translatum fuisse scribunt.

§. XV.

WILHELMUS HEDA, *Canonicus Ultrajedtinus*, *coæ-* Mores.
 taneus testis, mores Friderici nostri his verbis exponit: (k) „ Fri-
 „ dericus Episcopus paternum genus ex Domo Badensi, mater-
 „ num vero ex Austria, hoc est, Friderici Imperatoris forore
 „ ducens, vir omni virtute præditus, nisi quod sacris se raro
 „ immiscuit; affabilis, benignus & comis, magnificus in armis
 „ ac splendida mensa. „

Alio loco (l) hæc addit: „ Fuit haud dubie princeps cor-
 „ datus, specimen alti sanguinis, unde erat, præ se ferens. Nam
 „ provocatus, etiam impari fortuna, intrepidus, arma non de-
 „ tractavit assumere, in rebelles acer, clemens in victos, sua-
 „ pte natura humanus atque affabilis, aulicos ac famulitium et-
 „ iam infimum decenti vestitu ac Germanico more abunde opi-
 „ pareque enutrens &c. Præterea, sicuti mos est omnibus
 „ Germanis, auri atque æris percupidus, ultra quam convenie-
 „ bat Principi &c. Legationes atque Prælatos magnifice exci-
 „ piebat, venerabatur Clerum, & quotiens aliquis ex causa ad

Qq 3

(k) Pag. 315.

(l) Pag. 319.

FRIDER.

„ Dorestatum confluebat, illum excipiebat mensa &c. Amabat
 „ pacem se averfantem. (m) Etiam Ecclesiæ suæ non spernen-
 „ da ornamenta pro sacris mysteriis obeundis contulit &c. „

Hæc de Alberto & Friderico Christophori fratribus. Nunc transeundum ad filios. Ex his Jacobus & Philippus sine posteris obierunt; Bernhardus atque Ernestus genus propagarunt Badense. Duos priores huic Tomo inserimus. Duos posteriores cum lineis suis Bada - Badensi & Bada - Durlacensi ad nostra usque tempora Tomus III. exhibet.

(m) HADRIANUS BARLANDUS in *Catalogo Episcoporum Ultrajectensium* num. 56. Fridericum pacis atque otii amantissimum vocat.

CAPUT IV.

J A C O B U S I I.

ARCHIEPISCOPUS TREVIRENSIS.

§. I.

Primogenitus Christophori filius Jacobus, die 6. Junii A. 1471. in lucem editus, ob excellens ingenium, Friderici Imp. & Maximiliani Romanorum Regis consilio, Ecclesiae se mancipavit & Musis. Cum Bernhardo & Ernesto, fratribus suis, Bononiae Scholam adivit; illustris eo tempore Philosophi & Oratoris, Philippi Beroaldi, usus doctrina.

Jacobus
Bononiae
vacat li-
teris.

Hic aureum illud *de felicitate* opusculum scripsit instinctu Jacobi, eidemque illud adscripsit; virtutes ejus Domusque splendorem & antiquitatem mire extollens. „Hæc stemmata, inquit, tam clara, tam splendida, non te insolentem reddunt,

A. Be-
roaldo
laudatur.

JACOB. II.

„ ut multos, sed comem, affabilemque præstant, ut paucos, fi-
 „ tientemque Literaturæ istius politioris, cujus nos jam pridem
 „ fumus Professores. „ Paulo post addit: „ Voluisti, ut do-
 „ mus tua nova quasi quædam me ductore & doctore Academia
 „ efficeretur. „ Jam ante dixerat Beroaldus: „ Tu vero, Cla-
 „ rissime Jacobe, in amplissimis fortunarum bonis positus, im-
 „ peratorio stemmate præfulgens, inter opes Principales indul-
 „ genter enutritus juvenis, imo adolescens adhuc studia littera-
 „ rum fitienter amplexaris, doctos foves, dasque jugiter ope-
 „ ram, ut natalium tuorum splendor eruditione magis magisque
 „ illustretur. &c. Degis hic (Bononiæ) nitide & magnifi-
 „ center, famulatio copioso, comitatu decentissimo, cultu splen-
 „ didissimo monstrabilis - - - Agis prorsus Principem,
 „ maximique Principis filium. „

In fine Opusculi laudes Jacobi his repetit verbis: „ Tres
 „ nuper quoque regulos Badenses, lautos, magnificos, probos
 „ dedisti, Germania; inter quos Jacobus enitescit lingua, dex-
 „ teritate, comitate, cultu, mundiciis, nitore, victu clarus,
 „ munificus, potens, disertus: splendorque & columen Scho-
 „ lasticorum. At Germania præpotens alumnos ad nos confi-
 „ miles subinde mitte. „

§. II.

§. II.

Aliquantum temporis Bononiæ humaniores litteras quum Iter ejus Romanum. tractasset Jacobus, induxit eum Johannes, propatruus ejus, Elector, ut commendatione Maximiliani, Romanorum Regis, & Christophori patris munitus, Romam ad Innocentium VIII. Pontificem iter susciperet. Perhumaniter ab eo exceptus est Jacobus. Diferta oratione adventus sui causam quum exposuisset Pontifici, atque patrocinio ejus sese commendasset, (a) raram adolescentis indolem & *suavissimum ingenium honestissimosque mores* admiratus Pontifex summo eum favore gratiaque complexus est; *filium* amanter appellans. (b) In Moguntina, Trevirensi & Salisburgensi provinciis tria ei reservavit beneficia. (c) Rectoralem Salisburgensis diocesis Ecclesiam Serkirchen, quæ tum vacabat, d. VI. Id. Julii ejusdem anni contulit Jacobo. (d) Romæ cum ageret, ve-

Tom. II.

R r

(a) Orationem hanc exhibet MULLERVS *Rastad.* in *Diario Itineris Jacobi* apud WIMPFELING. in *Append.* ad AENEAE SYLVII *Germaniam.*

(b) Vide litteras Cardinal. Andegav. ad Christophor. March, in *Diario allegato.*

(c) IV. Kal. Febr. A. 1490.

(d) MULLERVS in *Diario alleg.*

JACOB. II.

teris Romæ curiosus, quam sollicite perscrutatus est, duos Monumentorum libros congeffit, quorum mentionem faciunt BROWERUS (e) atque JUNGLERUS. Jacturam eorum non sine causa dolemus. (f)

Diarium itineris.

Itineris sui Comitem habuit Jacobus Johannem de Berwangen, Hachbergenfis Provinciæ præfidem; cui pater Magistrum Adamum Fry, Ecclesiæ Badensis Cantorem, atque Johannem Mullerum de Raftetten, Juris utriusque Doctorem & Decanum Badensem, adjunxerat. MULLERUS Romanum Jacobi iter brevi consignavit Diario, cui Pontificis, Cardinalium, FridERICI & Maximiliani Cæsarum atque Christophori Marchionis literas inferuit.

§. III.

Pontificis de eo testimonium.

Relicta denique Roma Jacobus A. 1490. reversus est domum cum literis, quas Pontifex ad Christophorum rescripsit. In illis inter alia Innocentius ait: „ Visus est nostro testimonio & „ commendatione dignissimus. Nam ita se in hac Curia gessit, „ & tam laudabiliter versatus est, ut ab omnibus maxime laudari meruerit, & nos non potuerimus virtutis ac morum ejus

(e) *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 320.

(f) JUNGLERUS eos laudat; at nunquam se vidisse testatur.

JACOB. II.
 „ tuæ magnificentiæ testimonium non perhibere. „ Hortatur
 denique Marchionem, ut ad ampliora dignitatis præmia conse-
 quenda, filium in Italiam quamprimum remittat. (g) Propen-
 sior in statum secularem tum videbatur Jacobus. At vacillantem
 pater in priore firmavit proposito.

Alterum ergo eodem anno iter Romam suscepit Jacobus; Iter Rom. Idum.
 postquam Maximilianum, Romanorum Regem, adversus Hun-
 garos copias ducentem, invisisset. Ab eo & Friderico IV. Imp.
 amplissimas ad Innocentium Pontificem literas denuo obtinuit, in
 quibus apud Pontificem Jacobo se usurum esse legato professus
 est Cæsar. (h)

§. IV.

Jacobus ab altero itinere Italico circa A. 1493. in Germa- Fit Coad-
jutor
Trev. &
Judex
Cam. Imp.
 niam redux, ab Archiepiscopo Trevirensi consentiente Alexandro
 VI. Adjutor assumtus; triennio post, vigesimum quintum ætatis an-
 num vix egressus, Imperialis Cameræ constitutus est Judex.

Tom. II.

Rr 2

(g) Extant litteræ apud MULLERVM loc. alleg.

(h) Confer vitam Johannis Archiepiscopi, quam supra exposui, ad A. 1493.
& Bullam Julii II. Pont. apud HONTHEM. *Histor. Trevir. Diplom.*
pag. 569.

JACOB. II.

Camerale Imperii Judicium A. 1495. die 31. Octobr. Francofurti cum aperuisset Cæsar, Eitelio Friderico, Zolleræ Comiti, præsidium commisit. Zolleranus dignitatem die 9. Dec. A. 1496. resignavit Jacobo. (i)

Fit Elector. Trevirensis.

Mortuo patruo Jacobi, Electore Trevirensi, A. 1503. inter Canonicos ortum est schisma; aliis Georgium, Comitem Palatinum, Ecclesiæ Moguntinensis Præpositum, aliis Jacobum nostrum, quem jam antea probaverant, successorem eligentibus. (k) Bellum intestinum imminere videbatur. Sed Maximiliani Cæsaris, summiq; Pontificis Alexandri VI. auctoritate res fuit composita. Georgius tiaram reliquit Jacobo, qui in Comitibus Hagenoensibus A. 1505. V. Id. April. a Cæsare investituram accepit; cum jam biennio ante Conventui Electorum Francofurtano interfuisset, in quo Unioni Electorali accesserat. (l)

(i) L. B. DE HARPPRECHT *Staats-Archiv des Cammergerichts* Part. II. p. 49. & 214.

(k) *Gesta Trevirorum* Cap. 173. in HONTHHEMII *Prodromo Histor. Trevir.* Parte posteriore pag. 857. TRITHHEMIVS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1503. ROBERTVS in *Galia Christiana* p. 162. male Jacobum A. 1505. demum patruo successisse refert.

(l) MULLER. sub Maximiliano I. Part. II. Cap. 7. & HONTHHEM. *Histor. Trevir. Diplom.* Tom. II. pag. 564. ubi unionis illius tabulæ extant.

§. V.

Eodem anno celebrata sunt Coloniae Agrippinae Comitia, ^{Gesta} in quibus cum Nuntio Apostolico latine, cum Hispanico, Galli- ^{ejus.} co, Venetoque Legatis sermones, in sua cujusque lingua, instituit, (m) atque Palatino-Bavaricas lites terminare quovis modo allaboravit. In iisdem Comitibus obtinuit Elector, Imperialium Civitatis Trevirensis tributorum pars minuendae portioni suae ut ferviret in posterum. (n)

A. 1507. Constantiam ad Comitia se contulit, quae Maximilianus I. indixerat, ut de Italico itinere & expeditione, quam meditabatur, Romana cum Ordinibus deliberaret. Multae ibi de Camera Imperii constitutae sunt leges, quibus alios inter Principes Jacobus subscripsit. (o)

A. 1508. Moguntiam se contulit ad Conventum, a Caesare indictum, qui locum tamen non habuit, Caesare aliis tum ne-

Rr 3

(m) IMHOFF. ex Melanchthone in *Notitia Procerum* Lib. IV. Cap. 8. §. 9.

TRITHEM. in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1505.

(n) *Gesta Trevirorum* Cap. 186.

(o) BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XX. p. 325.

JACOB. II.

gotiis distracto. (p) Jacobus, domum redux, Maximilianum I. Imp. Confluentiae hospitem paulo post recepit; annoque sequenti in WORMATIENSIBUS COMITIIS, ubi de subsidiis, Cæsari contra Venetos præstandis, agebatur, (q) dissidia inter Civitatem & Episcopum WORMATIENSEM composuit.

Obitus.

At A. 1511. compositurus ea, quæ inter Coloniensem Magistratum & cives exarserant, decessit Coloniae; (r) in S. Florentii Ecclesia Confluentiae sepultus.

(p) TRITHEM. in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1508.

(q) Agit de Comitibus his TRITHEMIVS ad A. 1509. Ordines communi tumore Cæsari denegarunt subsidia, causati sumtus, quos in bellum Helveticum & in multiplicata Imperii Comitibus fecerint; quodque Cameracense fœdus & Venetum bellum absque Ordinum consensu Imperator inierit.

(r) D. 17. Apr. Alii Confluentiam ponunt. BROWER. l. c. p. 326. & PETRVS MERSSAEVS CRATEPOLIVS in *Catal. Episc. Trev.* §. 101. naturali morte obiisse scribunt Jacobum. AVCTOR *Gestor. Trev.* Cap. 173. eum mortuum refert, „ cum aliquot diebus apud Coloniam Agrippinam infirmitate laborasset. „ At MELANCHTHON, & qui eum sequitur, IMHOFIVS in *Notitia Procerum Imperii* Lib. IV. Cap. 8. §. 9. nec non DRÖLLINGERVS in *Lexico Basil.* Art. *Jacobus* a sutore Confluentino interfectum tradunt; eique haud obscure adulterii crimen impingunt. Haud multum abludit AVCTOR *Chron. Hassiaci* Cap. 81. apud SENCKEN-

§. VI.

Proficuum Ecclesiae suae Antistitem fuisse Jacobum ex Mores.
 lis, quae diximus, satis elucet. Plura dispersa vel oppignerata
 bona ad eam reduxit; patrum sui imitatus exemplum. Cum
 Trevirensi Civitate litem super monetam & alia per Capitulum
 composuit. (s) Princeps eruditus, qui Pontificibus, Impera-

BERG. in *Selectis Juris & Historiarum* Tom. V. pag. 508. seq. ictibus, a
 pellione Confluentino illatis, eum obiisse scribens; quem confutat
 HONTHHEMVS *Histor. Trevir. Diplom.* Tom. II. pag. 584. TRITHÉ-
 MIVS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1511. Jacobi mortem his verbis exponit,
 „ Mortuus est Jacobus ex Marchionibus de Baden, Archiepiscopus
 „ Trevirorum, anno Pontificatus sui octavo, in florida tate, nec-
 „ dum annorum quinquaginta. Princeps nobilis, doctus & satis ad
 „ regimen ecclesiasticum idoneus - - - - - cujus obitus quantum
 „ contristaverit Christophorum patrem ejus, Marchionem Badensem
 „ noverunt omnes, qui ejus sunt praesentes contubernio. „

(s) BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 322. has lites exponit. In-
 strumenta transactionis exhibet HONTHHEM *Histor. Trevir. Diplom.*
 Tom. II. p. 575. seq.

toribus, Principibus propter facundiam & multiplicem doctrinam in delicio fuit.

Laudes ejus *Gestorum Trevir.* AUCTOR ANONYMUS his verbis enarrat: (t) „ Vir erat integer, benignus, liberalis, literis sufficienter imbutus, quas a Philippo Beroaldo accepit eratque præclari ingenii & excelsi animi, cujus suscipiendam & observandam beneficentiam idem Philippus non tacuit, - - - Principibus omnibus carus, Imperatori tam sanguinis affinitate, quam applicationibus dotibusque variis convinctus. Hoc uno idem Imperator Maximilianus se sapientiore & expertiore habere dicebat neminem, cui tutius regni Imperiique negotia crederet, cui singularius & specialius adhæreret. Jam erat excellentissimus Princeps & Archiepiscopus venerandus in opere, ut res patrias augmentaret, impignerata redimeret, tum ecce omnium rerum acerbissima mors præter spem & opinionem, inque totius Provinciæ dispendium illum invadit. „

In

(t) Cap. 173. in *Prodromo HONTHHEMI Parte Poster*: pag. 857. Add. KYRIANDER in *Annal. de Augusta Trevir.* Part. XV. pag. 211.

In eandem sententiam IRENICUS: (u) „ Alio, in-
 „ quit, me vocat Jacobus Marchio Badensis, quo nihil erudi-
 „ tius, sublimius, innocentius, præstantius, Germania produ-
 „ xit: omnibus virtutis numeris perfectus, in ejusdem (Trevi-
 „ rensis) Ecclesiæ Archiepiscopum abivit: robusto ac virili in-
 „ genio instructus, sive subita, sive meditata proferret, extem-
 „ porali facultate præditus fuit, ut tantum doctrinæ huic Beroal-
 „ dus noster præstiterit, quantum nec alteri, ut etiam elegan-
 „ tissimum de Philosophorum symbolo librum honori ejus divul-
 „ gaverit. Hunc ante diem acerba mors damnavit, quem post-
 „ quam numero viventium subtraxit, cœlestibus adjecit: Nec
 „ quicquam inter vulnera totius Marchionatus ingratus illius
 „ casu interciderere potuisset. Dum enim adhuc inter vivos con-
 „ stitit, omni virtute functus, tantos ingenii fructus, tantam de
 „ se spem dedit, qua feliciter pene tota patria nostra niteba-
 „ tur. XXX. ingressus annum in flore ætatis ab invidia fato-
 „ rum interceptus est. „

Tom. II.

Ss

(u) In *Exegefi Germaniæ* pag. 158.

JACOB. II.

Nummum ejus retulit HONTHEMIUS, (x) quem suo loco inter nummos exhibemus Badenses.

(x) *Hist. Trevir.* Tom. II. pag. 885. *Groschen-Cabinet* Tom. IV. Tab. XIII. num. 112.

CAPUT

CAPUT V.
P H I L I P P U S I.

§. I.

ertiogenitus Christophori filius, excellen-
tis ac floridi ingenii Princeps, Philippus
A. 1479. d. 6. Nov. Domui Badensi da-
tus; a teneris annis artibus pacis bellique feliciter innutritus est.

Militiam Gallicam sequebatur juvenis, uti Abavus olim, Philip-
pus I.
Ducibus Aureliani addiētus. Ludovici Aurelianensis stipendia-
rium fuisse Marchionem Bernhardum, suo loco ostendi. Ludovi-
cum XII. Galliae Regem, ejusdem Aureliae Principis nepotem, in Expedi-
tio Me-
diolan.
Italica expeditione Philippus comitatus est miles; Mediolanensem
Ducatum, patrimonium avitum, cum Rex armis quaesivisset.
Errat enim sepulcralis epigraphes, in Collegiata Badensi Philippo
positae, (a) anonymus auctor, qui Mediolani expugnationem

Tom. II.

Ss 2

(a) Inscriptio infra exhibetur.

PHILIP. I.

Carolo VIII. adscribit. Hic Ludovicum Morum, Infubriæ Ducem, fovit, eique folium Ducale, quod usurpaverat, firmavit. Ludovicus XII. usurpatorem evertit & A. 1500. captivum in Galliam abduxit. (b)

§. II.

Expedi-
tio Tur-
cica.

Anno sequente Galliae Rex omnes vires suas in Regnum Neapolitanum convertit, decessoris sui in illud regnum jura vindicaturus. Sed & eodem tempore Venetis, gravi cum Bajazethe II. Turcarum Sultano, bello implicitis, auxilia se missurum promisit. Armata tum XX. navium classis, eique praefectus a Rege Philippus Ravensteinius, Gubernator Genuensis; sub quo Badensis noster Philippus, XXII. annorum juvenis, militari cum imperio navim ducebat. (c) Classis haec ex Portu Telonienfi solvens, A. 1501. Genuam adpulit, assumtisque ibi militibus, celeri cursu Neapolim contendit. Ibi Ravensteinius Fridericum Neapoleos Regem, maxima regni parte a Gallis pulsum, adegit, ut Aenaria infula,

(b) CORIO *Historia di Milano* Parte settima. GVICCIARDINI *Hist. Ital.* Lib. I. JEAN D'AVTON *Histoire de Louis XII.* Cap. 32. & 38. seqq. Autonus hic ex Augustinianorum ordine nobilis, Ludovici XII. jussu historiam ejus scripsit, quam THEODORVS GODEFREDVS edidit Lutetiae 1620.

(c) JEAN D'AVTON Chap. 45. ita scribit: „ Le Marquis de Badé estoit „ Capitaine de la nef nommée le Marais. „ In Inscriptione sepulcrali parti classis dicitur praefuisse.

(*Ischia*) quo confugerat, relicta, supplex in Galliam ad Ludovicum XII. Regem se conferret. (*d*) Neapoli Ravensteinius mense Augusto in Archipelagum Græciæ cursum suum direxit atque ad Melum (Milo) insulam cum Venetorum classe, cui Benedictus Pisaurus præerat, sese conjunxit. Inde communi consensu maris Aegæi Asiæque minoris insulam Lesbum Galli Venetique petierunt, metropolin ejus Mitylenen, Turcarum propugnaculum, obsidione cincturi. Quo cum ventum esset, nondum expositis in terram copiis, erumpentes ex urbe Turcæ levibus præliis Christianos lacefferunt. Badensis tum, juvenili ardore correptus, facta sibi a Ravensteinio potestate, cum exigua nobilium manu Turcas invadit, multos cædit, reliquos in fugam compellit. (*e*) Urbs graviter obsessa, sæpiusque oppugnata, capi tamen non potuit; dominantem urbi arcem strenue quod defenderant Turcæ. Ravensteinius Gallorum & Pisaurus Venetorum Duces, multis viris fortibus amissis, obsidionem solvere coacti sunt. (*f*) Similem fortunam ante hos XXXVI. annos expertus fuerat Justinianus Ursatus, Dux Venetorum fortissimus, qui ab ejusdem urbis

S s 3

(*d*) AVTON Cap. 56.

(*e*) AVTON Cap. 7. pag. 284. Idem Philippus in oppugnatione urbis fortiter dimicans, grave vulnus accepit. AVTON pag. 298.

(*f*) JUSTINIANVS *Histor. Venetæ* Lib. X. pag. 211. PETRVS BEMBUS *Histor. Venetæ* Lib. VI. pag. 200. AVTON Cap. 72. LEVNCLAVII *Annales Turcici* ad A. 1501.

PHILIP. I.

oppugnatione, magna fuorum clade rejectus est. (g) Galli deferentes Pisaurum cum classe discefferunt.

Finito hoc bello in Hispaniam abiit Philippus, Ferdinandum invifurus Catholicum; cujus filiam Johannam, Monarchiæ heredem, Philippus Austriacus duxit in matrimonium; nepos Frederici IV. Imperatoris; cujus fororis nepos fuerat Philippus noster Badensis.

§. III.

Eber-
steinen-
fia.

In Germaniam redux, a Maximiliano I. Imp. amice exceptus est. In bello enim Palatino-Bavarico, Bernhardus, Ebersteinii Comes, Ruperto Palatino adhærens, cum eo quum fuisset proscriptus, Ebersteinensem Bernhardi Comitatus partem gratuita donatione Cæsar tradidit Philippo. Christophorus, Comitatus amicus, filium induxit, ut omnem Ebersteinii Comitatum redderet Bernhardo, ut supra ostensum. Quin & Marchicam partem filvæ Gernsperg eidem Bernhardo in feudum masculinum contulit. Bernhardus Comitatum, hucusque divisum, in unum corpus indivisum collegit, eumque Marchioni communi consilio & jure possidendum regendumque concessit, pacemque per omnia castra, vicos & oppida Ebersteinensis Comitatus perpetuam, inivit; va-

---

(g) ANTON. SABELLICVS *Histor. Rerum Venetar.* Parte altera Lib. VIII. pag. 726. JUSTINIANVS Lib. VIII. pag. 158.

fallum, Confiliarium & Ministerialem Marchionatus se dixit. (*h*)

A. 1506. Wilhelmus de Hohenstein, Argentinensis Episcopus, solenni majorum ceremonia cathedram suam occupaturus, quum urbem intrasset, comes & amicus Episcopi Philippus interfuit pompæ. (*i*)

In divisione paterna omnem ille Marchionatum Badensem, ^{Hereditas paterna.} ut & Marchicam partem Comitatus Eberstein, Dynastiarumque Gerolzeck, Malberg & Lahr accepit; patre ejus portionem augente, quod præ fratribus vi ingenii, atque prudentia singulari polleret.

§. IV.

A. 1521. d. 4. Junii Carolus V. Imp. Moguntiaë agens, ^{Imperii negotia tractat.} Hieronymum Brunnerum, Advocatum Keifersbergensem, ad Philippum Marchionem Badensem, (*k*) cum literis misit, ut eum de suscepto contra Regem Galliaë bello certiolem faceret,

(*h*) Der Marggravschafft Baden Mann, Rath und Diener. In Christophoro Marchione Ebersteinia hæc quoque attigi, ad quæ redeundum Lectori.

(*i*) Chron. Mscpt. Anonymi Argent. Add. HERZOGII Chron. Alsat. Lib. IV. pag. 119.

(*k*) Cæsar eum vocat „Den Hochgebornen Philipsen Marggraven zu Baden
„ u. Grafen zu Spanheim, unsern lieben Oheim, Fursten, Rath und
„ Statthalter unsers Lands Lutzemburg. „

PHILIP. I.

ejusdemque Regis consilia manifestaret, qui Alfatiam, Sundgoviam, Brisgoviam & Nigram silvam, Ulrici Wirtenbergici, Ducatu suo exulantis, ut & Comitis Wilhelmi de Fürstenberg auxilio invadere decreverat; terris suis ut restitueret Ducem. Rogatur Philippus, ut Comitibus provincialibus, Enfishemii propediem habendis, interfit; de securitate communi servanda cum ceteris deliberet, foedus mutuae defensionis, a patre ejus Christophoro ratione Hachbergicæ & Roetelanæ ditionum cum Austriacis provinciis olim initum, renovet, atque ad terras Badenses, Episcopum Argent. & Ducatum Wirtenberg. illud extendat; foederis hujus præsidium bellicque summam potestatem suscipiat. Comparuit Enfishemii Philippus cum Wilhelmo Præsule Argentinensi, eoque fratrem quoque suum Ernestum invitavit. Aderant ibidem pro Cæsare Rudolfus, Sulzensis Comes, Georgius de Firmian, Marechallus, & Hieronymus Brunnerus. At omne hoc Alfato-Brisgovicum bellum suffocatum in partu.

Extinctum Regimentum Imperii Carolus V. Procerum impulsu A. 1521. cum restaurare cogeretur, in patris viventis locum Philippus huic Senatui adscriptus est. (l) Imo in Comitibus A. 1523. Cæsarei Præsidis functus est munere. (m) Anno sequente Cæsaris & Ferdinandi in Imperii Regimento vices peregit;

(l) RECESSVS IMP. Tom. II. pag. 20.

(m) REC. IMP. A. 1523.

git; (n) quod & in Comitibus, A. 1526. Eslingæ Turcici belli causa habitis, factum esse, ex Recessu Imperii, in quo ut Præses primo loco nominatur, comperimus.

§. V.

Politica hæc inter negotia rabidus ille rusticorum furor erupit; cujus contagium mox Sueviam, Alsatiam, Franconiam, Thuringiam, aliaque loca infecit. In tractu Spirigoviæ, qui vulgo *Brurhein*, (o) cujus caput Bruchfalia, vicus est *Malsch*, ubi rusticorum turba classicum cecinit circa Martias Kalendas A. 1525. Durlacenses, Philippo Marchioni subiecti, seditionis participes, Principis Præfecto carceri incluso, bis mille quingentos tumultuantium rusticorum in suum oppidum receperunt. In vico Barghausen multi quoque rebelles reperti sunt. Domos eorum exussit Philippus. Rustici, facti ferociores, Godesaviæ, Albæ Minorum, Albæ Dominarum aliaque cis & trans Rhenum Monasteria occuparunt, diripuerunt. Periere tum Docu-

Bello
Rustica-
no invol-
vitur.

Tom. II

Tt

(n) MULLER. in *Staats-Cabinet* Part. I. Cap. 4. §. 30. seqq. Anno hoc cum Friderico Palatino ad Senatum Argentinensem in religionis causa literas scripsit. SLEIDAN. Lib. IV. p. 100.

(o) *Brurhein*, *Brufal*, communem habent nominis originem. Sal a copia falis, quo locus ille abundaverat olim. *Rain* collem molliter declivem notat, qualis amœnus ille collis est, qui Bruchfaliæ ambit.

PHILIP. I.

menta & Chartæ Cœnobiorum, quod & permultis in Alsatia superiore ac inferiore Monasteriis evenit. Tot malis commotus Marchio noster ingressus est clementiæ viam. Rebelles, a Principe in gratiam recepti, ad obsequium redierunt. Quibus conditionibus id factum sit, nec Crinitus, (*p*) nec Leodius, (*q*) nec Gnodalius, (*r*) bellorum rusticanorum scriptores, nec alii illius temporis exponunt. Id tamen certum, quod Marchia tranquillata, belli hujus flamma in Spirigovia, Palatinatu & Alsatia adhuc duraverit.

§. VI.

Res Suevise ordinat.

A. 1531. & 1532. Philippus noster cum Philippo, Comite Palatino Rheni, insigni illo belli heroe, cui pro defensæ nuper contra Turcas Vindobonæ præmio Wirtenbergici Ducatus, Ulricho erepti, regimen concesserat Cæsar, varia Sueviæ Ordinum Comitia celebravit, in quibus sua potissimum auctoritate publi-

(*p*) PETRVS CRINITVS (*Harer*) Electori Palatino a secretis in *Historia Rusticorum tumultuum* Alberto Cardinali & Electori Moguntino, qui A. 1545. decessit, dedicata Cap. 24. apud FREHERVM *Scriptor. Rev. Germ.* Tom. III. p. 147.

(*q*) HVB. THOMAS LEODIVS *Historia seditionis rusticanæ* pag. 290. apud FREHERVM loc. alleg.

(*r*) PETRVS GNODALIVS *de Rusticis tumult.* Lib. II. pag. 145. apud SCHARD. *Scriptor.* Tom. II.

cum Sueviæ statum Marchio ordinavit; Dux Suevici Circuli cum Philippo Palatino creatus. (s)

Obiit Philippus A. 1533. (t) XVII. Sept. cum vixisset ^{Obitus Phil. I.} annos LIV. menses X. dies VIII. Badæ sepultus; ab Ernesto, fratris virtutum æmulo, sepulchrali monumento in Ecclesia Collegiata ornatus. (u)

Tom. II.

Tt 2

(s) *Schwäbische Creyß- Abschied* de dato *Eßlingen* 18 Apr. 1531. & *Weil* 9. Jul. 1532.

(t) CHYTRÆVS in *Chronico Saxonie* Lib. III. pag. 129. Philippum A. 1539. mortuum asserit; sexennii errore.

(u) Epitaphium hoc est:

F I D. D E I. S.

ILLUSTRI PR. PHILIPPO MARCHIONI BADENSI
HABITU CORPORIS ET DIGNITATE FORMÆ
SINGULARI EQUESTREM MILICIAM PRIMUM
SUB CAROLO VIII. R. FR. AD MEDIOLANUM
EXPUGNATUM OBEUNTI MARI PARTIS CLASSIS
AD MITYLENEN OPPUGNATAM PRAEFECTO
HISPANIIS GALLIISQUE PERAGRATIS IMPERII
AUGUSTI SUB CAROLO QN. CAESARE PER
GERMANIAM VICARIO TERRA MARIQUE
MAGNARUM RERUM USUM EXPERTO DOMI
PRUDENTIA ET MODERATIONE AD CIVES
BENE DE PATRIA MERITO PR. ERNESTUS

§. VII.

Chara-
cter ejus.

Ceterum Philippus noster Literarum & Literatorum, speciatim Francisci Irenici, Eclingæ in terris Badensibus nati, fuit fautor insignis. Vitam ejus duobus libris conscripsit IRENICUS, temporum quibus perierunt injuria. Alio in loco (x) eum ita alloquitur: „ Hæc ob tuam voluntatem ingressus sum, Philippe
„ Princeps maxime, & quæ ad nominis tui gloriam attinere vidimus. Reliqua, quæ de te concepimus, duobus libris absolvimus, qui postquam satis maturuerint, auspiciato fidere æque
„ in vulgus abibunt. „ Scripsit hæc IRENICUS A. 1518. Hagenoæ, ubi prima Germaniæ Exegetis tum prodiit editio.

Idem IRENICUS Hieronymum Aleandrum & Philippum Beroaldum Philippi nostri Marchionis laudes celebrasse memorat (y) his verbis: „ Philippus felici fydere tredecimus
„ Marchio Badensibus obvenit, ab Hieronymo Aleandro ac Philippo Beroaldo tot laudibus profecutus, qui & nostro ævo administrandæ reipublicæ natus, Marchionatum pace atque bel-

---

FRATRI GERMANO EX TESTAMENTO POSUIT
VIXIT ANNOS LIV. MENSES X. DIES X.
OBIIT ANNO CHRISTI MDXXXIII. MENS.
SEPTEMBRI DIE XVII.

(x) *Exegeteos Germaniæ* Lib. III. Cap. 104. pag. 160.

(y) Lib. III. Cap. 100. pag. 158.

„ lo inclitus, iusto fasce, regimine subditos auspiciatissimo con-
 „ fervat atque ampliat. „

Favit ille religioni Lutheranae per aliquot annos; at ^{Favet} ^{Luthera-}
 A. 1532. pastores Evangelicos ejecit, Caroli V. Imp. in Sueviam ^{nis.}
 adventu, ut videtur, perterritus. Protestantium sacra tamen
 aperte professus est nunquam. Cancellarius ejus Vehus in Wor-
 matiensibus Comitibus 1521. docta oratione studuit persuadere Lu-
 thero, ut ab instituto desisteret. Jo. Ungererus, concionator Phi-
 lippi permittente eo, matrimonium inivit. A. 1529. & 30. Dur-
 laci impressa est Germanica versio partis Bibliorum Lutheri. (z)

§. VIII.

Philippi conjux fuit Elisabetha, Philippi Electoris Palatini ^{Uxor &}
 filia; Wilhelmi Hassiae Landgravii vidua; cum qua A. 1503. nu- ^{Liberi.}
 ptias celebravit. Elector filiae suae dedit in dotem Spanheimensis
 Comitatus partem, quam Fridericus Palatinus Badensi eripuerat
 Carolo. Obiit Elisabetha A. 1522. d. 24. Junii. Cum ea Philip-
 pus VI. genuit liberos.

1. Jacobea A. 1507. die 25. Junii nata; quae Wilhelmo Ba-
 variae Duci nupsit A. 1522. † 1580. 15. Nov.

2. Philippus natus 1508. † 1509. 16. Febr.

T t 3

(z) In Bibliotheca Bada-Durlacensi, quae Basileae servatur, Bibliorum hujus
 typi extat exemplum, forma, quam quartam appellant.

PHILIP. I.

3. Philippus Jacobus statim post baptismum mortuus 1511.

4. Maria Eva nata 1513. 10. Jan. post baptismum quoque defuncta.

5. Johannes Adamus natus & denatus 1516.

6. Maximilianus Cæsar natus & denatus 1519.

Pacta de
successio-
ne Phil.

Jacobeæ ex liberis his sola patri quum fuisset superstes, terræ ad Philippi fratres, Bernhardum atque Ernestum, pervenerunt. Idem cum Wilhelmo Bavarix Duce, affine suo, super hereditatem fratris transactionem inierunt die Veneris post Judica A. 1534. Bernhardus quum decessisset A. 1537. tutores filiorum ejus, Wilhelmus Bavarix Dux & Johannes Simmerensis, cum Ernesto Bada-Durlacensi, circa Philippi successionem ejusque debita, nova pacta inierunt; (a) quæ tamen a pupillis, majorem ætatem adeptis, Philiberto & Christophoro, & præsertim ab hujus filio, Eduardo Fortunato, fuerunt neglecta.

Philippus Marchio, masculis qui successoribus caruit, claudit Tomum secundum. Fratres propagatores Gentis exhibet tertius.

(a) Conf. *Grundlicher wahrhafter Bericht Ernst Friederich* pag. 10.

FINIS TOMI II.
